ידיעות אחרונות
המוסף לשבת

לקח קפריסין: מבוי סתום בז'נבה עלול לקרב מלחמה

כשם שטורקיה פרשה מהשיחות, כדי לממש תביעותיה בכוח הזרוע — כך עלול „הסיבוב השני" של המו"מ הישראלי־ערבי לעלות על שרטון דומה * אנקרה פעלה מתוך תחושת עליונות צבאית — והדבר עלול לשמש השראה לסורים, המתחמשים במהירות ובכמויות * ארה"ב חייבת למנוע אפשרות זו על־ידי החשת הסיוע הצבאי לישראל * הסתלקות יוון מנאט"ו תגביר את המעורבות הסובייטית באיזורנו ותפר בו את מאזן הכוחות

מאת אריאל גינאי

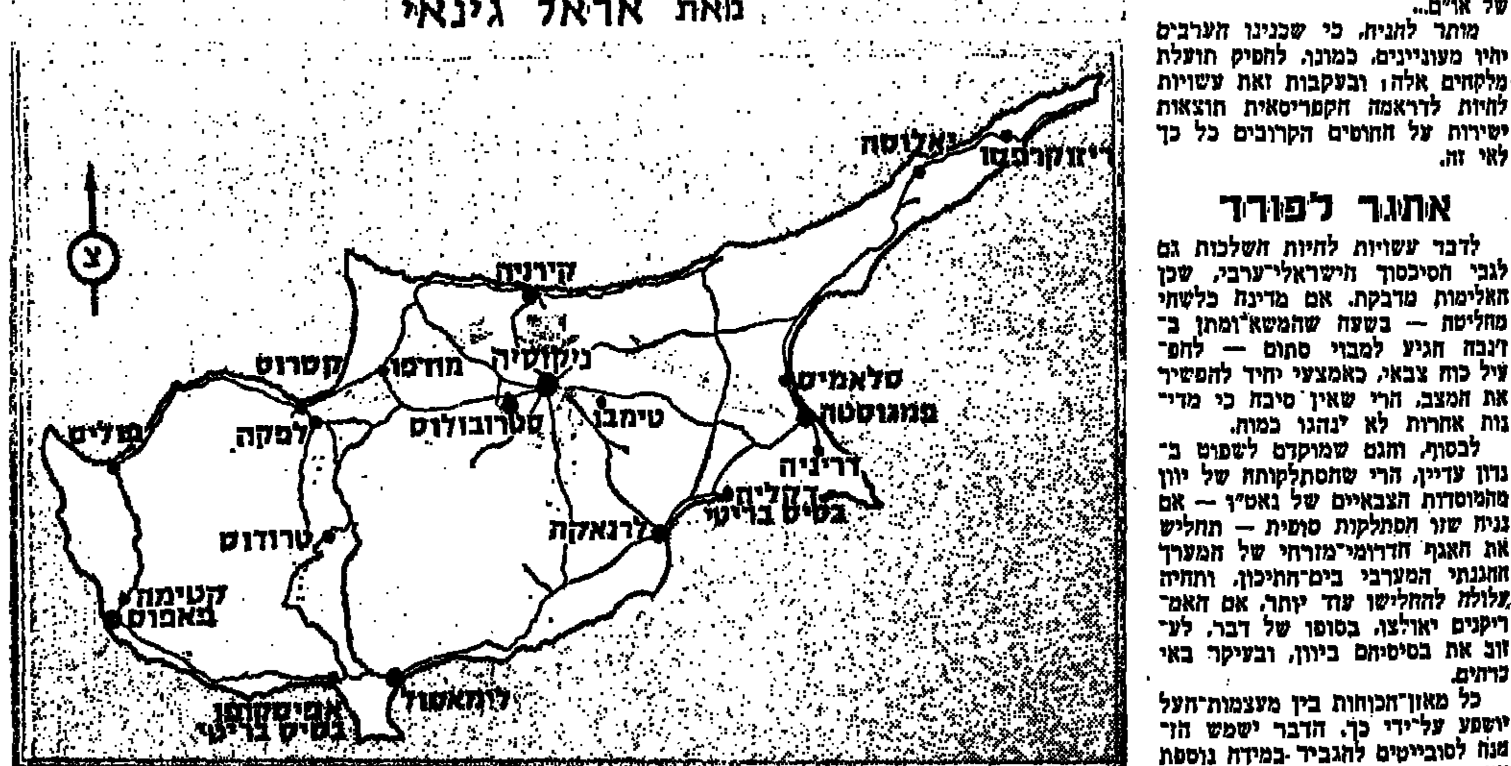

● מפת קפריסין לאחר חידוש הקרבות. החיצים מסמנים את כיווני־ההתקדמות של הצבא הטורקי באי

הטרגדיה של קפריסין חייבת לספק חומר־מחשבה לכולם, ובעיקר לאלה אשר, כמונו, מעורבים בסיכסוך מסובך, הקשה יותר לפתרון מזה המפריד בין שתי הקהילות באי השכן, לבין אפוטרופסיהן של קהילות אלה, טורקיה ויוון.

לאמיתו של דבר, ההתפתחויות האחרונות בסיכסוך קפריסין שופכות גם אור חדש על ועידות־השלום בז'נבה ועל סיכוייהן למנוע התחדשות מעשי איבה. הן גם מאירות באור חדש את המדיניות האמריקנית ב„עידן ג'ראלד פורד", את קיסינג'ר, ואת מקומן ותפקידן של ארצות־הברית, של ברית־המועצות ושל אירופה־המערבית בסיכסוכים באגן המזרחי של הים־התיכון.

ומובן, שמתגלית בפנינו תמונה ברורה יותר לגבי מה שניתן לצפות ומה שלא ניתן לצפות מכוחות־חירום של או"ם...

מותר להניח, כי שכנינו הערבים יהיו מעוניינים, כמונו, להפיק תועלת מלקחים אלה; ובעקבות זאת עשויות להיות לדראמה הקפריסאית תוצאות ישירות על החוטים הקרובים כל כך לאי זה.

אתגר לפורד

לדבר עשויות להיות השלכות גם לגבי הסיכסוך הישראלי־ערבי, שכן האלימות מדבקת. אם מדינה כלשהי מחליטות — בשעה שהמשא־ומתן בז'נבה הגיע למבוי סתום — להפעיל כוח צבאי, כאמצעי יחיד להפשיר את המצב, הרי שאין סיבה כי מדינות אחרות לא ינהגו כמוה.

לבסוף, והגם שמוקדם לשפוט בגרון עדיין, הרי שהסתלקותה של יוון מהמוסדות הצבאיים של נאט"ו — אם נניח שזו הסתלקות סופית — תחליש את האגף הדרומי־מזרחי של המערך ההגנתי המערבי בים־התיכון, ותהיה עלולה להחלישו עוד יותר, אם האמריקנים יאולצו, בסופו של דבר, לעזוב את בסיסיהם ביוון, ובעיקר באי כרתים.

כל מאזן־הכוחות בין מעצמות־העל יושפע על־ידי כך. הדבר ישמש הזמנה לסובייטים להגביר במידה נוספת את מעורבותם באיזורנו.

זאת — בעיקר, אם ממשל פורד לא ייחלץ בכבוד מהאתגר החמור הראשון הזה.

מובן, שהסובייטים לא היו אלה שעוררו את הסיכסוך הזה; ובוודאי הם לא עשו כדבר הזה, כדי „לבחון" את נשיאה החדש של ארצות־הברית, כפי שהם נוהגים לעשות לכל דייר חדש בבית הלבן. אף מותר להניח, שהם עוקבים בעירנות רבה ביותר אחרי החלטות והצעדים של הצוות פורד־קיסינג'ר, ויסיקו את המסקנות מהתנהגותם של מנהיגים אמריקניים אלה.

אם הסובייטים ישתכנעו, שהצוות הזה מגלה חוסר־החלטיות, או שהתשת נאט"ו באגפו זה היא לטובת האינטרסים הסובייטיים, הם עלולים לגרום הפעם בעצמם למשבר מתוכנן באיזור שלנו.

סוריה תהיה מוכנה לשמש, ברצון ומסיבות משלה, כמכשיר להתפתחות כזאת, בתנאי שברית־המועצות תתחייב שהיא תמנע, בכל מחיר, אפשרות התדרדרות חמורה מדי לרעת הערבים בשדות־הקרב.

נתעכב עתה בצורה מפורטת יותר על לקחים מסויימים ועל התוצאות של פרשת קפריסין.

חידוש מדאיג

אין אנו יכולים לקבוע כאן בוודאות, שהטורקים או היוונים צדקו בז'נבה, בעת הדיונים העקרים על עתידה המדיני והאדמיניסטרטיבי של קפריסין.

אחרי התלאות של בני הקהילה הטורקית בקפריסין, מאז 1963, היו להם, לטורקים, סיבות סבירות לפקפק בהבטחות היוונים לגבי עתיד זכויותיהם של בני המיעוט הטורקי, במיסגרת מדינה אחידה, לא מפוצלת.

אחרי שהטורקים גילו, כי הם נמצאים בעמדה של כוח באי — כתוצאה מטיפשותם של האנשים אשר ביצעו את ההפיכה, שהדיחה את מקאריוס — טבעי הדבר שהם ביקשו להשיג הסדר, אשר יבטיח לטורקים באי תחושת־בטחון ממשי. וזה, כמובן, תוך הענקת פופולריות מחודשת בטורקיה לממשלת בולנט אג'וויט ולצבא הטורקי.

אלא שהדבר היה טבעי לא פחות, שהיוונים ידחו הצעת פתרון, אשר נועדה לחלק את האי, תוך הקמת חמשה קנטונים טורקיים אוטונומיים — דבר שהיה מעביר לידי המיעוט הטורקי כשליש מכלל הטריטוריה של קפריסין. שכן, אין זה סוד, שהטורקים מהווים רק 18 אחוז מכלל אוכלוסיית קפריסין, אם כי רובם חקלאים ובעלי קרקעות, המחזיקים בכרבע מהשטחים באי.

אכן, הפעלתה של מדינה פדרלית כזאת תעורר בעיות מסובכות ביותר. היוונים באי רוגזים על ש־18 אחוז מהאוכלוסיה, הטורקים־הקפריסאים, מבקשים לכפות, בעזרת הצבא הטורקי, משטר אשר יעניק עליונות לטורקים ונחיתות ליוונים.

אנו עומדים, איפוא, בפני אחד הסיכסוכים הטרגיים האלה, שבהם יש לכל אחד מהצדדים מידה של צדק. אבל מה שמדאיג במיוחד ומהווה חידוש — לגבי כל אלה שמתכוננים לנסוע לשיחות בז'נבה — זה הפתרון שמצאה ונקטה טורקיה, כדי להבטיח כי נקודת־ההשקפה שלה תנצח.

למעשה, טורקיה הציגה ליוונים בז'נבה אולטימטום של ממש; היוונים היו חייבים לקבל עד לחצות יום ג' את העיקרון הבסיסי של הפתרון הטורקי, כלומר — הקמתם באי של הקנטונים הטורקיים.

וכאשר ביקשו היוונים — שנתמכו בכך על־ידי הבריטים — שהות של 36 שעות, כדי לעיין בצורה יסודית יותר בהצעה הטורקית, החליטה אנקרה שהוועידה בז'נבה נכשלה ופתחה מיד בהתקפה צבאית, כדי להגשים בדרך זו תוכנית, שהיא חששה שלא תוכל „למכור" אותה ליד שולחן־הדיונים.

מחלוקת בסיסית

מסתבר, איפוא, כי הליכה לוועידת־שלום בז'נבה הופכת למשחק מסוכן.

האמריקנים, המוטרדים בימים אלה מהירוחי המלחמה במזרח־התיכון — דבר שבו הם מאשימים, אגב, למחות חלקית, את מנהיגי ישראל המדיניים והצבאיים — רוצים כי ייקבע בכל התקדם לוח־זמנים לקראת השלב השני של המשא־ומתן בז'נבה. בצורה כזאת מקווה וואשינגטון לבלום את הידרדרות המצב באיזורנו.

אבל טוב היו האמריקנים עושים, אילו ראו את הדברים נכוחה והיו מבהירים לעצמם, כי שלב שני זה של המגעים במזרח־התיכון, עלול להיות שלב־המפתח להתחדשות מעשי האיבה בין ישראל לשכנותיה.

כי בשלב השני — הן לגבי קפריסין והן לגבי הסיכסוך הישראלי־ערבי — ניגשים לטיפול בבעיות בצורה יסודית, וטיפול יסודי כזה מגלה, חיש מהר, את חילוקי־הדעות הבסיסיים, המעודדים את הנטייה לשימוש בכוח, בנסיון לפרוץ את המבוי הסתום, תוך טיעון — כמו זה של הטורקים — כי המשא־ומתן נכשל בלאו הכי.

אנו רואים, איפוא, כי פתיחתה של ועידת־ז'נבה על המזרח־התיכון, בעתיד הקרוב, לא זו בלבד שלא תרחיק את סכנת המלחמה, כפי שטוענים בטנגנון המדינאים הירושלמיים והאמריקניים, אלא שהיא עלולה לפעול דווקא פעולה הפוכה ולקרב את המלחמה.

ואמנם, מירב העירנות יידרש מאיתנו אחרי שהוועידה תיפתח בז'נבה, כי עם פתיחתה היא עלולה להיתקל חיש מהר בקשיים ובמיכשולים. אגב, לדעת האמריקנים, אין סכנה כזאת מתעוררת אלא מצד סוריה בלבד. וושינגטון אינה מעריכה, כי תורה של סוריה לבוא לשיחות ז'נבה יגיע לפני האביב הבא, ועל כן היא אינה מודאגת במיוחד לגבי הזמן הקרוב.

אכן, וושינגטון מקווה ל„חורף ללא מלחמה" במזרח־התיכון.

אולם, יש עוד לקח לגבינו, כמו גם לגבי האמריקנים, ממה שהתרחש בקפריסין: מדוע עזבו הטורקים את שולחן־הדיונים? קרוב לוודאי שזה היה מתוך תקווה, כי הם ישובו אליו חיש מהר, כדי לתת גושפנקא רשמית לעובדה מוגמרת, לגבי שליטת המיעוט הטורקי על שליש מקפריסין.

לטורקים היתה הרגשת עליונות צבאית מכרעת כלפי היוונים.

ומכאן: אם רוצים שהערבים יבואו ויתנו באמת, בכנות וביושר; ואם רוצים שהם יעלו על דרך הפשרות — יש צורך להבטיח, שאף אחד מהם לא יחוש תחושת עליונות צבאית מובהקת, כאילו הוא מסוגל לשנות מן היסוד את המצב במציאות ולהביא את העובדות המוגמרות לאישור ליד השולחן הירוק של הדיונים.

נוכח חימושה המאסיבי של סוריה על־ידי הסובייטים, מתחייב — על כן — סיוע צבאי מוגבר לישראל, ואספקה מהירה של הציוד הזה.

חוסר אונים

השלב השני של מה שהטורקים מכנים „מיבצע השכנת השלום בקפריסין" גילה גם, בצורה בולטת, את חוסר־האונים של האירגונים הבינלאומיים.

בראש וראשונה — מועצת־הבטחון.

גוף זה הצביע פה־אחד למען הפסקת־אש מיידית; אבל ההצבעה לא בלמה את התקדמות הטורקים לעבר מטרתם העיקרית, נמל פמאגוסטה, והשתלטות על שליש משטח האי.

והנה, דווקא בקפריסין היו לאו"ם האמצעים הגשמיים לנסות ולכפות את הפסקת־האש. לאירגון הבינלאומי יש באי קרוב ל־5,000 איש, והוא יכול היה לבקש מרבבות החיילים הבריטיים בבסיסיהם בקפריסין לסייע ל„קסדות הכחולות".

אבל, דבר זה לא נעשה. אפילו לא נעשה נסיון בכיוון הזה.

כי כל מעצמה, ואפילו בינונית כמו טורקיה, מסוגלת לרכז בחזית אחת הרבה יותר אנשים המוכנים להילחם, משיכול לעשות זאת אירגון בינלאומי (אגב, האבידות שגרמו לכוחות האו"ם, בעיקר בנמל־התעופה של ניקוסיה, ושישפיעו אולי על ארצות כמו אוסטריה ופינלנד, הנפגעות העיקריות, שלא למהר בעתיד בגיוס אנשיהן לאירגון הבינלאומי לצורכי שיטור).

שוב הוכח, כי „הקסדות הכחולות" יעילות רק כשהצדדים לסיכסוך אינם רוצים להילחם זה בזה. ביום שבו מחליט אחד הצדדים להילחם — אין שום תועלת לבת בכוח־החירום של או"ם.

דבר חמור אולי עוד יותר היה חוסר־האונים של נאט"ו בפרשה.

בשולי קיסינג'ר

נכון שנאט"ו לא נעשה לשם פתרון סיכסוכים פנימיים בין החברות, אלא כדי להציב חזית מלוכדת נוכח הסכנה הסובייטית. בכל זאת, נדמה שאירגון־ההגנה המערבי שכח לגמרי את המציאות של הסכנה ממזרח. אם הוא יכול היה להתיר התפרצותו של עימות כזה בין שתים מחברותיו, באגף החשוף אולי ביותר, תוך פתיחתו לרווחה של שערים להתפרצות של הסובייטים.

גם המנהיגות האמריקנית של נאט"ו נחלשת במידה ניכרת, אם נש־

(המשך בעמוד [illegible])

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השיקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום ראשון ל' מנחם־אב תשל"ד (18.8.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול

סג"מ אפשטיין יעקב ז"ל	בשעה 12.00
רס"ר ארד (אקסלרוד) אברהם ז"ל	בשעה 13.30
סרן גליקמן מאיר יואל ז"ל	בשעה 09.00
סמ"ר גליק יורם ז"ל	בשעה 18.00
סרן גרנות (גרינשטיין) מירון ז"ל	בשעה 15.00
רב"ט זלץ צבי ז"ל	בשעה 16.30
סמל טרבולסקי יהודה ז"ל	בשעה 09.00
סמ"ר לוי שמואל ז"ל	בשעה 10.30
סמל ליזר נתן דוד ז"ל	בשעה 12.00
סמ"ר נויס גד שמעון ז"ל	בשעה 13.30
סמל פלדמן ראובן ז"ל	בשעה 18.00
רב"ט פרבמן רפאל ז"ל	בשעה 10.30
סמל פרידמן יואל ז"ל	בשעה 09.00
סג"מ פרידריך אברהם יוסף (רמי) ז"ל	בשעה 15.00
סמ"ר שבייד (שוויד) צבי ז"ל	בשעה 16.30

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני הערים

הנהלת בנק דיסקונט לישראל בע"מ
ארגון עובדי בנק דיסקונט לישראל
הועד הארצי
מבכים את חבריהם חללי מלחמת יום הכפורים
סגן **יצחק פלאומן** (זומר) ז"ל
בן חיים ושרה
רס"ל **יעקב חן** ז"ל
בן יוסף ומרים
סמ"ר **יחזקאל יהודה רימון** ז"ל
בן דוד ולילי
אנו עם המשפחות השכולות בצערן

שרות לילה
לקבלת מודעות משפחתיות
בטלפון 444766

מאיר—שחם
ההנהלה והעובדים
בצער רב מלווים אנו למנוחת עולמים את עובדנו המסור
סמל
גמפל אשר
ז"ל
שנפל במלחמת יום הכיפורים
אוטובוס יצא מבית ההורים, רח' סירקין 8 חולון, לבית העלמין הצבאי בחולון, ביום ששי, כ"ח באב תשל"ד 16.8.74, בשעה 10.30 בבוקר.
— תנחומינו הכנים למשפחה —
לרגל ההלויה יהיה משרדנו ברחוב [illegible] סגור משעה 10 בבוקר.

יקירנו
סג"מ
יעקב אפשטיין
(קובי) הי"ד
שנפל ברמה במלחמת יום הכיפורים
יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול
ביום ראשון, ל' אב תשל"ד 18 לאוגוסט 1974
בשעה 12.00.
נפגשים ליד שער הכניסה של בית הקברות הצבאי, בשעה 11.30.
אוטובוס יצא בשעה 11, מרח' שטריקר 14.
משפחות אפשטיין
לביא
שלו

יקירנו האהוב
רס"ן **גדעון גלעדי** ז"ל
שנפל במלחמת יום הכפורים
בקרבות המריצה לתעלה
הובא למנוחות עולמים בחלקה הצבאית
בקרית שאול
ליד אחיו
סרן **אמנון גלעדי** ז"ל
שנפל במלחמת ששת הימים
המשפחה, מוקירי זכרו וחבריו לנשק מתכנסים ליד שער בית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום שני, א' אלול 19.8.74, בשעה 17.00.
המשפחה

יקירנו
רפאל
(רפי)
פרבמן
בן רחל ז"ל ופייבל
שנפל במלחמת יום הכפורים בסיני ב־14.10.1973, י"ח תשרי תשל"ד
יובא למנוחת עולם
ביום א', 18.8.74, ל' אב תשל"ד, בשעה 10.30 בחלקה הצבאית בקרית שאול.
הסעה מבית המשפחה, הרצל 9, רמת־גן, בשעה 9.30 בבקר.
המשפחה

למשפחת להב
תנחומינו הכנים
עם הבאתו לקבורה של הבן האהוב
סמל **אלי להב** ([illegible])
הי"ד
שנפל ברמת הגולן 17.10.1973
אורן מאיר ומשפחתו
אבני עודד ומשפחתו
עדנה וד"ר יורם מירון
עמית עמי
אופנהיים דני
קור איציק
לוי שמואל
[illegible]

לשרה דוד והילדים
אתכם באבלכם [illegible]
עם הבאתו למנוחת עולמים של
יורם ויסמן
שנפל במלחמת יום הכיפורים
[illegible]

במלאת שלושים לפטירתו של
פליקס ברנשטיין
נעלה לקברו בבית העלמין [illegible]
ביום שלישי 20.8.1974 [illegible]

יקירנו
גדי בונה ז"ל
שנפל במלחמת יום־הכפורים.
יובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בקרית שאול (ת"א) ביום שני, א' אלול תשל"ד 19.8.1974, בשעה 10.30.
הסעה: בתל־אביב — בשעה 9.30, מרחבת היכל התרבות, וליד ביה"ס „ושגב" ברחוב עולי הגרדום (ת"א).
בירושלים — בשעה 8.30, מרחבת בנייני האומה.
המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מבכים מרה את
בן אחינו ז"ל
המ"ס סרן **יניב ליטני** הי"ד
(בן למשפחת ינטל)
שנפל במלחמת יום הכיפורים בסיני
האבלים:
ינטל אהרון ומשפחתו
ינטל אברהם ומשפחתו
ליטני (ינטל) יוסף ומשפחתו
ינטל אריה ומשפחתו

בננו ואחינו היקר
רב"ט **צבי זלץ** הי"ד
שנפל בקרב הבלימה בחזית סיני, ביום הכפורים, י' תשרי תשל"ד (6.10.73),
יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול, ביום ראשון, ל' באב תשל"ד (18.8.1974) בשעה 16.30.
הלויה תצא משער בית הקברות.
התחבורה יוצאת מביתנו, רח' התדהר 9 תל־אביב, בשעה 15.30.
המתאבלים: הוריו: אברהם ושושנה
אחיותיו: אורית ויונית
סבא וסבתא:
שלמה והינדה לבקוביץ
וכל המשפחה

לשרה זילברשטיין היקרה
אתך באבלך הכבד
עם הבאת בעלך למנוחת עולמים
עו"ד **אורי זילברשטיין**
ז"ל
שנפל במלחמת יום הכפורים
עובדי יחידת המיכון
משרד העבודה

לחנה ואהרון שורץ
ובתם אסתר
כואבים את כאבכם ואבלים אנו אתכם בנפול יקירכם
ישראל איטו שורץ
הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים
בקרבות הבלימה ברמת־הגולן
משפחת הירזלר — רחובות
משפחת הרפז — רחובות
משפחת גשורי — בניה
משפחת אליהו דיסקל — בניה
משפחת עדין — בניה

בכאב נלווה את יקירנו
ראובן פלדמן הי"ד
נפל במלחמת יום הכיפורים
ויובא למנוחת עולמים, ביום ראשון, ל' באב (18.8.74), בשעה 18.00 מבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
רחלי פלדמן
מלכה, נחום ובתיה פלדמן
שמעון, חנה ואורן פלדמן
משפחת גיתה ויישקי לוי
אוטובוס יצא מבית ההוריה, רחוב חוטין 9, תל אביב, בשעה 17.00

ארה"ב מעדיפה התקדמות לקראת שיחות שלום - אך לא ריצת אמוק

קיסינג'ר סבור, שלתוכנית המבקשת לחלק את הגדה בצורה פונקציונאלית „אין סטארטר" ✶ אלון לשלזינגר: אני מודאג מהקצב האיטי של ייצור נשק קונבנציונאלי בארה"ב ✶ הממשלה תקיים דיון נרחב לגיבוש עמדה לגבי אופציות שונות להסדרים באיזור ✶ יריב ידרוש החלטה על עתיד משרדו

לתוכנית זו אין „סטארטר" (מתנע). היא לא תתקבל -- במלים אלה הגיב שר־החוץ האמריקני על ההצעה בדבר חלוקה פונקציונאלית של הגדה המערבית.

שר־החוץ, מר יגאל אלון, ניסה לפחות שלוש פעמים להעלות בפני הנרי קיסינג'ר את „תוכנית דיין", המעניקה לירדן את המינהל האזרחי על הגדה המערבית, ומשאירה בידי ישראל את השליטה הצבאית. הוא הציג מידגמים לאופציות מדיניות שונות לקידום הסדר־שלום עם ירדן, הן במסגרת הסכמי־ביניים והן במיסגרת הסכם־שלום כולל.

מזכיר המדינה האמריקני הגדיר שיטה זו כתרגיל אינטלקטואלי לבירור אפשרויות למציאת פתרון שלום. גם הוא העלה מצידו רעיונות עיוניים לפתרונות מדיניים, מבלי שהתחייב, כאלון, לקבוע מה תהא העמדה לגבי הצעה קונקרטית, במידה ותתגבש על־ידי מדינה ערבית. (אגב, בוועדת חוץ והבטחון של הכנסת, שאל ח"כ אריק שרון את מר אלון, ספק צחוק ספק ברצינות: האם גם העלית בשיחות אלה אופציה של „אף שעל אדמה"...)

מסתבר, שד"ר קיסינג'ר, היה שותף לדיעה הישראלית, השוללת מכל וכל את ההצעה הירדנית להסכם הפרדת־הכוחות, לפיה תיסוג ישראל לעומק של 5—10 ק"מ. טרם נודע, כיצד מתייחס קיסינג'ר לתוכנית ירדנית אחרת, שפורסמה בעיתונות האמריקנית, האומרת כי ישראל תיסוג בצורה אופקית באיזור יריחו, במיסגרת הסכם־ביניים. עד כה, לא נמסרה לישראל הצעה מעין זו, אם כי מתחזקת הדיעה האומרת, שהירדנים יעלו תוכנית מעין זו בשיחת המלך חוסיין עם קיסינג'ר.

בשיחות קיסינג'ר־אלון גם הוברר, כי האמריקנים מחייבים ניהול שיחות עם ירדן, לקידום שלום בשלבים, דהיינו — הסדרי־ביניים כשלב ראשון. האמריקנים אינם מאמינים, שקיימים סיכויים סבירים לקידום הסכם כולל עם ירדן, כי הפער בין עמדות שתי המדינות לגבי מפת הגבולות, ירושלים ונושאים אחרים, הוא נרחב למדי. קיסינג'ר סבור, איפוא, כי יש להתקדם באיטיות, שלב אחר שלב, לקראת הסדר־שלום כולל.

האמת היא, כי הסורים נתונים רבים לגבי עמדת מדינות ערב בשאלת העדיפות לקביעת הפארטנר הראשון למו"מ לשלום. אין ספק, שקיימים יתרונות בפתיחות מו"מ עם מצרים, בתנאי שירגיעו את ירדן כדי שתסכים להמתין ל„תורה" במו"מ לשלום.

מאידך, גוברת והולכת השפעת אותם החוגים ברבת־עמון, המבקשים לנטוש את הטיפול בגדה המערבית ולמוסרה לידי הפלשתינאים עצמם. האמריקנים גם חוששים שבמידה ונידחה את פתיחת המו"מ עם ירדן, עלולים אנו לאחר את הרכבת: הנציגות הפלשתינאית המקובלת בעולם תהא אש"פ.

תיתכן, כמובן, אפשרות למו"מ עם מצרים וירדן, כאחד, אך אז קיימת סכנת הפעלת השפעה הדדית, לחץ משותף ונסיון לקשור נושא ירדני עם נושא מצרי ולהיפך. יש לציין, כי מר אלון הבהיר יפה לקי־סינג'ר, שכל הסדר עם ירדן הקשור עם נסיגת מנוהר הירדן, מחייבת הליכה לבחירות כלליות לכנסת, כי על כך קיימת התחייבות מפורשת מצד הממשלה. ברור, כי במקרה זה קיים יתרון בהעדפת המו"מ עם מצרים על פני המו"מ עם ירדן.

במסגרת הבירור המפצה והמעמיק, שהתנהל בוואשינגטון, על אפשרויות ואופציות שונות, הוחלפו גם דעות על התמורות הנדרשות על־ידי ישראל להסדרי־ביניים עם מצרים ועם ירדן. המדובר הוא בחתימת הסכם אי־לוחמה, מתן התחייבות למנוע פעולות איבה משטח של מדינות אלה נגד ישראל — דהיינו: פעולות מחבלים — מתוך בטחונות וערבויות אמריקניות. חופש שיט וכיו"ב.

בסיכומו של דבר, ניתן להגיד, כי שיחות אלון־קיסינג'ר היוו הזדמנות נאותה להחלפת דעות והער־כות אינטלקטואליות־תיאורטיות, מבלי ששניהם יתחייבו בנקיטת עמדה חד־משמעית. מה שכן ברור הוא, שקיסינג'ר קיבל את הדעה, שאין לנהוג בריצת „אמוק" בניהול שיחות לקידום הסכם־שלום. לא היו חילוקי־דעות בין השניים לגבי הצורך במוביליות דיפלומטית ותימנעות מקיפאון מדיני.

האמריקנים מחייבים השתתפות שרי החוץ בוועי־דת ג'נבה ולא שגרירים, כדי למנוע הפיכת מוסד זה למוסד קבע. האמריקנים גם שותפים לדעה, שרק לאחר שהמצרים והסורים יתחייבו להאריך את המנדט לכו־חות־האו"ם בשמירה על הסכמי הפרדת־כוחות, ייעשו הסידורים להכנת ועידת ג'נבה. אין ספק, שכולנו נהיה חכמים יותר, כדי לדעת לאן פני מדינות ערב מועדות, לאחר שקיסינג'ר ישלים לפחות סיבוב־שיחות אחד עם נציגי מדינות ערב וישראל.

□ □ □

מה יאמר העם על הסדר?

אפשרות של מו"מ עם ירדן לקידום הסכמי־ביניים או הסכם־שלום כולל, מעלה את שאלת עריכת בחירות מוקדמות לכנסת התשיעית.

נכון, שבקווי־היסוד של המו"מ הקואליציוני נאמר, שלפני חתימת הסכם אשר יהיה בו משום פשרה טרי־טוריאלית ביהודה ושומרון, יש ללכת לבחירות, במידה ואחת ממפלגות הקואליציה תדרוש זאת. גם אין להעלות על הדעת, שאחת ממפלגות הקואליציה הנוכחית תתבע בהכרח קיום עריכת בחירות לפני סיום המו"מ עם ירדן להשגת הסכם־חלקי.

עם זאת, אין להתעלם מהעובדה, כי גב' גולדה מאיר וראש הממשלה הנוכחי, מר יצחק רבין, התחייבו בפומבי, שלפני חתימת הסכם ישאלו את העם בדבר נכונותו לפשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון. קשה לדעת, אם חוסיין יסכים להתחיל בשיחות עם יש־ראל, במידה ויוגד לו, שלפני השגת הסכם עימו יש ללכת לשאול את פי העם.

יש לקחת, איפוא, בחשבון, שאם ייפתח מו"מ עם ירדן לקידום הסדר־ביניים, או הסכם־שלום כולל, יהיה צורך להכריז על בחירות חדשות לכנסת.

מר ויקטור שם־טוב סבור, כי אסור שהליכה לבחי־רות תיתפס בלם לחתירה לקראת הסדר עם ירדן, חלקי או כולל, אם תתגבש הצעה, אשר תעלה אותנו על הדרך של הסדר עם ירדן — סבור מר שם־טוב — נצטרך ללכת לעם. אין לו ספק, כי מחנה־השלום יזכה ברוב מכריע בבחירות לכנסת. שכן, האלטרנטיבה היא המשך הקפאון המדיני וסכנת חידוש מלחמה.

אהרון יריב
ללא הגבלות

גדעון האוזנר
מגעים אישיים

ויקטור שם־טוב
ללכת אל העם

הוא סבור, כי הקפאון יכול להיווצר כתוצאה מנוקשות ערבית. אך, במקרה כזה, העולם כולו יטיל את האשמה על מדינות ערב ולא על ישראל.

בבחירות לכנסת התשיעית יהיה, לדעתו, עימות בין התפיסה המחייבת פשרה טריטוריאלית, לבין זו המחייבת „אף שעל אדמה". הוא הביע סיפוק מגילוי הבקיעים בתוך הליכוד, לאחר שהתברר שיש במחנה זה אישים המחייבים פשרה טריטוריאלית.

מר אברהם עופר סבור, כי עוד מוקדם לדבר על בחירות לכנסת התשיעית. אך אם יהיה צורך בעריכתן, במקרה ויסתמן הסדר עם ירדן, הרי אין בליבו ספק לגבי התמיכה המירבית בה תזכה ממשלה זו. מר עופר חושב, שהציבור הישראלי מבין יפה, כי בנסיבות הקיימות אין להשיג שלום טוטאלי, אלא יש לקדמו בשלבים.

הוא טוען, שהממשלה הנוכחית, בראשותו של רבין, רשאית לנהל מו"מ עם ירדן, מאחר שקיבלה מנדט מן העם לפשרה טריטוריאלית. כן סבור מר עופר, כי אין בסיס כביר לחלוקה פונקציונאלית של הגדה, כי היא לא תתקבל על־ידי הירדנים ולא על־ידי העולם הנאור.

שר השיכון תומך בקיום מגעים עם ראשי ירדן, כדי לברר אם יש בסיס להידברות לקידום הסכם כולל או הסדרי־ביניים. גם הוא מאמין, שהעם יכריע בעד פשרה טריטוריאלית וידחה את התפיסה של „אף שעל אדמה".

□ □ □

דיונים לקראת המהלכים הבאים

השר גדעון האוזנר לא הסתפק בתשובתו הקצרה של ראש הממשלה, מר יצחק רבין, אשר אמר כי אין לו מה להוסיף להכחשת גב' גולדה מאיר, בדבר מגע שלה עם המלך חוסיין ב־28.8 השנה, סמוך לאילת, כפי שפירסמה רשת הרדיו והטלוויזיה האמריקנית נ.בי.סי.

מר האוזנר ביקש לדעת, האם יערך דיון בממ־שלה, במידה ויוחלט על מגעים אישיים עם נציגים מוסמכים של ירדן, או שמא השרים יועמדו בפני עובדות מוגמרות. מר האוזנר גם הוסיף, שאין בדעתו לברר אמיתות הידיעות על פגישות שקויימו בעבר עם מלך ירדן, אך ישמח לשמוע התחייבות ברורה בנדון לקראת העתיד.

מר רבין ציין, שממילא תצטרך הממשלה לקיים

בחלונות הגבוהים
מאת אריה צימוקי

דיון מדיני נרחב, בו תקבענה הנחיות לקראת המה־לכים המדיניים הבאים.

אגב, גם בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת נטען, בשלב זה מלקיים דיון מדיני. הכל ממתינים לתום סיבוב־השיחות הראשון של קיסינג'ר עם נציגי מדינות ערב. צפויים, איפוא, בתחילת החודש הבא, בירורים מקיפים לגיבוש עמדה ישראלית, לגבי אופציות שונות להסדרי־ביניים והסכם־שלום כולל.

□ □ □

„היריב מכבד שרידים חזקים"

אולם זאת לדעת: האמריקנים מייצרים, בכמויות ניכרות, נשק לא קונבנציונאלי וכן נשק מתוחכם, מפגרים בצורה מדאיגה בייצור נשק אלמנטרי — דהיינו, טנקים, תותחים וכיו"ב. לדוגמא: בעוד הסובייטים מייצרים 3,000 טנקים לשנה, מייצרים האמריקנים 300 בלבד.

נציגי בנות־בריתה של ארה"ב אמרו לאנשי המשרד של האמריקני, כי וושינגטון עלולה להמיט אסון על מדינות ידידותיה לה, בשל הייצור הזעום של נשק אלמנטרי. שר החוץ, מר אלון, אמר לשר ההגנה האמריקני: אני מודאג כאורח העולם החופשי.

□ □ □

יריב רוצה „שיניים" להסברה

שר ההסברה, מר אהרון יריב, יעמיד בישיבת הממשלה הקרובה שאלת עתיד משרדו בצורה פשוטה ביותר: האם רצונכם בקיום משרד הסברה, או בחיסולו?

במידה והממשלה רוצה בקיום משרד הסברה, הרי אין להשלים עם הקצבת סכומים זעומים לביצוע תפקידיו; ואם סבורים שיש לחסלו, הרי מוטב לעשות זאת ללא התחמקות.

הוא גם יגיד, שאם רוצים בקיום משרד הסברה יש לתת לו „שיניים", להעניק לו סמכויות ולאפשר לו פעילות ללא הגבלות מרובות, כפי שזה נעשה עד כה. למעשה, קיצץ שר האוצר את תקציב משרד ההסברה בצורה כזאת, שלא זו בלבד שמר יריב אינו יכול ליזום הרחבת פעולות, אלא גם לא יוכל לקיים את המחלקות, שהועברו אליו לפי הרפורמה הקיימת.

דעת רוב חברי הממשלה היא, שיש צורך בהפעלת מכונת הסברה הראוייה לשמה, שמגמתה תדריך את העם ותכין אותו לקראת המערכות הקשות הנכונות לו; ומצד שני תהדוף את מיתקפת־התעמולה הערבית־סובייטית, שהופעלה על־ידי מכונה אדירה אשר לרשותה סכומי־כסף עצומים.

בעולם המודרני נחשבת ההסברה מדינית כבחשיבות נשק של מדינה. אך לא על תקציב בלבד דווח מר יריב, אלא על היעדר הכרעה בשאלת הסמכויות. משרד החוץ טוען, כי כל מה שנוגע להסברה בחו"ל נמצא בבחינת „כולו שלי" ואילו משרד ההסברה טוען שפעולה זו היא לפחות „חצי שלי".

עד כה, ניתגלעו חילוקי־דעות בין אנשי משרד ההסברה לבין אנשי משרד החוץ בשלוש סוגיות: הק־בעות למעקב אחרי פעולות הסברה בחו"ל, הפעלת מרכזי אינפורמציה בחו"ל ולהתייעצויות משותפות בעניין ההסברה בחו"ל.

מר יריב תובע גם קביעת תיאום בין השרים בנוגע להתבטאויות והשמעת הכרזות מדיניות. לא יתכן ששר אחד יסתור את דעת חברו — ולהיפך.

קיימת גם בעיה, שניתן להגדירה כ„בעיית סמכו־יות" והיא בעיית רשות־השידור. הממשלה לפי הנוהל אחראית פרלמנטרית על השר, מבלי שיוכל לנקוף אצבע בקביעת תוכן השידורים ברדיו ובטלוויזיה.

□ □ □

תמורה ביחסי ישראל־אירופה

שלושה עד ארבעה שרי חוץ מאירופה, ביניהם מר ג'ורג' מקובסקו מרומניה, יבקרו בישראל עד סוף שנה זו. ביקורים אלה מסמנים את השינוי שחל במדיניות אירופה כלפי ישראל.

יש לזכור, כי אירופה המערבית נכנעה, לאחר מלחמת יום־הכיפורים, לסחטנות הנפט וחלקה על גישתה של ארה"ב בשאלות האיזור. אולם, במשך השנה האחרונה הסתמנה יותר ויותר תמורה לטובה ביחסה של אירופה המערבית כלפי ישראל. בעיקר הורגש דבר זה בלונדון, בפאריס ובבון.

יש גם לזכור, כי בשלוש בירות אלו גברה הנטיה להידוק־יותר עם ארה"ב, משם שגם שם הורגשה ... הזית אחת לסיכול ...

ניתן להגיד, כי תחושת הבדידות באירופה, ... העיקה על ישראל אחרי מלחמת יום־הכיפורים ... במידה רבה. האירופים קבעו אומנם דרישות ... ערב בשאלות כלכליות, אך החליטו גם לנהל ... מקבילה שיחות עם ישראל בנושאים אלה ... אשר הטרידו את ארה"ב וביקשו לשתפם ... המזרח־התיכון, משאירים ... אמריקנים.

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ
משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים
לתיירים, עולים ותושבים
אולפן לעברית - 20 שבועות
פתיחה: 8.9.74
* כתות למתחילים ולמתקדמים
* 5—6 שעות לימוד במסגרת כתתית
* פעולות חברה ותרבות באווירה ישראלית
האולפן מתקיים בתנאי פנימיה במלון הדר.
תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים.
פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, נתניה, חבצלת השרון, טלפון: 053—24506

בלש
פרטי ומורשה
יספק לך אינפורמציה מלאה על מעשי בן/ת זוג. סודיות מוחלטת
טל. 615123

שרות לילה לקבלת מודעות משפחתיות
טלפון 44 47 66

העם מצפה מרבין לשינוי

הממשלה החדשה נהנית מאשראי רב בציבור - ואסור לה לבזבזו ✶ על אף דו"ח הביניים של ועדת אגרנט לא הוקמה עדיין ועדת שרים לענייני־בטחון ולא מונה יועץ, או גוף מייעץ, לענייני מודיעין לבטחון לאומי, לצידו של ראש־הממשלה ✶ עניינים אלה ואחרים מחייבים פתרון עוד בטרם ימלאו מאה ימים לכהונת רבין

מאת ישעיהו בן־פורת

טרם מלאו מאה ימים לממשלת יצחק רבין, שקמה ב־3 ביוני. פירוש הדבר שעוד נמשכת תקופת הרצה, ועימה — „שביתת־הנשק" הבלתי כתובה, שדעת הקהל ואמצעי התיקשורת כרתה, במובן מסויים, עם הממשלה החדשה. אין זה אומר שגורמים שונים, ובראשם אגף האופוזיציה בכנסת, מנעו ביקורת ודברי־שבט קשים כלפי הממשלה, גם בעת הרצה. אך צריך לומר כי בדרך־כלל נהנית ממשלת רבין מאשראי רב ב־ציבור, שעוד ממתין בטרם יפסוק את דינו. אך המתנה זו לא תימשך לעד. אדרבא, כבר עכשיו מצטיירת שורה של סימני־שאלה, שיוצגו בתקי־פות יותר רבה אם לא ייענו במלאות 100 ימים לממשלה.

שרים, חברי הממשלה, ומשקיפים, המצויים יפה בתמונה, מאוחדים בדעה שעבודת־הממשלה מתנהלת עד כה בצורה עניינית ותקינה. ראש־הממשלה, יצחק רבין, התגלה כראשון בין שווים, בעל כושר ניהול תכליתי. הבנתו, והתמצאותו וידיעתו בענייני חוץ ובטחון, מכסות ומפצות על היעדר נסיונו בענייני פנים, אך נראה, לדעת שרים, שגם בשטח זה הוא לומד מהר ובשקידה רבה.

לא בחדרי חדרים

ממשלה זו עדיין לא זכתה, ואולי לעולם לא תזכה, למעמד של הנהגה לאומית בעלת השראה. היא דומה יותר, ולא במקרה, למטה עליון בעל שיטת־עבודה החותרת להישגים וליעילות. מצד שני, היעלמם משולחן הממשלה של אישים מסו־גם של גב' מאיר וה"ה ספיר ודיין, כמו שיחרר אותה מתיסכול ולחצים. גם בעניינים מרכזיים של מדיניות, בטחון וכלכלה שמור לכל השרים חופש דיבור ודעה ליד שולחן הממשלה. שסי־כומיה והחלטותיה מתקבלים, לפי הנראה, בו במקום ועל פי דעת הרוב ולא בחדרי־חדרים.

האווירה, תחת שרביטו של יצחק רבין, טובה ונוחה, ומצטיינת בסובלנות. בראש השולחן לא יושב אדם המסוגל או מעוניין להשתיק ולהכביד על שר בעל דעה חריגה במבט זועם או בהערה נרג־זת. שרים ותיקים, שהיו חברים בממשלות קוד־מות, מעידים כי נערכות באחרונה הרבה הצב־עות, בניגוד למה שהיה מקובל בעבר. כבר קרה פעם אחת, ודווקא בנושא מדיני עדין של הגדרת עמדת הממשלה ביחס לעתיד השטחים, שראש־הממשלה נשאר בהצבעה במיעוט, וקיבל את דעת הרוב. הכל זוכרים את המשברים, בעבר הרחוק, כאשר משה שרת תימרן, מדי פעם בפעם, את דוד בן־גוריון לעמדת מיעוט בממשלה.

ואולם לא כאן המקום ולא עכשיו הזמן, בטרם מלאות מאת הימים האמורים, לבחון את מאזן הממשלה שמיבחניה הקשים, במדיניות, בביט־חון ובכלכלה, עוד לפניה. אי לכך צריך לתת את הדעת, כבר עכשיו, על נושאים אחדים שממשלת רבין נוהגת בהם בצורה, לפחות תמוהה. ראש וראשון בהם — העדר ועדת שרים לענייני בט־חון, ואי־מינוי, עד היום, של יועץ, או גוף מייעץ, לענייני מודיעין ובטחון לאומי.

דברים שנאמרו בנושאים אלה על־ידי ועדת אגרנט בדו"ח־הביניים שפורסם ברבים בראשית חודש אפריל (!) הם חד־משמעיים. ואף שהוסקו על יסוד מחדלי הממשלה הקודמת, הם מחייבים כמובן את הממשלה החדשה. בענין ועדת שרים לענייני בטחון נקבע שם שיש להרכיב „ועדה... שמיספר חבריה יהיה קטן באמת, ושיקול זה חייב לדעתנו להיות שיקול מכריע בעת הרכבת ועדה זו... כך גם לא תהיה עוד כל עילה להעת־קת נקודות הכובד של הדיון בנושא בטחוני או מדיני־בטחוני אל גופים המורכבים אד־הוק, שלא הוסמכו על־ידי הממשלה...".

הקושי מתקופת גולדה

ואילו בנושא השני שנזכר לעיל, נאמר ב־דו"ח: „הגענו לידי מסקנה שמצב העניינים שהיה קיים עד למלחמת יום־הכיפורים — שבו נמנעה אי־התלות שבין הערכות מודיעין מדיני, אסטרטגי, אופרטיבי וטאקטי, עקב ריכוזן ב־ארגון אחד ותחת סמכות אחת מחד־גיסא, וחוס־ר יועץ מיוחד לענייני מודיעין ליד ראש הממש־לה, כדי לאפשר הערכה בלתי תלויה, מאידך־גיסא — היה גורם חשוב בחוסר היכולת לקבל תמונת־מודיעין אמיתית לכל היבטיה".

כידוע ממליצה ועדת אגרנט, על יסוד ההבח־נה הנ"ל, על מינוי יועץ מיוחד לענייני מודיעין ליד ראש הממשלה וצוות־מומחים מיוחד לאותו ענין, וכן על חיזוק מחלקת החקר במשרד־החוץ, מלבד המלצותיה על שינויים מסויימים במבנה אמ"ן וה„מוסד".

ממשלת רבין קיימת כבר למעלה מחודשיים, ודבר מן ההמלצות הנ"ל במסגרת הממשלה, לא נעשה. עדיין אין ועדת שרים לענייני בטחון, אין יועץ ואין צוות ייעוץ לענייני מודיעין.

בחוגי הממשלה מתרצים העדר ועדה ויועץ בקיום ועדת־שרים בראשות שר־המשפטים חיים צדוק (חברים בה ח"ה פרס, גלילי, יעקובי והאוזנר), עליה הוטל לדון, להגדיר ולהמליץ על כינון המוסדות עליהם מצביע דו"ח אגרנט. ועדה זו כבר כונסה חצי תריסר פעמים, אך טרם גיבשה את עמדתה. תוך שבועיים, כך מבטיחים, תביא ועדת־צדוק את המלצותיה למליאת הממ־שלה.

נראה שיש קושי באותו ענין עצמו שגרם, בשעתה, לאי־הפעלת ועדת שרים לענייני בטחון בממשלת גולדה מאיר. אומנם סוכם, עוד בסוף כהונתה של גב' מאיר, להקים ועדה כזו בת שבעה חברים. אך שוב חוזרת פרשת השיקולים הקואליציוניים והאישיים. אין להעלות על הדעת ועדת שרים לענייני בטחון בלי השתתפות ראש־הממשלה, שר הבטחון ושר־החוץ — והרי כבר שלושה. ואולם, כך הטיעון, אף לא אחד מבין שלושה אלה איננו „מפא"י טהור" (!). שהרי אפילו רבין אינו נחשב, במפא"י, ל„בשר מ־בשרנו". צריך להוסיף על כן, על פי המישקל הסיעתי, נניח את ה"ה צדוק ורבינוביץ — והרי ועדה בת חמישה. ואולם, מקשים, מה יהיה על מפ"ם? ואם מפ"ם — הרי כבר ועדה בת שישה. ומה יהיה על ל"ע ועל סיעת שולמית אלוני? והרי כבר שמונה.

ואם רוצים עוד להקשות, אפשר ושואלים: אם שולמית אלוני, המייצגת סיעה בת שלושה חב־רים בכנסת, תכהן בוועדה, כלום ייתכן שלא לשתף בה את השר בלי תיק ישראל גלילי ו/או את שר־ההסברה אהרון יריב? והרי לכם כבר תשעה, או עשרה. ואין לזה סוף. נזכור כי בממ־שלת רבין מכהנים, סך־הכל, 17 שרים.

ללא שהיות נוספות

כל השיקולים האמורים יפים וחולמים מי ש־אינו מסוגל להשתחרר מן החשבונאות הסיע־תית והאישית שציינה את הממשלה הקודמת, שחייבת היתה, בין השאר מסיבה זו, לפנות את מקומה לממשלת „המשך ושינוי". אם יש שינוי שהציבור מצפה לו מממשלת רבין, זה השינוי, וכל השאר — זיל גמור. הציבור רשאי לדרוש מראש־הממשלה להגשים בלי שהיות נוספות את המלצת ועדת אגרנט בנושא זה.

אין דבר אבסורדי וצורם יותר מאשר לשמוע את הצמרת המדינית והצבאית מבשרת לעם מלחמה קרובה, ולחזות, בו בזמן, באי־יכולת ה־ממשלה להתגבר על שיקולים שבעיני הציבור החרד לעתיד, הם שוליים, קטנוניים ומיותרים. לא ייצוג סיעתי, חטיבתי ואישי חשוב בעיני הציבור בעניין זה, אלא כינון ועדה מצומצמת, בת 5 עד 7 חברים, לא יותר, שתהיה מסוגלת לפעול ביעילות ולקבל הכרעות באחריות. מוטב, לכל הדעות, שלבטיו של ראש־הממשלה בנושא זה יבואו לידי סוף פסוק, לפני צאת מאה הימים.

הוא הדין ביחס ליועץ למודיעין ולצוות ה־מצומצם, הבלתי־תלוי, החייב לפעול בראשותו. הממתינה ממשלת יצחק רבין, ל„מחדל" הבא כדי לכונן גוף שהעדרו היה גורם חשוב ל„חוסר היכולת" עליו מדבר דו"ח הביניים של ועדת אגרנט?

גם ועדת ידין־יעקובי, שהגישה השבוע המל־צותיה לשינוי מבנה הממשלה, הביעה את דעתה בעד הקמת מטה למודיעין ולבטחון לאומי, בצד מטה נפרד לענייני חברה ורווחה, ליד ראש־הממשלה. כל המלצות ישנה, איפוא, ולא נותר אלא להגשימן.

העדר ועדת שרים לענייני בטחון ויועץ למודי־עין מעלה את השאלה כיצד ובאיזה „מיטבח" מתבשלות לפי שעה הערכות והחלטות בנושאים האמורים, שכן מטבע הדברים, ואי־אפשר לער־ער על כך, לא כל דבר יכול להיות מובא למליאת הממשלה. מכל מקום — לא ישר למליאה. יצחק רבין נוהג, כך אומרים, לערוך הרבה התייע־צויות „אד הוק", ר"ל — בקבוצות פונקציונ־ליות, בהתאם לנושא הנידון. אין „מיטבח", ואין „שרים מקורבים", ואפילו עם שר־הבטחון שמעון פרס וסגן־ראש־הממשלה ושר־החוץ יגאל אלון, אין ראש־הממשלה נוהג לקיים פורום קבוע ל־דיונים בנושאי בטחון ומדיניות.

לחישותיו של גלילי

לעומת זה, יש אומרים כי יצחק רבין יורש במידה בלתי־מבוטלת את נוהג קודמתו בתפקיד, להיוועץ כמעט בכל נושא בשר בלי תיק ישראל גלילי. שר זה, המשמש בין השאר יו"ר ועדת השרים לענייני התנחלות, פנוי יותר משרים אחרים, ממשיך במובן מסויים את שושלת ה־ממשלה הקודמת, יושב בלישכה סמוכה אל לישכת ראש הממשלה, ומצטיין מאז ומתמיד באמנות הניסוח. גם עכשיו, כמו בימי גב' מאיר, קורה לא אחת שגלילי הוא שמנסח, בתום דיון במלי־אה, נוסח של החלטה. עם זה, מסתבר, נשמר לישראל גלילי לפי הנראה, מעמד בכיר במובן זה שעמדות מסויימות שביטא רבין בפומבי, הוגשו או נלחשו לו על ידי מר גלילי. יש שרים הטוענים כי לגלילי עדיין השפעה מרחיקת לכת על ראש הממשלה, ויש שרים הכופרים בדעה זו.

בין כה ובין כה, אין, מבחינה ציבורית, שום ערובה לניהול תקין של העניינים היותר נכבדים של ממשלת ישראל, כל עוד לא פועלים בקרבה, כאמור לעיל, המוסדות הדרושים, בעלי סמכויות חוקיות מוגדרות וידועות.

אף שממשלת רבין אינה נשענת, כידוע, על רוב מפליג בכנסת, היא מסוגלת להחזיק מעמד זמן רב יותר משהניחו בתחילה, אלא אם כן תצורך בהכרעות מדיניות כבדות־מישקל, למשל

יצחק רבין
ראשון בין שווים

כלפי ירדן והגדה, יאיים עליה מבפנים וייצור ממילא את הכורח לפנות אל העם. על יסוד הנחה זו מותר לצפות כי עד תום תקופת ההרצה ייגמר, לחיוב או לשלילה, המו"מ החשאי המת־נהל כל הזמן, עם ראשי המפד"ל על צירופה לממשלה. תיקי המפד"ל שמורים לה, כידוע, במשך 100 ימים בלבד. רק אז, אם וכאשר ייוודע סופית אם המפלגה הדתית־לאומית היא בפנים או בחוץ, תיפתר גם שורה של בעיות אחרות הקשו־רות במבנה הממשלה. מבחינה זו מובן ומוצדק השיקול של ראש הממשלה המתקשה להחליט על אירגון מחדש של מבנה הממשלה, כולל אולי קיצוץ או צירוף משרדים, כל עוד איננו יודע סופית כמה שרים מכהנים בממשלתו.

בעייתו של יריב

דבר זה אמור גם במישרת שר־התקשורת, שטרם אוייש. עד אז — ואולי כבר בשבוע הבא — גם יימצא לבטח פתרון לסוגיית משרד־ההסברה, שהשר הממונה עליו, אהרון יריב, הציג כידוע שורה של תנאים להמשך כהונתו. הפתרון המצטייר עכשיו, אף שאין בטחון כי אכן יוגשם, הוא ביטול המשרד, החלפתו באגף להסברה ב־מסגרת משרד ראש הממשלה, ומינוי אהרון יריב כשר בלי תיק, בעל תפקיד של יועץ ליד ראש הממשלה.

כל הנושאים הנזכרים, לחסד או לשבט, אינם חורצים את גורל הממשלה. אך יש מהם המקרינים על התייחסות הציבור אל הממשלה, ומעיבים על כושר ההנהגה וסיכויי הצלחתה בעתיד. כאמור, ממשלת רבין עדיין נהנית מאשראי רב בציבור, אסור שאשראי זה יבוזבז בגלל עניינים שסידו־רם התקין אינו צריך להיות כרוך בקשיים יותר מדי רבים.

מארגני טיולים
ISRAEL WHOLESALE DIV. OF MELIA
חברה בין לאומית לנסיעות בעלת רשת של 140 משרדי נסיעות בכל רחבי תבל, מגישה לך:
טיולי החגים
22—45 יום — ארה"ב ומקסיקו
יציאה: 16.9, המחיר: 7045 ל"י + 635 דולר
* * *
18 יום — רומניה וספרד
2 יציאות: א. ערח"ש 15.9, ב. סוכות 29.9, המחיר: 2555 ל"י + 330 דולר.
* * *
23 יום — איטליה, שוויץ, אנגליה, צרפת וספרד
יציאה: 15.9, המחיר: 2915 ל"י + 570 דולר.
* * *
27 יום — ספרד, פורטוגל, סקוטלנד, אנגליה ואוסטריה
יציאה: 16.9, המחיר: 3100 ל"י + 695 דולר
* * *
10 ימים — יוון
4 תכניות: אתונה, רודוס, כרתים, קורפו ושייט לאיים
2 יציאות: א. ערח"ש 16.9, ב. סוכות 30.9
* * *
22 יום — ספרד, פורטוגל ואיטליה
סוכות — יציאה: 27.9, המחיר: 2645 ל"י + 490 דולר.
פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות.

אין „לעקם" החוק - אפילו כשמדובר בתרומה בגובה עשרה מיליון דולר

שולמית אלוני / מחוץ לשעות הקבלה

יש להתנגד לכך שפרס הנובל הישראלי, אותו מוכן לייסד בעל הון יהודי מחו"ל, יותנה ב„בקשות מיוחדות" שאזרח רגיל לא יזכה בהן לעולם ובפגיעה בעקרון השוויון בחוק

ידידי אריה צמוקי מצא לנכון, בגיליון יום ו' האחרון (ח־8.0), לי גזוף כי ממרום מדורו „בחלונות הגבוהים", בעת דיווחו על הווי־כוח שהתקיימו בממשלה סביב חוק „קרן וולף".

הוא סיפר על יהודי טוב בשם וולף, המוכן לתרום 10 מיליון דו־לר לפרס נובל ישראלי, והנה שני שרים סברו שאין לקבל את החוק שהוכן להפעלת קרן זו, כי לא הסכימו לקבל כמה „תנאים היכר־לים להחשב בשוליים, הנוגעים ל־תנאי העבודה של מי שמיועד ל־שמש מנהל הקרן". מר צמוקי המ־שיך וסיפר: „רוב חברי הממשלה דחו טענותיהם העקרוניות" של שרים אלה ואמרו, כי אם נמצא יהו־די התורם 10 מיליון דולר להקמת קרן שתביא כבוד לישראל, מוטב לממשלה להתעלות על „זוטות" ו־להענות לבקשותיו המיוחדות, שהיא באמת נטולת חשיבות מיוחדת". עד כאן הדיווח.

מר צמוקי, למרבה התמיהה, אי־נו מספר מהן הבקשות הטפלות־החשיבות של התורם (ומה הם העק־רונות — „הזוטות" — שבשלהם שני שרים הצביעו נגד קבלת חוק מיוחד בנדון, ובשל כך „אי־אפשר להתווכח עמם" מפני שהם מעדיפים עקרונות על כורח המציאות. מר צמוקי, כנראה, חסך לקורא את פרטי העניין, מפני שהוא עצמו הגיע למסקנה שכל העניין חסר־חשיבות, כפי שהוא מסכם.

גבאים וגבירים

ובכן, אני הנני אחד השרים „הקטנוניים" המוכנים בשל עקרו־נות לקפח את יוקרתה של ישראל ואת קופתה ב־10 מיליון דולר. זאת — מפני שאני סבורה, שעקרון ה־שיוויון בפני החוק, שמירת נורמות אחידות בתחום המיסוי ומניעת תו־פעת יוצאות־דופן בחקיקה בישר־אל, הוא כורח להבראת החברה. ל־דעתי, זה תנאי ראשון לקיום מדי־נת חוק מתוקנת ולא עיירת של שנוררים. גבאים וגבירים, שלרצר גם יש לתתאים את אורחות־החיים.

אנחנו חיים בתקופת ווטרגייט, בימי הנצחון הגדול של שלטון ה־חוק על זכויות מיוחסים ונכבדים בגדולה ובעשירה במדינות. גם שם השבון, שהרינה זו או אחרת היא עניין של זוטות ואין לערער שלטון במדינה בשל עיקשות טפ־שית של עתונאים, הנאבקים על קיום עקרונות.

אנחנו חיים בישראל בימי משפ־טם של שובינסקי ופרשת אר־טוקרס. גם זה היה עניין של זו־טות. אנחנו חיים בימי פרשת „בנק־ישראל־בריטניה", ועדיין אי־נו משוכנעים שאין כל קשר בין תרומתו של מר ויליאמס לקרן ספיר, לבין פריחת המיליונים מ־קופת הבנק לקופה אחרת.

באותו יום בו דנה הממשלה בקרן וולף, היא גם דנה במתן אדמות לקבוצה תקנדית ליד נתניה במחיר אפסי. דיון שבי זה מתקיים בוועדת השרים לענייני כלכלה וגם שם זכי־תי לנזיפה על שאני נאחזת בעק־רונות של חוק ונורמה בימים שיש־ראל נמצאת במצוקה כספית. בשם אותה מצוקה כספית חוקקו אצלנו את „חוק החברה לישראל א'" ו־„חוק החברה לישראל ב'" ונתנו — לנוחגים — הקלות כספיות עצו־מות להון מסויים, בלא קשר עם נושא ההשקעות ומקומו.

בשל אי־התחשבות זוטות כחוק ו־נורמה בימים קשים — ואצלנו תמיד ימים קשים — הארץ מלאה במתעשרי מלחמה, במיליונרים ש־לא שילמו מס, במשקיעים שיותר משהשקיעו הרוויחו הון תועפות. אם חוק ונורמה אינם מחייבים, אם למיוחסים יש זכויות מיוחדות וניתן לאנוס את החקיקה למענם — כי אז הכל פתוח לשינוי ולמשא ומתן. למעשה, הכל מותר והכל שתהיה התלטה מתאימה וניסוח הולם.

„כורח החיים"

בימים אלה אישר מינהל מקרקעי ישראל העברת נחלה חקלאית ב־מרכז הארץ, אדמת הלאום, ליהודי פרטי בעל מאה וציוני טוב, כדי שיוכל לבנות לעצמו וילה על שבעה דו־נמים חוילת ובריכת־שחיה. המח־זיק הקודם התעשר; הבא בנעליו לא הפסיד, חלילה. אדמת־בנייה ב־איזור עולת כפליים־כפליים. כל זה באיזור שהאדמות שם יקרות מפז ואין בו מקום לבנות שיכונים לבני המקום ולזוגות צעירים. והרי תנאי להעברת נחלה חקלאית הוא, כי תורכש, כמו המעביר, תהיה עיקר פרנסתו על החקלאות. כך, מכל מקום, נקבע בעבר הלא־רחוק.

שאלתי במינהל: הכיצד? — השיבו: החוזה בסדר. לאיש יש אישור שלו הוועד החקלאי במקום. 10 אלפים לירות ישלם האיש לוועד וקיבל אישור. כיום מחכים באותו ישוב עוד 20 חקלאים לעשות עיס־קה דומה. הם מצאו גוטה מתאים ל־עיסקות כאלה. מיליון ל"י — תמו־רת נחלה חקלאית שקיבל פלוני מהמדינה. אז למה לא למכור זכו־יות. מה עוד שהכל מאושר כדת וכדין.

רק אנשים בעלי עקרונות, ש־אינם מכירים את „כורח החיים", מפריעים קצת. אך זה לא יעזור להם. החלטות פורמליות יש — ו־זה העיקר. מחר־מחרתיים, בכל ה־מושבים בסביבות הערים, נהיה עדים לאותה תופעה. כפר אז"ר, רישפון, כפר שמריהו ועוד. אלא אם המינהל יפעל מהר למניעת הדבר בשל הקנטורנות של אנשי עקרונות.

אמנם, החוזים שערך מינהל מקר־קעי ישראל קבעו במפורש, שאם יש שינוי יעד, יקבל המחזיק פי־צוי הולם והקרקע תחזור לבעלות האומה; ואחר כך תימכר במחיר השוק לפי היעד החדש. אך חוזה הוא דבר אחד — והחלטה, ש־היא התחשבות ב„כורח החיים" ו־התאמה אליו, הוא עניין אחר. לפי אותה פסיכולוגיה, אין במדינת יש־ראל משלמי מס־אמת. יש אנשים שבעל כורחם חייבים לרמות, כדי למצוא שכר עמלם. הממשלה עשתה יד אחת עם האיגודים המקצועיים למציאת דרכים להערים על החוק, כך הותרה הרצועה.

משום טעם בעולם איני רואה על שום מה יש לחוקק בחוק „חוק וולף" הסדרים מיוחדים בסם הכ־סה. גם לא ברור לי, מדוע לקרן תרבות ומדע, כל הנאמנים, נא יוצא מהכלל, הם אנשי הצמרת הבנקים ומר ספיר בראשם, ואין אף איש תרבות ומדע. ומדוע עלינו להופיע בשמם האישי המלא בחוק?

(סוף בעמוד 18)

ח"כ זבולון המר

איך מלבים שנאה

קבוצת חלוצים דתיים־לאומיים התדפקה במשך שנה וחצי על דלתות הממשלה. בקשתה: להתנחל בשומרון. משנדחתה בקשתה בקש, ומשלא נענתה — פנתה לאלפי אוהדיה לסייע בידיה. אלפי מתנחלים ותומכיהם. כולם, אידיאליסטים־חלוצים, עלו לשומרון בבקשם להוכיח דבקותם ורצינותם, ולהשפיע על הממשלה לאשר להתנחלות. המניעים הטהורים, האווירה והתנאים, שאופיינו את העלייה — הזכירו לכל מי שהיה שם, את עלומיה היפים והפוריים של המדינה.

כזכור, החליטו המתנחלים מתחילת פעולתם, שלא להגיע לעימות עם צה"ל, בשום אופן.

*

ראיתי את ח"י חברי־הכנסת שליוו את המתנחלים של ת' הזמנתם ובקשתם. הייתי עמהם. נוכחתי כיצד הלכו על ההוראות כל העת. חרדים שלא יגיע העניין לכלל עימות חזית. שתתן הממשלה אישורה למשלה. שיאותו המתנחלים למשרת זאת. בשיחות עם המתנחלים, וראשיהם. בשיחות עם שרים בממשלה, ועם קציני הצבא. אומנם, אנשי אופוזיציה, אך מאמינים בצדקת המטרה ורוצים מאוד בברכת הממשלה לה.

אך, איזו שנאה ליוותה את ההתנחלות. מתאמצת ללבות את האורחים במתנחלים, ולשסות אותם בח"כים. כשאנו קורא אותה עתה במרוכז — אני חייב למחות מפני שהיא מזעזעת. ואני יודע שאין זאת הטעם הראשונה. שיותר מכל מסוכנת לעמנו שנאה־זו־וזאת. נגדה יש להילחם. ועליה אני מתריע.

*

אני מצטט רק חלק מן השמע של הארס שנטף באותם ימים של התנחלות. כפי שקראתי ושמעתי באמצעי התקשורת. כך שאמרום שרים וח"כים. אישים, ועסקנים מכובדים אחרים. ומה יראת — וישפוט — היכן טמונה הסכנה האמיתית לקיומנו לעמידתנו ולאחדותנו.

כך: — הח"כ... הם מחרחרי מלחמות. אחים המוכנים למחר מעולה אלימה נגד החוק... תביע זעזוע מן העובדה(!) שהדיב מעודדים אורחים להתנגד לחיילי צה"ל (י. לקס).

— נוער ציוני דתי משולהב רואה בבני־הארץ הגרים בפוטנציאל וביחודה „כלבים", גואלי סבאסטיה הם אידיאליסטים. הערבים הנעים בכבישי השומרון הם כלבים (ש. אלוני).

— מאשים את המתנחלים בבגידה לאומית. בפוטש קלוקל. כל התנחלות נוספת היא בחירה בין חיים ומוות (בן־אהרון).

— מעשה סבאסטיה — חסינג. פוליטי. גם היטלר(!) עלה באמצעים חוקיים לשלטון. כוחות השחור של הדתיים והתלמוד... (הרליץ).

— פגיעה במישטר הדמוקרטי והפרת החוק. עלול להביא את המדינה לתוהו־ובוהו של אלימות ואנרכיה ולסכן את עצם קיומה (חריש).

— אופי פרודוקטיבי לכל המעשה. פוליטיקאים מפולפלים מנצלים אמונה פנטית של חלק מהציבור הדתי ומטרתם אחת: להפיל את הממשלה (י. שם־טוב).

— אין לי ספק שח"כים מסויימים מנצלים הסיגוחם כדי להחזר על מעשה אלטלנה. הטרוריזם מבית מדרשם של... שוב יהצ בני נוער נגד צה"ל (נ. שדר).

— עליית הפאשיזם וחיסול הדמוקרטיה בישראל. לקצל בתקיפות נגד הפולשים, ולשפוט אותם במלוא חומרת הדין (גילוריה סטודנטים של „העבודה").

— ימית — מלחמת יום־הכיפורים. סבאסטיה — המלחמה הבאה. חיום סבאסטיה — מחר הכנסת. הלאה המתנחלים הפאשיסטים. ז' באב — חורבן בית שלישי (כרזות / צעירי מפ"ם).

— התהתנחלות מזכירה הימים האחרונים של הרפובליקה ה' וואימרית. ערב עליית הפאשיזם לשלטון. גינוי הכניעה המבישה של הממשלה למחוללי הפוטש. נכונות שר־הבטחון למרים את הקבוצה הוא פשע כלפי הדמוקרטיה (מרי"ל).

— וכן; „מעשה פרובוקציה ממדרגה ראשונה". „תכנות של האופוזיציה הלאומנית־דתית". „אמת שצה"ל נועד להלחם נגד האויבים מבחוץ, אך בן־גוריון לא נרתע מלהפעיל כוחו צה"ל נגד האצ"ל באלטלנה". „אם תניח הממשלה להתנחלות שלשר ולהתנחלות הסראית יהיה זה נצחון הפסקרות והשתכנות על התבונה המדינית והשיקול האחראי".

*

כאמור זהו רק שמץ מן הדברים. ולשמם מצטטים הם דברים כך לא מאוזנים. כל כך ללא חוש מידה. כל־כך נובעים משגעון כבושה שמתפרצת. וכל־כך. חורגים מעבר להתנחלות הגבול להשוות את המתנחלים לקצינים היוונים בקפריסין. לנאצים. ולהבדיל: לאלטלנה.

ומה המסקנה העלולה לצמוח מכך, אם לא להטעיל תותחים (קדושים) או מכונות־יריה נגד אויבי העם הנוראים?!

הייתי נער צעיר כשקרה עניין אלטלנה. עכשיו, כשהתקשתי את התביעה בהתנחלות בשכם. וקראתי את ההשוואות. ושמעתי את ההתקפה הנמרצת להפעיל את צה"ל ולדכא בכח את ההתנחלות בהתאם מגונה ומרושעת שזוהי הסיכה של „חיים" ו„חרחרים"... מבלי לבדוק עמוק בהיסטוריה. אך בראייה לעומק הדברים... יכול לתאר לעצמי איזו עלילה יכולה היתה להיות גם אז.

*

אגב. מאלף היה לעומת זאת לקרוא באותם ימים. בעתון המזרח־ירושלמי הערבי־הלאומני „אל שעב", ראיית אחרת של הדברים. אמיתית יותר וראויה לתשומת לבנו: ... דוגמה מעקשנותם של מתנחלי סבאסטיה. אותם מתנחלים ... קשרו עצמם בשלשלאות לאדמה. יכולים להוות מופת של ... דות לקרקע".

אפשר להתנגד להתנחלות ולרעיון שהיא ... לראותה במגיעיה האמיתיים, בהקשרה הנכון ובהתקפה ...

מטבעות זהב בן־גוריון

לנכירת מספר מצומצם של מטבעות זהב בן־גוריון אשר יונפקו השנה, על ידי החברה הממשלתית למדליות ומטבעות.

לפנות בשעות: 9.00—12.00 לפנה"צ, 5.00—7.00 אחה"צ

ל מ י ל, מרכז ישראלי למטבעות, רח' הר סיני 5, ת"א (פינת אלנבי 108)

בזר עכו בע"מ

החלה הרשמה שלב ב' חנויות להשכרה לחפצי אומנות ועתיקות, בעיר העתיקה. נותרו מספר חנויות מצומצם להשכרה.

בדבר פרטים לפנות בימים א־ב 08-1200
ד־ה 08-1200
אפשרויות ביקור באתר בכל יום בין השעות 08-1600
בזר עכו בע"מ טל. 04-912220 ת"ד 1026
עכו. בערב טל. 03-479844.

מכונית זו יכולה להיות שלך

פיג'ו 104
המכונית בעלת 4 הדלתות הקצרה ביותר באירופה

954 סמ"ק־הנעה קדמית־4 דלתות. אורך: 3,58 מטר־קלה לתמרון ולחניה בטוחה, נוחה ומהודרת. חסכונית: 8 ל' קיים לליטר ב־80 קמ"ש

מכונית זו תוגרל במבצע פרסים ענק של
הלוח הכפול

פרסם בלוח הכפול
ותשתתף גם אתה בהגרלת הפרסים הגדולה

פרופ' אהרון בלר, דיקן הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית:

„עניין ‚פרשת המוח' כואב לי מאד - כרופא וכמי שבמשך חצי יובל שנים הקים דור של רופאים"

„לסטודנטים ניתנות הוראות ברורות וחד־משמעיות בכל הנוגע לשמירת כבוד המת ✶ כל סטודנט לרפואה הלומד בפקולטה חייב לעבור את הקורס באנטומיה ✶ בשנים האחרונות הולך וגדל מיספר התורמים גופם למדע ✶ המיפגש הראשון עם הגוויות בחדר הדיסקציה הוא חוויה קשה ✶ חמשת הסטודנטים המעורבים בפרשה אינם מודים בעובדות המיוחסות להם ודורשים זיכוי מלא ✶ לזכות הפקולטה הזאת, המושמצת כל־כך עכשיו, יש לזקוף חינוכם של כאלפיים רופאים התופסים עמדות־מפתח במדינה"

אכל או לא אכל (את המוח), התערבו או לא התערבו? (אם יאכל) — שאלות אלה שאל את עצמו השבוע כמעט כל אורח בישראל. כאשר נודעה „פרשת אכי־לת המוח" של הסטודנטים במכון לאנטו־מיה באוניברסיטה העברית. הלכתי אל פרופ' אהרון בלר, דיקן הפקולטה לרפואה, ואחד ממנתחי־המוח הנודעים בישראל כדי לשמוע דעתו על־כך. פרופ' בלר (נעים־הליכות, עדין, מדבר בשקט) הבהיר לי כי לגביו כל הפרשה היא עדיין בחינת „סוב יודיצה" ולא ייכנס לפרטיה. אך ינסה לעשות אנטומיה של המכון לאנטומיה. תחילה נכנסנו למעלית. עלינו לקומה ה־שישית של בית־החולים הדסה; פרופ' גיט־לין, מנהל המכון לאנטומיה, נטל מפתח ופתח את חדר הדיסקציה בו עבדו חמשת הסטודנטים החשודים. זהו אולם גדול, נקי ומוזיק, על שולחנות מוגבהים נחו כחצי תריסר גופות עטופות בניילון לבן. על אלה עובדים עכשיו הסטודנטים. אמר פרופ' גיטלין בשקט. ליד הכתלים ניצבו מיכלי־צירוסטה גדולים ואטומים. מה זה? שאל־תי. ופרופ' גיטלין השיב: כאן אנו משמ־רים בפורמאלין גופות שכרגע לא לומדים עליהן. אתה רוצה לראות?

חודה — אמרתי. לא?

מעל לשולחנות ניצבים מקלטי־טלוויז־יה חדישים. באמצעותם מקבלים הסטו־דנטים הוראות מן המורים בשעת הנתי־חה. ליד הפתח ראיתי מיסגרת־עץ בתוכה כתוב לאמור: „היום בו עובר התלמיד ל־רפואות את מיפתן חדר האנטומיה, הוא היום בו הוא מקדיש את עצמו למיקצועו. הוא נותן את ידו לתפקיד מנוי נרתעים רבים, ומצטרף לאלה שהשליכו אחרי גוום את הפחד ואת הדעות הקדומות על־מנת לחפש בגופות הנפטרים תוספת ידיעה איך וכיצד להילחם בצערות ובמחלה שהפילה אותם חלל!" (ג'ורג' ה. קורנר ניו־יורק 1930). אתה יכול לראות זאת גם בטיסמה שלנו, אומר פרופ' בלר.

מעל ומעבר לדרוש

אני: מהיכן אתם לוקחים את הגופות לנתיחה?

פרופ' בלר (לאט ובשקט): כל הגופות במכון לאנטומיה באות מתורמים המצווים את גופותיהם למחקר ומדע הרפואה. ה־הסכם נערך עם התורם כאשר הוא בחיים. יש תורמים המבקשים כי תיערך להם הלוויה אחרי הסטירה והנתיחה.

שאלה: יש לכם מספיק גופות לנתי־חה?

פרופ' בלר (בסיפוק): בשנים האחרו־נות הולך וגדל מיספר התורמים גופם ל־צרכי מדע. לא רק אצלנו בירושלים. אלא עד כמה שידוע לי, בכל בתי־הספר לרפו־אה בארץ. ההתנדבות היא ממש מעל ומ־עבר לדרוש.

אני: כמה גופות דרושות לכם במשך שנה?

פרופ' בלר: בשנה אקדמאית אחת אנו זקוקים ל־20 עד 25 גופות. כאשר יש לנו עודף של גופות, אנו דואגים לסדר להן הלוויה כדת וכדין, בהתאם לכל דרי־שות חברה־קדישא. (אחרי הירהור) במידה ויש גופות להן נהייה זקוקים למחקר ו־נתיחה במועד מאוחר יותר, הרי שאנחנו משמרים אותן.

שאלה: איך זה נעשה?

פרופ' בלר: על־ידי הזרקת חומר מש־מר, המורכב מפורמאלין, אלכוהול ופינול לתוך כלי הדם. החומר הזה מתפשט בכל הגוף. אחר־כך מכניסים את הגופה בשל־מותה לתוך מיכלים מיוחדים העשויים מנירוסטה. אותם ראית בחדר הדיסקציה. עד לתקופת ההוראה, ואז הגופה מוכנה לנתיחה.

שאלה: כיצד יכול היה הסטודנט ה־חשוד לטעום מוח טבול בפורמאלין מבלי שיינזק?

פרופ' בלר: אינני רוצה להיכנס לפר־טים. אם בכלל טעם, הלוי איזו כמות טעם.

אני: באיזו מידה מקבלים הסטודנטים הדרכה לשמור על כבוד המת?

פרופ' בלר (בהחלטיות): בתחילת כל קורס מקבלים הסטודנטים הרצאה מקיפה מפי מנהל המכון לאנטומיה, פרופ' גיטלין, כיצד עליהם להתנהג בחדר הנתיחה. וני־תנו להם הוראות ברורות וחד־משמעיות בכל הנוגע לשמירת כבוד המת. בכניסה לחדר הדיסקציה מצויות הוראות חד־משמ־עיות בכתב האומרות (מצטט מדף נייר) אל"ף: בחדר הדיסקציה יימצאו גופות וחלקי־גוף של בני־אדם. סטודנטים מת־בקשים להתנהג בכל עת ובכל שעה בשקט ובכבוד כלפי המתים לבל יוותר חשד של זילזול בזכר הנפטרים; בי"ת: העישון אסור בהחלט בחדר הדיסקציה. כמו־כן אסור לצלם בחדר זה. גימ"ל: האכילה אסורה בחדר הדיסקציה ואין להכניס אליו אורחים בלי רשות. דל"ת: בתום שעות־העבודה יש לכסות תמיד את הגו־פות ולדאוג שתהיינה רטובות בכמות מספקת של הנוזל המשמר. ה"א: חלקי־גוף מנותחים יש לעטוף תמיד היטב או להכניסם לתוך צנצנות. (נמרין) במשך כל תקופת הלימודים במכון לאנטומיה, הנמש־כת 19 שבועות, חוזרים המורים ומשננים כללים אלה לתלמידים. ומשתדלים אפילו למנוע שיחות בקולי־רם בשעת הנתיחה.

טלוויזיה במעגל סגור

שאלה: כמה סטודנטים מנתחים כל גופה?

פרופ' בלר: ליד כל שולחן נתיחה יושבים ששה תלמידים. והמורים והמדרי־כים עוברים משולחן לשולחן ותלמידים את סדרי הנתיחה.

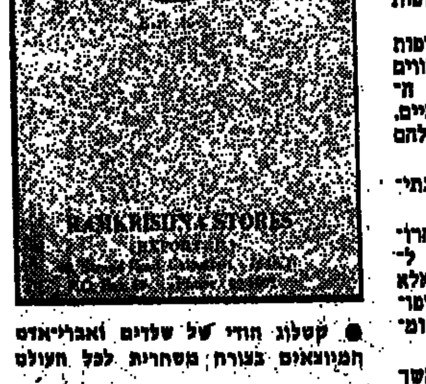

קטלוג הודי של שלדים ואברי־אדם המיוצאים בצורה מסחרית לכל העולם

אני: מה קורה לאיברים שניכרתים מן הגופות?

פרופ' בלר: האברים שנכרתים מן הגופות נוצבים במיכלים מיוחדים ה־ניצבים ליד השולחנות. משם הם מועב־רים לשקיות ניילון, ומובאים לקבורה עם עיקר הגופה בתום הקורס. ברצוני לציין כי בנוסף להדרכה בעל־פה, מודרכים ה־סטודנטים על־ידי מורים באמצעות מכ־שירי טלוויזיה במעגל סגור המצויים בחדר הדיסקציה. כמו־כן מקבלים התלמידים הדרכה באנטומיה חיה.

אני: מה פירוש הדבר?

פרופ' בלר (מעשית): כאשר הסטודנט מנתח גופה; ונאמר, מטפל בריאות או בדרכי הנשימה, הוא מקבל בעת ובעונה אחת, באמצעות הטלוויזיה או על־ידי הצ־לומי רנטגן, הדגמה כיצד נראים הדברים בגוף חי.

שאלה: מה קשריכם עם החברה־קדישא?

פרופ' בלר: עם תום כל קורס אנחנו מתקשרים עם החברה־קדישא לשם קבורת הגופות והחלקים שנצטברו אחרי הנתיחה. כאשר התורם דורש זאת, נערכת הקבורה בשקט, כלומר ללא הלוויה פומבית. במי־דה וסוכם אחרת, אנו מודיעים לבני ה־משפחה על המועד ודואגים לכל הסידו־רים.

שאלה: מי תורם גופו למדע? מה המוטיבציה?

פרופ' בלר (ללא ספקות): המוטיבציה העיקרית היא בדרך כלל סיוע לקידום המדע. רוב התורמים הם אנשים בעלי־השכלה גבוהה, רופאים, עורכי־דין ואנשי־מדע.

שאלה: רוב התורמים הם גברים או נשים?

פרופ' בלר: זה מתחלק בערך חצי־חצי.

שאלה: יש פרוצדורה מיוחדת?

פרופ' בלר: המנדב גופו למדע, נותן זאת בכתב, בנוכחות שני עדים. תחילה כותב התורם מכתב לבית־הספר לרפואה. ויש אצלנו אדם מיוחד העוסק בכתיבת ההסכם על תנאיו, והוא האחראי לביצועו. הקבורה נערכת על חשבוננו.

אני: האם אירע כבר שאדם ציווה את גופו למדע, ובני משפחתו עירערו על־כך?

פרופ' בלר (בגילוי לב): כן, יהודי ממשפחת רבנים ציווה את גופו למדע. אך בני־משפחתו עירערו על הצוואה.

שאלה: מה עשיתם אתם?

פרופ' בלר: אנחנו השארנו את העניין לשיקול־דעתו של ראש־המשפחה שהוא רב. אמרנו לו: מה שתחליט, נקבל ונכבד.

אני: ומה היתה החלטתו?

פרופ' בלר: אותו רב החליט שיש לכ־בד את רצון הנפטר בצוואתו והתיר לנו לבצע את הנתיחה.

שאלה: האם חייב כל תלמיד בבית־הספר לרפואה לעבור את הקורס לאנטו־מיה?

פרופ' בלר (בהחלטיות): כל סטודנט לרפואה הלומד בפקולטה חייב לעבור את הקורס באנטומיה. ויהיה הענף הרפואי הספציפי שהוא רוצה לבחור בו, אשר יהיה!

אני: מדוע?

פרופ' בלר: מכיוון שהאנטומיה היא יסוד היסודות של הרפואה. אין לתאר בכלל את הבנת תיפקוד האיברים מבלי שה־רופא יכיר את מיבנה הגוף, את פרטי התיפקודים לומד הסטודנט אחר־כך יחד עם דיסציפלינות נוספות כגון ביופיזיקה, ביולוגיה, אימונולוגיה ופרמקולוגיה. (בתקיפות) אני אישית לא יכול לתאר לעצמי הוראת רפואה בלי אנטומיה.

שאלה: בחוגים דתיים שואלים: מדוע אי־אפשר ללמוד בעזרת דגמים? מדוע יש הכרח לנתח גופות?

פרופ' בלר: על דגמים קשה מאוד, ומסובך מאוד, לעבוד. הרפואה הבינלאומית הגיעה מזמן למסקנה כי אין תחליף לנ־תוחים האנטומיים בלימוד הרפואה.

שאלה: ראיתי במחלקה שלדים, גולג־לות ועצמות. מהיכן באו?

פרופ' בלר: כל מה שראית מיובא מחוץ־לארץ, בעיקר מהודו. אין כל קושי להשיג שלדים. גולגלות ועצמות שם. ר־קיימת חברה מסחרית מיוחדת בהודו ה־עוסקת בכך.

אני: כמה תורמי־גופם בעודם בחיים ביטלו את הדבר, בעקבות הפרסומים על אכילת המוח?

פרופ' בלר (בשקט): פורסם בעתונות כאילו שלושה תורמי־גופם לפקולטה ביט־לו את תרומתם. זה משום שקר! לא קיבלנו אף ביטול אחד!

מעבר נפשי קשה

שאלה: יש הטוענים כי עצם המיפגש הראשון של סטודנט לרפואה עם גוויה שעליו לנתחה גורמת לו זעזוע פסיכולוגי חזק. זה נכון?

פרופ' בלר (מרים קולו מעט): זה נכון מאוד. וכאשר נכנסים התלמידים בפעם הראשונה לחדר הדיסקציה מתעכבים ה־מורים בהרצאה על נקודה זו. (מקנטה) למרות זאת, מהווה הדבר מעבר פסיכו־לוגי־נפשי קשה להרבה מן הסטודנטים. בפרט לצעירים שביניהם. הרואים בפעם הראשונה בחייהם גוויה. מה עוד שהם צריכים לנתחה במו־ידיהם. זאת גם הפעם הראשונה שהסטודנט מרגיש לא בתיאו־ריה, אלא הלכה למעשה, את האחריות שמטיל עליו המקצוע בו בחר. אני מבקש להדגיש כי תלמיד הרפואה לומד בשנה הראשונה מדעי טבע, מדעי התנהגות ו־סוציאולוגיה המותאמים במיוחד לתפקיד הרופא, וכן מדעים אחרים כגון מתמטיקה, פיזיקה וביולוגיה כללית. רק בשנה ה־שנייה נכנס הסטודנט ללימודי האנטומיה והפיזיולוגיה. הרוב המכריע של הסטודנ־טים לרפואה מגיע אלינו אחרי שרות ב־צה"ל. והגיל הממוצע הוא 22 בערך. חלק מן התלמידים מתקבל לביה"ס לרפואה לפי בקשת צה"ל.

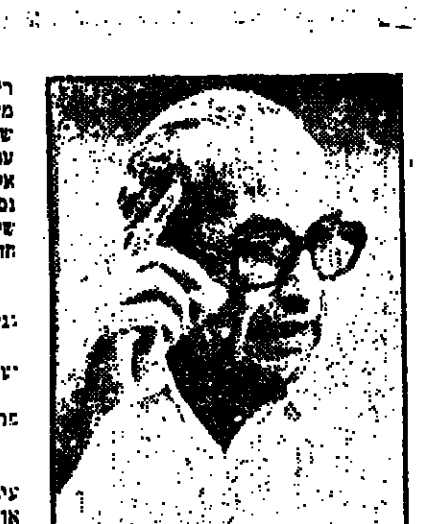

פרופסור אהרון בלר
„לא קיבלנו אף ביטול אחד!"

אני: מה הפרוצדורה?

פרופ' בלר: הם מתקבלים לביה"ס ל־רפואה מיד עם סיום לימודיהם בתיכון, כלומר אחרי הבגרות. לאחר שלמדו שנה אחת רפואה, הם מגיעים למכון לאנטומיה. גילם הממוצע הוא 19. שירותם בצה"ל נדחה עד תום לימודיהם. ואחרי שבע שנים הם מגויסים אוטומאטית כרופאים צב־איים. קבוצה זו קרוייה עתודאים.

אני: האם היו חמשת הסטודנטים ה־חשודים במעורבים באכילת המוח עתוד־אים?

פרופ' בלר: כן.

שאלה: האם היו בעבר מקרים בהם סירבו סטודנטים צעירים לטפל בנתיחת מתים?

פרופ' בלר (בלי כחל ושרק): היו מק־רים כאלה! דיברנו אתם, השתדלנו ל־שכנע אותם. בקשר זה התערבו גם בע־יות פסיכולוגיות. שאינני רוצה לפרטן. ה־תלמידים שנזקקו לכך, קיבלו את הטיפול המקצועי המתאים. מכל מקום: המיפגש הראשון עם הגוויה בחדר הדיסקציה הוא חוויה קשה!

שאלה: האם יכול סטודנט לסיים את חוק לימודיו מבלי שיעבור 19 שבועות בחדר הדיסקציה?

פרופ' בלר: לא! בלי לעבור את ה־קורס לאנטומיה אין סטודנט יכול לסיים את חוק לימודיו ברפואה.

אני: יש גם סטודנטיות בחדר הדיס־קציה?

פרופ' בלר: כן, בתחלה, (נזכר) בעבר היה מיספר המשברים הנפשיים במכון ל־אנטומיה גדול יותר. אולם מאז הכנסנו את שיטת הבדיקות הפסיכוטכניות של ה־מועמדים, המבוססות גם על בדיקת פר־טי האישיות והתאמתה למקצוע בו בחר התלמיד. ירד מיספר המשברים הנפשיים למינימום ומצטמצם במקרים בודדים בלבד. (מדגיש) ביה"ס לרפואה מייחס כיום משקל גדול יותר לאישיותו של המועמד מאשר להישגיו בבחינות הבגרות. וזה מה שיקבע בסופו־של־דבר אם יתקבל או לא.

מכה קשה עבורי

שאלה: האם קיבלתם מהאות מיכתבי האוניברסיטה והמחאה מחו"ל בקשר פורס־מה הפרשה?

פרופ' בלר: לא!

אני: איך עומד העניין עכשיו? האם ישובו חמשת הסטודנטים החשודים ל־לימודיהם?

פרופ' בלר: הם ישובו ללימודיהם אחרי גמר הבחינות של השנה, ועדת־המשמעת של האוניברסיטה הרחיקה אותם ל־שנתיים מן האוניברסיטה. הם הגישו עיר־עור, וכמו־כן הגיש ערעור המזכיר ה־אקדמאי של האוניברסיטה. הסטודנטים אי־נם מודים בעובדות המיוחסות להם ודורשים זיכוי מלא. המזכיר האקדמאי דורש החמרת העונש.

אני: מי ישב בוועדת־המשמעת?

פרופ' בלר: הממונה על המשמעת וס־גניו, וכן משפטן ופסיכולוג.

שאלה: מדוע הובאו החמישה בפני ועדת המשמעת דווקא?

פרופ' בלר: מכיוון שהם נחשדו בכך, ע־קרונו עול משמעת מיוחדת ורגישה ביותר.

שאלה: ומה השלב הבא?

פרופ' בלר: בשלב הבא יתבררו ה־ערעורים בפני ועדת הערעורים של ה־אוניברסיטה. בה יושבים שני מורים המת־מנים על־ידי הרקטור, ותלמיד אחד כנציג אגודת הסטודנטים. פסק־הדין שיינתן כאן יהיה סופי לגבי האוניברסיטה.

שאלה: מדוע התעניין פרקליט המדינה בפרשה?

פרופ' בלר (באי נוחות מסויימת): עד כמה שידוע לי, החליט פרקליט המדינה לחקור בעניין, ולברר אם היה כאן מעשה פלילי המחייב את התערבות המשטרה. גרמת לי שהוא הזכיר „ביזוי רגשות ה־ציבור".

אני: כמה זמן ידעת על הפרשה?

פרופ' בלר (חרישית): ידעתי את ה־עניין ארבעה חודשים. והתיחסתי אליו ב־חומרה גדולה. (בהתרגשות) הפרסום בכלי־התקשורת היה מכה קשה עבורי. במיוחד שהעניינים טרם הוברדו די צורכם. וכל העניין הוא עדיין בחינת „סוב־יודיצה" ועומד לבירור בפני ועדת הערעורים.

שאלה: מדוע היתה הפרשה צריכה „לדלוף" לעיתונים? האם ניסיתם להעלים אותה?

פרופ' בלר (בחריפות): כל דיוני ועדת המשמעת וועדת העירעורים של ה־אוניברסיטה הם סודיים!

אווירה רצינית ביותר

אני: כיצד השפיע הדבר על הסטודנ־טים?

פרופ' בלר (בעצב): קשה, קשה מאוד! ראה נא: במשך שנים, אנחנו עושים מא־מצים בלתי־פוסקים להכין את הסטודנטים לתפקידם המיוחד כרופאים. והנה הואשמו לפתע בפרשה שטרם הוברהה די צורכה (מרים קולו) אני מאמין כי מקרים מסוג זה, או דומים לו, לא אירעו במשך כל 25 שנות קיום הפקולטה לרפואה! ואזוני, אל נא תשכח! לזכות הפקולטה הזאת, המושמצת כל־כך עכשיו, יש לזקוף חי־נוכם של כאלפיים רופאים התופסים עמ־דות־מפתח בכל שרותי הבריאות במדינה, ומכהנים כפרופסורים, חוקרים ומנהלי מח־לקות בכל בתי־החולים בארץ. כל המורים והסטודנטים מתייחסים בחומרה רבה לעניין, אך כאמור, כלי־התקשורת היו נחפזים מדי בהסקת מסקנות! (כמו בינו לבין עצמו) האמת היא כי העניין אינו נותן לי מנוח. הוא מפריע לי למלא את תפקידי ואני ממש מצפה שיתברר סופית. הדבר כואב לי מאוד, כרופא ואדם שבמשך חצי יובל שנים, הקים דור של רופאים. (בלי הפסקה) יחד עם זאת אני רוצה לחזור ול־הדגיש: האווירה בחדר הדיסקציה היא ה־רצינית ביותר שיכולה להיות בין קבוצה של בני עשרים. הנמצאים יחד זמן ממושך במרוכז, וההוראות הקפדניות וחקיקות ות־הרשה מייחד המשמעת בקרב צעירים אלה. הרופאים לעתיד — אין תערובה לכך. (ממשיך זהות) לפני שלוש שנים נבחרתי כדיקן הפקולטה לרפואה. באוקטובר אני מסיים את תפקידי, וחוזר למחלקה לכירורגיה מוח ועצבים־שידרה. צר לי מאוד, כי כל זה מתרחש דווקא עכשיו!

אני: אגב, פרופ' בלר, מה בעצם צבעו של מוח?

פרופ' בלר: אפור.

שאלה: ומשקלו?

פרופ' בלר: ממוצע, בדרך כלל כ־1200 גרם.

סאנה חסן ממצרים מול בנו של קורבן מינכן

אייל שפירא: אבי אימן ספורטאים יהודים וערבים ללא הבדל, אבל הוא נרצח במינכן. אני שואל את עצמי: האם לפלשתינאים יש מקום בחבר העמים, כשהם רואים בערפאת מנהיג שלהם? — בשבילי הוא רוצח.

סאנה חסן: קשה לי להטיף לך לסובלנות ולהבנה. אבל שני הצדדים צריכים להתאמץ, כדי שלא יהיו עוד מינכן ועוד מעלות.

אייל: לנו לא צריך להטיף להתאפקות. אנחנו לא נלחמים נגד ילדים ונשים.

סאנה: דמעותי מטיבות לדבר ממלים. ההרגשה שאני חשה כלפיך משכנעת אותי יותר מכל, שהערבים צריכים לנטוש את דרך המלחמה המכתימה אותנו.

מאת יואלה הר־שפי

סאנה חסן, העתונאית המצריה המבקרת כעת בישראל, נותרה זו הפעם הראשונה ללא מלים. גרונה חנוק, שפתיה רוטטות, ובעיניה דמעות.

„איני יכולה לדבר. יתכן שהדמעות שלי מיטיבות הפעם לדבר ממלים", אמרה, והיתה דממה.

סאנה ניסתה שוב, מתאמצת לגבור על הרטט שבקולה: „לו יכולת להיפגש עם ערפאת. לו יכולת לשוחח איתו כפי ששוחחת איתי, אולי הוא היה משתכנע. אולי היית משפיע עליו לשנות את דרכו".

אייל, הנער שדבריו כה זיעזעו את העתונאית, המנוסה בכל לתטמי הדיאלקטיקה של הסיוף הלשוני בנושא הישראלי־פלשתינאי — דמם. כנראה הטיל ספק ברגישותו של מנהיג ה„פתח". אביו, מאמן האתלטיקה עמיצור שפירא, הוא אחד מ־11 קורבנות הטבח שערכו המחבלים הפלשתינאים באולימפיאדת מינכן.

תשואות סוערות

העימות המיוחד במינו בין האורחת ממצרים לבין הנער הישראלי, נערך בשבוע שעבר באוהלו, שעל שפת הכנרת.

זאת היתה פגישה בלתי־מתוכננת. מה שהיה מתוכנן — היה סמינר בן שבוע של שביעיסטים מומלצים, שניים־שניים מכל בית־ספר תיכון ברחבי הארץ, שכונסו יחד ביוזמת המדור לבתי־ספר על־יסודיים במחלקה לתרבות ולחינוך של ההסתדרות הכללית.

הם באו לשמוע הרצאות בנושאים פוליטיים העומדים ברומו של עולם־עולמנו, כמו הפער, מחדלי החינוך, הזהות היהודית, הסיכסוך הישראלי־ערבי, תפקיד המעצמות במזרח־התיכון, חופש העתונות בישראל וכיוצא באלה. במשך שבוע ימים למדו להכיר זה את זה ולהתמודד עם הבעיות שהוצבו בפניהם.

הם ניתגלו כנוער שאיכפת לו. כנוער שיש לו מה להגיד. וכנוער המוכן והמצמא לשמוע. אילו יכלה סאנה חסן להכיר את ישראל כזאת, מצאתי עצמי מהורהרת — ומיד לאחר מכן המשכתי לחשוב: ובעצם — מדוע לא?

מרים קונדה, מארגנת הסמינר, נידלקה לרעיון. סאנה חסן התלהבה. נותרה רק בעיה אחת: איך דוחסים את המיפגש ללוח־הפגישות הדחוס של האורחת ממצרים, שכל מי שהוא משהו בישראל רואה חובה לעצמו לשוחח איתה פנים־אל־פנים.

היא התגברה על הבעיה. ובאחד מימי השבוע שעבר התייצבה בפני ציבור תלמידי הסמינר הרעיוני, שקיבלו אותה בתשואות סוערות ובסקרנות בוערת.

סאנה הודתה להם במשפטים נירגשים. „חשוב לי לשוחח עם המנהיגים ונושאי התפקידים בישראל. אולם עוד יותר מזה אני רוצה לשמוע מכם, מה אתם חושבים. ככלות הכל, יהיו אלה בני דורי ובני דורכם שישלמו את מחיר המחדלים הפוליטיים של המנהיגים שלנו ושלכם היום".

התלהבותה של סאנה מן המיפגש עם נוער ישראלי מכל קצווי הארץ לא ידעה שבעה. היא רצתה לחטוף ככל האפשר. לנהל דיון על הבעיה הפלשתינאית. לשמוע מהם מה הן, לדעתם, בעיותיה הבוערות ביותר של ישראל כיום בחזית הפנימית; ומהי דעתם על הזהות היהודית ועל הזיקה בין ישראל לתפוצות.

„למה להילחם?"

על־פי התוכנית היו הצעירים אמורים להתפצל לקבוצות־דיון מצומצמות בנושאי פער, הזהות היהודית ודומיהם. אך כיצד תוכל האורחת להיות נוכחת בשלוש קבוצות, נפרדות בעת ובעונה אחת?

כדי להתגבר על מיגבלות הפיסיקה ולמלא אחר מצוות הכנסת־אורחים, הורכבה קבוצת־דיון נוספת, שמשתתפיה קיבלו על עצמם להפשיל שרוולים לדיון מרתוני בכל הנושאים כולם.

בינתיים, פשטה השמועה כברק בקרב עובדי אוהלו והם החלו להגיע. „לגמרי במקרה", כדי להעיף בה מבט. עמרם הטבח, המסלסל בקולו בקידוש של לילי־שבת, מספק אישית על הגשת לאורחת. לא עוברת דקה והוא כבר מסביר לה בצרפתית שוטפת את „האני מאמין" שלו.

„זה מוכרח להיפסק. בשביל מה כל המלחמות האלה? הורגים, נהרגים, הורגים ונהרגים. מי, בכלל, צריך את זה? לא יותר טוב שאנחנו נבוא להתארח אצלכם ואתם תבואו להתארח אצלנו? לא יותר טוב לקחת את הכסף הזה, שמבזבזים על טילים ועל מטוסים, ולשתול עצים ולבנות בתים?"

בקבוצת הדיון המצומצמת שוררת התרגשות דרוכה. החברה מעדיפים לדבר עברית פרט לשניים־שלושה שהאנגלית שבפיהם הינה רהוטה. סאנה עונה באנגלית.

היא מבקשת לדעת, מה חושבים הם, הצעירים, על המדינה שלהם. מה הן, לדעתם, הבעיות הבוערות שעליהם להתמודד איתן. חברי הקבוצה הם תלמידים נאמנים לברל כצנלסון. גם הם בגבות הטיה, הם יורים צרורות, אבל מכוונים היטב.

בינה ולודבסקי, מתל־אביב, מחלקת את הבעיות לארבע קבוצות: פער בין ישראל הראשונה והשנייה; בעיות בטחון הבולעות כסף רב, במקום לשמש לחינוך, לפתוח ולצימצום הפער; הקונפליקט בין הציבור החילוני לדתי; חוסר הרומנטיקה בקרב נושאי התפקידים במדינה. לטובת האורחת היא ממהרת למנות גם את התופעות החיוביות, ובמיוחד כאלה אשר, לדעתה, הן מיוחדות לישראל: „למרות שהמדינה נתונה במצב מלחמה, אנחנו מחנכים את הנוער שלנו לשוחר הנשק. הצבא שלנו משמש מכשיר למטרות הומאניות ולא מיליטריסטיות, כמו הוראה בספר, פעולות פער, חינוך וכיוצא בהן".

זילזול בחוק

אייל שפירא, מפתח־תקוה, ממחיש את נושא הפער החברתי בסיפור על קומזיץ, שהוא השתתף בו, ואשר זכה לכותרות בעתונות הישראלית, כמו „התפרעות בראש־העין". הוא מציין, כי התמונה הציגה את העימות כמתפרצות על רקע קנאה מצד אלה שאין להם, כלפי אלה שיש להם; בעוד שלמעשה התברר, כי המתנפלים היו דווקא מאלה שיש להם. סיפורו של אייל נגמר בנימה אופטימית: „בסוף התחלנו להיפגש והתחבר לנו, שאפשר לשוחח ואפשר למצוא נקודות־מיפגש".

אייל ממשיך ומסווג את הבעיות שעלינו להתמודד איתן: פגיעה גדלה והולכת בזכויות־הפרט, שהציבור מתעורר לה סוף־סוף — ובהדרכה של שולמית אלוני לכנסת, עם שלושה מנדטים, תוכיח.

סאנה חסן: לאיזו פגיעה בזכויות האזרח אתה מתכוון?

אייל: התערבות בחיי הפרט ובחופש העתונות. גם הוא סבור, כי צריכה להיות רוטציה בשלטון והוא רואה בחומרה רבה את הזילזול הרווח והולך בחוקי המדינה. לדוגמא הוא מביא את התנחלות סבסטיה ואת היד הרכה, שבה נהגה כלפיה הממשלה מצד אחד; ואת ההתחכמויות לעקיפת מס־הכנסה מצד שני. התחכמויות — שהאזרח אינו בוש בהן אלא מתפאר בהן בחברה. גם מערכות הבקרה לקויות, לדעתו. אם אזרח יודע שנעשה לו עוול, הוא חסר אונים לתקן אותו, אלא אם הוא בעל קשרים מתאימים.

סאנה חסן: אתה מתכוון — אם יש לו פרוטקציה?

אייל מאשר בחיוב. ואחרון־אחרון חביב הקשר החלוצי לארץ, הקשר החקלאי לאדמה, נחלש והולך. וגם כאשר יש התעוררות חלוצית — מניחים לה לגווע, במקום לעודד אותה.

הוא נותן דוגמא: אחרי העבת במעלות ביקשו אימו ובעלה, שניהם עובדי חינוך, לעבור מפתח־תקוה לעיירת־ספר. הם היו מוכנים לנטוש הכל מאחוריהם ולהתיישב במעלות. אך כאשר פנו על־פי הכתובת שהופיעה במודעות, אשר קראו לאוכלוסיה להתחלץ לעזרה — נתקבלה פנייתם במבוכה. התברר, שהקריאה הופנתה למתנדבים לחודש־חודשיים. איש לא העלה על דעתו להכין כלים לקליטת ותיקים במקום.

דוד סגל, מכפר הס, ממשיך לתקוף בנקודה שאייל הפסיק בה: בתקופת הבראשית של הארץ הזאת, בעליה השנייה והשלישית, עזב הבן־אדם כל מה שהיה לו והקריב את הכל, אפילו את חייו. מתוך התנדבות וחלוציות. היום החלוציות גוססת. כל אחד דואג לביתו. לעצמו. יש איזה חוסר־בגרות בחיי המדינה ובחיי האומה. אפילו בזמן־חירום יש ריב בין מפלגות וחוסר־אחריות ממלכתי. וזה מאד חמור.

שני פערים

אסתי רוזנטל, מתל־אביב, רואה את הבעיות בשני מישורים ניפרדים: בעייה אחת היא החייץ בין הנוער העובד והלומד. לא זו בלבד שיש ביניהם פער של השכלה, אלא נוצר גם פער של גישה, של מנטליות. הנוער העובד ניפלט ממסגרות חסויות וניזרק, בטרם זמן, לעולם קשוח של מבוגרים. הפער השני — החמור, לדעתה, לא פחות — הוא בין הדורות הצעירים מבני הארץ מצד אחד, לבין העולים החדשים וזכויותיהם מצד שני.

„הנה בחורה כמוני, למשל, אם בעוד כמה שנים אני ארצה להתחתן וההורים שלי לא יוכלו לעזור לי, וגם ההורים של הצד השני יהיו באותו מצב, ומחירי הדירות יהיו כמו שהם עכשיו — אז מה נעשה? ומצד שני, אנחנו רואים עולים חדשים, שלא גדלו כאן, שלא תרמו דבר. הם מקבלים דיור מן המוכן וזכויות, אוטו וטלוויזיה ומקרר, ומקומות באוניברסיטה. והנוער שגדל פה ושירת בצבא צריך לחפש לו מקומות בארצות אחרות..."

איציק זליג, מיסוד, מתריע נגד הנהירה לעיר, שאותה הוא רואה לא רק כבעית של אי־תיכנון אוכלוסיה, אלא כסימפטום של תופעה אחרת: אמריקניזציה מסוכנת לרוחה ולעתידה של המדינה. „אני רוצה לטעון נגד החיקוי הזה של הנוער האמריקני. אנחנו יושבים במזרח־התיכון; ואנחנו מתנהגים כאילו אנחנו חלק מארצות הברית של אמריקה..."

סאנה חסן: הדברים שלך הם כמו מוסיקה ערבה לאוזני.

סיר הבשר

סמדר גולן, מקיבוץ גבים, יורה בליסטראות במחדלי החינוך. מדוע לא מקדישים יותר לתודעה יהודית ולהיסטוריה ישראלית? „אני יודעת יותר על המהפכה הצרפתית, מאשר אני יודעת על מלחמת השיחרור". היא תוקפת את החינוך הקיבוצי בשני הקצוות: מצד אחד לוקה התנועה בהקניית ערכים שלה („אני אפילו לא יודעת לדקלם את תורת הקיבוץ, ולפעמים, אני דווקא צריכה את זה"); ומצד שני היא לוקה בהקניית ערכי המסורת היהודית. „אני נוכחת לפחות שלוש או ארבע פעמים, שהטיול השנתי של הכיתה שלי נערך ביום השואה. כמה שלא תשתדל, אתה לא יכול להתרגש נורא ביום השואה, כאשר אתה עושה שירה בציבור על גבי טיוליות."

אורנה שטייר, מתל־אביב, מאשימה את משרד החינוך באדישות השורה בקרב הנוער ואפילו במוסר־העבודה הירוד. „אני רוצה חינוך לאידיאלים, למעש, לאתגר".

סאנה: מה, לדעתך, ניתן לעשות?

אורנה: הנה, הסמינר הזה, למשל, עד הסמינר הייתי אדישה טיכו. שום־כלום לא היה איכפת לי. פה, פתאום, איוררו לי את הראש. שמעתי רעיונות, בעיות, ניתקלתי באתגרים, הכרתי נוער שלא ידעתי על קיומו. חשבתי שהנוער בדימונה, למשל, הוא פרחי נוער־שוליים. פה נפגשתי איתם וראיתי שהארץ מלאת דברים ואנשים שאני לא מודעת להם. ראיתי, שהרמה של הנוער בדימונה אינה נופלת משלי, ואולי אף עולה עליה.

כאן גם נפגשתי לראשונה עם נוער ישראלי־ערבי וראיתי שזה נוער שיש לו מה להגיד והוא יודע להתבטא ויש עם מי לדבר. אינני יודעת אם אעשה משהו בכל הנושאים האלה, כשאחזור לתל־אביב. שם אנחנו יושבים על סיר־הבשר וזהו זה. אבל אולי בכל זאת יזוז אצלי משהו.

אידית צורף, מדימונה, ממשיכה לתקוף את משרד־החינוך. מדוע לא מלמדים תרבות ערבית, ספרות ערבית, שירה ערבית? מדוע לא מלמדים את השפה הערבית. „בבית־הספר שלנו לימדו צרפתית. קיבלתי 9, ועכשיו אני לא זוכרת אפילו שתי מלים, ואני גם לא צריכה אותן. לערבית אני זקוקה. פועלים ערבים עובדים אצלנו בבניין, ואני פוגשת ערבים בטיולים, ובכלל. אני לא יודעת לדבר איתם. איך נוכל לעשות שלום עם שכנים שאיננו מכירים את תרבותם ולא את שפתם?"

היא ניזכרת באוזני מי היא משמיעה את הדברים — וממהרת להוסיף: „אבל אל תחשבי שהכל אצלנו גרוע. בדימונה, למשל, אנחנו עושים הרבה, כדי לגשר על הפער בין נוער לנוער. גם אצלנו ב„צופים" היינו תאי־סוסייטי. אבל התחלנו לעשות מאמצים להידבר עם הנוער האחר, ואנחנו מתחילים לראות שזה מצליח".

תהליך היסטורי

אורה וגשל, התל־אביבית, מבקשת לאזן את הדרושים בנושא הפער בין המחנה החילוני לדתי. „לא כל הדתיים הם אותו דבר. יש הרבה יופי, מוסר והומניות בחינוך היהודי־דתי. גועל דתי משרת בצבא. בעלי הכיפות־הסרוגות עשו עבודה נפלאה במלחמה".

מאליק סמוכה, מקלנסאווה שבמשולש, מעלה בעייה חריפה: מאז מלחמת ששת הימים מכבידים שלטונות ישראל את ידם כלפי האוכלוסיה הערבית במדינה ו„מעודדים הלשנות".

ומה הן בעיותיה של מצריים? — מבקשים התלמידים לדעת.

סאנה חסן: הבעיה העיקרית היא הפער בין השכבות שיש להן — לאלה שאין להן. המשאבים אינם מתחלקים כלפי מטה. כל השאר נובע, בעצם, מבעיה עיקרית זאת.

אבל עיקרו של הדיון הוקדש לא לבעיות הפנים של ישראל, אלא לנושא הפלשתינאי. במשך ארבע שעות רצופות־מתח התמודדו המשתתפים בינם לבין עצמם, בינם לבין האורחת. את המיתקפה פתח אבי פכט, מחוסה, מכיוון בלתי־צפוי: סאנה, מה היה קורה, לדעתך, אילולא קמה מדינת ישראל?

סאנה חסן: זו שאלה קשה. זה נכון שאילמלא ישראל — לא היו מלחמות. הטרגדיה של 25 השנים האחרונות לא היתה מתחוללת.

אבי: השאלה היא, האומנם היתה קמה מדינה פלשתינאית באיזור הזה?

סאנה: לדעתי, כן. בהחלט. ההתעוררות הלאומית הפלשתינאית הוגברה ונובשה על־ידי כיבושה של ישראל, אבל היא חלק מתהליך היסטורי בלתי מותנה בה. היא מודה, כי גם ממשלות ערב ניצלו לרעה את התנועה הפלשתינאית, אך אין בכך, לדעתה, כדי למחוק את העובדה, כי גם מדינת ישראל לא עשתה מספיק לפתרון הבעיה. לדוגמא — סירובה של גולדה מאיר להודות בקיומו של העם הפלשתינאי עד ימי שלטונה האחרונים.

סמדר גולן, מקיבוץ גבים: אבל מה עמדתם של הפלשתינאים לגבי זכות־הקיום שלנו? הרי, לדעתם, אין בכלל זכות־קיום למדינת ישראל. ואין זכות לקיומנו בישראל.

המנהיגות מסוכסכת

סאנה חסן: אלה הסיסמאות הקיצוניות של האירגונים. אבל ברור לחלוטין, שחלק גדול מהעם הפלשתינאי מוכן ושוחר לקיום עצמאי לצידה של מדינת ישראל. הרוב הפלשתינאי מסתפק במדינה פלשתינאית בגבולות 1967. הרוב הזה, היושב בגדה המערבית ובעזה, אינו בא לכלל בטוי באשמת מדינת ישראל, שאסרה עליו התבטאות פוליטית. היא חושבת, שאילו הוקמה מדינה פלשתינאית בגבולות הגדה ועזה, היו גם רבים מאנשי „פתח" ומשרידין — המשמיעים כיום סיסמאות קיצוניות — נירתמים לאתגרים קונסטרוקטיביים, שהמדינה שלהם היתה מציבה בפניהם. ונוטשים את סיסמאותיהם מהיום.

לדעתה, לא צריכה מדינת ישראל להתעקש בעמדתה, כי לא תשב לשולחן עם מנהיגי האירגונים, כיוון שידיהם מלוכלכות בדם. הנה הבריטים ואנשי ה„מאו מאו": הבריטים הוציאו את ג'ומו קניאטה מן הכלא וישבו איתו לשולחן כראש ממשלה; או הצרפתים שהכירו בממשלת הפ.ל.נ. אחרי מלחמה עקובה־דמים. היא קוראת להידברות. יחסים וגישות בין אנשים משתנים במגע ישיר, פנים־אל־פנים.

אירית צורף, מדימונה, מסיימת: סאנה, הרי אנחנו דורשים מאז ומעולם משא־ומתן ישיר, מיפגש פנים־אל־פנים. ואילו הערבים הם שמכחישים את זכות־הקיום שלנו. זאת ועוד: מדוע ממשלות ערב ומנהיגי ערב לא עשו יותר למען פתרון הבעיה הפלשתינאית?

ללחום ברוצחים

סאנה חסן: המנהיגות הקיימת מסוכסכת בינה לבין עצמה. גם המנהיגות הפלשתינאית לא פתרה את שאלת הייצוג המוסמך. יתכן, שאילו ישראל היתה מוכנה לשיחות להידברות, היתה קמה מנהיגות אחרת...

האומנם?

הנער המצביע עכשיו פותח בקול שקט ומאופק מאוד. עוברות דקות אחדות עד שהנוכחים מודעים למלוא משמעותם של הדברים. נופלת דממה עמוקה. סאנה אינה מבינה. אבל היא קולטת את המתח באוויר. המדבר הוא אייל שפירא, מפתח־תקוה:

נולדתי בבית הומניסטי. מעולם לא היה אצלנו הבדל בין ערבי ליהודי. לעתים עלה הנושא הפלשתינאי ולנו היה נראה כי ברצון־טוב ימצא פתרון עם פשרה טריטוריאלית. אצלנו, בבית, היה נהוג שהעיקר הוא השלום והחיים הטובים. היינו מה שנקרא — יונים. כל חייו של אבי היו מוקדשים לארץ הזאת. הוא היה פטריוט. אבל הוא לא שאף להתפשטות. הוא רצה לבנות כאן חיים טובים יותר. אבי לא הבדיל בין ערבים ליהודים. הוא היה מאמן אתלטיקה, והוא אימן ספורטאים יהודים וספורטאים ערבים כאחד. בא העניין של מינכן, ואבי, עמיצור שפירא, נרצח.

הרצח הזה זיעזע את כל הבית. זה היה הלם. הרבה זמן אחרי זה לא דיברתי על כלום. לא יכולתי. אחרי זה, כשפנו איתי על הבעיה הפלשתינאית, לא ראיתי לפני את העם הפלשתינאי, אלא את נציגיו. אלה ששלחו את מרצחי מינכן למשימתם. כשהתחילו לדבר: האם עלינו לשבת, או לא לשבת, עם הפלשתינאים? — לא הבנתי על מה הם מדברים. איך נוכל לשבת איתם? איך אפשר לשבת לשולחן עם הרוצחים? עכשיו אני מבדיל בין הפלשתינאים לבין מייצגיהם, המתיימרים להיות מנהיגיהם. את המנהיגים, את המייצגים האלה — בהם צריך ללחום, עד הסוף. עד להשמדתם. לעולם. לא נוכל לדבר איתם. לא נוכל להסכים, כי הם ימשלו בשם שכנותנו.

אבל השאלה הוא עמוקה יותר. השאלה שאני שואל את עצמי היא, האם יש מקום לעם הפלשתינאי לקום אי־פעם כעם — עם מנהיגותם? השאלה היא, האם עם כזה יכול לאבד את מקומו בחבר־העמים, כאשר אין לו מוסר, כאשר הוא מסכים למנהיגות משוללת כל מוסר אנושי?

מתוך דבריהם הבנתי, כי הם רואים בערפאת את הנציג שלהם — ואסר ערפאת בעיני, הוא רוצח. אם הם רוצים והוא איתי, הם אינם יכולים להידבר איתי. באנו בעצותו של יאסר, כי איתו אינני מוכן לשוחח.

סאנה חסן מתקשה לדבר. היא מתרגשת מאוד. זהו עימות שממנו אי־אפשר להימלט אל מאחורי נוסחאות מלומדות וסיסמאות שדופות. היא גם אינה מנסה. קולה נחנק מהתרגשות. היא לוחמת מלחמה אבודה נגד הדמעות הנידחקות אל עיניה. היא פותחת לומר משהו — ושום הגה אינו נשמע. בעיני רבים מאנשי הקבוצה מנצנצת לחלוחית.

„אני מצטערת"

סאנה: קשה לי להטיף באוזנייך למתינות, לסובלנות ולהבנה. אני לא איבדתי איש קרוב בסיכסוך הזה. זה יותר קל להיות סובלני. כאשר לא חשת את הכאב על בשרך. במישור אישי, כאדם־אל־אדם, אני רוצה לומר לך, אייל, שזה נוגע לי. שזה כואב לי, ושאני מצטערת. ואילו במישור הפוליטי אני מתקשה הפעם לומר את מה שיש לי להגיד. כי זו הפעם הראשונה שאני ניפגשת במישהו מישראל שסבל מן הסיכסוך ושהקריב קורבן אישי.

אני כמעט לא מעיזה להטיף לך לסובלנות. אינני רוצה להישמע מתחסדת. אבל נדמה לי, ששני הצדדים צריכים להתאמץ. למרות שהמנהיגות הפלשתינאית נראית לך, כאילו היא שרויה מחוץ לגבולות הכאב והרגש האנושי; למרות זה — נדמה לי, כי למען כולנו ולמען הדורות שאחרינו אנחנו חייבים להתאמץ. כי האלטרנטיבה גרועה יותר. עוד מינכן, ועוד מעלות.

קרה לי לא פעם שכאשר נפגשתי עם פלשתינאים וקראתי באוזניהם להידברות — גם הם הטיחו כנגדי: לך קל לדבר, כי את מצריה ואת לא ניפגעת. את לא איבדת משפחה ולא גדלת במחנה־פליטים... אבל דווקא בגלל זה, דווקא בגלל הסבל, בצד הזה ובצד שלכם, מוכרחים להגיע לפתרון טוב וצודק שיעזור לשני הצדדים, כדי שלא יחזרו מעשי מינכן וקריית־שמונה.

אייל אינו מסכים להטפה זו של חלוקת האשמה שווה בשווה. בקולו השקט כל כך, המהול הדרי בטן, הוא מעיר: לנו לא צריך להטיף להתאפקות. פה, בארץ, מתעלים מעל לכאב האישי. אנחנו לא פוגעים על מנת לפגוע. לא נלחמים נגד ילדים ונשים. זה תמיד בצד השני. אני לא רואה את עצמי כבעל חשבון־אישי עם הפלשתינאים. כי כך חינכו אותי בבית. חינכו אותי לעולם לא להרים את הנשק כנגד אדם חסר מגן. אפילו לא נגד חייל של האויב, כל עוד שהוא אינו מכוון את נשקו כלפי. גם אחרי האסון, אחרי מותו של אבי, לא עלה בדעתי לרגע לפגוע במישהו, להרוג את מישהו.

הנצחת הבעיה

סאנה חסן עוצרת בקושי בעד דמעותיה. היא כבר אינה מנסה אפילו להשתלט על רגשותיה: אתם רואים באיזה מצב אני נמצאת. אני מוצאת את עצמי בפעם הראשונה במצב, שבו אני מחפשת מלים כדי להסביר — לא כדי להצדיק — את מינכן ואת מעלות. ההרגשה הזאת שאני מרגישה עכשיו כלפיך משכנעת אותי יותר מכל הארגומנטים האינטלקטואלים, שעלינו, הערבים, לעשות משהו כדי לנטוש את דרך־הלחימה הזאת שמכתימה אותנו. כל בני־האדם יש בהם הבנה לזולת. אנחנו חייבים לנסות, כאדם לאדם. אני רוצה להגיד לך, אייל, כי אני מצטערת.

היא חשה עד כמה קטנות המלים ועלובות משהו במצב כזה — והיא מוסיפה: אין לי מלים, ואולי טוב שאין לי. אולי הפעם אומרות הדמעות שלי יותר מן המלים.

את הדממה הארוכה שנפלה, קטע דווקא מאליק סמוכה, מכפר קלנסאווה. הוא מסתמך על ידיעה שנתפרסמה בעתונות, בדבר פגישת גולדה—חוסיין, ושואל: לפי אותה הידיעה, היתה גולדה מוכנה לוותר על חלק מן הגדה המערבית. דווקא הצד המצרי התנגד לזה. אי־אפשר לפתור את הבעיה הפלשתינאית בבת אחת, צריך להתגבר עליה בשלבים, ולפי שאני קורא, דווקא המצרים מפריעים לזה. מדוע?

תשובתה של סאנה מוכיחה, כי נפל דבר־מה באותה קבוצת־דיון של העתונאית המצריה עם הנוער הישראלי. אולי זו רק דמיון, אבל זה נדמה חזק כל כך, כאילו אין הם מדברים עוד משני צדי המיתרס, אלא כאילו נפלו מחיצות. כאילו לכולם ברור שהגיעה שעת־האמת.

סאנה חסן: נכון, אני מודה, כי זה לא מלה־אאשור שממשלת מצרים או כל ממשלה ערבית אחרת היו מוכנות למכור את הפלשתינאים בשוק־פרוטות. אם זה היה כדאי להם. אבל עמדתי היא, כי אסור לישראל לחפש את הפתרון הקל. בכחישה, כי גם על ממשלות ערב נופלת אחריות רבה לנושא הפלשתינאי. אני רק גורסת, כי זה נוגד את טובת ישראל לחתום על הסכמים עם ממשלות ערב, תוך התעלמות מן הנושא הפלשתינאי.

זה לא יפתור את הבעיה. זה רק ינציח אותה. זה יכול לפתור את הבעיה לחמש או לעשר שנים, אך היא תחזור ותצוץ מחדש בדור הבא. או בעוד עשר שנים. אני חושבת, שישראל נוטה ללכת לכיוון של הסכמים עם ארצות ערב על חשבון הפלשתינאים, ולדעתי, אסור שזה יקרה. גם בן־גוריון רצה בזמנו לחתום על הסכם עם עבדאללה, במחיר סיפוח הגדה לירדן. הגדה סופחה וההסכם לא נחתם, כי עבדאללה נרצח בינתיים. אי־אפשר למחוק אומה. גם לא מן השיקול הפרגמטי, גם לא מן הנימוק המוסרי. לדעתי, זו הזדמנות לפתור את הבעיה ולשלם גם את החוב המוסרי כלפי העם הפלשתינאי.

הפליטים והפלאחים

דני לידס, מנצרת־עילית: אני בדעה, שממשלת ישראל רוצה ללכת לכיוון שלום עם הערבים והיא הוכיחה את זה במשך 25 השנים האחרונות. אלא שממשלות ערב אינן מעוניינות בפתרון כזה, כי הנצחת הבעיה הפלשתינאית נותנת להם סיבה טובה להילחם בנו, על מנת לחסל אותנו. אילו רצו, יכלו ארצות ערב לשקם את הפליטים בארצותיהם, כי הרי בתקופת לידתה של ישראל לא יוחדו הפלשתינאים כעם נפרד, ואפילו מבחינה גיאוגראפית קראו לחלק ארץ זה שאנו יושבים בו בשם סוריה הדרומית. שאלתי היא: האם אפשר, לדעתך, לחתום על הסכם עם הפלשתינאים, מבלי להתחשב בארצות ערב, אשר, לדעתי, אינן מעוניינות כלל בפתרון הבעיה הפלשתינאית?

אבי פכט, מחוסה, מוסיף: נניח, שישראל תסכים לסגת מכל השטחים שנכבשו מאז ששת־הימים. ונניח אפילו, שהיא תסכים להקמת מדינה פלשתינאית בשטח הגדה המערבית ורצועת־עזה. אז מה ייצא מזה? איזה בטחונות יש, כי משהו ישתנה ביחסם של הערבים למדינת ישראל? הרי בכך לא ישתנה שום דבר, אלא נחזיר את המצב לזה, שהיה ערב מלחמת ששת הימים. בידי הערבים יהיו אותם השטחים שהיו בידיהם אז; ובכל זאת, הם יצאו למלחמת־השמדה נגדנו. אז מה ישתנה הפעם?

סאנה חסן: מה שישתנה הוא הקמתה של מדינה פלשתינאית ריבונית. ובזה כל ההבדל. היא מבקשת לחלק את כל הנושא לשניים: השאלה הראשונה היא, האומנם עשו ארצות ערב מספיק למען הפליטים הערביים; והשנית — והחשובה יותר — האומנם היתה נמחקת הבעיה הפלשתינאית, אילו נעשה כל מה שאפשר למען קליטתם הטובה של הפלשתינאים בארצות־ערב.

בלהט רב היא מסבירה: „אמרתי כבר, שארצות ערב לא עשו מספיק למען הפליטים. אבל גם בזה לא צריך להגזים. אתם חושבים על הכסף של כווית ושל סעודיה. אבל הפליטים אינם יושבים בארצות הנפט העשירות. הריכוזים הגדולים הם דווקא בארצות העניות: במצרים, בסוריה ובירדן. אתם מסתכלים על תנאי־החיים במחנות־הפליטים בעזה ואתם שואלים, למה אחיהם במצרים לא עשו למענם יותר? אבל האמת היא, כי 90 אחוז של הפלאחים העניים במצרים חיים בתנאים הגרועים פי עשרים מתנאי־החיים של הפליטים במחנות שבעזה.

מצוקה לאומית

„אבל זו איננה רק שאלה כלכלית. להפך. ככל שהתנאים הכלכליים טובים יותר, כך המצוקה הלאומית חריפה יותר. הרופא הפלשתינאי, המהנדס הפלשתינאי, עורך־הדין הפלשתינאי היושב בלבנון ומחזיק דרכון לבנוני וחי ברמת־חיים טובה — אינו רואה עצמו כלבנוני אלא כפלשתינאי, ומה שחשוב לא פחות: גם הלבנונים אינם רואים בו לבנוני, אלא פלשתינאי.

„זאת ועוד: היום מתקבלים הפלשתינאים המשכילים בברכה בכווית ובסעודיה. כי יש שם כסף, אבל אין כוח־אדם משכיל. מחר יתהפך הגלגל. יש להם כסף ולכן הם שולחים את הבנים שלהם ללמוד הנדסה ורפואה. ומחר, כשהבנים יחזרו, יתפשו הם את המשרות ויזרקו את הפלשתינאים לעזאזל".

אבי: אילמלא הכסף שארצות ערב מבזבזות על החימוש ועל מלחמות נגד ישראל, היה להן די והותר לשקם את עצמן ואת הפליטים.

סאנה חסן: בנקודה זאת אין חילוקי־דעות בינינו. אני רק מנסה להדגיש, כי לא חשוב מי אשם במה וכמה — הרי לא יהיה שלום בלי פתרון הבעיה הפלשתינאית.

אורה וגשל, מתל־אביב: אם אנחנו, ישראל הקטנה והענייה, יכולים לקלוט עולים מרוסיה ומאמריקה, מתימן ומצרפת — למה לא יכולות לעשות ארצות־ערב את אותו המאמץ עצמו בשביל לקלוט את אחיהם? אבל השאלה המטרידה אותי היא, האם את חושבת שפתרון הבעיה הפלשתינאית יביא סוף־סוף את השלום המיוחל?

סאנה: אני מקווה כך. במצרים ובסוריה יש עכשיו רצון כללי לשלום. היום המלחמות נעשות מתוחכמות יותר, יקרות גם בדם וגם בכסף. הפעם מלחמה זה כולם: כל בית, כל משפחה.

איברהים דעסאן, מטייבה, מבקש לדעת מפיה של סאנה, אשר נפגשה עם הפלשתינאים החיים בארצות ערב ובאמריקה, מה דעתם שלהם על קיום מדינת ישראל. מדוע הם אינם מביעים את נכונותם להידבר עם מנהיגי ישראל ומעדיפים להשמיע את קולם באמצעות ממשלות ערב?

משה ספירא, מרמת־גן, חוזר לשאלה שלא קיבלה מענה: אם הפלשתינאים יקבלו מדינה — האם אז יפסקו הרציחות. או שמא זה רק יימשך תחת גושפנקא חוקית של מעשי איבה בין שתי מדינות ריבוניות?

הצהרות - ומעשים

סאנה חסן: הרציחות לא יפסקו מיד עם הקמת המדינה הפלשתינאית. זה לא מפתיע־קסמים. יתכן, שיתפתח עימות בין הקיצוניים למתונים בתוך המדינה הפלשתינאית עצמה. כבר היו דברים מעולם. גם בתקופתו של בן־גוריון. בימיה הראשונים של מדינת ישראל, חיזק בן־גוריון את צה"ל, כדי לגבור באמצעותו על כל הפלגים הפורשים מלפני קום המדינה.

משה, מרמת־גן: איך נדע להבחין בין מה שאומרים לבין מה שמתכוונים? — בו־בזמן מדברים שליחיו של אסאד על שלום; ואילו בתוך סוריה עצמה נימצאים מרכזי אירגוני החבלה. איך אפשר לשבת איתם לשיחות, אם איננו יודעים מהי עמדתם האמיתית?

סאנה: זה איננו בלתי רגיל, שמדינות עושות דבר אחד ומצהירות דבר אחר. ישראל אינה יוצאת מכלל זה. לדוגמא: השר ידין אמר לפני זמן מה, כי הוא יישב עם נציגי ה„פתח" אם הם יכירו במדינת ישראל. למחרת אמר ראש הממשלה, מר רבין, דברים אחרים לגמרי. גם גברת מאיר, כשהיתה שרת החוץ, אמרה בשנת 1956, בעצרת האו"ם, כי ישראל שואפת לשלום. שלושה ימים לאחר מכן פתחה ישראל במיבצע „קדש"...

הוויכוח בעיצומו. כולם רוצים לשמוע ולהשמיע. כולם מרגישים, כי חבל שזה נגמר. אבל השעה דוחקת. כבר לילה. סאנה צריכה לחזור לירושלים. היא נזכרת, שבעצם, עוד לא הספיקה לשמוע את דעתם על הזהות היהודית ועל הזיקה שלהם לתפוצות. כולם מציעים להתכנס לפגישה נוספת. כל אחד מציע להיות מארח. סאנה מבקשת לומר מלים אחדות לפרידה:

למדתי מכם הרבה יותר במשך היום הזה, מאשר למדתי במרוצת עשרת ימים של פגישות עם שרים, עם פקידים בכירים ועם אישים חשובים בכל רחבי הארץ. אני מודה לכם, ובמיוחד לאייל. אני בטוחה, שאילו רבים יותר מבני עמי יכלו להיפגש איתו, לשוחח איתו, להרגיש את מה שאני הרגשתי היום, היינו מתקרבים קצת יותר למציאות פתרון...

אחד המשתתפים מציג לסאנה שאלה אחרונה: האומנם, את חושבת, שעתונאי ישראלי יכול היה לבצע היום במצריים את השליחות שאת עושה כאן? האם היית מוכנה את, אישית, לעזור לעתונאי ישראלי לקבל דרכון למצרים ולהפגיש אותו עם אישים ועם נוער מצרי?

סאנה חסן: כיום זה לא יתכן. אני יתכן שעם חתימת הסכם נוסף בז'נבה, זה יהיה אפשרי. אולי זה לא כל־כך רחוק, אולי בעוד חודשיים...

ושוב היא חוזרת אל אייל ושואלת: האומנם היית מוכן להופיע בטלוויזיה המצרית ולשוחח איתם, כפי ששוחחת איתי?

אייל שפירא: כן. בהחלט.

עכשיו נותר רק לחכות לתוכנה של הטלוויזיה המצרית.

דוד סגל
החלוציות גוססת

אורנה שטייר
אדישה טיכו

מאליק סמוכה
מעודדים מלשינים

דני לידס
עם מי לחתום?

איברהים דעסאן
הפלשתינאים שותקים

אורה וגשל
חיומי שבת

כשאתה קונה כרטיס פיס גם אחרים מקווים יחד אתך...

משונה, אתה קונה כרטיס הגרלה, אתה מקווה לזכות בפרס, ויחד אתך מקווים מאות אנשים, שאפילו לא שמעו עליך... אנשים ונשים, השוכבים במסדרונות בתי־החולים מחוסר מקום במחלקות; מבוגרים וילדים, המחכים שבועות וחודשים לתורם בחדרי הניתוח, נערים הלומדים בתנאים קשים, ומסתובבים חסרי מעש לאחר שעות הלימודים - כל אלה מקווים, ונושאים עיניהם לשיפור מצבם, לקידומם. לכל אלה דואג ועוזר מפעל־הפיס.

כשאתה קונה כרטיס של מפעל־הפיס, אתה עוזר להם להתקרב אל מטרתם, אתה עוזר לחברה, בה אתה חי, לקדם את תנאי החיים, ויום אחד, כשתקנה כרטיס פיס, אתה עשוי להיווכח שגם תקוותך שלך לא היתה לשווא...

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

קיסינג'ר איים: „אארוז מזוודותי ואסתלק"
גולדה הגיבה: „אולי תוותר על התקליט הזה..."

הימים שלפני ואחרי המלחמה: גילויים חדשים

מאת שלמה נקדימון

שלהי אוקטובר—נובמבר 1973

ד"ר הנרי קיסינג'ר עושה בישראל, בשובו ממוסקבה, שם הגיע להסכם בין־מעצמתי על הפסקת־אש במזרח־התיכון. הוא מקיים פגישה אחת, מוריה, עם ראש הממשלה, גולדה מאיר, במקום בו נוהגים לארח מעת לעת אורחים רמי־מעלה ביותר לפגישות שהצנעה יפה להן, הוא ממוקם „אי־שם בשפלה".

במעמד זה אומר קיסינג'ר לגולדה, כי עוד לפני סוף השנה יפתח לזמן ועידת־שלום לעמי האיזור. על דברים אלה חוזר השר האמריקני באוזני עמיתו הישראלי, אבא אבן, שעה שזה מלווהו לנמל־התעופה.

בסוף אוקטובר שוהה ראש הממשלה בוושינגטון. כרגיל, מרעיף עליה הנשיא ניכסון שבחים. לעומת זאת, יש לה פגישות קשות עם שר החוץ, קיסינג'ר, ושר ההגנה, שלזינגר. זוהי מעין „חלוקת־עבודה" בין הנשיא לבין בכירי שריו. בוושינגטון שוהה גם נציגו האישי של סאדאת, שר החוץ המיועד של מצרים, איסמעיל פאהמי. זוהי גם הזדמנות לניהול שיחות על עתיד האיזור.

הוויכוח בין „שני הצדדים", ישראל ומצרים, שביניהם מתרוצץ קיסינג'ר — עדיין בוושינגטון — הוא יישומו של הסכם הפסקת־האש שנולד במוסקבה. עד מהרה מצטרף צד שלישי למצרים וישראל, זהו נציג סורי (סגן שר החוץ, מוחמד איסמעיל).

לדידו של קיסינג'ר, זוהי מעין חזרה כללית לקראת הצפוי לו בעתיד הקרוב במזרח־התיכון — חזיון שעדיין לא צפה את כל פרטיו מראש.

„אי־נוחות אלקטוראלית"

בשלב שני, יוצא שר החוץ האמריקני לאיזור, למסע ראשון מסוגו, בו יפעיל את שיטת הדיפלומטיה האישית. קו־הנסיעות העיקרי הוא, כמובן, קהיר—ירושלים (וכמה תחנות בדרך). בסופו של מסע, מנסח קיסינג'ר את הסכם „שש הסעיפים" לגבי הפסקת־האש.

בק"מ ה־101 בואכה קהיר נפתחות השיחות בין נציגי צבאות ישראל (אלוף אהרון יריב) ומצרים (גנראל מוחמד גמאסי). תוך קיום שיחות אלה, הנתקלות מדי פעם על מוקשים, שוהה אבא אבן בארצות־הברית.

קיסינג'ר מנסה לשכנע את עמיתו הישראלי בצידקת הקו, בו הוא עתיד לנקוט במזרח התיכון. קיימות, כסביר שר החוץ האמריקני, שתי אפשרויות: לעשות מאמץ להשגת הסדר כולל עם מצרים, או הסדר בשלבים. הריאלית ביותר היא השנייה. מדוע? — על כך דיווח אבן מאוחר יותר בישראל:

הבדיקות שערכה ארצות־הברית בירושלים ובקהיר העלו, שלגבי הגבול הסופי אין כל אפשרות של פשרה בין שתי המדינות האויבות. המצרים תובעים נסיגה טוטאלית מכל סיני, כולל שארם א־שייך. תביעת המצרים היא חד־משמעית: בל יימצא חייל ישראלי אחד בכל סיני. לעומת זאת, תובעת ישראל מינימום של נוכחות צה"לית אי־שם בסיני.

נוכח מצב זה, מציע קיסינג'ר לישראל באמצעות אבן, לזמן ועידה של הצדדים בז'נבה עוד לפני סוף השנה. כן, שר החוץ האמריקני מודע לעובדה, שבסוף הכינוס — בדצמבר 1973 — ייערכו בחירות בישראל. כינוס ועידת ז'נבה לפני הבחירות עלול לגרום, לדעת קיסינג'ר, „אי־נוחות אלקטוראלית" לשלטון בישראל. ובכל זאת, ממליץ הוא, שהוועידה תיערך עוד לפני הבחירות. שכן, צבאות מצרים וישראל התייצבו בעמדות כאלה, ה„מחייבות" את חידוש המלחמה.

אבן דוחה את ההנמקה האלקטוראלית של עמיתו. „להיפך", אומר שר החוץ הישראלי. „אנחנו צריכים לשפוט על זה, בתנאי שהדבר לא יחייב אותנו עתה, לפני הבחירות, לדברים ממשיים".

בו במקום ממציא קיסינג'ר נוסחת־פלאים. „יהיה מושב־פתיחה. במושב זה לא תיתבע ישראל להתחייב על דברים יותר מאשר להגדיר בלשון כללית את מדיניותה".

קיסינג'ר מסביר, שהרווח לישראל מכך יהיה, בעצם, כפול: היא תפיק יתרון מעצם המעמד, כאשר תישב פנים־אל־פנים במסגרת אחת של חוברות עם אויביה. מאידך, לא יישא מעמד זה אופי של ויתורים. שכן, לדעתם המשותפת של קיסינג'ר ואבן, יהיה בהסכמה לוויתורים ערב הבחירות משום מיגרעת לקו־הפוליטי בישראל, שבנצחונו רוצים השניים.

קורט ולדהיים: הנציג המצרי סירב להשתתף במסיבת הקוקטייל

הנציג הירדני הציע מו"מ

בסוף נובמבר מגבש קיסינג'ר את אופי מושב־הפתיחה של הוועידה שתיערך בז'נבה. המשתתפים ימסרו הודעות מדיניות. לאחר מכן תחול ישיבת עבודה, בה יבקש להשיג הפרדת־כוחות. שר החוץ האמריקני, המקבל לכך את הסכמת אבן, מניח שלא יקשה עליו להשיג גם את הסכמת הרוסים והמצרים. השיחות בק"מ ה־101 נפסקות. לא בהצלחה מרובה.

דצמבר 1973

קיסינג'ר יוצא למסע במזרח־התיכון. קהיר. הוא משיג את הסכמת סאדאת, שהפרדת הכוחות חייבת להיות נושא עיקרי בשלב הראשון של ועידת־השלום. בדמשק אין קיסינג'ר משיג הסכמה להשתתפות סוריה בוועידה. ירדן וישראל מסכימות, כמובן.

בישראל חש קיסינג'ר במוסר־נוחות. הרבה חשדנות קיימת כלפי מדיניות ארצו. ארצות־הברית מנעה, בעצם, החנקה טוטאלית של הכוח הצבאי המצרי על־ידי צה"ל. מצב־הרוח בישראל ירוד מכילא. תוצאות המלחמה ביומיים הראשונים לעריכת הקרבות דיכאו רבים וטובים. חיסול כמעט מוחלט של הצבא המצרי היה מאזן, אולי, את הדיכאון הלאומי.

כך או אחרת — ישראל מסכימה לזימון הוועידה בז'נבה במחצית החודש.

במיסגרת שיחותיו בישראל אומר קיסינג'ר, שיהיה על מישלחת צבאית של ישראל, בראשות הרמטכ"ל, לצאת לארצות־הברית לדיון מפורט על הסכם־ההפרדה. שר הבטחון, משה דיין, גורס אחרת. פיר מסק שהוא, בעצם, יעמוד בראש המשלחת.

ועידת ז'נבה: הנאומים הארוכים של נציגי המשלחות מועברים במישרין בשידורי טלוויזיה לתבל ומלואה. לא כן הפגישה הסגורה של חמשת שרי החוץ, המייצגים את שתי המעצמות ארצות־הברית וברית־המועצות, ישראל, מצרים וירדן, ומזכ"ל האו"ם. סוריה, כמובן, לא הופיעה.

במעמד „אינטימי" זה מציעה ארצות־הברית להעניק עדיפות ראשונה לשאלת הפרדת־הכוחות.

המדובר הוא, כמובן, בין ישראל לבין מצרים וסוריה. אבל הנציג הירדני, ראש הממשלה זאיד א־ריפאעי, מקשה: ומדוע לא הפרדת־כוחות בין ישראל לבין ירדן? הוא מצביע על כך, שבקו ישראל—ירדן ניצבים שני צבאות זה מול זה. „אני יכול בקלות לדלג על פני הירדן", אומר ריפאעי.

אבן: „לא אתחרה איתך באתלטיקה. אני מסכים איתך, שמקומו של הירדן גדול יותר בהיסטוריות מאשר בגיאוגרפיה".

לתדהמתו, מסתבר לו, לנציג הירדני, שלא רק ישראל וארצות־הברית, אלא גם ברית־המועצות ומצרים, אינן מגלות הזדהות עם רצון ירדן „להשחיל" את עצמה לעיסקה הנדונה.

הדים שליליים ללחיצת היד

בז'נבה מבקש מזכיר האו"ם, ד"ר קורט ולדהיים, לערוך מסיבת־קוקטייל לכל המשתתפים. שר החוץ המצרי החדש, פאהמי, אינו מסכים. יש לו, מסתבר, סיבות טובות לכך.

ברקע התנגדותו עומדת לחיצת־היד המפורסמת בין יריב לבין גמאסי, בק"מ ה־101. המצרים רוטנו, שישראל ניצחה יותר על המידה לחיצת־יד זו. הדבר לא הוסיף משקל־יתר למצרים בארצות ערב האחרות. בוועידת ז'נבה נוצצת מצרים בגפה. שותפתה הערבית היחידה היא ירדן, שאינה פופולרית בקרב ארצות ערב. שום מדינה ערבית אחרת המכבדת את עצמה אינה. אם יסכים גם למסיבת־קוקטייל עם הנציגים הישראלים, מה יאמרו מדינות ערב האחרות על מצרים?

לעומת זאת, מתרחשת סנסציה, כאשר שרי החוץ של ישראל וברית־המועצות מקיימים ביניהם מיפגש ושיחה ארוכה. לאמיתו של דבר, הגיע אבן בצאתו מישראל, כי עשויים להיות בז'נבה מגעים לאומיים עם זאת, החליט שלא ליזום דברים יוצא־דופן. בפגישה הסגורה של שרי החוץ שומע אבן את קיסינג'ר מעיר, כי היושב־ראש האמור של הוועידה, הנוכח הסובייטי, רוצה לומר משהו.

אבן: אם הוא רוצה לומר משהו, מדוע לא יומר איתנו?

אבן מציע לקיסינג'ר לבדוק, אם אנדריי גרומיקו יהיה מוכן לשיחה עימו. קיסינג'ר חוזר עם משוב חיובי. אפילו היתה כמו הצעה „סובייטית" להסדיר את השיחה בצורה טכנית.

יועצו ועוזרו של אבן, זאב שיק, נועצים עם עמיתו הסובייטי, ויחדיו שקדו על פרטי הפגישה.

כשזו מתקיימת, רומז גרומיקו, ששיתוף־פעולה ישראלי להפרדת־כוחות בחזית המצרית יתקבל לישראל, בתחומים שונים.

יחסים תמורת „התקדמות"

במעמד זה מזכיר גרומיקו לאבן את פגישותם באו"ם, ערב ההחלטה על הקמת מדינת ישראל. אבן זוכר שהיינו יושבים ב„פארק אוונו" ושותים ביחד שואל גרומיקו. עתה הוא מתעניין כיצד רואה אבן את המצב.

אבן „שולף" תקדימים שונים, ביחוד מאירופה, על פתרונות למצבים בהם נתונות ישראל ושכנותיה. בין השאר, מצביע אבן על פינלנד הקטנה, שלהמת עם ברית־המועצות.

„זוהי שאלה מעניינת, אבל ניפרדית", משיב גרומיקו. בעניין זה יש בפיו, למעשה, לכל אחת מהן דוגמאות שמביא אבן.

גרומיקו פונה בהפתעה לאנשי פמלייתו, ולפמלית אבן, ומבקשם להותירו לבד עם עמיתו הישראלי. מה עושה זאת בצורת תכאח: „יש לי רושם שכל המשלחת מבקשים לצאת לחדר הסמוך" — אומר גרומיקו והם מבינים את הרמז.

גרומיקו: אישים שונים, בתוכם שרי חוץ ודיפלומטים, באים אלי ומדברים על חידוש יחסים בין שתי מדינותינו. אני מניח שאתה שולח אותם אלי.

אבן: אינני שולח אף אחד. אולי הם עצמם חושבים שעליהם לעשות זאת.

גרומיקו: בכל זאת, באים אלי כל מיני ומדברים על זה. אני רוצה שתדע מה היא גישתנו לכך. ברית־המועצות — אומר גרומיקו — היא מן ריבונותה ועצמאותה של ישראל. היא איננה מתנערת מעמדתה בשנת 1948. אבל על ישראל לבקש זה בטחונה בדרכים אחרות ולא על־ידי התפשטות טריטוריאלית. כל מה שישראל תבקש בצורה אחרת — היא תיענה. ברית־המועצות תובעת את נסיגת ישראל משטחים שכבשה בשנת 1967.

גרומיקו מספר ביוזמתו, כי אם תחול התקדמות חשובה („אימפורטנט פרוגרס") באיזור, יתחדשו היחסים בין שתי המדינות. פירוש הדבר, לדידו, כי יחסים כפי שקיימים בין ברית־המועצות לבין ארצות אחרות.

אבן: אדווח לירושלים, שאם תחול התקדמות...

גרומיקו: לא אמרתי התקדמות, אלא התקדמות חשובה.

מתעורר בין השניים ויכוח למה, בעצם, הכוונה בהתקדמות חשובה. גרומיקו סותם ולא מפרש.

למחרת היום פוגש קיסינג'ר — ששוחח קודם לכן עם גרומיקו — באבן ואומר לו: אם תחול התקדמות חשובה במזרח־התיכון, יחודשו היחסים בין ישראל לבין ברית־המועצות.

שוב תוהה אבן לפירוש המעשי של שתי מלים אלו, „התקדמות חשובה".

קיסינג'ר: „אני חושב, שהכוונה היא להסכם הפרדה עם מצרים".

להתעקש על עמדה מחו[illegible]

לז'נבה מתחילות להגיע משלחות תקציניים ממצרים ומישראל, לדון ביישום ההסכם להפרדת הכוחות. מתברר, שהמשלחות חסרות סמכות מספקת. שומה עליהן לעמוד בקשר מתמיד עם „הבית" ולקבל הוראות.

קיסינג'ר רוטן על מהלכים אלה, הוא סבור, כי הם רק מוסיפים מתח ועלולים להכשיל במקום לקדם.

או־אז נולד הרעיון שהוא, קיסינג'ר, יהיה המוציא ומביא בין מדינות האיזור.

ראשית 1974

משה דיין יוצא לארצות־הברית לפגישה עם קיסינג'ר, לדון בנושאים הקשורים בהפרדת־הכוחות. בנסיעתו נקמה, כזכור, עוד לפני המתילות. במים מטעם דיין ציר לגורמים פוליטיים שונים בתוך מפלגתו ומחוצה לה, התולים בו את אשמת המחדל הנורא של מלחמת יום־הכיפורים. קיום פגישה בוושינגטון מעמידו מחדש במוקד פעילות חיובית.

קיסינג'ר מקבל הזמנה מדיין לבוא למזרח־התיכון ולנהל באורח אישי את המגעים על הפרדת־הכוחות. לאחר שמקבל את הסכמת מצרים, מחליט שר החוץ האמריקני לצאת, בינואר 1974, לאיזור.

אמנם, שוה מבבר ביקש לרדת ל„גבכבי" קיסינג'ר ו„לכבד" אותו הן מכתביו והן בשיחות בעל־פה. מטיל בישראל את קווי־הפעולה של עמיתו. קיסינג'ר עבר הלכה, כי אם מתחילים משא־ומתן בנושא ישראלי, מאבדים מראש כל אמינות. הצד השני יתייחס לכך בספקנות. ויחשוב שההצעה שהעלתה אינה סופית. יש להעדיף על כן, עמדה מתונה ולהתעקש עליה. זו האחרונה מקובלת על קיסינג'ר.

בסיבובו הנוכחי באיזור, שבמוקדו עומדת המשימה להשיג הפרדת־כוחות, ניצבות לפני קיסינג'ר שלוש שאלות מרכזיות להכרעה: מצרים שואפת לראות בהסדר שיושג חלק מההסדר הסופי, דבר אותו שוללת ישראל. התובעת דילול מקסימלי של כוחות. קיסינג'ר מזדהה עם העמדה הישראלית, שאין הסכם חלקי עומד בפני עצמו ומהווה שלב ראשון לקראת כינון שלום־קבע. לאמיתו של דבר, שאלה זו אינה כה מסובכת כפי שהיא נראית. במגעים הזרים והנאים מצליח קיסינג'ר לגבש עמדה מוסכמת, כגון: על ידי המצרים. בניסוח חסוי, אומנם המאה נסיגה נזכרת. אבל ברור, כי הכוונה היא שהשלב הבא יגרור אף הוא נסיגה.

המשברים הגדולים מתחוללים בשאלה דילול הכוחות. למצרים מאות רבות של טנקים ותותחים בגדה המזרחית — הישראלית — של התעלה. קיסינג'ר מאמין, שאם יצליח לצמצם את מספר הטנקים במספר מסויים בו הוא נוקב — יהיה בכך הישג ניכר.

המשא־ומתן מייגע. גולדה מאיר, משה דיין, אבא אבן, יגאל אלון, שקועים בנושא עד צוואר. קיסינג'ר נוסע הלוך־ושוב. בנושא זה מגלה ישראל התעקשות מרובה. לאמיתו של דבר, יוצא קיסינג'ר לנסיעה מכרעת למצרים, כשהוא מדוכא למדי. גם הוא, הכל־יכול כביכול, אינו יכול למלט עצמו ממצבי־רוח קודרים, כאשר משימותיו אינן עולות בידו. אותו רגע חי קיסינג'ר בתחושה, כי על נושא זה של דילול הכוחות יתנפץ כל המשא־ומתן על ההפרדה.

אבל דווקא בנסיעה זו חוזר קיסינג'ר במצב־רוח מרומם. הוא שב מאוחר בערב ממצרים. אבן ושגריר ישראל שמחה דיניץ באים בחצות הלילה לדירתו, במלון „המלך דוד" בירושלים, כדי לשמוע מפיו פרטים מלאים על ה„תוצרת" שהביא מעבר לנילוס. שר החוץ האמריקני מספר, שסאדאת מוכן להסתפק במעט טנקים, בצד המזרחי של התעלה, ובמספר גדודי חיל רגלים. הוא הדין במספר התותחים. כל אלה כפופים לעקרון, שלא יהיה שם נשק שהטווח שלו הוא טווח־פגיעה בצד השני.

לאחר שיחה זו, מטלפן אבן לגולדה ולדיין ומוסר להם את ששמעו אוזניו מעמיתו. ראש הממשלה ושר הבטחון מבקשים פירוט־יתר. גולדה מציגה מספר שאלות.

אבן ודיניץ מחפשים אחר אמתלה חדשה, שתאפשר להם לחזור ולהיפגש מיד עם קיסינג'ר. השר והשגריר „נופלים" על המצאה: הם יבקשו לתאם עימו שעה לפגישתו עם ראשי המדינה בבוקר. באחת אחר חצות מופיעים השניים בשנית אצל שר החוץ. הפעם הוא מרחיב את תוכן השיחה.

לבד מכך שהוא חוזר על הפרטים הראשוניים, מספר להם קיסינג'ר, תוך פירוט כי השתכנע ברצינותו של הנשיא המצרי.

סאדאת גם הסכים — משתבח קיסינג'ר — להתיר את המעבר הימי בבאב־אל־מאנדב ואף הבטיח לגשת לשיקום ערי־התעלה ופתיחתה. הבטחה נוספת שלו: לאפשר למיטענים ישראליים לעבור בתעלה — כמובן, ללא דגל ישראלי.

נותרה עוד בעיה אחת לפתרון: הנשק הנגד־טנקי. על מנת שמטוסי חיל־האוויר הישראלי יוכלו לטוס באורח חופשי מעל הקווים הישראליים — יש, כמובן, להרחיק את טילי הנ.מ. אפילו מעבר לצד המערבי, המצרי, של התעלה.

משמעות הדבר היא הגבלת ההתגוננות האווירית בתוככי מצרים. האם המצרים יסכימו לכך. ישראל מצידה מגלה עמדה תקיפה בנושא זה.

„סאדאת גדול מנאצר"

תביעה זו של ישראל מעכבת את החתימה על הסכם־ההפרדה. אף שכל ה„ניירות" כבר מוכנים. מצרים מגלה עיקשות. שר החוץ האמריקני מגלה פסימיות. „זה בלתי אפשרי", אומר הוא על תביעת ישראל. אך גם הפעם שב ובפיו בשורה: סאדאת מוכן שתביעה זו תיכלל במסגרת העקרון שכלי־הנשק של שני הצדדים נמצאים במרחק של אי־כניסה לטווח האויב.

ביום שישי, 18 בינואר, חותמות ישראל ומצרים על הסכם להפרדת־כוחות בין צבאותיהן.

לדידו של שר החוץ האמריקני מצביע הדבר: כי מצרים עולה על דרך אחרת. היא אומנם איננה מוותרת על עמדותיה לגבי ההסדר הסופי, ומאידך, מוכנה מצרים, לדעת קיסינג'ר, להעמידן למשא־ומתן. „מי שמעמיד את עמדותיו למשא־ומתן", מסביר קיסינג'ר, „מביא בחשבון שהוא לא יזכה במאת האחוזים להם הוא צופה".

באחת ההזדמנויות מפליג קיסינג'ר בשבחו של הנשיא המצרי. הוא נראה בעיניו גדול מקודמו הכריזמטי, עבדול נאצר. סאדאת הוא אדם, גורס קיסינג'ר, המוכן לנתק עצמו מהלכי־רוח, שמהות המנהיג האמריקני גדולה, כמובן, על הסתייגות סאדאת מברית־המועצות, ורצון ההתקרבות שגילה כלפי ארצות הברית. קיסינג'ר התרשם, שהשחיתות הסובייטית במצרים יצרה שם הסתייגות על רקע לאומי. לסאדאת, כאיש דתי ומסורתי מאוד אפילו מבחינה מוסלמית, קל היה לעבור מתלות בקומוניזם להסתייעות בארצות־הברית.

קיסינג'ר, אשר משוכנע שסאדאת הוא משענתה של ארצות־הברית בעולם הערבי, ניסה לשכנע את מנהיגי ישראל, ששליט מצרים החליט לא לעשות עוד מלחמות. אומנם, סאדאת לא ויתר על תביעותיו; אבל המשך ההתפתחויות החיוביות — מסביר קיסינג'ר — תלוי ברצינות ובהמשכיות המשא־ומתן. קיסינג'ר נוהג לספר על התעניינותו הרבה של סאדאת בהתרחש בישראל.

בינתיים צופים הסובייטיים בעניין רב בהתרחשויות באיזור — שהם, למעשה, אינם שותפים להן. ברית־המועצות דיווחה על כל, או רוב המהלכים. וצידדה מראש בהסכם הפרדת־הכוחות. אבל, כנראה, בנפש חצויה.

בפגישות לאנשים מנהיגי ברית־המועצות, כיצד מקבל סאדאת את קיסינג'ר באסואן, מקום בו בנו הסובייטים את הסכר הגדול. יצויין, כי קיסינג'ר עצמו חש באנומליה מסויימת המתרחשת באיזור, עקב שינוי הגירסה. בשיחות עם אנשיו הוא מבטא זאת באמרו בערך כך: באסואן יש סכר שהסובייטים בנו — ולא אנו; סאדאת גדוש בנשק סובייטי — בעוד ארצות־הברית מספקת נשק לישראל. ובכל זאת, עובדה היא, שהוא קיבל אותי ולא את גרומיקו.

אך כפעם הוא חודר, שברית־המועצות, רוטנת — ואילו ארצות־הברית חשה שהיא ממלאת תפקיד חיוני באיזור: צימצום ההשפעה הסובייטית. כאשר מבקש גרומיקו מקיסינג'ר לצאת לז'נבה להיוועץ עמו ביום־יומיים הקרובים, דוחה השר האמריקני את הפנייה. לימים יודה קיסינג'ר, שהיתה זו טעות מצידו להשיב בשלילה.

מפה סורית ומפה ישראלית

עתה עומדת, כמובן, על הפרק שאלת הסכם ההפרדה עם סוריה.

„אני לא אעשה זאת פעם נוספת", אומר קיסינג'ר, „לאחר תום מחול־המסעות הנוכחי. זה ממש בלתי־אפשרי „להתגלגל" ממקום לשם ומשם לפה". מול קביעת זו של קיסינג'ר, עומדת הכרזתו של סאדאת, כי אם לא יושג הסכם כזה עם סוריה יעמוד גם ההסכם עם מצרים בסימן־שאלה.

לאחר חתימת ההסכם עם מצרים יוצא קיסינג'ר לדמשק, נועד עם הנשיא אסד, וחוזר לישראל. בשדה־התעופה לוד ממתינים לו סגן ראש־הממשלה, יגאל אלון, ושר החוץ, אבא אבן. גם שר הבטחון, משה דיין, נוכח במקום — אך מסתלק. עד היום לא ברור מדוע הסתלק דיין, ויש קושרים זאת בנוכחות אלון במקום..

בשדה יורד קיסינג'ר ממטוסו ופוגש את הפנים המוכרות לו כל כך, הוא מספר, כי בעצם הביא עמו מפה סורית להפרדת־כוחות. ישראל החליטה מכבר שהיא מוכנה להסכם עם סוריה על הפרדת־כוחות. ההערכה הצבאית היתה, שעל ישראל יהיה לסגת או להתקדם בגבול הסורי, אך לא להישאר במצב הקיים. משמעות צבאית.

פברואר—מארס 1974

ישראל עוברת משברים מבית. גולדה מרכיבה ממשלה, גולדה מסרבת להציגה. גולדה מציגה את הממשלה, גולדה מתפטרת. כל אלה מעכבים את מהלכי המגעים עם האמריקנים בתחום הסורי.

כך או אחרת: מוסכם על ישראל להעתיק לשולחן הסורי את הדגם ששימש את המגעים עם מצרים. מראש אומר קיסינג'ר לישראלים בערך, בלשון זו: דעו לכם, שאם קו־ההפרדה לא יעבור באיזה שהוא מקום בתוך הגולן — כמו, למשל, קונייטרה — אין כל סיכוי שיושג הסכם־הפרדה.

אבן יוצא לוושינגטון ומדווח, כי ישראל שירטטה מפה, היא אומנם מייצבת את קו־ההפרדה ב„קו הסגול", אך היא נדיבה ביותר לגבי המובלעת שבידי ישראל. קיסינג'ר מבהיר שבלעדי ויתור רציני ביותר לא יושג הסכם־הפרדה.

קיסינג'ר מוצא תומך בעמדתו במשה דיין. בשובו מארצות־הברית לישראל מתעכב אבא אבן לשהות ביניים בלונדון, לשבת „שבעה" על מות אמו. דיין, המתעתד לצאת לוושינגטון עם הצעה לקו־הפרדה בצפון, מטלפן ללונדון, לאבן, לנחם אבלים. הוא גם מבקש פרטים על שיחותיו עם קיסינג'ר.

אבן לדיין: „קיסינג'ר מצפה ממך שתיתן יותר ממה שנתנה ישראל עד כה"..

דיין מספר לאבן על הדיונים, שהיו בנושא זה. אבן מתרשם, ששר הבטחון עשה מאמצים לשכנע את השרים שהברירה היא אחת מן השתיים: או שקונייטרה תעבור לצד הסורי בהסכם הפרדה; או שלא יהיה הסכם. ואם אין הסכם — יש מלחמה".

דיין ביקש לרכך השרים

שר החוץ מופתע לשמוע מפי עמיתו שר הבטחון, הנחשב למנהיג הניצים, כשהוא מתאונן על כך שחברי הממשלה הם קשוחים. בדרך כלל, מורגל אבן לשמוע את דיין קובל על רכרוכיותם של השרים.

עתה מבקש דיין מאבן לנסות להשפיע על השרים לרכך את נוקשותם. שר הבטחון מוסיף ואומר, כי נדמה לו, ששליחותו לוושינגטון תהיה הסרת־הכליות.

אבן, בלשון ניחומים: „נסיעתך היא שלב נחוץ בקידום המשא־ומתן. אם אתה לא תבוא לוושינגטון, הסורים לא ישלחו איש. קיסינג'ר זקוק לסורים יותר מאשר לנו. ישראלים קל להשיג בוושינגטון. אותנו הוא יכול, ברוך השם, להשיג כל שבוע. שר או נציג סורי בוושינגטון זה דבר יותר נדיר. אנחנו מוכרחים לעזור לו בזה".

דיין יוצא לוושינגטון, ומציג בפני קיסינג'ר את המפה שהותוותה בישראל. אף שאין בה ויתורים על קונייטרה — היא נדיבה למדי, מכל מקום. ארצות־הברית מודיעה שההצעה הישראלית יכולה בהחלט להוות בסיס למשא־ומתן. דיין אינו מסתיר מקיסינג'ר את דעותיו האישיות בנדון.

קיסינג'ר יוצא למסע מחודש במזרח־התיכון. זהו מסע ארוך ומורט עצבים. המשא־ומתן עם מצרים היה מסע־תענוגות, לעומת מערכת המגעים להפרדת הכוחות בגבול הצפון.

סוריה מסרבת, הסובייטים, שנוצצו מן המשא־ומתן בחזית הדרום, מכניסים את עצמם היטב למשא־ומתן בחזית הצפון. גם בישראל אין קיסינג'ר מלקק דבש.

לעתים הוא יוצא ברוח־טובה מישראל, ובערב הוא חוזר מסוריה קודר. והוא מסביר, כי הקשיים בסוריה גדולים, השיחות נמשכות שעות ארוכות, הן נערכות באמצעות מתורגמנים.

פעמיים נראה קיסינג'ר מוכן לחלוטין להסתלק מהמשא־ומתן על הסכם־הפרדה. בראשונה מתחולל הדבר, כאשר ישראל מסכימה לוותר על קונייטרה, והנה הנשיא הסורי תובע את הרחבת הקו; בשנית, כאשר מוסכם על הקו, מסרב אסד לכל הגבלה לכוחותיו במיסגרת דילול הכוחות, ואינו מסכים להצבת כוח או"ם.

בישראל יש לקיסינג'ר גם חילופי־דברים קשים עם חברי המשלחת הישראלית, ובעיקר עם גולדה ודיין. אבן מצביע על כך, שיש קירבה רבה בין עמדות וושינגטון לירושלים, בעוד הפערים עצומים בין וושינגטון לדמשק. הוא תמה, איפוא, על רוגזו של קיסינג'ר המטיח בפני הישראלים, כי יארוז את מזוודותיו ויילך הביתה.

כך ויתרנו על קונייטרה

הוויכוחים עם הישראלים הם לעתים נוקבים. כשמדברים על חשיבותה האיסטרטגית של גבעה זו או אחרת, אין קיסינג'ר מסתיר את זעמו. „נכון", הוא אומר, „גבעה זו דבר חשוב — אבל אם אין הסכם יש מלחמה. ברית־המועצות תתערב. אירופה תצטרף. באמריקה יצעקו. למה אינכם מעמידים מצב זה מול גבעה או חורשה או מקום אחר?"

שר הבטחון נוקט יוזמה בנושא המרכזי ביותר, שעל־פיו יקום או יפול הסכם־ההפרדה עם הסורים. הוא גורר את המשלחת הישראלית לוויתור על קונייטרה. הרמטכ"ל מרדכי גור מעניק לו לכך את הגיבוי הצבאי. השניים ממעיטים בחשיבות הצבאית של המקום.

דיין וגור אף רוכנים על מפה ומסמנים קו, המותיר את קונייטרה בצד הסורי. קיסינג'ר עוקב אחרי דיין בהתלהבות. לאחר מכן יגלה את ליבו: „יש לי דיעה קדומה נגד גנראלים. אני רואה, שאצלכם יש גמישות אצל הגנראלים. ראייתם היא מעבר לנושא הטופוגרפי, וההתייחסות היא לשלמות הבטחוניות הכלליות".

בין משבר אחד למשנהו, כשהייאוש מכרסם בקיסינג'ר בכל עת, הוא אף מנסח הודעה הסותמת את הגולל על שלב זה בנסיונותיו להשיג הסכם־הפרדה ישראלי—סורי. פעמיים נוסחה הודעה כזו, ומלון „אויה", בואכה לוד, נבחר לשמש כמקום בו יכנס מסיבת־עיתונאים ויספר לכשלון. בהודעה זו, שנוסחה בתיאום עם אבן, נאמר בין השאר: „שאחרי ישיבות רבות קשות, אומנם אישיים, אך נותרו עוד דברים השנויים במחלוקת. המשך המגעים יוקפא עד לבוא נציגי שתי המדינות לוושינגטון.

קיסינג'ר מודיע על כוונתו זו לסורים. כדאה להם את נוסח דברי „ההספד" שהוא מתכוון לצאת. היה לכך, כנראה, כוח־הרתעה. עובדה היא, שבעקבות דברים אלה הם מוכנים למאמץ נוסף.

שר החוץ האמריקני, המודע היטב למצב הפנימי בארץ: ממשלה אחת הולכת, שנייה עומדת להיכנס — ואילו שני המנהיגים החדשים, יצחק רבין ושמעון פרס, משתתפים בדיונים. למרות זאת, מוטלת העבודה האופרטיבית על גולדה, דיין ואבן. כלומר, אנשים שמקומם בממשלה החדשה אינו ברור. או, יותר נכון, ברור שגולדה ודיין יפקדו ממנה. בעוד עתידו של אבן אינו ברור. רבין מעדיף לנקוט בדרך הזמן עמדה של שומע, מאזין ומקשיב. אולי משום שאינו רוצה להיכנס בנעלי גולדה, בעוד היא עצמה נועלת אותם.

לעובדה זו יש גם משמעות פסיכולוגית. באחת הפעמים, כאשר יש צורך במאמץ נוסף, יושב דיין ושותק. מאוחר יותר יאמר למקורביו: מדוע עלי להציע הצעות שיש בהן אחריות גדולה, וממשלה אחרת תצטרך לחיות עם זה? בעוד זמן קצר אחדל להיות שר בטחון. מדוע עלי לעשות מאמץ זה?

כושר ההכרעה של גולדה

קיסינג'ר גם יוצר מעין קשר בלתי־אמצעי בין מנהיגי סוריה למנהיגי ישראל. באחד מביקוריו בישראל הוא מגלה, שהסורים מתעניינים מאד במצב הפנימי שלנו.

יחד עם זה, לא מסתיר אחד מקיסינג'ר את ניצרון על קיומה של ישראל. אילו יכול היה להסל את ישראל — היה עושה זאת. הוא מודע לעובדה, שאינו יכול לגרום לכך. קיסינג'ר גם מתרשם, שאסד פחות קיצוני ממנהיגיה האחרים של דמשק, ואילו הצבא הסורי יותר פרגמטי ופחות קיצוני מהאחרים המונהגים על־ידי מדיניותה הקיצונית של מפלגת השלטון — הבעת'.

ברגעים של מצב־רוח מעולים, „מגלה" קיסינג'ר, שהמשלחת האמריקנית החליטה להעניק „אותות הצטיינות" לחברי המשלחת הישראלית. למשה דיין — על המהירות בה הוא מקלף תפוז; ליצחק רבין ולאבא אבן — על המהירות בה הם מרוקנים קערת אגוזים; ליגאל אלון — על המהירות בה הוא טועם מהפירות עוד בטרם הישיבה מתחילה.

על השלישייה גולדה־דיין־אבן הוא אומר בערך כך: לפעמים זה בלתי־נסבל איתם — אבל ניתן להגיע איתם למשהו.. לכל אחד מהם תפקיד מסויים. כל אחד מהם, מכסה שטח מסויים של הדיעות בישראל. גולדה, אחרי כל האנחות, מכריעה הכרעה ריאליסטית.

נאומים רבים מקרישה גולדה להוכיח, כי ישראל צודקת ועל כן חייב הצד שכנגד לוותר. רבים מטיעוניה ידועים לו. אבל קיסינג'ר לומד לדעת, שעד לרגע האחרון היא בעלת כושר־ההכרעה ואיש לא יתקומם נגד ההכרעה שהיא תקבל.

כאשר מאיים קיסינג'ר, שיארוז חפציו ויילך הביתה, נוכח עיקשותה של ישראל בנושא זה או אחר, תוך שהוא מלווה דבריו באזהרה שהעולם יתקומם נגד ישראל ומלחמה צפויה אף היא — אין גולדה מהססת לומר לו פעם ופעמיים: „אנחנו יודעים שזה יהיה קשה מאוד, אבל אולי אפשר לוותר על השמעת תקליט זה?..".

ניכסון נאחז בהפרדה

בראותו את ההפגנות המרובות מול משרד ראש הממשלה, שמחו על הכוונה לוויתורים מרחיקי לכת לסורים — מתבטא קיסינג'ר בחריפות רבה. נדמה לו, ש„המפגינים בחוץ הם המכתיבים את הכל כאן", והוא נותן לכך ביטוי בשיחותיו עם העמיתים הישראליים. שכן, ברי לו שככל שתתארך שהותו בארץ והוא לא יביא לניכסון את ההסכם המבוקש — מעמד הממשל האמריקני המעורער בשל בעיות פנים יעורער יותר.

בשיחות אישיות עולה, לטובתה, פרשת ווטרגייט. על קיסינג'ר יש לחץ בלתי־פוסק מהבית הלבן בוושינגטון להגיע להסכם. ההתעניינות מהבית הלבן מתמקדת בהשגת מסכם, מבלי להיכנס לפרטים. הרושם הוא, שהדבר דרוש לנשיא ניכסון, סיכוייו להיחלץ מהפרשה שלו גוברים, עקב ההסכם הזה.

הסוף ידוע: ההסכם מושג, אך הוא אינו מושיע לניכסון לאורך זמן — והוא נאלץ להתפטר מכהונתו בחרפה.

(כתבה שישית ואחרונה בסידרה)

© כל הזכויות שמורות למחבר ול„ידיעות אחרונות"

משה דיין: ה„נץ" התאונן על קשיחותם של השרים

אנדריי גרומיקו: חידוש היחסים מותנה ב„התפתחות חשובה" באיזור

* ערב כינוס ועידת־השלום הסכימו שר החוץ האמריקני ושר החוץ הישראלי לא לדבר על ויתורים, מחשש שהדבר יזיק למפלגת־העבודה בבחירות
* ראש הממשלה הירדני התרברב בז'נבה: „נוכל בקלות לדלג מעל לירדן". על כך השיב אבן: „לא אתחרה איתך באתלטיקה".
* בדיונים המייגעים על הפרדת כוחות, „גילו" האמריקנים שדיין זריז בקילוף תפוזים; רבין ואבן מהירים ב„חיסול" קערות אגוזים; ואלון טועם מהפירות לפני כל ישיבה...

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב
מודיעה בזאת על:
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש ימכרו הציפויים במחיר מוזל
* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן נצבע בצבעים עליזים ומרהיבים.
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות יש חן — אין כציפויי חן"
המכירה תתקיים במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק.
רח' מסלנט (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(3 בניינים מזרחה מרח' העליה (2)). בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00. בימי שישי עד 13.00

דרוש
שותף פעיל ל־50%
במשאבת בטון שווינג
שתרכש עבור השותפות
השקעה נדרשת 300,000 ל"י
נא לפנות טלפון 629335

50% הנחה
במבצע חיסול עודפי יצוא
שמלות וחליפות לגברות
המבצע נמשך במפעלנו
בשעות 8.00 עד 4 אחה"צ
גבי־מודל בע"מ
תל־אביב, רחוב לבנדה 32

משטרת ישראל

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחרי הנעדרת
אסתר בת מאיר שרבים
אשר יצאה את ביתה בטירת הכרמל, שכון סתן, רחוב לוי אשכול מס' ב/90, בתאריך 1.7.74 ומאז נעלמו עקבותיה.
תוארה: בת 20 שנה, גובה 165 ס"מ, מבנה גוף רזה, פנים עגולים, גון פנים שזוף, שיער שחור, מצח גבוה, עיניים חומות, שפתיים דקות.
מדברת: עברית וערבית.
כל היודע דבר על הימצאה או שראה אותה לאחר התאריך 1.7.74 מתבקש להודיע למטה הארצי מ"פ/חיפושים באמצעות תחנת המשטרה הקרובה.

משרד האוצר
המרכז למיכון משרדי
מכרז לביצוע עבודות נקיון
מבוקש קבלן
לביצוע עבודות נקיון במשרדנו.
פרטים אצל מנהל המשק רח' יהודה הימית 38, יפו בימים א'—ו' משעה 09.00 עד 13.00 טל. 5־828161.
את ההצעות יש להגיש עד ליום שישי 30.8.74 שעה 12.00.

דרוש סוכן בלעדי
לאזור
ירושלים ● חיפה
באר־שבע ● חדרה
להפצת מוצר ביתי
לרציניים בלבד עם השקעה קטנה או ערבות. לפנות טל. 613046 תל־אביב, בין 10.00—16.00

חייל מילואים

בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות
* תכנות י.ב.מ.
* מוקדמות
* פרסום ויחסי ציבור
* גרפיקה
* רדיו אלקטרוניקה
* עיצוב פנים

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד 8
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

ספרא

בית ספר תיכון „ספרא"
תל־אביב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות —
נוסד ב־1927
תל־אביב, רחוב דובנוב 32, טלפון 263016

ההרשמה נמשכת

לכיתות ט', י', י"א, י"ב

תלמידי כיתה ט' פטורים
מתשלום שכר־לימוד

הנהלת חשבונות

סוגים 1+2 משולב
הנהלת חשבונות סוג 2
הנהלת חשבונות סוג 3
הלימודים בפיקוח משרד העבודה
פרטים והרשמה: בי"ס גינת
רחוב בן־זכאי 6, תל־אביב,
(ע"י אחד־העם 35), טל. 624775

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
המועצה הפועלים ת"א־יפו / ההסתדרות הנוער

בי"ס לחשבונאות ומינהל
ע"ש צ. גינת

תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

הנהלת חשבונות לכל
חדש!!

3 מסלולי לימוד:
* קורס בוקר מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב, בתנאים מיוחדים.

לימוד חינם לחיילים משוחררים זכאים
הפתיחה 5.9.74

לביא
ת"א, סמולנסקין 7, מפינת בן־יהודה 90, טל. 232611

אנגלית, צרפתית, ספרדית,
גרמנית ועוד בביה"ס לשפות,
היחיד שברשותו מעבדה
לשונית מסוג
Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים
ומעבדה אישית בהשאלה

לחיילים משוחררים עפ"י החוק
לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

• תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252323
• רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83 (ליד ככר עלית) טל. 723466
• חיפה: גורדון 30, טל. 667040

גמנסיה גורדון

בפיקוח ציבורי

הכנה לבחינות בגרות

לאור בקשות הורים ותלמידים, נפתחות כיתות בוקר נוספות לשנת הלימודים תשל"ה
כיתות: י' (שישית), י"א (שביעית), י"ב (שמינית)
במגמות: ריאליסטית, הומניסטית, ביולוגית
מילגות ✱ חינוך משלים

התיעצות פרטנית והרשמה: ת"א, רחוב גורדון 53 פינת ריינס
טל' 248514, בשעות 08.00—14.00 לפנה"צ ו־17.00—20.00 אחה"צ

למד כתיבה במכונה תוך 12 שעות בלבד!

קורסים בעברית ובאנגלית מתחילים כל יום!

השיטה האורקולית הבינלאומית היחידה בארץ, בשמוש צ.ה.ל. ומשרדי ממשלה.

סייט אנד סאונד

תל־אביב: אלנבי 98, טל. 624281
ירושלים: המלך ג'ורג' 5.

תיכון מקצועי לאלקטרוניקה

הכשרת אלקטרונאים

ההרשמה לכתות בוקר י', י"א, י"ב
למגמות משולבות לבגרות ולמגמות מקצועיות
* רדיו אלקטרוניקה טלוויזיה
* גרפיקה ✱ שרטוט ✱ צילום
* מחשבים IBM ✱ לבורנטים

מתקבלים תלמידים לכל הכיתות, ללא ידיעות קודמות באלקטרוניקה. כל המגמות כוללות הכנה לבחינות הבגרות הנערכות —
ע"י משרד החינוך והתרבות.
פרטים והרשמה: 9-1 לפנה"צ, 8-4 אחה"צ.

תל־אביב, רח' הנגב 1ג	רמת־גן	חיפה	פתח תקוה	חולון
פנת רח' סלומון (התחנה המרכזית)	רח' ז'בוטינסקי 1א (ליד קולנוע רמה)	רח' בלפור 5 (בנין הועד־למען החייל)	רח' ההגנה 17	סוקולוב 49 (בנין השופרסל)

ביה"ס הגדול בישראל למקצועות האלקטרוניקה

למכירה

משאית לילנד הייבר

שנת יצור 1970 ✱ במצב מצוין
עם סולמות ● סופר־חיפוי ● דבל־בקס
פרטים ביום: טלפון 03-928819
בערב: 03-927229

למד מקצוע בבית־ספר מוכר

נפתח קורס
למסז'יסטים/ות

* השתלמות בשיטה יפנית
בבית הספר למסגי אורן
בניהולו של מר מ. צ'יצ'יאן
הרשמה: אורן באולינג, תל־אביב
רחוב אבן גבירול 130, טלפון 253923, 261760

בסביבה דתית למכירה

9 הוסטלים

בקומת קרקע, בנות 1½ חדר

לאנשים קשישים, רווקים או זוגות צעירים
● בא בחשבון אף ורק אם כולם ביחד. ●
פרטים נא לפנות לת. ד. 7375 — ירושלים

תלמיד י', י"א, י"ב

אם אתה מעונין לעסוק
בעת שרותך בצה"ל במקצועות
האלקטרוניקה
ולקבל תעודת גמר ממשלתית,
במסלול 4 שנתי (מסמ"ד)

למד רדיו־אלקטרוניקה
(לימודים דו־שנתיים)
בתאום עם צה"ל

עם גיוסם לצה"ל
יועסקו הבוגרים במקצועם.

מתקבלים נערים בני 16—17 ו־9 חודשים

הלימודים מתקיימים במוסדות המפורטים להלן: (בתי"ס בפקוח משרד העבודה)

* חדסה — נעורים ע"י כפר ויתקין (עם פנימיה),
* אונים — מרכז להכשרה מקצועית, רח' הנרייטה סולד, כפר־סבא (עם פנימיה) מתקבלות גם בנות.
* מישלב — מכון ישראלי להשכלה, רח' וייצמן 53 תל־אביב (בלי פנימיה).

פרטים והרשמה בבתי־הספר
פרטים בכתב ניתן לקבל
בדואר צבאי 2150/ש.

קורסים מזורזים

נפתחים ב־22.8
● הנהלת חשבונות
● פקידות ומזכירות
● נקבנות I.B.M.
● כתיבה במכונה

שרוטל

תל־אביב: רחוב אלנבי 140
תל־אביב: רחוב ז'בוטינסקי 53
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 53
ירושלים: מרדכי בן הלל 10

דרושים
מנקה אזניים
(COTTON — SWABS)
בכמויות גדולות ליצוא.
ת.ד. 3729, ירושלים.

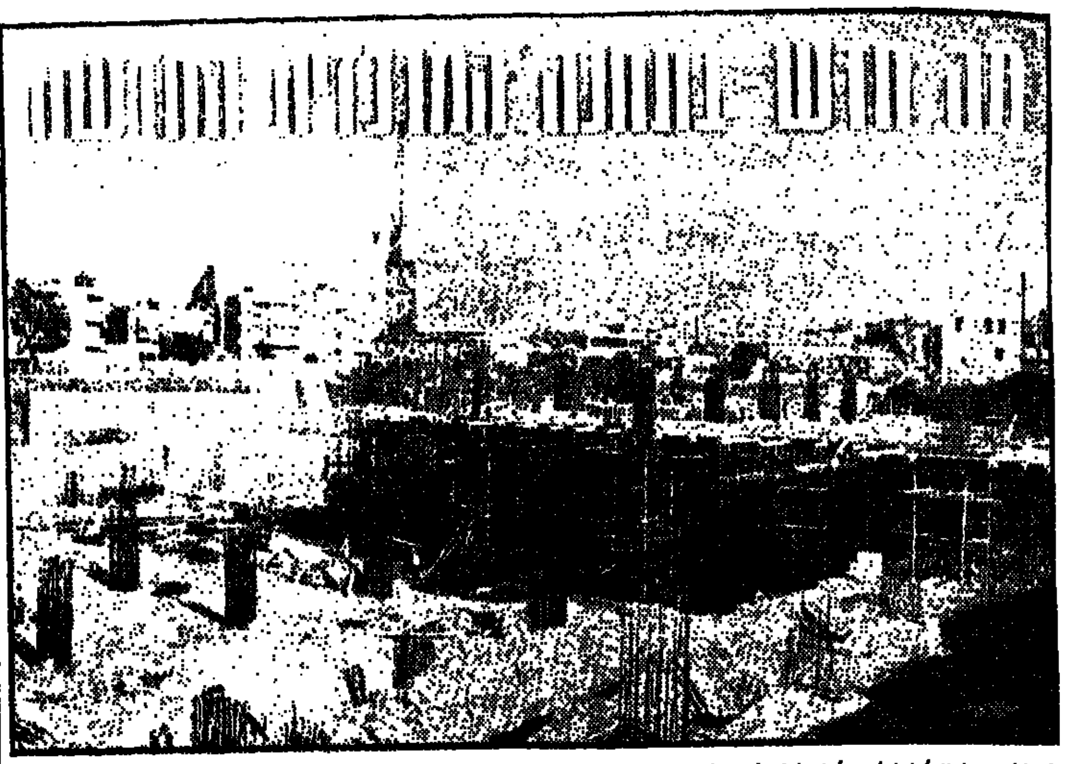

170 מיליון לירות הושקעו כבר בבניין התחנה בדרום־מזרח תל־אביב, המהווה את הפרוייקט התחבורתי היחיד עליו הוחל צו הקפאת הבניה ✱ את המחיר עבור הפסקת העבודה, אם אומנם תופסק, עלול — בסופו־של־דבר — לשלם האזרח

מאת
אריה אבנרי

„אין זה מקובל לקבוע מסמר בקיר ולתלות עליו את המעיל כעבור חצי שנה" — במשפט ציורי זה ניסח שר־התחבורה הצעיר גד יעקובי להביע את דעתו על החלטתה של הוועדה הציבורית לוויסות הבניה לכלול את תחנת־האוטובוסים המרכזית החדשה בתל־אביב במסגרת הפרוייקטים שבנייתם תופסק.

ציניקנים קיבלו החלטה זו ב„רוח טובה". הללו טוענים כי ממילא נמשכת בנייתה של התחנה למעלה מחצי תריסר שנים ולא יהיה זה אסון, לדעתם, אם המיבנה הגדול ביותר שהוקם עד כה במדינה (התחנה אמורה להשתרע על שטח של 250 אלף ממ"ר), יושלם — במקום במחצית הראשונה של שנת 1976 — במחצית השניה של אותה שנה.

בימים האחרונים גלש הדיון סביב השאלה אם יש צורך להקפיא את המשך הקמתה של התחנה לוויכוח עקרוני בדבר מידת נחיצותה, אופיה התחבורתי ומעל הכל מידת התועלת שיפיקו ממנה מחצית מיליון הנוסעים שיגיעו אליה מדי יום ביומו. גורמים שונים, אשר גילו עד כה שתיקה בנושא זה, מגלים לפתע פעילות הכובשת את כותרות העתונים.

„ג'ונגל תנועה"

סגן ראש עיריית תל־אביב וראש מחלקת התנועה העירונית, דוד שיפמן, סופר, לדבריו, את הימים עד לפתיחתה של התחנה. „בגלל הקמתה של התחנה החדשה הוזנחה כליל התחנה הישנה, אשר הוקמה במלחמת־העולם השניה וחדלה מזמן לשרת את הציבור בצורה יעילה", הוא אומר. „יתרה מזו: התחנה הנוכחית הפכה למיטרד־תנועה חמור הן משום שהיא יכולה לקלוט רק חלק קטן מקווי האוטובוסים — ואילו יתרם מפוזרים ברחובות הצרים שמסביב — והן משום שדרכי הגישה אליה הם מימיה הראשונים של העיר".

כאשר פורסמה החלטתה המקורית של ועדת ויסות הבניה, החליט שיפמן להקים קול צעקה, אלא שבשלב הראשון ניסה ראש העיר, שלמה להט, לבלום אותו. „צו הקפאת הבניה חל על כל הפרוייקטים הגדולים במדינה ועלינו לציית לו" — אמר צ'יץ. רק במחשבה שניה הגיע ראש־העיר למסקנה כי התחנה המרכזית אינה מהווה מיבנה רגיל וכי ללוח־הזמנים יש משמעות מיוחדת בעיר ההולכת ונחנקת בגלל עומס כלי הרכב היוצרים ברחובותיה ג'ונגל תנועה.

שיפמן שיגר, איפוא, מברק־מחאה אל שרי האוצר והשיכון. מברק שבו קבע, בין היתר: „אם אומנם תופסק הבניה, ייגרם סבל רב למאות־אלפי נוסעים והמצב בעיר יהיה קאטאסטרופאלי. אנו מוכנים לוותר על המשך הקמת החלק המסחרי של התחנה (החלק זה משתרע על שטח כולל של 40 אלף ממ"ר)".

שר־האוצר יהושע רבינוביץ, אשר כיהן בעבר כראש עיריית תל־אביב, בקיא היטב בבעיותיה של העיר. אעפ"י כן נמנע עד כה מלהטיל את כובד משקלו לשינוי רוע הגזירה.

„אני יודע, כי החלטה על הפסקת המשך בנייתה של התחנה המרכזית היא אכזרית, אבל לא יהיה מנוס מלקיימה — אם רוצים שהמשק לא יתפוצץ ושתי הבנית הכלכלית תמלא את יעודה", אמר שר־האוצר.

הבעלות על התחנה החדשה היא בידי חברת „כיכר לוינסקי", שמניותיה מחולקות בין איש־העסקים התל־אביבי אריה מילץ (50 אחוז), „אגד" (25 אחוז) ו„סולל בונה" (15 אחוז). „דן" פרש בשעתו מהשותפות ומכר את מניותיו, אך עתיד לחזור אליה כאשר... מילץ עצמו נמנע מלצאת באורח אישי למערכה נגד החלטתה של הוועדה, והסתפק במגעים עם ראש עיריית תל־אביב, ראש מחלקת התנועה העירונית וגורמי־תחבורה שונים, במטרה לגבש חזית אחידה.

דוד שיפמן
סבל רב למאות־אלפי נוסעים

הטיפול בענין נתון עתה בידי עיריית תל־אביב ו„אגד" — אמר לי השבוע מילץ, והוסיף: „מה שאני יכול לקבוע עתה בבירור הוא, שאם אומנם תופסק הבניה לאלתר, ייגרמו נזקים בימי־החורף הקרובים. הטלתי על מומחים מהארץ ומחו"ל לאמוד את היקף והמפסדים הצפויים".

„דעה קדומה"

המאבק עבר בימים אלה למישור המשפטי כאשר שני פרקליטיה של חברת „כיכר לוינסקי", עורכי־הדין ירוחם גורוניצקי ורם כספי, הגישו השבוע ערר נגד ועדת המומחים — כך הם מכנים את הוועדה לוויסות הבניה — שהחליטה על הקפאת הבניה. הערעור הוגש לוועדת־ערר מיוחדת, אשר הוקמה עפ"י צו הפיקוח על הבניה.

בכתב הערעור עומדים הפרקליטים על הנקודות הבאות:

● ועדת המומחים החליטה מאופיה ללא תקדים של פרוייקט התחנה המרכזית החדשה, אשר מתוכה הושלמו, בפועל כבר 235 אלף ממ"ר, אשר בהקמתו הושקעו עד כה 170 מיליון לירות ד' אשר עד להשלמתו יש להשקיע בו השקעות נוספות בסכומים ניכרים. התחנה החדשה תכלול 150 תחנות לאוטובוסים (לעומת 40 בתחנה המרכזית של חיפה ו־30 בתחנה המרכזית הירושלמית). דבר זה מעיד על חיוניותה למען ציבור הנוסעים.

● השיבושים שנגרמו לבניית התחנה המרכזית, עקב מלחמת יום־הכיפורים הביאו לעיכובים בהשלמתה של התחנה, שעליה התגברה החברה הבונה רק עתה. עיכובים אלה, ועליית מדד המחירים תשומה בבניה (העליה מספטמבר 1973 ועד מאי 1974 היתה בשיעור 40 אחוז), גרמו להתייקרות בנית התחנה. הפסקה נוספת בהקמתה תגדיל את עלותה בסכומים ניכרים, אשר ייקרו בסופו של דבר את השימוש בה. הנזקים הצפויים מסתכמים בעשרות מיליוני לירות.

● הפסקת הבניה, אפילו לששה חודשים, עלולה לגרום — בגלל התריחים וחומרי הבניה והמגופעת — להתמשכות הבניה למספר שנים ואי־אפשר לקבוע מתי תחודש הבניה. בגלל השילוב המסובך של המיבנה, אין כל אפשרות להמשיך את הבניה בחלקו האחד — אם אומנם התירה זאת הוועדה — ולהפסיקו בחלקו האחר.

סיכמו הפרקליטים את הערר: „החלטת ועדת המומחים היא פסולה מעיקרה ונתקבלה בקלות דעת ובפזיזות. הוועדה ניגשה לבדיקת העניין תוך הבעת דעה קדומה במופגן. מאחר שאין כל אפשרות להפסיק את הבניה מהיום למחר, מתבקשת ועדת־הערר לעכב את ביצוע החלטת המומחים בדבר הפסקת העבודות בתחנה המרכזית עד לשמיעת הערר".

ואומנם, הוועדה לוויסות הבניה הודיעה לקראת סוף השבוע כי היא מתירה לחברת „כיכר לוינסקי" להמשיך בשלב הנוכחי של הבניה פרק־זמן קצר נוסף.

„מישגה חמור"

בינתיים נפתחה בימים האחרונים חזית חדשה, ביוזמת חברי ועדת הכלכלה של הכנסת, אשר ביקרו בתחנה בחודש יוני האחרון (עוד בטרם פורסם צו הקפאת הבניה).

הוועדה המליצה השבוע על שורה של המלצות הקשורות במצב־התחבורה החמור השורר בתל־אביב. בפרק המתייחס לתחנה המרכזית קבעה הוועדה כי היה זה מישגה חמור להקימה במקום הנוכחי (רחוב לוינסקי בדרום־מזרח העיר).

לדעת הוועדה — שבעה מתוך תשעת כבישי הגישה לתחנה החדשה לא יהיו מוכנים אפילו תוך שנתיים — מועד השלמת התחנה כהבטחת מקימיה — ומשום כך יווצרו בעיות תנועה חמורות ביותר באיזור. כן טוענת ועדת הכלכלה, כי התחנה תהווה מיטרד אקולוגי חמור למרות כל הסידורים הטכניים.

סיכמה הוועדה הפרלמנטארית: „אף על פי ולתחנה החדשה אין כל אפשרויות של התרחבות, יש לגשת כבר עתה לתכנון תחנה מרכזית חדשה נוספת בצפון תל־אביב שתשתלב במסגרת תוכנית נתיבי איילון".

החלטת הוועדה הונחתה בבחינת סטירת לחי לעיריית תל־אביב, לחברת „כיכר לוינסקי" ול„אגד", אך הללו נמנעו מלהגיב.

כאשר ביקשתי את תגובתו של שר־התחבורה, אמר: „ההחלטה להקים את התחנה במקום שבו היא נבנית עתה נתקבלה לפני שנים, ולא עתה הזמן להחליט אם היא מהווה מישגה או לא. הדבר החשוב ביותר הוא לפעול למען זירוז השלמתה בהקדם".

גד יעקובי משוכנע שבסופו־של־דבר יוחלט לשנות את ההחלטה ולהתייחס אל התחנה המרכזית החדשה כאל מקרה חריג, שאינו דומה לפרוייקטים הגדולים האחרים שבנייתם הופסקה.

אבל ראשי משרד השיכון אינם מבינים את פשר מאבקו של שר התחבורה. „הפרוייקט התחבורתי היחיד שהופסק במסגרת צו הקפאת הבניה הוא התחנה המרכזית החדשה. לצורך השלמתה יש לבצע עבודות יציקה של 15 אלף מ"ר העלולות לגזול כמויות גדולות של בטון הדרוש להשלמת מאות דירות ולבניה בטחונית. משרד התחבורה הוא המשרד שנפגע פחות מכולם מצו הקפאת הבניה ועל כן המערכה שמנהל שר התחבורה היא מיותרת לחלוטין", הם אומרים.

כך או אחרת — חלקות אולי חמורות צורך, אבל לא כן הנוסע הישראלי. אם יוחלט באורח החלטי וסופי על הפסקת המשך הקמת התחנה, יסבול הוא בעת נסיעותיו בתנאים הקיימים — והן כאשר תושלם התחנה, והוא יתבקש או ישלם מחיר־נסיעה גבוה יותר.

מבצע השבוע
בבזור פני
שבוע ההוזלות

		במקום
חליפות מכנסים	249	40 —
מכנסי קורדרוי קטיפה (תוצרת חוץ)	110	45 —
חליפות ג'ינס עם רקמה	190	45 —
חצאיות ג'ינס (שנל)	125	40 —
חולצות לנשים (כל המידות)	60	20 —
חולצות טריקו מודפס דוגמאות שונות	45	20 —
מכנסי ג'ינס אמיתי (קנטון)	110	50 —
מכנסי פיטפש	95	30 —
מכנסי דיאולן לופט (כל המידות)	90	25 —
מכנסי ילדים מודפס גדלים שונים	50	20 —
שורטים לגבר ולאשה, מודל 74	40	20 —
שמלות (לערב)	179	30 —
מכנסים סוגים שונים	95	30 —
ז'קט ג'ינס	110	30 —
גופיות מגבת (תוצרת חוץ)	49	15 —

(ועוד מיני בגדים אחרים שמחוסר מקום לא כתובים)

בזור פני מציע שבוע הזול, וולפסון 43, ת"א (שוק עליה)
המכירה החלה מיום ראשון, 11.8.74, ובמשך כל השבוע.

המוסד לבטיחות ולגיהות
מחלקת ההדרכה
מודיעה על הרשמה:

סיורי בטיחות במפעלים

הסיורים מיועדים להקנות ולהרחיב את המידע והידע הבטיחותי של פעילי הבטיחות בכל הקשור לטיפול בבעיות בטיחות במפעלים תעשייתיים אחרים.

תכנית הסיורים

סיור מס' 1 — יום שני 19.8.74
מספנות ישראל — חיפה.
מפעלי מתכת קדמני — כפר ירקא.
סיור בראש הנקרה.

סיור מס' 2 — יום שני 26.8.74
נמל חיפה — חיפה.
צבעי טמבור — עכו.
סיור בעתיקות עכו.

היציאה מת"א בשעה 7.00 מרחבת היכל־התרבות.
מפגש בחיפה ליד תחנת הרכבת — אגד מודיעין בשעה 08.30.
מחיר למשתתף —.50 ל"י (כולל ארוחת צהריים)

ימי עיון בנושא: תנאים סביבתיים

במסגרת פעולות ההדרכה בנושא, תקויים סדרת ימי־עיון שיכללו הרצאות ודיונים בהשתתפות צוות מומחים.

נושאי ימי העיון

א. אקולוגיה תעשייתית — 21.8.74
ב. בעיות העש במפעל ופתרונן — 28.8.74
ג. תאורה תקינה במפעל — 11.9.74

ימי העיון יתקיימו בתל־אביב

דמי השתתפות:
—.150 ל"י למשתתף לכל הסדרה
—.55 ל"י למשתתף ליום עיון בודד

פרטים נוספים: מחלקת ההדרכה, רחוב מוא"ה 22 תל־אביב, טל. 03-624494

הגיע

מבחר חדש של פאות
בשלל צבעים ובסגנון החדש של
PASHION TRESS
„ליידי 17"
הסלון לפאות ותסרוקות
פרישמן 71

בבית המשפט המחוזי
בירושלים
תיק ה.א. 183/74
המרצה מס' 306/74

הזמנה לדין

מ. בן אורי ואחרים
נגד משה בן אורי

אל: משה בן אורי,
שכתובתו בלתי ידועה ואשר מקום גר ברחוב אוריאל 123, ירושלים.

הואיל וה"ה בן אורי ואחרים הגישו לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה נגדך, כמפורש בכתב התביעה שהוגש לבית המשפט, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 יום, מיום פרסום מודעה זו בעתון, וכמו־כן הנך מוזמן בזה לדיון בבקשה בהמרצה מס. 306/74 (למתן מזונות ביניים) שהוגשה נגדך ושתתברר בבית משפט זה, ביום 21.8.74, שעה 11.30 בבוקר.

מזכיר ראשי

ירושלים,
היום, 14 באוגוסט 1974.

למכירה

חמרי בזיוד טרומיים ואקוסטיים
ותעלות מיזוג־אוויר.
אמדיר־„איר", ירוס 4, ת"א, טל. 253127

למכירה
שופל 950
חדש

טלפון 95 07 28 03

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141.
המחיר: יום חול: 2.90 ל"י למלה / יום ו': 3.75 ל"י למלה

בית הספר להנדסאים וטכנאים
מיסודו של כממ"ת,
ליד הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרושה פקידה
לגזברות בית-הספר
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית
2. נסיון בעבודות מזכירות
3. רצוי ידע בהנהלת חשבונות.
שעות העבודה 07.30—14.45
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב להנהלת ביה"ס, ת.ד. 4651 חיפה, עבור „גזברות".

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לפנות אישית ביום ב' 19.8, בין השעות 08.00—16.00 אל: מפעל פרוות קוני פורס אינטרנשיונל בע"מ, דלית אל כרמל, טלפון 04—221196.
התבורה: שרות מוניות מכבר פריז

סיבי דימונה בע"מ
דרושים:
1) עוזר מנהל חשבונות ראשי
שנתיים נסיון בתעשיה. עד גיל 35.
2) עוזר קופאי
כישורים: ידע בהנה"ח מעל גיל 30. נסיון של שנה לפחות בעבודות קופה.
3) פקידה כללית
כישורים: ידע בהדפסה בעברית ובהנה"ח.
בציון קורות חיים ונסיון קודם לפנות לת. ד. 2092 ת"א.
תנאים טובים למתאימים.
— סודיות מובטחת —

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
רכז המשרד לקבלת תלמידים
במינהל תלמידים
מכרז מס' 140/74
תאור התפקיד: ניהול משרד קבלת מרכזי לתלמידים חדשים לאוניברסיטה העברית במסגרת המחלקה למינהל תלמידים, תכנון וארגון יעוץ מוקדם והדרכה למועמדים, בשיתוף עם הפקולטות ובתי הספר, תוך יצירת קשרים עם בתי ספר תיכוניים; צה"ל ומוסדות אחרים לפי הצורך. ארגון מוקדם של תהליכי הקבלה בשיתוף עם הפקולטות, בתי ספר ויחידות מרכזיות אחרות. אחריות להפעלה תקינה של תהליך קבלת תלמידים. ניתוח תוצאות התהליך ומו"מ עם פקולטות ובתי הספר על שינויים נדרשים בתנאי הקבלה.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית. השכלה אקדמאית, רצוי במדעי החברה. נסיון של מספר שנים בניהול צוות עובדים. כושר ניהול מו"מ ברמה גבוהה. נסיון בעבודה עם סטודנטים והכרת מבנה מוסד להשכלה גבוהה. ידע והתמצאות במערכת הפעולה באמצעות מחשב.
דרגה: 5־6 מח"ר.

ספרנים במכון טרומן
מכרז מס' 325/74
1. תאור התפקיד: טיפול בעתונים ושרות לקהל, בספריה השטח מדעי החברה והרוח.
הדרישות: ספרן מוסמך, ידיעת עברית, אנגלית על בוריה, ידיעת שפה אירופית אחרת. העסקה במשרה מלאה, לשנה אחת.
הדרגה: 1־2 בדרוג מח"ר.
2. תאור התפקיד: קטלוג עברי ולועזי, בשטח מדעי החברה והרוח.
הדרישות: בוגר קורס ספרנות של אסי"ף, שליטה בעברית וידיעת אנגלית.
העסקה בי"ג משרה עם חוזה מיוחד לשנה אחת עם אפשרות הארכה.
הדרגה: בהתאם לכישורים.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 17.8.74, ט/ באלול תשל"ד אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לסניפינו בתל-אביב ובחיפה
דרושים
• מרכיבי מעליות
• עוזרים למרכיבי מעליות
• חשמלאים ומסגרים ללמוד המקצוע
*
בקשר לפרטים וקביעת ראיון נא לפנות
• תל-אביב, טל. 54438 — 55608, דרך יפו—ת"א 7
• חיפה, טל. 520021, רחוב הנמל 46
תרותש

לחברה צבורית תעשיתית באזור תל-אביב
דרושים
א) **כלכלן**
לעבודה בניתוח פרויקטים ותקציבים
רצוי בעל תואר שני במינהל עסקים.
ב) **תמחירן**
רצוי רואה חשבון
עם התמחות בתמחיר או כלכלן בעל תואר במינהל עסקים (התמחות בתמחיר).
ג) **מבקר פנימי**
רואה חשבון
עם נסיון בבקורת.
— הדרגות יקבעו לפי הכישורים —
סודיות מובטחת
לפנות בכתב לת.ד. 308 חולון עבור מנהל המנגנון

לטיב-טוב
סריגת חיפה
דרוש
טכנאי ייצור
נא לפנות לת.ד. 325 חיפה
סודיות מובטחת

לאחוד סוכנויות בטוח בע"מ
סניף חיפה
דרוש
ממונה על מחלקת תביעות אלמנטריות
בא בחשבון: 1. אדם עם נסיון קודם במחלקת תביעות; 2. סחר צעיר לאחר התמחות; 3. אדם עם נסיון קודם בבטוח אלמנטרי.
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 1339 חיפה, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם.

לחברת מזון ידועה
דרושים סוכנים
עם רכב מסחרי בעל נפח 2 טון
באזורים:
רמלה, הרצליה, בת-ים ואילת
נא לפנות לת.ד. 33157 תל-אביב עבור מס. 838

דרושות
קבוצות לבנית שלד
בסביבות חיפה
*
לפנות טל. 669119, 664693
בין השעות 17.00—19.00

לחברה קבלנית גדולה
דרוש
מהנדס ביצוע
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
לפרויקטים בניה בירושלים
טלפון 52818, ת"א, ת.ד. 29494 ת"א
עבור „מהנדס"

לחברת שרותים ארצית
— דרושים —
קציני בטחון
בקרית-גת ובבאר-שבע
למשרות מלאות.
על המועמדים לענות על התנאים הבאים: א. תושבי הערים הנדונות; ב. קציני צה"ל או משטרת ישראל; ג. בעלי רכב פרטי; ד. מועמדים אשר הינם בעלי נתונים אישיים להתמודד עם אתגרים בנושאים בטחוניים ומוכנים להקדיש מעבר לשעות העבודה המקובלות.
תנאים טובים למועמדים מתאימים
המעונינים יפנו בכתב יד לפי ת.ד. 343 באר-שבע.
— סודיות מובטחת —

לחברה ציבורית
דרושות כתבניות
המעוניינות מתבקשות לפנות בכתב לת.ד. 7037 תל-אביב, מיקוד מס' 61070.

למפעל גדול באזור עכו
דרוש
חשמלאי מוסמך
עם נסיון של 5—10 שנות עבודה.
•
לפנות ת. ד. 128 עכו, עבור „חשמלאי".

אספנת כבוד בע"מ
דרושה
פקידה כתבנית
בשפה האנגלית
בעלת נסיון ליום עבודה שלם
ידיעת השפה העברית יתרון. לפנות:
טל.: 55010, 53579
תל-אביב.

דרוש
מנהל חשבונות אדמיניסטרטור
הצעות מפורטות עם ציון משכורת, לת.ד. 2391 למס' 08150 ירושלים.

פיקסמן—קרני מהנדסים בע"מ
שירותים בהנדסה אזרחית
למשרדנו בטבריה דרושים:
1. מהנדס אזרחי
— בוגר טכניון לעבודות תכנון מבנים בהנדסה אזרחית.
2. הנדסאי בנין
— לעבודות תכנון כבישים ועבודות עפר.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לפי הכתובת ת. ד. 379, טבריה.

למפעל תעשיתי בחולון
דרושה
פקידה כללית
בעלת נסיון
שעות העבודה 07.30—16.00
פרטים טלפון 855992 854695
בין 8—13.00

אוניברסיטת תל-אביב
מכרז מס' 27/74
שם המשרה: **רכז ספורט**
היחידה: היחידה לספורט ולחנוך גופני.
תאור התפקיד: ארגון, ניהול ופיקוח על תכניות הספורט הנערכות במסגרת האוניברסיטה; הוראת מעשית בהיקף של לפחות 8 שעות שבועיות.
הכישורים הדרושים: השכלה בחינוך גופני — עדיפות לבעלי תואר אקדמי.
הדרגה: העובד יועסק לפי דרוג מורים, תוספת 10% דמי רכוז או דרוג 4 ממ"ש + 30 שעות נוספות לחודש.
תנאי התעסקה: היקף משרה של עובד מינהלי.
מכרז מס' 34/74
שם המשרה: **ממונה על תקיון העובדים**
היחידה: מחלקת המנגנון.
תאור התפקיד: הנהלת תקיון עובדים, הכולל את התיקים האישיים של כל עובדי האוניברסיטה; ארגון חומר ארכיוני מרגע הוצאה, כולל קביעת מפתחות לתקיון המרכזי ולתקיוני המשרה; תאום עבודת תקיוני משנה במסגרת המחלקה, ובמסגרת תקיונים אחרים באוניברסיטה המחזיקים בתיקים אישיים; קביעת שיטות עבודה לתנועת התיקים; עיון במקום, השאלה והחזרתם למקומם; וקיפות יזומה, וסיוע בקבלת החלטות לביעור חומר או העברתו למיגנזה; מתן הדרכה מקצועית לעובדים ודאגה לקידומם בעבודתם; פיקוח על עבודה סדירה בתקיון המרכזי ובתקיוני המשנה, ועל המשמעת בעבודה; יוצא הצורך לקח בקשרים עם ארכיוני האוניברסיטה.
הכישורים הדרושים: בעל תעודת בגרות; שליטה מלאה בשפת העברית, וידיעת השפה האנגלית, לפחות לצורך קריאה מסמכים; נסיון של שנתיים לפחות בניהול תקיון עובדים; כושר שיפוט, כושר עבודה עם צוות עובדים; כושר מגע עם קהל, יוזמה ועצמאות במילוי התפקיד; עדיפות תינתן לבוגרי קורס ניהול תיקיון של האוניברסיטה.
הדרגה: י"ב—י"ג בדרוג האחיד.
מכרז מס' 39/74
שם המשרה: **ספרן**
היחידה: ביה"ס למדעי-היהדות.
תאור התפקיד: אחריות לאוסף בתחום הספרות העברית כולל רישום, קטלוג ומיון, וטפול של האוסף.
הדרגה: לפי הכישורים.
הכישורים הדרושים: בו.אי. במדעי היהדות, רצוי בספרות עברית וביה"ס גבוה לספרנות, רצוי נסיון של 3 שנים בעבודה דומה.
למחלקת למודעי-הסביבה:
מסגר
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בעבודה, לעזרה בבנית מכשור מדעי.
● המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס' המכרז או שם המשרה, על גבי המעטפה, לענף כ"א מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל-אביב, רמת-אביב, עד ליום 23.8.74. מועמדים שיימצאו ראויים, יוזמנו לראיון אישי.

משרה מעניינת ב—
עולם התקליטים
מצפה לבעל התכונות הבאות:
— יוצא צבא
— חרוץ
— בעל כושר ארגוני-מסחרי
— רגישות לאסתטיקה
— ידע באנגלית
— אוהב מוסיקה קלסית ופופ
— בעל רכב פרטי
המעונינים במשרה המוצעת בעלי התכונות הנזכרות יפנו בכתב-יד עם פירוט קורות חיים.
אינטרוניקס
רחוב רוזאניס 11 ת.ד. 39300 תל-ברוך, תל-אביב.

משרד נסיעות בירושלים
מחפש
1. מנהל משרד נסיעות
2. פקיד מכירות ראשי
רק מועמדים בעלי נסיון וידיעות שפות באים בחשבון. נא לפנות לת.ד. 566 ירושלים, 91000 עבור משרד נסיעות.

סילבי קשת

הליבראל המתוסכל

תסיסה. בקיעים. קרעים. הכל מלים, מלים, מלים. אני עוד לא רואה את פירוק הליכוד שכולם כל-כך מקווים לו.

אני יודע, יש רבים שאומרים, עוד התנהלות אחת כזאת כמו ב-סבאסטיה ואין ליכוד. אני לא יודע. אני שומע וקורא שזוממים עוד הר-פתקה בשילה, נהלת אבותינו, והי-פעם יבואו אולי אלפים רבים. י-כמה חברים שלי מעודדים מזה ש-רבין קיבל את המתנחלים לשיחה ונתן להם להבין משהו כמו: כן, אבל... ומי שרוצה יכול להבין גם בדיוק ההיפך, שהגישה שלו תיהה כמו של דה-גול למתנחלי אלג'י-ריה. הבנתי אתכם.

אני גם לא תולה תקוות בוויכוח המזיני המתנהל עכשיו בליכוד. אני חושב שזה היה הכסיס טוב של בגין: יש לכם השגות? מחשבות שניות? א־נא. נראה אתכם. לא ייצא מזה שום דבר. אומנם נש-מעות פה ושם השגות אפיקורסיות, כמו אלה של שובל מע"מ שאמר שאין להתעלם מן הבעייה הפלש-תינאית ושמוטב שערפאת ימשול בירדן מאשר חוסיין, וד"ר פלד של-נו יכול לקרוא תגר על מנהיגותו של בגין, והמיר יריב עם שוסטק ויתראיין שלא כתוב בשום מקום שבגין חייב להיות המנהיג היחיד של הליכוד. שום דבר לא ייצא מ-זה. בגין פוליטיקאי יותר טוב מ-כולנו. הוא יבליג ויתעלם מתי ש-צריך, ויעשה הכל שהליכוד לא יתפוצץ.

כסא לשבת

הליכוד לא יתפוצץ כל כך מהר, כמו שהמערך לא נתפוצץ ומפד"ל לא התפוצץ.

הכל יישאר אותו הדבר. אני לא יכול לשכוח את קריאתו הנרגשת של הרב שמואל אבידור בטלווי-זיה בליל הבחירות: מה עוד צריך לקרות בארץ הזאת כדי שיהיה שינוי אמיתי?

בטח שאני מתוסכל. אני לא היחיד מהמפלגה הליבראלית ש-מוצא את עצמו חושב. מה אני, השפוי, המאוזן, איש המרכז, עושה בכל החלסטרה הזאת? אני מקבל צמרמורת כשאני שומע את אריק שלנו אומר גם היום שאנחנו מע-צמה ושיש צורך לנסות פעם את האתגר הסובייטי, שלא לדבר על גאולה כהן, אין נטייה ימינה! יש נטייה ציונה! וממש חלשתי שע-רות כשקראתי במאמר של שולמית אלוני שגאולה זאת, אמרה באיזה כנס נשים, כי לא שלום אנו רו-צים, אלא גאולה אנו רוצים. גאו-לת כל הארץ כמובטח. וכשאשה אחת שאלה: עד מתי נילחם, עד מתי ניהרג? מונה לה הנביאה הי-שלוחה בחסדי עצמה: בשום מקום לא כתוב שלא ניהרג.

למה זה מקיע לי, שאני, איש החוק והסדר, מוצא את עצמי ב-ליכוד של חברי כנסת המפירים את החוק כמו בהתנחלות סבאס-טיה? התפוצצתי ממש לראות את התמונות שבהן החיילים מרימים את המתנחלים באוטובוסים. כסא לשבת! (שין פתוחה, בי"ת קמו-צה) מרי בין החיילים האלה יכול היה להיות הבן שלי. ככה הם דר-אים את מילות השיר של אלתר-מן: הנושאים עימם עלי שכם ופת-אום אני גדור של המר ובן-מאיר.

אז באמת יש קולות חדשים. ד"ר הלוי מ„חרות" קם באומץ והר-חם על מינשר הארבעה עם אבר-מוב שלנו — ועכשיו אנחנו רואים את התגמול שעושים לו ב„חרות": רוצים להדיח אותו מוועדת החוץ והבטחון בטענה של רוטאציה, ריי-ענון. הם מבלבלים את המוח! בגין ולנדאו חברים בוועדה הזו

זאת מהכנסת הראשונה. אני לא רואה שהולכים לרענן אותם.

והיה גילוי-דעת הזה על יישות פלשתינאית שהיו חתומים עליו מהליברלים צ'יץ' ופלד ופלומין.

מה שטוב לגולדה

ויש מחשבות שניות ושלישיות, שנובעות מהמלחמה האחרונה. אני מודה. גם אני, אחרי מלחמת ששת הימים נסחפתי בגל הלאומנות ד-האמנתי שאנחנו מחכים לטלפון, ושמעולם לא היה מצבנו טוב יותר. ושהערבים לא יעזו ואם יעזו, נרסק אותם, נכתוש אותם, נשבור אותם, נשמיד אותם. והתמוגגתי לשמוע מפקדי צה"ל אומרים שבמלחמה הבאה נתדלק בבנגאזי. והתעלמתי לי בשלווה גמורה מהעובדה ש-אנחנו שולטים על למעלה ממיליון ערבים בשטחים. והסכמתי לדיבו-רים האלה שנחיל את החוק הישר-אלי על השטחים, ומי שרוצה יהיה אזרח ישראלי, ומי שרוצה תהיה לו נתינות ירדנית.

למה לא? אם כל המצב הזה היה נוח לגולדה, זה היה נוח גם לי.

ועכשיו אני רואה שוב את מר-דעות האבל, ושומע דיבורים והצ-הרות על מלחמה, וברבורים שיש בעייה פלשתינאית, אבל אין יישות. דיברו על רעידת אדמה. איזו רעי-דה? הכל חזר לקדמותו.

זה אולי לא נעים לי, אבל אני תופס סוף-סוף שאי-אפשר שהמצב הזה יימשך לאורך ימים. אין דבר כזה, מדינה דו-לאומית. בבקשה, תראו את קפריסין.

בטח שאני רואה שהאופוזיציה הזאת של 39 מנדטים היא עקרה ולא מובילה לשום דבר. שאין ללי-כוד שום תשובה לשאלות יסוד כמו מה באמת נעשה, אם נחיל את ה-חוק הישראלי על השטחים, עם מיליון וחצי ערבים. אם מחילים את החוק, צריך שהיה להם יצוג בכנסת. הדיבורים האלה על קנ-טונים, גורמים לי להתבייש. זה היה טוב אולי למאה ה-19.

קיסינג'ר יפורר

מישאל-עם? איזה מישאל-עם. מישאל-עם על עתיד השטחים לא צריך לעשות אצלנו כי אם אצלם!

כן, יש דיבורים על הקמת מרכז ליבראלי חדש, עם ע"מ ו„שינוי" ול"ע ור"ץ, ושאחדות העם חשובה מאחדות הליכוד. וכל מיני עצות לרבין: תזמין את כל הליכוד לי קואליציה ואז, כשתבוא שעת ה-אמת, „חרות" תלך ואנחנו נישאר. ואז אין לך הסחיטה של מפד"ל דיין. ואז לא אנחנו מתפלגים מה-ליכוד, אלא בגין מתפלג, כי הוא לא יוכל לעמוד בזה.

אז אל תסמוך על הבקיעים והו-וויכוחים. כי האמת היא שאין לנו האומץ להתפלג. ואם יהיו בחירות ונלך לבד, אני לא רואה שנרוויח מזה, ובגין יודע שאם יהיה פילוג הוא נשאר עם עסקנים ליגת ג' די'ר' והוא יעשה הכל כדי שזה לא יקרה. והאמת היא שאני מפחד יותר מ-אריק, הנכס שלנו, מאשר מבגין.

אז אני חושב שאם יהיו בחירות על נושא עתיד יהודה ושומרון, אנחנו נלך עם הליכוד, נגד היהד-רים. ואנחנו וגם בגין יודעים שה-עם יחליט בעד יהודים. כשהענייני-נים מגיעים לתכלית, והגיוך מכ-ריע. כולנו הרי רקדנו יחד בליל ה-29 בנובמבר 1947 כשהודיעו על החלוקה, ואז נלקט את השברים של עצמנו וניכנס לקואליציה. לא רואה שזה יקרה קודם.

לא אנחנו נמורה את הליכוד. קיסינג'ר יעשה את זה.

קנה דירתך בדירות
גינדי
ראשון-לציון: רח' הרצל 59
רחובות: רח' הרצל 187
פתח-תקוה: רח' חיים עוזר 28
מבצע מיוחד לזוגות צעירים
בפתח-תקוה
2 חדרים החל מ- 110,000 ל"י
3 חדרים החל מ- 150,000 ל"י
בראשון לציון
3 חדרים
בגבעת לוינסון
לוקסוס מלא
מטבח רגבה, ועוד.
145.000 ל"י
✱ תנאי תשלום נוחים ✱ משכנתא לא צמודה
✱ מחיר קבוע לא משתנה

מכרז מס' 246/74
מכירת מכונית ב.מ.ו. 1800
מספר רישוי 382—281 שנת ייצור 1971
המעונינים לרכוש המכונית הנ"ל, יגישו הצעות מחיר לחברת נתיבי אילון בע"מ, מגדל שלום, רח' אחד-העם 9, קומה 23, תל-אביב.
ההצעות תכלולנה ערבות בסך 10% מהצעת המחיר ותוכנסנה לתיבת המכרזים המיועדת למכרז הנ"ל והנמצאת במשרדי החברה.
ניתן להגיש ההצעות לא יאוחר מיום ו', 30.8.74 שעה 12.00. הצעות שתשלחנה בדאר לא תובאנה בחשבון.
את המכונית ניתן לראות בכל יום במגרש החניה ברח' ז'בוטינסקי 42 תל-אביב. המעונין לבחון את המכונית ומסמכיה יתאם זאת עם מר דני מוצפי, טל. 246552 בימים ד', ה' בשבוע בין השעות 16.00—18.00.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
ב. עמיר, מנהל כללי

עירית ירושלים / יריד הספרים הבינלאומי ירושלים
מכרזים מס' 1—4
מוזמנות בזה הצעות לביצוע העבודות הבאות: —
מכרז 1 א': אספקת שילוט לדוכנים
1 ב': אספקת שילוט מיוחד
1 ג': אחזקה טכנית של היריד
1 ד': הכנת דוכנים חדשים מפייברגלס
מכרז 2 א': חידוש והכנת דוכנים מיוחדים
2 ב': הרכבת דוכנים
2 ג': חידוש דוכנים קיימים מפייברגלס
2 ד': פירוק הדוכנים ואיחוד היריד
2 ה': הרכבת דוכנים קיימים (מעץ)
מכרז 3: הכנת מחיצות בחזית בנייני האומה
מכרז 4: אספקת ריהוט
פרטים ומפרטים טכניים אפשר לקבל במשרד צור את צור בע"מ, רחוב שלמה המלך 103 ת"א, טל. 223764, ובמשרדי יריד הספרים בירושלים, עירית ירושלים, רחוב יפו 22, אצל מרכזת היריד.
להצעות יש לצרף ערבות בנקאית בהתאם למפורט בתנאי המכרזים.
את ההצעות יש לשלשל לתיבת המכרזים בעירית ירושלים, חדר מס' 410, ביום 8.9.74 עד שעה 12.00 בצהרים.
אין ועדת המכרזים מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזו הצעה שהיא.
הנהלת היריד

מיידי
תושבי חיפה, הקריות והגליל המערבי
בטוח ושרות תקוני אינסטלצית מים וביוב תמורת תשלום של —.8 ל"י לחודש, ינתן שרות (ללא חומרים) תנם יומם ולילה מיום התשלום.
פרטים והרשמה: גדעון, חברה לעבודות אינסטלצית מים, ביוב ושחוה בע"מ
עכו, דרך החרושת 4 טלפון 04-910008, 04-912814, 04-913739.

דרושה חנות
במקום מרכזי בתל-אביב
רצוי ברחובות — אלנבי
או אבן-גבירול
לפנות טל. 268834

מ.נ.פ.
חברה קבלנית לבנין בע"מ
מציעה למכירה בפתח-תקוה
ברחוב טרומפלדור 40. דירת 4 חדרים מרווחת לכניסה מיידית, 3 כווני אויר, הסקה ומים חמים מרכזיים, לוקסוס מלא — 250.000 ל"י
כמו כן דירות 4 — 3½ — 3 חדרים
פרטים: מ.נ.פ. רחוב הגנה 12 פ"ת בשעות 17.00—19.00
טלפון 908904 בבית 907991

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
החל ב-23 אוגוסט 1974
תוחלף הקידומת של מספרי הטלפון
בקרית האוניברסיטה
מ־70 ל־64

בצלאל
האקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים
שוק קרמיקה
מעבודות הסטודנטים
במחלקה לקדרות
יתקיים בימים שני ושלישי
19—20 באוגוסט 1974
בין השעות: 9—19
בחצר האקדמיה,
רח' שמואל הנגיד 10.

למכירה
מכונת הדפסה ½ גליון
לפנות תל-אביב, ת.ד. 736, או בטלפון 31276.

למכירה
2 סמיטריילרים „מרצדס" 74
עם עגלות + דלתות + סולמות
חדשים בתנאי הירום.
לפנות בשעות הערב: טלפון 057—72806

הלוח הכפול · ידיעות אחרונות · הארץ

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול 2.90 ל"י למילה / יום ו': 3.75 ל"י למילה

הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
בתחנה לחקר הבניה
פקידה - כתבנית מדעית
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל הדפסה. ידיעה טובה בהדפסה אנגלית, נסיון בעבודות משרד רבגוניות.
מועמדות מתאימות: נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פרוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ולפיתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה 32000, עד יום ו' 23.8.74, בציון מס' המכרז 67/74.

למפעל תעשייתי גדול בענף המתכת בסביבות תל־אביב
דרוש:
מנהל עבודה טכני
לניהול עבודה של קווי ייצור חדשים
הכישורים הדרושים:
* יכולת הפעלת צוות עובדים
* כושר ארגוני ויכולת טכנית רבה.
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 1101 ת"א עבור ר' ● סודיות מובטחת

החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ
בסניף חיפה
מחפשת
רואה חשבון צעיר
לתפקיד בכיר
תפקידיו: חשבונאות מינהלית, חבר בצוות לתכנון ולהקמת מערכת מידע ניהולית ממוחשבת, בקורת פנימית, תכנון פיננסי; עזרה בקשר לתכנון והקמת מפעלים מאושרים חדשים, ענייני מזכירות בחברה ציבורית; עזרה בניהול כספים ותפקידים מגוונים אחרים.
נא להתקשר לטלפון 04—726036 או בכתב לת.ד. 443, חיפה

לחברת בנין דרושים
● **מהנדס בנין**
או כבישים
לרכוז, תאום ובצוע של עבודות תשתית (ישור שטח, כבישים, ניקוז, ביוב) ופקוח על הביצוע.
● **אדריכל**
לרכוז ותאום תכנון של מרכזים מסחריים, תאום בהכנת תכניות בנין עיר ושכונות חדשות.
● **מהנדס בנין**
לרכוז פרויקט של שכונת מגורים שתכיל למעלה מ־7,000 יחידות דיור ומרכז מסחרי, תאום בין המתכננים ואחריות לביצוע.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים.
מתבקשים להגיש את מועמדותם. בעלי נסיון של שנתיים לפחות, בציון קורות חיים, נסיון ומספר טלפון, לת.ד. 7037 מיקוד 61070, ת"א.

FIAT
דרושים:
1. סגן מנהל מחלקת חלקי חילוף
2. מנהל חשבונות
סוג ד' — בעל נסיון
3. עוזרת למנהל חשבונות
סוג ב'
הצעות נא לפנות בכתב יד לת.ד. 9721 חיפה.

דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
שליטה גרמנית ועברית כולל הדפסות
אנגלית רצויה.
תעשיות תבור בע"מ, שד' חן 22 תל־אביב.
טל' 264012; 253123

למוסך גדול
באזור התעשיה חולון
דרושה
פקידה כללית
בעלת מושג בהפעלת מרכזית קטנה
וידע מינימלי בהדפסה
נבונה, רצינית ואחראית, אחרי שרות צבאי
— תנאים טובים ומשכורת 13 —
— אוירה נעימה —
לפרטים וקביעת ראיון נא לפנות טלפונית:
842154/5

יעני"א מחשבים בע"מ
דרך פ"ת 98 ת"א
בוגרי תיכון, אחרי שרות צבאי,
המעונינים בלמוד ובעבודה על מחשב
י.ב.מ. 370 חדיש
יפנו לטלפון 30862 — למזכירות.

הכנסת
דרושים מועמדים למשמר הכנסת
בעלי הכשורים הבאים:
1. השכלה יסודית.
2. כושר גופני מעולה.
3. גובה מינימלי של 175 ס"מ.
4. ותק בטחוני: שירות בצה"ל או במשטרת ישראל.
5. עבר ללא הרשעות פליליות.
6. מקום מגורים בירושלים, או התחייבות לעבור לגור בה תוך שנה תרשם.
7. עדיפות תינתן למשוחררי צה"ל בעלי דרגות מיחידות קרביות, או בעלי נסיון משטרתי.
8. גיל מכסימלי עד 30 שנה.
בקשות יש להפנות בכתב יד לפי הכתובת: משמר הכנסת, ירושלים.

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח
דרושים:
מנהל חשבונות סוג ד'
עם נסיון של 3 שנים לפחות רצוי בתעשיה. תנאים טובים למועמד המתאים.
תמחירן בעל הכשרה ונסיון מעשי בעבודות תמחיר ותקציב לעבודה מגוונת ואחראית.
מזכירה השכלה תיכונית
וידע ונסיון של 3 שנים בנהול משרד וכן יכולת להדפיס בעברית. ידיעת אנגלית רצויה.
חרטים כרסמים
לעבודה מגוונת ליד מכונות חדישות. לבעלי מקצוע סיכויי התקדמות בתפקיד ובתנאים.
עובדי ביקורת איכות בוגרי קורסים
ו/או הכשרה לעבודה בבקורת איכות בנושאי מכניקה ואלקטרוניקה
נשים לעבודות הרכבה באלקטרוניקה
5 ימי עבודה בשבוע. אין צורך בידע מוקדם.
נא לפנות בכתב ● סודיות מובטחת.
ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

אלסינט
מכשור רפואי גרעיני · מכשור מדעי
מערכות עבוד נתונים · ספקי־כח
למפעלנו החדש בזכרון־יעקב
דרושים
מהנדסים, טכנאים והנדסאי אלקטרוניקה
בעלי רקע ונסיון במעגלים אנלוגיים וספרתיים, לעבודות פתוח מתקדמות.
מהנדסים והנדסאים מעולים
בעלי רקע ונסיון בהספקי כוח לזרם ישר וזרם חילופין.
מהנדס חשמל מומחה לנושא מגנטיות
מהנדס מכני בכיר לזווד
עם נסיון בתחום אקוסטיקה למערכות הספק. RFI
הנדסאי־טכנאי יצור
לתכנון ופקוח על היצור.
עורך מעגלים מודפסים
הנדסאי טכנאי אלקטרוניקה המתמצא בעריכת מעגלים מודפסים. בעל נסיון בתקנים האחרונים לעבודה עצמאית ואחראית.
כלכלן – תמחירן
בעל הכשרה ונסיון מעשי לעבודה מגוונת ואחראית.
לפפים
מקצועיים לשנאים עם רקע ונסיון בעבודה על מכונת ליפוף.
מכשירנים
בעלי נסיון בהרכבה של מכשירים אלקטרוניים.
מחסנאי בכיר
עם נסיון קודם בנהול מחסן בשטח האלקטרוניקה
פחח–חרט מקצועי.
נא לפנות בכתב ● סודיות מובטחת
ת.ד. 5258 · חיפה · טל. 527679

למפעל גדול באזור עכו
דרוש
מהנדס גומי בכיר
עם נסיון של 10 שנים
כאחראי על שטח הגומי במפעל.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות לת.ד. 128 עכו עבור "מהנדס"

צים
דרוש חניך
לעבודה מעניינת
הכישורים הנדרשים:
* גיל 16—16½
* בוגר כתה ט' או י'
מועמד מתאים יהנה מ:
* תנאי שכר טובים,
* שעות עבודה נוחות,
* השתתפות בהוצאות לימודי ערב בהווה.
אפשרות להשתלב בחברה בעתיד.
נא לפנות לת.ד. 1723 חיפה, למחלקת כח אדם.

חברה תעשייתית גדולה באזור חיפה
מחפשת
כלכלן
לתפקיד בכיר באגף השווק
תכונות נדרשות:
גיל: 30 — 25
השכלה: לפחות B.A. בכלכלה
רצוי תואר גבוה יותר ו/או מינהל עסקים.
ידיעה מושלמת בעברית ואנגלית
רצוי נסיון קודם בשווק ובמיוחד של מוצרים תעשייתיים
מובטח תפקיד אחראי מענין ובתנאי עבודה טובים
סודיות מובטחת
המועמדים המתאימים מתבקשים לשלוח בכתב יד פירוט מלא של תולדות חייהם, השכלתם ונסיונם בעבודה לת.ד. 4353 חיפה, עבור מס. 660.

טמבור צבע
למחלקת עיבוד נתונים
דרושים
א. מתכנן
הכישורים: שנת נסיון אחת לפחות בתכנון של ישומים מנהליים ו־3 שנות נסיון בתכנות.
ב. פקידת ביקורת
דרישות מחשב
הכישורים: בוגרת תיכון (מגמה ריאלית/ביולוגית)
נא לפנות בכתב אל מנהל כח אדם ת.ד. 238 עכו, תוך ציון פרטים אישיים ותולדות חיים.

יהושע בר־יוסף

חלום חיסול תאונות הדרכים

הנה נעלה הצעה דמיונית ונועזת ל־מניעת הקטל בדרכים: פרנסי הציבור ו־האורח המצוי יגיעו יום בהיר אחד לכלל מסקנה נבונה, שכל שנעשה עד כה ל־מניעת תאונות דרכים רק הגדיל את מיספר ההרוגים והנפגעים. לכן, במידה ויימשך המצב הקיים· יהיה כל אורח הנוסע ברכב בבחינת רוצח במישרין או בעקיפין. לשם כך יחליטו לנקוט באמצעי הבטוח היחיד לחיסול מוחלט של תאונות־הדרכים. והוא — הגבלת מהירות הנסיעה של כלי־הרכב ל־30 קילומטר לשעה בנסיעה בינעירונית, ול־20 קילומטר לשעה בנסיעה עירונית.

דומני, שלא יימצא אדם בר־דעת שלא יראה בכך משום תיקון מלא לתקלה האיומה של חיגור המודרניים. במהירות כזו לא ייפצע ולא ייהרג איש במדינת־ישראל. נציל בכך מדי שנה את חייהם של כ־שבע־מאות אזרחים ואת שלמות גופם של כעשרת־אלפים נוספים.

אך למרות הכל נראית הצעה זו, אפילו לכותב טורים אלה, כדמיונית ו־אבסורדית. מדוע? מה כל־כך דמיוני ו־אבסורדי בתקנה בעלת מטרה נישגבה ו־הגיונית כל־כך? הבה נשתעשע קמעה ב־ימי קיץ לוהטים אלו, בכמה הירהורים קלים בעניין נכבד כל־כך...

*

ראשית חוכמה, עלינו להצליח לשכנע כל אזרח ואזרח לחוד שהוא בכבודו ו־בעצמו, עלול ליהרג או ליהפך לנכה לכל ימי־חייו, וזאת במרוצת השבוע או ה־שבועיים הבאים; כי אחרת לא יימצא אזרח נבון אחד לרפואה שיסכים לוותר על הנוחיות שבנסיעה מהירה, למען הנחת שבמצפון נקי על שלא יהיה שותף לרצח במישרין או בעקיפין. אדם הגון מעדיף כנראה להיות בחזקת "רוצח" מ־אשר לבזבז עוד שעה בנסיעה בדרכים. חיסכון השעה הזאת שווה בעיניו יותר מחיי הזולת. הוא אמנם לא יאמר זאת בפה מלא. אך זה מה שמשתמע בפועל מהתנגדותו להגבלה דראסטית של מהירות הנסיעה. ובאשר לחשש שהוא עצמו יהיה בין הקורבנות, הרי בשר־ודם הוא אופטימיסט מושבע בכגון זה. הוא יודע ב־"בטחון" שהקורבן יהיה מישהו אחר. לא הוא ולא הקרובים לו. ואם המדובר במישהו אחר, הרי זה עניין רחוק ואבסטרקטי בעוד שהמהירות בנסיעה היא משהו מוחשי קרוב; וברוב חכמתו הוא יעדיף את הרחוק על הקרוב.

שנית, כל עיקרה של המכונית הוא בתענוג שבנסיעה מהירה, בעקיפת מסוכנת והתנצלות מפגיעה, ואם אגב כך ייהרג מי שייהרג וייפגע מי שייפגע, הרי זה חלק בלתי נמנע ממחיר התענוג.

שלישית, כל אדם ממוצע ולמעלה מכך, מייחס חשיבות גדולה ביותר לזמן שלו, אף־על־פי שלאותו אדם מציקה מדי יום הבעייה כיצד ל"הרוג" כמה שעות טובות. הריהו בטוח ללא צל של ספק שאם יבזבז חס וחלילה עוד רבע־שעה בנסיעה לעבודה או למשחק קלפים, יגיע העולם לתוהו ובוהו. השאיפה להרוויח זמן היא מיתוס אופייני לבן תקופתנו הסובל מעודף זמן. אדם נוסע לבלות עם ידידים או לפיקניק, כלומר נוסע "להרוג" זמן מיותר. יהיה אומלל מאוד אם הנסיעה תגזול ממנו כמה דקות מיותרות.

רביעית, אם תוגבל המהירות ל־30 קמ"ש לשעה, יגלו לפתע אנשים רבים וטובים שהמכונית היא מכלל מיצרך מיותר ו־בזבזני, ויגזול משהו חשוב מאוד מטעם־דם בעיני עצמם ובעיני הזולת. הם עוד "עלולים" להגיע לכלל מחשבה משונה שאפשר גם להלך ברגל כמה קילומטרים ביום, או לפחות מן המאמץ...

*

הוא שאמרנו: הירהורי סרק בימי קיץ לוהטים, רק בחום הלוהט מסוגל אדם נורמלי, להעלות על דעתו את הרעיון ש־הצלת חייהם של רבבות אנשים מדי שנה בשנה, שווה את הוויתור על תענוג הנסיעה המהירה...

ד"ר ישראל אלדד

הלב נאכל לפני המוח

לצרכי רשימה זו תשמש המלה "לב" במובנה הישן, אולי המיושן, כמקום מושבו של הרגש. אומנם בעברית השורשית, הלב היה גם מקום מישכנת של הבינה, אך זו היתה עדיין בינה שלא על חשבון הרגש, כי לפני הדואליזם המפצל בין שכל לרגש — "הדם היא הנפש" אומר העברי. בינתיים התקדמנו ושום ניתוח לא גילה בלב סימן לנפש, לא בלב ולא בשום אבר אחר (האדם היום אומר כי "הנפש הוא המין"), והרי זו הוכחה ניצחת שאין בכלל נפש, ורגש אינו אלא עניין של אשלייה. בינתיים הוברר שאפשר גם לשתול לב, לבו של אדם מת או לב מחומרים פלסטיים.

לכאורה אפשר לסתור את הבעייה ע"י ה־שימוש במלה פשוטה זו "רגש", מבלי לשכן אותו באבר מן האברים, אלא שהקשר בין הלב לבין ההתרגשות הוא תחושה ראשונית, הרווחת, דומני, בכל לשון וחברה בעולם — עד שהאנושות תתקדם באמת ותופיע החברה האידיאלית המשוחררת מכל כבלי העבר וכל אטאויזם, ואז כמובן הלב כשיכון לרגש יהיה מיותר, מכיוון שבכלל לא יהיה עוד רגש. הניתוח (במחשב משוכלל) יוכיח שזה שריד ריאקציוני, מיתולוגי ממש, וממילא יבוטל. אך עדיין יותר לנו, לחוטאים למדע ולראציו, להמשיך ולחטוא בשימוש במושג לב במקום רגש. ועם כל המתקדמים — הסליחה.

*

בראש ובראשונה נבתק את פרשת הסטודנטים העליזים המתלוצצים מן הכינוי קאניבליזם, שניסו להדביק להם, וזאת לא למען כבודם של הסטודנטים כי אם למען כבודם של הקאניבלים לסוגיהם. והרי היו, איפה איישם עוד ישנם, קאניבלים מסוגים שונים, שהחשובים בהם שניים: אוכלי־בשר־אדם של חולין, לתיאבון, ואוכלי־בשר־אדם של קדושה. כטקס פולחני, משמע — או כרעבים או כמאמינים. לא ידוע שום סוג של קניבליזם יהכעיס או משעמום או לשם הימור עדי ריוות כספי או ספורט (לפני ימים אחדים קראנו על מי שבלע חמש צפרדעים חיות).

לא, הסטודנט "שלנו", אפילו אכל מוח אדם, אינו קאניבל, כי לא להשבעת תיאבונו עשה זאת ולא על מזבח אמונתו, כי אם דווקא כדי להוכיח — שאין הוא מאמין בשום דבר, כל כך חופשי הוא...

בתשתית המקרא והיהדות נטבע המושג "אדם בצלם אלוקים". ולא זאת המיסגרת ל־דיון במושג מופלא ועילאי זה. אך טוב, כשאנו דנים בנושא שלנו היום, שיהיה לנגד עינינו או בלבנו תחי־עטרם־נאכל(?). לשם קיצור, או כדי להימנע מאזכרת השם, היו חז"ל משתמשים לפעמים בביטוי "אדם שנברא בצלם", או אף "שנברא בצלם", וממילא מובן מי הנברא ובצלם מי נברא. בימינו, ימי שחיקת מטבעות לשון בעקבות שחיקת מחשבה ואמונה, הקיצור נשתבש, נחתך, ואתה מוצא לעתים: פלוני איבד את צלם האדם. יפה. בעקבות ההומניזם שבא לרשת את האמונה והעמיד את האדם במרכז הכל, נעשה המושג "אדם" לשם כבוד המחייב עליונות מוסרית מבלי להזדקק למיטפיסיקה דתית. מכל מקום, נשאר עדיין במושג "אדם" ו"צלם אדם" הכיוון שניתן לו במטבע הלשונית הדתית "אדם בצלם אלוקים". כיוון כלפי מעלה, הרחקה מהחייתיות, עמידה והליכה על פי ערכים.

אלא שבינתיים אנו מתקדמים, ממשיכים להתקדם בדחף ובכושר לאנליזה, לניתוח; לא ניתוח מתים בלבד, כי אם גם ניתוח חיים; לא ניתוח גוף בלבד, כי אם גם ניתוח נפש. ניתוחים עד חום ועד תהום. בימינו, כוחו של אדם להפריד חזק מכוחו להרכיב. מעשה הפרדה קל ממעשה מרכבה. אומנם הפרדה צורך הרכבת היא. אבל ההרכבות הגדולות ביותר בעולם, שיצרו חרבות, נעשו מכוח הדמיון, הרצון והאינטואיציה — וחללו היום ב"הפרדה".

*

בוויכוח לילי מלומד ואובייקטיבי מאוד, שנתקיים השבוע ב"קול ישראל" על פרשת ה־חימור של הסטודנטים, אמר אחד המתווכחים שכל הזעזוע הזה מתפרש והוא שריד מיתולוגי, כל היחס השלילי הדוחה כל־כך הוא פרי הסכם ומנהג של דורות, שהרי היום אנחנו "יודעים" שגופו של אדם, וממילא גם המוח, אינו אלא "אוסף של תאים" וביחוד כשגוף זה מת, ועל־כן אין שום עיקרון מוסרי חל עליו.

אלמלא המנחה והשעון, שפעל באשר לא הצטרף לשביתת הטכנאים, היו המתווכחים בניתוחם ובאובייקטיביות ואף בצחוק, מגיעים למסקנה, שאף נרמזת כבר אך לא פותחה, שגם המוסר עצמו אינו אלא תרכובת שכזו של מנהגים (מקביל ל"תאים" הביולוגיים) ואין כל קדושה חלה עליו ואין כל חובה לקבלה. עניין קונבנציונלי גרידא, שאנו משתחררים ממנו יותר ויותר, כמו מכל מיתולוגיה. אכן, המושג מיתולוגיה חזר ונשנה בפי "מליצי־היושר" האלה ב"קול־ישראל" שבאו לתת מסד פילוסופי כביכול לאותה התפרקות מכל, שנתגלתה בפרשת הסטודנטים העליזים הללו. שמא חששת שהללו — ודומיהם — עשו או עושים בלי מסד שכזה, בלי פילוסופיה, בלי מודעות לכך שהכל הוא רק עניין של מנהג והרגל. אין צריך לומר שגם המושג מיתולוגיה בצורה אינו עוד כפי שהיה בעבר עניין של תולדות האלים, כי אם מושג הכולל כל אמונה, אף באל אחד, אף באל היחיד שכל מהותו באה לשלול מיתולוגיה. והרי מושג זה של מיתולוגיה נעשה למילת־גנאי עד כדי־כך, שמשתמשים בו אף כדי לשלול תחילה... התנחלות בארץ ישראל, אחר־כך ציונות בכלל, כי שורשה במיתוס. גם זאת עדות למה שמתרחש בקרב המשכילים שלנו בתחום הלשוני כתיב, המחשבתי קרי.

שימוש לרעה במונחים, או פשוט דימגוגיה של אינטלקטואלים כביכול, מצאו את ביטויים באותו ויכוח לילי אפל ביותר ומגוחך ביותר, גם בדוגמא הפוליטית שנקטו בה. כשבנשימה אחת הזכירו את אושוויץ ו"כפר־קאסם", כדוגמאות לחוסר מוסר ובהקשר לאכילת המוח. ככה, סתם. כלאחר־יד. ההשמדה המתוכננת שבאה מגובות על בסיס אידיאולוגי ופילוסופית ומאורגנת להפליא כלפי ששה מיליונים יהודים שלא נלחמו בכלל ובגרמניה בפרט, כמוה בפרשת פגיעה בקבוצת ערבים בימי מעשי־רצח שעשו ערבים בישראל. יהודי הגלות כערבים פה. וחיילי צה"ל כנאצים וגסטאפו. ככה. דרך־אגב וסמוך לעניין אכילת המוח...

*

כבר מתריעים פה על ניפוח פרשת הסטודנטים. אילו דובר פה "במיקרה" בלבד, גם אז כמובן צריך להתייחס אליו ביתר חומרה ממה שנעשה. אלא שמן הדין לעמוד על התאפשרותו של ה"מיקרה" בחברה שלנו. וחטא נחטא אם נבודד הריג זה מההתפרקות הכללית, אותה התפתחות מכוונת צלם אלוקים באדם למושג צלם אדם ומכאן ל"אדם כתרכובת תאים ותו לא" (וכי אפשר להכחיש שאכן יש כאן תרכובת תאים?). התחזקה באחרונה מכוח האנטומיה של הנפש. לפיה הנפש מורכבת כולה לא מתאים סתם כי אם מתאים סרטניים ממש, יצרים נוספים על כל מה שנודע עד היום ביצרי הטרה. אל מודעות זו להרכב החיים הפיסיים והדחפים הנפשיים התהומיים, מצטרפת מודעות שאין אלוקים, והיום כבר לא צריך להוסיף "אבל בלבו", כי אם צעק נבל במלוא פיו, אפילו בליבו עדיין נותר זיק אמונה כלשהו.

על רקע זה, פלוס אלמנטים נוספים, חברתיים, טכנולוגיים, מלחמתיים, יש לראות את המעשה הנדון כסימפטום, לא של אלימות כפי שרצו מדעני הלילה לומר, כי אם כניהיליזם מוחלט. ואצלנו, במציאות היהודית והישראלית, זה קשור גם בעניינים הלאומיים והמדיניים, או האנטי־לאומיים והאנטי־מדיניים. כדי היה לנו שמה שהוא מובן לגבי החברה האירופית המערבית המתמרקת אינו מובן, ודוואי אינו מוצדק, בחברה הנבנית והנגאלת שלנו. בין היתר גואלה אותנו גם מאירופה מתנוונת זו, אותה ביטא כל־כך יפה פליני בסרטו "רומא", שם העשיר מוריש את ירושתו הגדולה לכל מי שישתתף בסעודת אכילת גופו המת.

ובדמוי מלבושי, שהוא יותר סדיפוני(?), כי הוא גם מציאות: אבות אבותינו ביטאו את ערכיות חייהם בלבוש המסורתי. קפוטה על הגוף ושטריימל לראש. מעין מדים צבאיים של צבא האמונה באל חי ובתורת משה. אבותינו הציונים ההרצליאניים הבעו "נורמליזציה", "ככל הגויים", ופירושו היה כאירופה ומדינאיה ותרבותה: פראק או חליפה, אולי גם צילינדר על הראש אך ודאי עניבה. חיוב עניבה, מכל מקום חיוב כלשהו, כמו חיוב המדינה היהודית, חיוב האידיאה וביטוייה החיצוניים. הדור שלאחר־מכן מרד בצילינדר ובפראק ואף בעניבה השוגבת כביטויי הציונות הבורגנית הסאלונית: במקומם חולצה חלוצית ו"טמבל" על הראש (על הראש עדיין לא בתוך הראש). מרדנות בשם חלוציות, בשם סוציאליזם, אם רצונכם בכך, בשם צדק ושוויון וציונות חלוצית.

עד שבא דור חדש, דורנו, וביטויו המלבושי: סטריפטיז, ולא של הגוף בלבד אלא גם של הנפש, והנפש מתגלית באנטומיה כמו הבצל, תקלף ותקלף — לא תגיע לשום ישות. לא אל, לא מלך, לא גבול, לא מולדת, לא צלם אלוהים ולא צלם איש כי אם תאים ש־כאלה, דוחים שכאלה ותו לא. "אין כלל טיפוס", אמר אחד מוכתמי האמילה ה"נעל־ישראלית". "ישנן נסיבות בלבד". הגרמני אינו שונה מן היהודי, רק הנסיבות היו שונות.

אם כן, לשווא האמינו מאמינים דתיים. לשווא חשבו הומניסטים דגולים שזה ייחודו של האדם שהוא מתגבר על נסיבות, שאילו הנסיבות בלבד קבעו, הרי אותו סטודנט הימנע(?) על אכילת מוח־אדם היה נשאר תקוע עד היום על אחד העצים באחד מאכותיה(?). שהוא לפחות, אם לא אנחנו, הוכיח את מוצאו ממנה, ואף ביייש את מבו חליפי שוודאי לא עשה מעשים כאלה לשם הלצה.

*

יתכן שזה נשמע דיאלקטיוני מאוד (אולי עניין של גיל) ואולי גם מיתולוגי מאוד, ובכל זאת אולי־אולי גם נחוץ מאוד וראוי מאוד מכל הבחינות: לפני שמישהו אכל פה את המוח היהודי, נאכל פה הלב, האנושי, היהודי, הציוני, החלוצי. ואף זה הפסוק ביותר, שהוא יותר, קלת יותר, וגבל זאת יותר מאוסף תאים.

דידי מנוסי

אני ואת והפילגש

את ואני והמלחמה המדברת
חיים בהרמוניה בפנים וסביב
וכל יום נכנסים מסעדה אחרת
ואת סוף־השבוע עושים מאכזיב.

את ואני והמלחמה המדברת
שוכחים כל יומים על הא או על דא
למען תוספת מחוץ למסגרת
שכן מי כבר חי פה משכר עבודה.

את ואני והמלחמה המדברת
רוכשים לנו וילות שלשה מפלסים
שהרי כסף־סתם מאבד את הערך
ואין טוב יותר מצבירת נכסים.

את ואני והמלחמה המדברת
קוראים בעיתון: מעילה וגנבה
ואוכלים בחיוך. אין מסך לסרחה:
ריכת הבצע כל כך עליבה.

את ואני והמלחמה המדברת
מראים לחבר־נר במכון צבורי
ומקבלים גרעון... בשקיקה ואדרת
למען יחם לו — אולי הוא יבריא.

את ואני והמלחמה המדברת
יודעים להפעיל הגרות וקשרים
ובכל מסבה אתרת או זוהרת
תמיד מצטלמים בחברת השרים

את ואני והמלחמה המדברת
דורשים מאמץ מרבי מצבא
אי לכך נכונים לאשר באגרת
שלא לגיס בחורי־ישיבה.

את ואני והמלחמה המדברת
רואים בעצמם קו נכון
לא לגמור בית־חולים, לא לפתח בית־ספר
כי הכל כבר בנוי על בית־המלון

את ואני והמלחמה המדברת
היום בכל שטח מתנים את הטון
וזה גם הגיוני ביותר — כי אחרת
אפשר לאבד את מוסרות השלטון.

*

לאחר יום־כפור השתח הנסערת
שבעת ששנות־יסודי חלבתי
אבל את ואני והמלחמה המדברת
אנחנו הרי המשלש הנצחי

חיים חפר

האזרח הקטן ישורון

הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן אֵינֶנּוּ אִידְיוֹט • כִּי-אֶצְרִיךְ כָּךְ יֹאמַר לָכֶם כָּל אֶחָד — הוּא גִּבּוֹר וּפַטְרִיּוֹט • וְיֵשׁ לוֹ שֵׂכֶל וְיֵשׁ לוֹ תְּחוּשׁוֹת בְּרִיאוֹת • וּבִימֵי הַמִּלְחָמוֹת הוּא נַעֲנָה לְכָל הַצַּוִּים וְהַקְּרִיאוֹת • וְהַדָּבָר מִן הַמְפֻרְסָמוֹת הוּא וְאֵין צֹרֶךְ בִּרְאָיוֹת • וְגַם זוֹכְרִים אֵיךְ הוּא שָׁאַג „כָּל הַכָּבוֹד לְצַהַ"ל" מְלֹא הָרֵאוֹת • אֲבָל הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן — כָּךְ אוֹמְרִים הַבְּרִיּוֹת • קְצָת הִתְעַיֵּף, קְצָת הִשְׁמִין, וְעַכְשָׁו הוּא רוֹצֶה לִחְיוֹת ••

הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן בֶּטַח יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא חַי • הוּא יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יוֹשְׁבִים כְּבָר עַל הַמַּעֲלָה בְּסִינַי • וְשֶׁגַּם בַּגּוֹלָן הָעֵסֶק הוּא לֹא כָּל-כָּךְ אַי אַי אַי • וְשֶׁיֵּשׁ לְחָצִים וְעוֹד יִהְיוּ וְאֵין יוֹתֵר מִדַּי דּוֹלָרִים בַּכְּלָאִי • וְשֶׁקָּשֶׁה קְצָת לְיִשְׂרָאֵל לִבְטֹחַ אַךְ וְרַק בָּאוּ"ם • אָז מָה עוֹשֶׂה הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן? — הוֹלֵךְ לַבַּנְק וּמַגְדִּיל אֶת הָאַשְׁרַאי ••

הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן מֻדְאָג מְאֹד בַּזְּמַן הָאַחֲרוֹן • מִבְּעָיוֹת חֶבְרָה, בְּעָיוֹת כַּלְכָּלָה וְכַמּוּבָן מִבְּעָיוֹת הַבִּטָּחוֹן • הוּא מְדַבֵּר עַל-כָּךְ בְּהַפְסָקוֹת מַצָּהֳרַיִם בַּמִּפְעָל • כַּאֲשֶׁר עֵינָיו תָּרוֹת אַחַר כּוֹתֶרֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מֶחְדָּל אוֹ סְקַנְדָּל • הוּא מְדַבֵּר עַל-כָּךְ בְּאָזְנֵי אִשְׁתּוֹ בִּיחִידוּת, וּבְלֵילוֹת שַׁבָּת בִּפְנֵי קָהָל • וְהוּא שׁוֹאֵל מַדּוּעַ הֵם לֹא עוֹשִׂים מַשֶּׁהוּ וְטוֹעֵן שֶׁהַצִּבּוּר קִלְקֵל • וּבֵין הַמּוֹצִים לָאֲבַטִּיחַ הוּא בּוֹכֶה מָרָה עַל הַ„מּוֹרָל" • וְהוּא מוּכָן לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ וּלְהוֹכִיחַ שֶׁהוּא פַּטְרִיּוֹט • וְהַכֹּל בְּסֵדֶר, עַד שֶׁזֶּה מַגִּיעַ לְהַכְנָסוֹת וְלַהוֹצָאוֹת ••

הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן מֻדְאָג מְאֹד מִן הַהִיָּה מִלְחָמָה • הֲלֹא יֵשׁ לוֹ תְּחוּשׁוֹת בְּרִיאוֹת וְהוּא יוֹדֵעַ מָתַי „הָאֲוִירָה חַמָּה" • וְהוּא מֵנִיד רֹאשׁוֹ בַּהֲבָנָה וְאוּלַי מוֹסִיף כַּמָּה מִלִּים יָפוֹת • לְטוֹבַת אַנְשֵׁי צַהַ"ל שֶׁהֶחְלִיטוּ לַעֲבֹד שָׁעוֹת נוֹסָפוֹת • לְלֹא תּוֹסֶפֶת שָׂכָר וְתוֹסֶפֶת חֵרוּם אוֹ אֵילוּ שֶׁהֵן תּוֹסָפוֹת • וּכְשֶׁהוּא חוֹזֵר מִשְּׁעוֹת הַקַּיִץ הַקְּצָרוֹת בְּמִשְׂרְדֵי הַמֶּמְשָׁלָה אוֹ בַּמִּפְעָל • כְּשֶׁהוּא גּוֹבֶה עַד הַגְּרוּשׁ הָאַחֲרוֹן אֶת מַשְׂכֻּרְתּוֹ בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה וּבַנָּמָל • הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן קָם מִשְּׁנַת אַחֲרֵי-הַצָּהֳרַיִם בְּנִקְנָם • וְקוֹרֵא בְּעִתּוֹן עֶרֶב עַל יֹקֶר הַמִּחְיָה בָּאָרֶץ וּבָעוֹלָם • וּכְשֶׁאִשְׁתּוֹ עוֹד מוֹסִיפָה לוֹ אֶת דּוּחַ סַל הַקְּנִיּוֹת הוּא אוֹמֵר נִזְעָם: • „אֲנִי לֹא אֶתֵּן לָהֶם אֲפִלּוּ חֲצִי שָׁעָה נוֹסֶפֶת בְּחִנָּם". • כִּי הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן לֹא יִסְתַּפֵּק סְתָם בְּשִׁירֵי תּוֹדָה • לֹא עַל חֲצִי שָׁעָה נוֹסֶפֶת וְלֹא עַל פִּרְיוֹן הָעֲבוֹדָה ••

הָאֶזְרָח הַקָּטָן יְשֻׁרוּן הוּא בְּדֶרֶךְ כְּלָל אִישׁ נָעִים • וְכוֹאֵב לוֹ הַלֵּב לִקְרֹא שֶׁיֶּשְׁנָם טַנְקִים אֲשֶׁר עוֹד לֹא נוֹסְעִים • וְשֶׁיֶּשְׁנָם בִּצּוּרִים שֶׁטֶּרֶם הֻשְׁלְמוּ וְשֶׁחָסֵר בְּצַהַ"ל כֹּחַ אָדָם • וְשֶׁאֲנַחְנוּ עוֹד עֲלוּלִים לְשַׁלֵּם עַל כָּךְ בְּהַרְבֵּה דְּמָעוֹת וָדָם • וְהוּא נִכְנָס לִמְכוֹנִיתוֹ שֶׁעָמְדָה יוֹם וַחֲצִי בַּמּוּסָךְ • וְהוּא מַתְנִיעַ אֶת הַמְּכוֹנִית, בּוֹדֵק אֶת הַסְּקָלָה וְהָאַנְטֶנָּה • וְהַטְּרַנְזִיסְטוֹר עוֹמֵד לְיָדוֹ וּמֵנִיעַ אֶת רֹאשׁוֹ בַּהֲבָנָה: • „תִּרְאֶה, תִּרְאֶה, לְאֵיזֶה מַצָּב הֵם הֵבִיאוּ אֶת הַמְּדִינָה" • וְאִם שְׁנֵיהֶם וָתִיקִים בָּאָרֶץ, הֵם וַדַּאי מוֹסִיפִים בְּעַצְבוּת • שֶׁהָלְכָה הָרוּחַ הַטּוֹבָה וְרוּחַ הַהִתְנַדְּבוּת • וְאָז הוּא שָׁב וּמַצְהִיר שֶׁהוּא מוּכָן לַעֲשׂוֹת וּלְהִתְאַמֵּץ וְלָלֶכֶת בַּשָּׂדוֹת וּבַסְּלָעִים • אַחֲרֵי הַכֹּל הוּא יְהוּדִי וּפַטְרִיּוֹט וּסְתָם אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם • וְהוּא פּוֹנֶה בְּדֶרֶךְ הַבַּיְתָה וְלֹא מַרְגִּישׁ שֶׁהוּא נוֹסֵעַ לְחֶלֶם ••

„אל תזוז, פן יחשבו שאנו זזים!"

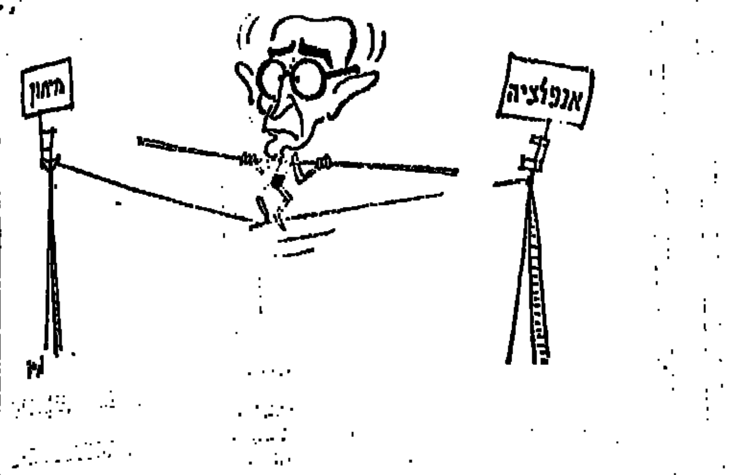

בועז עברון

הוויכוח האמיתי

הדבר המרגיז — והבלתי-מוסרי — ביותר ב„פולמוס ההתנחלות" הוא ששני הצדדים, ה„מתנחלים" והממשלה, אינם אומרים לעם את האמת. את מה שבאמת צפון ב„התנחלות" ובמאבק נגדה. שתיקה זו, משני הצדדים, גובלת בשערוריה. שכן היא מונעת מהציבור שיקול נבון ובוגר של העניינים הנתונים בכף. שיקול זה הוא חיוני, שכן העניינים הנתונים בכף חיוניים לכל אחד מאתנו.

ה„מתנחלים" אינם יוצאים „להתנחל" בשומרון משום ששומרון היא ארץ-אבות, ושזכותנו להתנחל בכל מקום בארץ-ישראל, ושרק ההתנחלות היהודית תקבע את גבולות המדינה. יש עוד ארץ, בתוך גבולות „הקו הירוק", מקומות רבים מאוד להתיישב בהם. ואם רק התיישבות יהודית תקבע את גבולות המדינה היהודית, הרי אפילו „הקו הירוק" אינו בידינו. אם הגבולות ייקבעו לבסוף בידי ישובים יהודיים, עלולים אנו עוד לאבד את הגליל המערבי והלק מהנגב הדרומי והערבה, הריקים מישובים יהודיים — שלא לדבר על כך שטרם יושבו כל הנקודות לפי תוכנית אלון. כלומר, אם מדובר במעשה התיישבות קונסטרוקטיבי, עוד רב ועצום השטח שאפשר וצריך להתיישב בו ו„לממש זכות אבות" בלי לבוא לכלל התנגשות עם שום גורם או אדם בארץ.

מטרתם של ה„מתנחלים" שונה בתכלית. כוונתה אינה ל„מימוש זכות אבות", אלא לטירפוד הסיכויים למשא-ומתן על הסדר בינינו לבין ירדן וגורמים ערביים אחרים על יסוד פשרה טריטוריאלית בגדה המערבית. שכן ההתנחלות באיזור כלשהו פירושה תביעה להחלת הריבונות הישראלית על איזור זה. כלומר ש„התנחלות" בשומרון ברשות הממשלה פירושה למעשה סיפוח שומרון למדינה. ואם סיפוח — הרי אין אז על מה לשאת ולתת. ואם אין על מה לשאת ולתת, אזי חובה שהדברים יהיו ברורים לכל אדם במדינה: ההתנחלות בשומרון פירושה מלחמה נגד ירדן, סוריה ועיראק, ואולי תיפתח למעורבות גם מצרים.

יתר-על-כן: זו תהיה מלחמה קשה ונוראה לאין שיעור ממלחמות יום-הכיפורים, שכן הפעם לא תעמוד ארצות-הברית לצידנו, על מנת שלא לסכן את עמדותיה החדשות באיזור (היא לכל היותר תתערב ברגע האחרון כדי למנוע מאתנו שואה. ובוודאי ובוודאי שתתערב על-מנת למנוע שואה לערבים.) ארצות-הברית פועלת כיום לשם השגת הסדר ויתורים טריטוריאליים במסגרת מאמציה לכונן באיזור „שלום אמריקני". סיפוחים יטרפדו מאמצים אלה וישימו אותם לאל. הפעם לא נזכה לרכבת אווירית. יתכן שלא יהיה אפילו צורך בכך — די יהיה בעיכוב הסיוע האמריקני, שהוא הדבר היחיד העומד כיום בינינו לבין שואה כללית.

כמו-כן: הפעם נהיה בודדים גמור ומוחלט. שכן אירופה התרחקה מאתנו עוד יותר. [illegible]

מגנים, כפי שלמדנו [illegible] ב־1973.

רבות דובר בימים האחרונים על „טוהרתם המוסרית" ו„האידיאליזם" של ה„מתנחלים". אלה הם, במחילה, דיבורי-הבל. „אידיאליזם" ומסירות נפש לשם מטרה פסולה, הם עצמם פסולים. ולכל ה„טוהר" וה„אידיאליזם" של אנשים אלה אינם שקולים כנגד [illegible] הדעת והחוסר-יושר האינטלקטואלי והמוסרי היסודיים שלהם — בכך שהם מסתירים את המשמעות האמיתית של מעשיהם בפני הציבור. כשהם קוראים לתמיכת הציבור ומבטיחים „המשך המאבק" — חובה עליהם להסביר לציבור בדיוק במה המדובר. הם צריכים לומר בגלוי ובישור: „אנו יודעים היטב שהדבר מוביל כמעט בוודאות אל מלחמה. ובכל זאת אנו מאמינים כי זו הדרך הנכונה. עליכם להכריע בין נסיון להסדר שאנו מאמינים כי הוא בבחינת אסון לאומי ובגידה [illegible] ובזכותנו, לבין מלחמה וודאית. אנו מאמינים כי השם ה' צבאות יתן בה את ידינו ויביאנו לנצחון. אף על כל השיקולים המקובלים המנבאים אסון ושואה בה. ועליכם להכריע בנושא זה מפני שאתם תצטרכו לשלם את המחיר. אתם תצטרכו להלחם ולהיהרג ולספוג את הטילים. כמה רבים מאתנו, הלומדים ב„ישיבות ההסדר" (שמספרם נאמד בין 6,000 ל־9,000 איש, למעלה משתי חטיבות חי"ר), לא יצטרכו אפילו להשתתף במלחמה זו שאנו דוחפים אתכם לקראתה".

ואילו היו ה„מתנחלים" [illegible] מוסריים ומצפוניים עוד יותר, לא היו נכנסים להכריע את המדינה על-ידי תעלולים [illegible] דורשים משאל-עם כאן ועכשיו, או בחירות חדשות על נושא זה, ומתחייבים לקבל את דין העם. אולם [illegible] הממשלה הנוכחית מכהנת, [illegible] לוה הכל ביטוי של רצון העם. עליה לתישמע להוראותיו.

*

וגם הממשלה חייבת לצאת אל הציבור ולומר לו דברים פשוטים וכהווייתם: השאלה כאן איננה רק שלטון החוק [illegible] השאלה. זאת צריכה הממשלה לומר לעם. היא של שלום או מלחמה. [illegible] ממשלה תהיה חייבת אז להסביר לעם היטב מה יהיו התנאים שבהם נאלץ לנהל את המלחמה, ושאפילו נצא [illegible] לא תהיה זו המלחמה האחרונה. והיא תצטרך להוסיף ולהסביר שיתכן אשר גם בדרך המשא-והמתן לא נשיג שלום, אולם אסור לנו לקלקל אפילו סיכוי קל שבקלים להשגת שלום. הרי לו בדרך ה„התנחלות" והסיפוח — מלחמה היא וודאית.

ראש-הממשלה, יצחק רבין, [illegible] גילוי לב ודעת. [illegible] להסביר ברורות במה דברים אמורים, ולא לנסות להתחמק [illegible]

[illegible]

עמוס קינן

אידיאולוג של הדיקטטורה הצבאית – דיוקן

(אתונה)

גרגו יורגלאס היה האידיאולוג הרשמי של כת-הקולונלים שתפסה את השלטון ביוון ב־21 באפריל 1967. במשך כמה שנים כיהן כשר-העתונות-וההסברה בממשלת פאפאדופולוס, לאחר-מכן היה מושל האי כרתים.

לפני עלות הקולונלים לשלטון, היה יורגלאס מנהל האגף ללוחמה פסיכולוגית במטכ"ל היווני. מקצוע הלוחמה הפסיכולוגית כולל, כידוע, גם התרגות לטוגיה, ומה שקרוי בשם „הסתה" או „פעילות עויינת".

לפני שהיה המומחה הצבאי מספר 1 של צבא יוון ללוחמה פסיכולוגית, עבד בתחנת הרדיו של בודפסט, והיה משדר תעמולה קומוניסטית בשפה היוונית.

לפני־כן, למד במוסקבה בבית-הספר הגבוה של המפלגה הקומוניסטית להכשרת קאדרים.

חיים סוערים, לכל הדעות. אני יושב אתו בביתו הקטן והנאה, בית דו-קומתי בפרבר שקט של אתונה. השיחה מתנהלת בצרפתית. הוא גבה-קומה, צעיר מאוד ורענן מאוד וספורטיבי. הוא בן 40, וזה עתה נולד לו תינוק חדש. מזל טוב. הוא לבוש סנדלים, חולצה ספורטיבית וג'ינס. נראה כמו ישראלי, ואילו הייתי פוגשו בתל-אביב, הייתי חושב אותו לבח"ט שריון.

האיש כתב עד עתה שבעה ספרים, שחלקם היו רבי-מכר ביוון. ספרים על השלום הגרעיני, ספר על המפלגה הקומוניסטית — היסטוריה, אידיאולוגיה וביקורת — ספרים על בעיות חברתיות כגון חברת השפע, ספר הדן בפילוסופיה של התחיה. ועוד. אם תרצה, מעין אנדרה מאלרו יווני. אגב, אולי אין זה צירוף מקרים שמאלרו, הקומוניסט לשעבר, הפך להיות שר-ההסברה של דה־גול.

מאז הפיכת יואנידיס, שסילקה את פאפאדופולוס ואנשיו, הוא כמובן אורח קבע היושב לו בביתו בשקט, בחוג משפחתו. ומהרהר בעבר, בהווה ובעתיד. איש צעיר, שהספיק לרכב על שני סוסים רבי־כוח. החליף סוס באמצע הזרם ונפל מהסוס השני. ועכשיו הוא הולך ברגל, בלי סוס.

*

הוא מספר על עצמו ללא היסוס.

„נולדתי במצרים, בקאהיר. אתה יודע שהיתה שם מושבה יוונית גדולה ועשירה. בגיל 13 הצטרפתי לתא קומוניסטי מחתרתי, בגיל 18 הגעתי ליוון. כאן הצטרפתי מייד לפעילות קומוניסטית. ונשלחתי למוסקבה. לאחר שסיימתי את בית-הספר לפעילים שם, עברתי לבודפסט לערוך שידורי-תעמולה לקומוניסטים ליוון. האמנתי אז, ואני מאמין גם כיום, בהכרח של מהפכה עולמית, מהפכה שתביא שיוויון ורווחה להמוני העם. עוד בנערותי במצרים הייתי רגיש להבדלים העצומים בין העושר שראיתי מסביבי והדלות של הפלאחים. לא שיניתי את אמונתי היסודית. גם אם הפכתי להיות אנטי-קומוניסט.

בהיותי בבודפסט, הושפעתי מהרביזיוניזם של אימרה נאגי. עזבתי את בודפסט 20 יום לפני שפרצו שם מהומות-הדמים. הצלחתי להשיג רק מטוס שטס למצרים, ומצאתי עצמי בלב המלחמה שלכם נגד מצרים. הגעתי ליוון בשנת 1956 ומייד התחלתי לעבוד עם הצבא. מאורעות בודפסט השלימו את תהליך ההתפכחות שחל אצלי לגבי הקומוניזם. החלטתי אז, וכך אני חושב גם כיום, אף על פי שנכשלתי, שהדרך הטובה ביותר לגרום למהפכה עממית היא דרך ההפיכה הצבאית. אני מאמין שבארצות כמו יוון, וארצות כאלה קיימות, הדרך היחידה לסילוק המעמדות השליטים היא דרך הצבא. ואל תשכח שביוון מעולם לא היה לנו צבא אריסטוקראטי. האריסטוקראטים לא הלכו לצבא. רק בני העם הפשוט הלכו לשם.

„גם היום, אפילו לאחר הפיכת יואנידיס ואפילו לאחר הקמת ממשלת קרמאנליס, הצבא היווני אינו בהכרח גורם שמרני. הקצינים הצעירים, למשל, חושבים במונחים שאם אתה רוצה, אתה יכול לכנותם מונחים מהפכניים. השאלה איננה של תוכן, אלא של מינוח. קח את הסטודנטים, למשל. הם אומרים בדיוק מה שאומרים הקצינים הצעירים. אבל הם משתמשים במונחים של השפה היוונית העממית. אתה יודע שיש לנו כאן שתי שפות, עממית וספרותית. השלטון השתמש תמיד בשפה הספרותית. תנועות השמאל רק בשפה העממית. אם תגיד לסטודנט בדיוק מה שהוא אומר, בשפה ספרותית, הוא יתנגד נגדך. בתנועות פוליטיות, תמיד היתה חשיבות לחיתוך הדיבור. למסורת פוליטית ולמונחים של התבטאות. היום קוראים אצלנו לקצינים הצעירים „קאדאפיסטים" או „טורקים צעירים". אובייקטיבית, איני רואה הבדל גדול ביניהם לבין הסטודנטים המהפכנים. אם אנדריאס פפנדריאו ידע לגשר בין הצבא לבין הסטודנטים, תיפול יוון בידיו.

„אני מתנגד לפפנדריאו רק במישור הטאקטי, לא במישור האידיאולוגי. אנדריאס מאמין בשיתוף פעולה עם הקומוניסטים. אני אינני מאמין. לא ויתרתי על החיים הפוליטיים, ויש לי תוכניות, אם יהיה צורך. ואם תהיה אפשרות, אקים מפלגה.

„אינני מסכים שביוון היה פאשיזם. דיקטטורה כן, ובפירוש. אבל פאשיזם, לא. עובדה: לא הקימונו מפלגה, ולא הקימונו תנועת-נוער, והרי זה הדבר הראשון שעושה כל משטר פאשיסטי. אם אתה רוצה השוואה, אוכל לומר שהיה זה נסיון דומה למה שעשה סלזאר בפורטוגל. אני מבדיל היטב בין הדיקטטורה של פאפאדופולוס לזו של יואנידיס, שהיתה דיקטטורה סטאטית ללא רקע פוליטי.

*

„אתה טוען שבשום מקום בעולם לא הצליחה הפיכה צבאית להביא לידי דמוקראטיזציה של השלטון? נכון. כך קרה במצרים, כך קרה באלג'יריה ובעוד כמה ארצות. היכן היתה השגיאה? בזה אני מהרהר עתה. אינני סבור שהשגיאה היתה בכוונות. אולם, אדם פוליטי צריך ללמוד משגיאות, ולאמץ לו טאקטיקות חדשות לשם השגת אותה מטרה. אני עוסק עכשיו הרבה בחשבון נפש ובהתבוננות. יש לי פנאי לרוב בקונסטנטינר. אני מניח גם שתוך זמן קצר יבטלו את הפנסיה שלי. ימצאו כבר איזה חוק. כרגע אני עוסק בכתיבת אוטוביוגראפיה פוליטית.

„הממשלה הזאת היא ממשלת בגידה. והיא לא תאריך ימים. מה שקרה בג'נבה היה מכירה כללית של יוון לטובת נאט"ו. מאברוס, שר-החוץ, באישורו של קרמאנליס, חתם שם על הסכם הנותן לטורקים כל מה שהם רצו. למעשה, איבדנו את קפריסין, ועכשיו היא טורקית. אם ינסו היוונים של קפריסין ללחום מלחמת מחתרת נגד הטורקים, כפי שעשו נגד הבריטים, הם יישחטו. הטורקים אינם בריטים. זוהי המפלה הגדולה ביותר של יוון מאז 1922, בה איבדנו את אסיה הקטנה בהסכם לוזאן.

יואנידיס נפל בקפריסין במלכודת לכבילים. איני רוצה להביע השערות מי הניח את המלכודת. דברים כאלה אינם נשארים בגדר סוד לזמן רב. כולנו נדע. אולם, גם לאחר שהובא קרמאנליס להוציא את הערמונים מתוך האש, איש לא הכריח אותו לחתום על הסכם. אפשר היה לכפות הפסקת-אש על הטורקים, להתעקש על הפעלת האו"ם. לא לוותר לאמריקנים. לא תמיד מוכרחים להיכנע ללחץ אמריקני. ברור שמקאריוס היה כצנינים בעיני נאט"ו, שם לא אוהבים דיבורים על „כוח שלישי". יואנידיס היה טיפש להאמין שנאט"ו לא תיתן לטורקים לפלוש בגלל שלום-בית. נאט"ו תעדיף את הטורקים. כמובן. וכך גם קרה.

„כאשר יבוא אנדריאס — מאברוס וקרמאנליס יתנו את הדין על בגידתם. הם לא היו צריכים לחתום. בסופו-של-דבר, אולי תהיה לאמריקה סיבה טובה להתחרט על כל העניין, כי בסופו-של-דבר, יוון עלולה לפרוש לחלוטין מנאט"ו. ואז, במקום קפריסין, הקטנה, שעבדה ללכת לאיבוד מבחינת נאט"ו, תהיה עכשיו יוון. ואם זה מה שיחליט אנדריאס לעשות, מי יודע אם חלק מהצבא לא ילך אתו. ואם הטורקים הצעירים של הצבא ילכו עם אנדריאס, זה הסוף של קרמאנליס. וגם הסוף הסופי של יואנידיס.

„אני חולק על אנדריאס בשני דברים. ראשית, כפי שאמרתי, איני מאמין בשיתוף פעולה עם הקומוניסטים. שנית, אינני אנטי-אמריקני כמותו. אני חושב שצריך ללכת עם האמריקנים. אבל בצורה יותר עצמאית. ללא קבלת תכתיבים. אבל דע לך שכל מה שקורה לפני שעה ביוון, הוא רק על פני השטח. מתחת לפני השטח, נמצא אנדריאס. והוא הגורם הקובע מה עתיד לקרות כאן. אני מבטיח לך שהוא יגיע באוניה לסאלוניקי, ומשם עד אתונה יעבור בו מסע נצחון בכל הערים והכפרים. ועד שיגיע לאתונה הרבה ישתנה כאן".

*

אנחנו נפרדים. הוא נותן לי כמה ספרים שלו ביוונית. את דבריו אני מביא ללא הערות משלי. לא מפני שאין לי הערות. אלא מפני שהקורא יבחין בבנות-קול מוכרות, ממקומותינו וגם ממקומות אחרים.

איש צעיר ואמביציוני, שאיבד שני סוסים, אבל אנשים כמותו מוצאים להם סוס חדש. יש סיכוי סביר שעוד נשמע עליו. ואולי יהיה האידיאולוג של המשטר הבא.

שיתוף-פעולה

זיוה יריב

שהשמחה במעונו

מעון בית-הלחמי ישב נינוח בכורסא והתבונן בטלוויזיה כשאוזניו זקופות ואדומות.

„שמעתם? שמעתם? מטוסים טורקים מפציצים את ניקוסיה! מטות של גצצות ותרוגים! וואווווו" רקע מעון ברגלו בילדת שמחה.

„מה השמחה?", שאלנו אותו.

„שששששש... תנו לשמוע! שמעתם? שמעתם? הטורקים והקפריסאים שוחטים אחד את השני! כל הכבוד!", מחא מעון כפיים ספונטאנית. „זה רק מוכיח את התזה שלי!"

„מה מוכיח? איזה תיזה?" אמרנו.

„שקט, חבר'ה! אתם לא רואים שחדשות עכשיו?! תקשיבו, תקשיבו! שמעתם? מעשי זוועה באזרחי קפריסין! שוחטים נשים וילדים! אונסים! לא נורמאלי, בחיי. לא נורמאלי כמה שאני צודק!" צהל מעון ומזג לעצמו יין-נתונים. „לחיים. חבר'ה. לחיים!"

„רוצים פחונית, חבר'ה?", שאלה המוטל אשתו. „תפסיק לשתות מעוני. אתה עוד תשתכר?"

„שמעתם?", הצביע מעון באושר על המסך. „שמעתם? הטורקים קבעו עובדות בשטח! כל הכבוד לטורקים! ציפצפו על קיסינג'ר ועשו מה שהם רוצים! ערבויות-שמרבויות! העולם לא נקף אפילו אצבע! אמרתי לכם — רק כוח משחק היום! רק אליטות!"

„אל תתרגש כל כך, מעוני! תהרוג טורקי ותגווע! עוד תקבל אולקוס!", אמרה המוטל וניגבה את מיצחו בקוביית-קרח.

„בחייך, תשתקי כבר. את לא שומעת שוועידת-ג'נבה התפוצצה? תשמעי מה שהקריינית אומרת? אין ועידה! אין!". הסתער עליה מעון בחיבוקים ונשיקות, כשהוא מוגה אלינה. „איך שאני מאבסוט שזה קרה! בחיי! מגיע להם ליוונים! [illegible] לצד השני! הלכו לג'נבה! תמיד אמרתי שלשלום מביא למלחמה! רק עובדות, חבר'ה, רק עובדות משחקות היום! אח, איך שאני מבסוט שהיוונים נדפקו!"

„איי! תיזהר מעוני אתה עוד תחנוק אותי מרוב שמחה!", צעקה אשתו מתחת לזרועו וחיפשה אוויר לנשימה. „תקחו בוטנים, חבר'ה!"

„היי, היי, תשמעו מה שהקריינית אומרת! ניקוסיה בלהבות! דם נשפך! צדקתי! צדקתי!", צחק מעון כשהוא מועך את אשתו עליו ושבע-רצון. „קפריסין הוכיחה שאין טעם לג'נבה! אין טעם להידברות עם הערבים! אין שום סיכוי לשלום איתם! הכל אבוד! רק מלחמה, חבר'ה, רק מלחמה! לחיים! לחיים!"

„בסדר, אבל מה אתה מאושר כל כך?", אמרנו.

„למה לא?", הוא אמר כשפניו זורחות. „איזה פסימיסט לא היה מאושר כשהמצב נואש כל כך?"

דב גנחובסקי

אמצעי התקשורת כמגיני החוקה

בין מסקלות המלווים לטשקה עכביי היה קוקטייל, הפליט מישהו מהמסובים לעברנו: „ובכן, הצלחתם", ברור היה למה התכוון. הצלחתם של אמצעי-התקשורת האמריקניים להפיל את ריצ'רד ניקסון. בליבון הכללת, כוחם האדיר של עתונים ועתונאים. האיש לא אמר זאת לשבח. כפי שנשמע היה מנימת דבריו היה משהו כגון „צדקנים שכמותם, כתמציגורים מקצועיים, דורשי יושר ואמת כביכול. שלא איכפת להם בשל כך להזיק לעולם כולו — ושאר דברי תשבחות.

התשובה היתה פשוטה, במקרה זה, „אמצעי-התקשורת הם עשו את ניקסון לנשיא. ומשום כך זכותם והחובה להפסיק נשיאותו", שוב, קביעה פשטנית מאד, כוללנית מאד. אבל היכן היה ריצ'רד ניקסון אילולא הטלוויזיה ואילולא העתונות? מן הכוח היה עד היום עורך-דין פחות או יותר מצליח בניו-יורק, סגן-נשיא לשעבר ומועמד שנכשל למשרת מושל מדינת קליפורניה. את מירוצו לסגנות נשיאות ארה"ב בימי אייזנהואר הצילה הטלוויזיה. את נצחונו של ג'ונסון — לא על תשמורי, על ג'ונסון — העניקה לו העתונות. מי שעושה נשיאים, יתכן וזכותו היא גם להוריד אותם.

אי-אפשר לחלק אחריות, ולטעון כי ה„ווטרגייט עסק" הוא שהביא לחיסול הקריירה של ניקסון, אך לשכוח בכוונה כי אמצעי-התקשורת אחרים הם שהעלו אותה קריירה כאשר הוסלה לראשית [illegible], והם עשו אותה, בעצם, בפעמים אחרות.

זה בהחלט לא נוח ולא נעים. כמובן. איש אינו שש להודות בכך כי לאמצעי-התקשורת, לעתונות ולטלוויזיה כוח כה אדיר. פחות מכל ששים לכך אנשי העתונות והטלוויזיה האמריקאיים עצמם. משום כך, בין היתר, הרגש העצום הנושב כעת בחוקת ארצות-הברית. „החוקה בת 184 השנים הוכיחה את חיוניותה", „חוכמתם ותבונתם של כותבי החוקה הוכחו שוב ושוב" [illegible]

[illegible] הברית, על חריגה ועל כבודה, היא מחייבת את הנשיא לעמוד, לקיים ולהגן על כנה דפי קלף, חוקת ארצות-הברית. זו לא יבין זאת, במיוחד זו במדינות חסרות חוקה.

*

אבל נניח לנושא מיכנת המימשל האמריקני: מה שהכתב כעת הוא כי את החוקה העירו והמצילו לא אלה הממונים על שמירתה, קיומה והגנתה, אלא דווקא גורם שבמימשל אין לו מקום — אמצעי-התקשורת.

בוודאי שלא ניקסון, שמעטים נשבע אותה שבועה שנשבע כעת פורד, לא קיימו את הניבתו „להגן, לשמור ולקיים" על החוקה עם מעשיו ומחדליו בעניין „ווטרגייט". בוודאי שלא הקונגרס, שתחילה העדיף לעצום עיניים ולקוות שכל העסק ייעלם איך שהוא ורק בלחצם של אמצעי התקשורת התחיל למלא הפונקציה הזו. בוודאי שלא בתי המשפט, שבמשך שנתיים כתבו אולי היסטוריה משפטית. אבל תרמו תרומה שלילית למשטר ולעקרון חלוקת והפרדת הרשויות. מי שנטל ברצינות את החוקה היו אמצעי התקשורת. [illegible] לכס הנשיאות, לא בהסדית של חוקת ארצות-הברית, שסעיפית באמר ל„אימפיצ'מנט" לא הועמדו למיבחן.

כלפי מה אמורים הדברים? כדי להדגיש את התדית העצומה [illegible] עתונות, בשיטר כמישטר האמריקני הדמוקראטי הפתוח — ויותר עוד אמצעי-התקשורת אחרים — לחלק אינטגראלי בעצם במערכת המימשל.

*

ואם המדינה בעלת חוקה כתובה [illegible]

פרשת השבוע
ראה
מאת מנחם בקר

"ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה"
(י"א, כ"ו)

הפרשן רבי אברהם אבן-עזרא מסביר מדוע פותח משה את דבריו לבני ישראל בלשון יחיד: "ראה — לכל אחד ידבר". לפי זה, בא הכתוב להדגיש כאן, שתיקון הכלל תלוי בתיקונו של הפרט. התורה פונה לכל אדם ואומרת לו: אם רוצה אתה בחברה מתו־קנת, צא ותקן את עצמך!

בעל "תורת משה" קושר את לשון הכתוב שלפני־נו למאמר הבא של חכמינו ז"ל במסכת קידושין (מ', ע"ב): "לעולם יראה אדם עצמו ואת העולם כולו חציו זכאי וחציו חייב. עשה מצווה אחת — הכריע עצמו ואת העולם כולו לכף זכות; עשה עבירה אחת — הכריע עצמו ואת העולם כולו לכף חובה".

על יסוד מאמר זה מובנת לנו הקריאה שקוראת התורה בפתח פרשתנו לכל יחיד ויחיד: "ראה" — התבונן ודע, שבכל מעשה שאתה עושה לטוב או לרע, הנך מביא לעולם כולו ברכה או חלילה קללה.

*

חכמינו ז"ל ממחישים את אחריותו של הפרט לגורל הכלל כולו במשל הבא: "משל לבני־אדם שהיו יושבים בספינה. נטל אחד מהם מקדח והחל קודח תחתיו (חור בדופן הספינה).

אמרו לו: מה אתה עושה?

אמר להם: מה איכפת לכם, לא תחתי אני קודח?

אמרו לו: המים עולים ומציפים עלינו את ה־ספינה".

במשל זה מלמדים אותנו חכמינו הקדמונים, שעלינו לחוש כל הימים כאילו אנו נתונים בספינה המהלכת על־פני מים עמוקים, וכל קלקול הנוצר ב־מקום כלשהו על פני הספינה עלול, חס ושלום, להטביע את הספינה כולה. עלינו להרחיק איפוא, מאתנו את ההרהור הפסול של "אני ואפסי עוד" או "אני את נפשי הצלתי", ולדבוק בכלל הגדול של חז"ל: "כל ישראל ערבים זה בזה".

"לשכנו תדרשו ובאת שמה" (י"ב, ה')

העיר על־כך רבי משה סופר (בעל "חת"ם סופר"): אם ישראל יקיימו באמת ובתמים "לשכנו תדרשו" — ודאי יהיה ה' בעזרתם להנחותם בשלום לארץ האבות, ויקויים בהם "ובאת שמה".

דברים אלה אמורים כלפי היהודים היושבים שאנ־נים בחוץ־לארץ ומסתפקים באמירה נאה, שהם נכ־ספים לעלות לארץ־ישראל אילו היו דורשים ומשתד־לים בלב שלם לשכון בארץ הקודש, היו זוכים ובאים שמה.

אף הוא היה אומר: בברכת המזון אנו מבקשים מהקדוש־ברוך־הוא: "רענו, זוננו, פרנסנו וכלכלנו"; ואחר־כך אנו מבקשים ממנו "ובנה ירושלים עיר ה־קודש, במהרה בימינו". אך בעוד שבפרנסה איננו מסתפקים בתפילה, אלא הננו רצים ומתרוצצים אחריה כדי להשיגה; לא כן אנו נוהגים לגבי בקשתנו על בניין ירושלים. ותלוואי היינו משקיעים מחצית מן המאמצים שלנו על עסקי הפרנסה למען בניין ירו־שלים...

ממדרשי חז"ל

"לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון" (ט"ו, ז')

שאל טורנוס רופוס הרשע את רבי עקיבא: אם אלהיכם אוהב עניים, מפני־מה אינו מפרנסם?

אמר לו רבי עקיבא: כדי שניצול אנו בה מדינה של גיהינום (— שבזכות מצוות הצדקה שאנו מקיימים בעולם הזה, נימלט מעונשה של גיהינום בעולם הבא).

אמר לו טורנוס רופוס: אדרבה. זו מחייבתם לגי־הינום! אמשול לך משל. למה הדבר דומה? למלך בשר־ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית־האסורים, ו־ציווה שלא להאכילו ולא להשקותו; והלך אדם אחד והאכילו והשקהו. לכשישמע המלך, אינו כועס עליו? ואתם קרויים עבדים, שנאמר: "כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כ"ה, נ"ה).

אמר לו רבי עקיבא: אמשול לך משל. למה הדבר דומה? למלך שכעס על בנו וחבשו בבית־האסורים, וציווה שלא להאכילו ולא להשקותו; והלך אדם אחד והאכילו והשקהו. לכשישמע המלך, משגר לו דורון (= שולח מתנה לאיש שריחם על בנו והצילו ממוות). ואנו קרויים בנים, שנאמר: "בנים אתם לה' אלהיכם" (י"ד, א').

אמר לו טורנוס רופוס: אתם קרויים "בנים" ו־קרויים "עבדים". בזמן שאתם עושים רצונו של מקום (= ה') — אתם קרויים "בנים"; ובזמן שאין אתם עושים רצונו של מקום — אתם קרויים "עבדים".

חסידים מספרים

דברים כדרבונות באזני גביר קמצן

רבי יעקב קראנץ, שנודע בכינויו "המגיד מדובנא" (1741—1804). נזדמן פעם לביתו של גביר אחד, ש־היה גם למדן גדול, וביקש לקבל ממנו נדבה הגונה למטרה חשובה.

פתח המגיד לדבר בפני הגביר על גודל מצוות הצדקה. וגם בעל־הבית ענה אחריו בדברי תורה מאלפים על מצווה חשובה זו. אך את כיסו לא פתח כלל.

ראה המגיד מדובנא, שהם מאריכים בדברי תורה ואין סוף לדברים. אמר איפוא לגביר: אספר לך מעשה;

במדינה רחוקה ונידחת לא ידעו האנשים ימים רבים על מציאות הבצל, עד שנזדמן לשם נודד עני, שהביא בילקוטו מעט בצלים. שמחו אנשי המקום על הירק החדש, ונתנו לנודד תמורתו ממון רב. אחר כך זרעו את הבצלים בגינותיהם. ומאז והלאה צמחו שם בצלים בשפע רב.

שמע קבצן אחר מה שאירע לחברו באותה מדינה. שם בילקוטו חבילת שומים ובא למדינה הנידחת בתקווה לזכות, כחבירו, בממון רב תמורת השומים שבאמתחתו. שמחו אנשי המקום על השומים שבידי האיש, וכיוון שלא ידעו במה לגמול לו על הירק החדש שהביא להם — החליטו. לשלם לו תמורת השומים בדבר היקר ביותר שברשותם, בחבילת בצלים...

המגיד הפסיק לרגע את שטף דבריו ואחר־כך קרא בהתרגשות: גם אתה, הגביר הגדול במקום זה, משלם לי "בצלים תמורת שומים" — הנך משמיע לי שעה ארוכה חידושי תורה, כנגד חידושי תורה שלי, ואילו בתורה נאמר: "פתוח תפתח את ידך לו... די מחסורו אשר יחסר לו" (ט"ו, ח'); ולי חסר עתה כסף למטרה שבשמה באתי אליך.

לקח קפריסין

(המשך מעמוד 1)

פוט והעובדה. שהיא אינה מצליחה לכפות פשרה בין שתי מדינות התלויות בארה"ב מבחינה צבאית ו־כלכלית.

בכל פעם שהעניינים אינם מסתדרים של הצד היותר־טוב בסיכסוך כלשהו, שאמריקנים יש מה לזכור בו, כמתרים להאשים את מדיניותו של קי־סינג'ר. דבר זה אינו מוצדק בכל המקרים. ככלות הכל, אם שתי בעלות־ברית של ארה"ב עומדות על סף המלחמה ביניהן, ובסופו של דבר, אינן נלחמות זו בזו — הרי הדבר צריך להיזקף דווקא לזכותה של וושינגטון.

אין לנו ספק, כי גם אחדות מהמרכיבות את ברית־וארשה המזרחית, מוכנות להתנפל אלו על אלו בשאלות טריטוריאליות שלא מצאו את פתרונן. אך הן אינן עושות זאת מפני שברור להן, כי "האח הגדול" הסובייטי, עינו פקוחה והוא לא ירשה את הדבר.

העובדה, שחברות נאט"ו חוששות פחות מ"האח הגדול" האמריקני, היא, כמובן, עניין של ריחוק גיאוגרפי; אבל, זה גם עניין של יחס שונה כלפי בעלי־ברית וידידים — יחס שבכל כולו מוסיף כבוד לארצות־הברית.

נוסיף, כי בעיית קפריסין היא "כאב־ראש" כזה, שאפילו אדם כקיסינג'ר לא יוכל למצוא לה פתרון, שיחיה — בעת ובעונה אחת — צורכי ריאליסטי ומס־פק את שני הצדדים.

בכל זאת, מדיניותו של קיסינג'ר בסוגיה זו בוודאי שאינה נקיה מכל רבב.

ראשית, למרות האזהרות הרבות, הוא לא התערב באחרונה בצורה נמרצת די הצורך, כדי למנוע מהכת הצבאית את ביצוע מעשה־הטירוף של הדחת מקא־ריוס — ששר החוץ האמריקני, כפי שמסתבר, לא רחש לו אהדה רבה; קיסינג'ר חשש מדי מפני אפש־רות של אובדן הבסיסים האמריקנים ביוון.

התוצאה קשה לגבי ביותר: יוון פרשה מנאט"ו ובעיית הבסיסים האמריקניים בשטחה מתעוררת בצו־רה מדאיגה ביותר. כלומר: כשלון לקיסינג'ר בשאלות היסוד, שהן אשר העסיקו אותו בראש וראשונה.

אחרי ההפיכה בקפריסין, בה הודח מקאריוס, סירב קיסינג'ר לגנות את הכת הצבאית באתונה, ... שיכנע את הטורקים, כי בפעם הזאת ... דקה והזדמנות לפעול "בשטח" ... קים רק המתינו ל"גורם משכנע" כזה ... ברור להם, כי לא בדרכים מדיניות ... משטרו של סמפסון...

ושוב, משך המשא־ומתן בז'נבה ... הטורקים נחושה וכי הם יוצאים ... קיסינג'ר בתביעתם, למתן אוטונומיה ... טורקית באי.

תמיכה זו די היה בה כדי לחזק את ... אמריקנים ביוון. עד לדרגה ... הארצות ודחפה את אתונה להתקרב למוסקבה.

ולגבי הטורקים — אותה תמיכה ... לתחושה מלב אנקרה את העמדה ... סינג'ר אחרי ההפיכה שבה הודח מקאריוס.

התחבר לפתע, כי ארצות־הברית ... בעלות־בריתה גם יחד; מה עוד ... מריקנים לגנות את "פעולת השכנת השלום" של ... טורקים...

האמריקנים מקווים, כמובן, שכל זה ... חולף, והם מבקשים בעיקר להימנע ... מדי, שינעל בפניהם את הדלתות ... גם באנקרה. אבל כאן נשאלת שאלה ... של מהלכי המדיניות האמריקנית ... והוראיזציות שלה. האם היא יוצרת ... מועבת חשיבות גם לגורם המוסרי ... בה ברורה: הרושם הכללי הוא הפוך ...

כפי שהדבר הובהר ביעתו בדראשה ... ס, מסתבר עתה ביתר בהירות ... רם הצדק, אינו דווקא אחד מהגורמים ... עליהם את הדגש ב"ריאל־פוליטיק" ... אפשר רק לקוות, שהנשיא בירדאל ... ומוסריותו הם. עד כמה שידוע כרגע ... ריות — יבקש לתקן בנקודה זו ... המוסר־המוסר הפוליטי המדאיג ... שלו. אז יהיה הצוות, המורכב משניים ... יעיל יותר, והוא יבסוס מידה גדולה ... וירגיע יותר את הרוחות. כאשר הצוות ... ניכסון־קיסינג'ר.

אין "לעקם" החוק

(המשך מעמ' 4)

לא ברור לי, מדוע ועדת הפרסים תיקבע על־ידי נשיא המדינה בהמ־לצת אותם אנשי אוצר ובנקים ולא על־ידי שר החינוך או רקטור ה־אוניברסיטה, או ועדה אקדמית של יוצרים.

עם כל הכבוד והתודה לתורם, וכבודו במקומו מונח. "התנאים ה־שוליים", כלשון א. צמוקי, לא נראים לי. תרומתו של ויליאמס לקרן ספיר, תרומתם של רבים אחרים לכל מיני "מילים לבנים" בארץ — עלתה למשלב חמישים הישראלי יותר מדי והשחיתה את מידותינו יותר מהמותר. אינני רד־צה לתת אדמות הצי־תינם לקבוצת קנדה. למרות שהם ציונים נפלאים ותורמים למגבית ועשויים להשקיע בפרוייקט מליונים רבים. אינני מו־כנה שכל יהודי יקר, בכסף התורמות ובאהבת ישראל, יזכה כאן אצלנו במה שאזרח רגיל חי כאן את חייו לא יזכה בו לעולם.

עשרת מיליון דולר זה חרבת כסף, פרס נובל ישראלי לאנשי שם באר"ן ובעולם זה הרפת יוקרה. אך נראה לי, שיוקר־תנו תהיה בכך, אם נהיה לפי אמצעינו, אך ביושר; וכי חוק אחד ומשפט אחד יהיה לכולנו.

אני מקווה, שהשר אהרון ידיב, אשר הצביע כמוני, וכן ארבעת ה־שרים שנמנעו מהצבעה באותו עניין, אינם מכים־על־חטא; וכי גם להבא לא יקבלו עצות טובות בנוסח שהציע מר צמוקי, כנראה מפי אחד השרים, שמוטב לממשלה להתעלות על זוטות ולהענות לבק־שות מיוחדות. ממשלה המתייחסת לעיקרון שוויון בפני החוק כאל זוטות, ממשלה המעקמת את חוקיה בפני כסף ויוקרה — היא אולי סק־סית מאד, אך לא חכמה.

נכון הוא, ש"חוק קרן וולף" אי־נו מהתמורות שבמטיות, ואני מק־ווה שהוחרות עם קבוצת קנדה בנוסח שהוכן לא יתבצע; נכון הוא, ש־הממשלה הנוכחית עדיין לא הספי־קה ליזום ס.טיות מחוסג האמור, ושני נושאים אלה הועברו אליה בירושה. אך אם הניסוח של ... אריה צמוקי של "התוצאות" ... עקרונות, בא לו משולחן ... — כי אז יש מקום לצער ... רך בחידוד נוסף של ...

העובדה, שעתונאי ... נוסחה זו בהסכמה ובהבנה ... לעורר דאגה. משום ... חשוב שלעתונות, אולי ... אינה עוסקת במאבקים ... הקשים על השגת ... חסד למי שאינו מוכן ... נות בפני יוקרה. למי ... חברות תהיה כיום בישראל ... לשיפור איכות חייה ... חייה ליכולתה. יותר ... קה לעוד אקט של ... עולם — חלוקת פרס ... — אני מציעה לנ... נוכח הגיבורים ...

כאשר הגיבור עולה על ... יש לתקן את תבורות ... מי־בושם, כמה שולה ... ישראל־בריטניה", שלא ... חריגות אחרות נוסח "כורה ... חיים ?"

טרקלין חשמל
פ. זילברשטיין
חיפה, רחוב הנביאים 25, טלפון 642726
ברשותנו כמות מוגבלת של מכונות כביסה
SIEMENS
SIWAMAT 230
פאר תוצרת גרמניה.
עדיין במחירים הישנים.
פל חקודם זוכה!
מוצרי סימנס
עם השרות הנאמן של רדיו קלינקי

עץ הזית
מוצרי "בזק" לנקיון ולברק!
"בזק 24%" תרכיז מעולה לניקוי כלים. תמיכל=4 מיכלים רגילים.
כשר

מחפשים קבלני שלד
לבנינים רבי קומות באזור אשדוד
לפנות לטלפון: 6—453175

מכירת חיסול עודפי יצוא
60% הנחה
בוטיק שרית
רח' נחמיאשנו 8, ליד קולנוע "מרכז", תחנה מרכזית, תל־אביב

חליפות לילדים	במקום 110 — 40 ל"י
חולצות טריקו, לילדים	במקום 32 — 10 ל"י
חולצות מיוחדות לילדים	במקום 48 — 20 ל"י
חולצות טריקו מודפס לנשים מבחר גדול	במקום 42 — 15 ל"י
בגדי־ים לנשים שלמים + בקיני	במקום 115 — 30 ל"י
מבחר חולצות לגברים ונשים מודלים חדישים	במקום 72 — 25 ל"י
חלוקי מגבת אקספורט	במקום 98 — 30 ל"י
מכנסי ג'ינס אמריקאי אורגינל לגברים ונשים	במקום 110 — 45 ל"י
מכנסי גברדין גזרה צרפתית	במקום 105 — 40 ל"י
מבחר גדול של שמלות בכל המידות	במקום 95 — 35 ל"י
חליפות מגברדין — ג'ינס	במקום 280 — 70 ל"י
אוברולים לילדות	במקום 60 — 20 ל"י
מכנסיים לגבר	במקום 95 — 45 ל"י
חולצות בואל בד אמריקאי	במקום 77 — 30 ל"י
פיג'מות וכותנות לילה מכותנה	במקום 69 — 20 ל"י

המכירה תמשך שבוע ימים בלבד
ביום ראשון, משעה 8 בבוקר עד 7 בערב

הלוח הכפול | **ידיעות אחרונות** | **הארץ**
המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 74, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141,
המחיר: יום חול 2.90 ל"י למלה / יום ו': 3.75 ל"י למלה

פרקי היום בתנ"ך
איוב, ל"ו—ל"ח.

המשנה היומית
תמיד, פ' ה' (ג'—ו') (א'—ב').

הדף היומי
חולין, צ"ב—צ"ג.

ההלכה היומית
שבת, שע"ד (א'—ו') — שו"ע (א'—ב').

הדלקת הנרות
ע"ש — ירושלים 6.51; תל־אביב 6.08; חיפה 7.01; מוצ"ש — ירושלים 7.01; תל־אביב 7.03; חיפה 7.04.

תורנות רופאים לפי התקופות
תל־אביב
● ד"ר הראבן, רח' אשטורי 8, טל' 53(?). ● באר"א טל' 101, 614308.
הרצליה
● מד"א, טל' 101, 931808.

תורניות בתי חולים
● חיפה: הדסה. (פנימית). איכילוב (כירורגית). ● שבת: איכילוב (פנימית וכירורגית).

בתי כנסת
● בבית הכנסת הגדול בת"א... ● תל־אביב: יום שבת ...

הודעות
● חזן בנוסח ספרד מעונין במקום תפילה ... 02—81058.

תורנות בתי מרקחת
● ליל שבת: בני, דיזנגוף 174 ...

קבלנים

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

וילות ובתים

הלוח הכפול | **ידיעות אחרונות** | **הארץ**
החודש מסתיים מבצע הפרסים הענק
עד 30.8.74
תוכל להבטיח השתתפותך בהגרלת הפרסים הגדולים*
במבצע המיוחד של הלוח הכפול.
דירת שיכון עובדים
מכונית פז'ו 104
מבחר מוצרי פיליפס
יוגרלו בין מפרסמי מודעות מילים בלוח הכפול.
הזדרז ומסור מודעתך
ותכלל גם אתה בהגרלה.
תועלת כפולה ומכוונת למפרסמים בלוח הכפול
הלוח הכפול | **ידיעות אחרונות** | **הארץ**
* בהתאם לתקנון

השתלמות לעבודה

● מורה חדש לאישור מק־צועי והשכלת הורים לתוס־פות השתלמויות לרכוש מקצוע ביולוגיה, יבחן ב־כ״ס נבוה, אצלה רובלי״. דיפלומה ביולוגיה. ״סי־רקוס״ בת״א, ישר׳ דוד המלך 6, מול העיריה. טלפון — 264183.

● מורה פרטי נותן שיעורים באנגלית בבית התלמיד בא לדירת יעשה טל׳ 257431.

● בעל מקצוע ברפוש עם רכב מעוניין בעבודה נוספת טלפון 0...

● גרפיקאית מכינה מקבלת עבודות בתכנון וביצוע טל׳.

● טובנת לתרגם מאנגלית לעברית. הנחה לסטודנטים טל׳ 701001.

● קורסים לקוסמטיקה כב־רות כיום לסטודנטים נכרים לי הדרכה מקצועית מעולה דיאי בת (נכבד דיזנגוף) 224000.

הצעות עבודה

● דרושה: מזכירה / מנהלת בית לשירות קצין במחון נסי. התעשיה בירושלים. הדרישות: ...

● לחיאטרון הביטה דרושים עובדי במה והתעשיה תיאטרון לפנות למנהל בת ארם. טלפון 281100.

● דרושה עובדת לטיפול בי־ילדה ולמשק בית ברמת־אביב, טלפון בימים א׳ עד ה׳ אחה״צ טלפון 423444.

● מטפלת לב ילדים לי־שעות + עבודות בית טל׳ 701258.

● דרושה אשה לניהול משק בית + 2 ילדים + לינה הסלעות טלפון 820651, 841091.

● דרושות תופרות מקצועיות במקום תנאים טובים ״טוכול״ כפר גלעדי 1 תל־אביב.

● דרוש לתנאי ימים בכ־קר מנהל חשבונות מגמנזר להגיש תולדות חיים בכתב יד אישי בעברית והמשכורת הנדרשת לת״ד 2060 תל־אביב.

● מטפלת סניקה דרושה לי־ עפים חמור בו 20 חודש שעות 14.30—7.30 (+ בי־ ...) לטלפן 271004 ת״א.

● דרושה ספרית ומתקרטת בתנאים טובים משכורת חוד־שית באחוזים סלון לספרות רמת־אביב ברודצקי 15 טר־כוי.

● דרושות רחוף 2 תלמידות בתנאים טובים סלון ״חן״ רוטשילד 20 רמת־חן טלפון — 707010.

● קוסמטיקאיות למכירת בשכ״ח מכון בעריכו חולון — קליינטורה גדולה 252786.

● לגברי אקדמה, יעבץ 30, טלפון 50050, דרושות עבו־דות להוצאה.

● דרושים/ות תופרים/ות בגטים/ות להלבשות לזוגנגר ואוברלוק, לפנות נחלת בנימין 1ה, ת״א קומה ב׳, טלפון — ...

● דרוש שכיר לקבלת קהל במשרד למכירת מכונים ער־קייה, בעל ידע בסרטו בניה יכושר ייצוג ללקוחות. לפנות בכתב בלבד לת״ד ...

● לאזרח אחר דרושים: עוזרת מנחמת בכניסה בעלת נסיון לשירות בת 8 שעות.

● דרושה עוזרת לחנות טר־חים בעלת נסיון בצורת טר־חים יודעת השפה האנגלית — הברחות. אבן גבירול 5, טלפון 222000.

● דרושה ספרית סוג א׳ — התבור 4, רמת השניא, בערב טלפון 01000.

● עבודה מעניינת, אוגוסט, ספטמבר לבוגרי/ות שמינית בשטח הפירסום. 011000.

● דרושה ספרית עצמאית, — תנאים טובים. טל׳ 701020 סני.

● עבור מעבדת צילום צבע מעוניינים בעובדים מקצועיים ועובדות לא מקצועיות לסבר־גת מיון שונות משכורות טובות! טל׳ 82530, 82050.

● קניין, בעל רכב או רשיון נהיגה דרוש למפעל לאלק־טרוניקה. אחרי שרות צבאי רצוי בעל ידע ברכיבים אלק־טרוניים. להתקשר 756000.

● לביס״ם סגני בתל־אביב דרושה פקידה מ־14.30—8.30 ...3178.

● תופרית מנוסית לקונפק־ציה נכרות ונערה לאוברלוק ולבלינקטית. בית מלאכה לי־קונפקציה ״פרלע״, אלנבי 61, ק״ב.

● מפרית מעולה דרושה לי־סלון להברוקירות, כנור 8, טל׳ 221000.

● לאוניברסיטת תל־אביב — דרוש צעיר בעל משנע לעלי־חויות בהמשום ומחוצת לו לפנות לענף בית אורם. אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב.

● דרוש מנהל עבודה ראשי לבנית שלד כבין נסיון 5 שנים עם המלצות לבנית בשר־טים ת״ד 622 ת״ת.

● דרושות פועלות לקונפק־ציה אוברלוק וזיגנגר בתנ־אים מעויינים טל׳ 00000.

● לבגדי אלפסה דרוש מב־קר איכות בתהליכי הייצור. רצוי בענף: המלצות לפנות יעבץ 20 ת״א טל׳.

● דרושה מקידה כללית להב־דלת מצבא לעבודה קבועה רצוי בוגרת בי״ס למקידות. פרטים מלאים לת״ד 21657 ת״א.

● ... מוכבים מוסדיים דרושים ! מיכאי רוחי, ״ספרית מוסף. תנאים טובים לפ־נות ת״ד 9100 ת״א.

● תופרות ומתלמדות למפעל אים טובים למפעל ביציאה נלסור 708111.

● דרושים מסגרים ורתכים בתנאים טובים לפנות טל׳ 024129 928602.

● דרושים תופרים לתופרות לעבודה במקום ולא לסור — זיזנגוף 10 ת״א טלפון 824078.

● למפעל מתכת בפתח תקוה דרושים בעלי מקצוע, כרסמים, רתכים ומפועלים.

● דרוש אחראי למחסן + עבודות אדמיניסטרטיביות לבית חרושת, הנהלת חשבונות ...

● למשרד בטוח דרושה פקי־דה עם נסיון כבימוס. לפ־נות טלפונית 622684 או ב־כתב ת״ד 1655 ת״א.

● דרוש נער למשורדי צבא בוניבויות תנאים טובים — 244000.

● דרושה עוזרת משק בית 3 פעמים בשבוע דרושית המ־לצות טלפון 446293 בשעות הערב.

● דרושים סוכנים בתנאים טובים ״טוטורנט״ סירות 21 יפו 82405.

● עקרות לנקיון ומלוקת זה בוקר ואחה״צ + הכנסה מנורי תנאים מיוחדים לבית להגרת ״משמר״ בלפור 9, ת״א.

● דרושה מזכירה בעלת נסיון בהנהלת חשבונות ...

השקעות

● השקעה מצוינת, 5 דונם במרכז מושבה בשרון כולל בית בן 3 חדרים במחיר 500,000 ל״י, פרטים: אנגלו סכסון רעננה, טל׳ 036216.

● 400,000 ל״י וקנו חצי חלק באולם בידור, מועדון ...

● בעל חנות וחסות ברחוב הטלר ...

ביקוש עבודה

● מבטלת עבודות בבית בפ־רנות הלהצאה קצת וכרושה ...

● דרושים למשרד ... מתכנתים ...

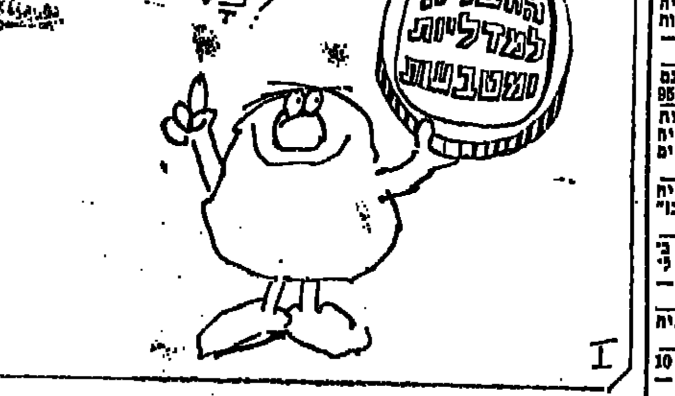

עסקים

● מסעדה, נוליבר בעיקום, מרכזי ביותר, להשכרה לבעל מקצוע 209008.

● למכירת מסעדה בבני־ תיים 86,000 כולל ציוד ר׳ תחורת 722705 בערב.

● להשכיר מונית מק״א עם מונה לשנתיים 812800 כפר סבא ויצמן 10/8 ת.ד.

● דפוס מבוסס למכירה מי־טעמי גיל. אפשר ציוד בלבד. 821061.

● מערניה ומכלת + מחסן בבתים למכירה טל׳ 250051.

● למכירת מסעדה ויטמסי + פרנסה טובה לטלפן 700216 או 725764.

● ...

● בחולון בשכ״ח חנויות נר־עונים פרנסה לב משפחות 02—226000.

● להשכרה חנות הלבשה עם חוג לקוחות קבוע ברח׳ אבן גבירול 80 טל׳ ... 8 בערב כל יום.

● מעונין להשקיע בבתי מלון נופש, הארחה אולמי חתונות קניה ישותפות מעולה במעצות רציניות לת.ד. 10540 תל־אביב לטספר 02.

● צורפות: כימ״ל טסורר 12 פועלים מעוניין לקבל כל מיני עבודות 017440.

● להשכרה מכלת קרית־ספר 21 ראשל״צ לפנות במקום.

● למכירה מכלת ברמיטש־חת הרצל 112 סולומון — ראשל״צ.

● באשדוד !!! בהזדמנות 10,000 ל״י קרקע פרטית + מגנה + מחסן, טלפון — 017478.

● בגדרה להשקעת אדמה פרטית 10,000 ל״י, ״אור־נית״ — 052010.

● מגרש לבנית מידות לי־וילה בראשון לציון לטלפן 000128 ת״א.

● בהזדמנות !! ליד טבריה — ביבנאל 18 דונם קרקע פרטית — 80,000 ל״י בלבד ! 217500.

● בפתח־תקוה מגרש מיועד לתעשיה 43,000 ל״י בלבד ! 207500.

● דרושים מגרשים בכל ה־גדלים להשקעה או לבניה מיידית ע״י משקיע חוץ או מקומיים, טלפון ישראלום — 230405.

● מגרש אחרון לבנית בזכ־רון יעקב ! 04,000 ל״י הבינ־לאומית, אלנבי 110 ת״א.

● הזדמנות מיוחדת ! מגרש גדול בגדרה 24,500 ל״י — הבינלאומית, אלנבי 110 ת״א.

● השקעה מצוינת מבנה תע־שייתי באזור מבוקש נשיונל נכסים 472818.

● קונה ומוכר מגרשים לי־בניה ולהשקעה ברעננה, כפר סבא ורמתיים. לפנות: — ״ארזי״, אחוזה 127 רעננה. טלפון 920050.

● אנו מעונינים לקנות מג־רשים בכל הגדלים באזור ראשל״צ ובכל הארץ דירות ״חמד״ רוטשילד 28, 048530.

● מגרש גדול בהזדמנות ! בזכרון יעקב — 13,700 הבינ־לאומית, אלנבי 116 ת״א.

● מגרשים בארצות־הברית יעערכם עולה בהחמרה. חרבי־שת בחלקים, כריבית נמו־כה, כשכספר צמוד לדולר — שומר שאול, טלפון 446111 ובבית 901645.

● ליד רחובות בהזדמנות מגרשים חרוגים צמוד לי־כביש במחיר 11,000 ל״י — אדמה פרטית עם קושאן ב־טאבו ״השקעות כללות״ — אלנבי 56 תל־אביב.

● דרושים מגרשים לבנית ולהשקעה בראשל״צ, רחובות והסביבה. 946840 ״עמרת״ — ראשל״צ.

● למשקיע רציני 160 דונם פרדס פרטי ״המרכז״ 951246.

● באיזור המרכז אדמות פרטיות בקרבת איזור בניה עתיד. מבטיח רווחים גדולים ״המרכז״ 951246.

● ברחובות מגרשים לבניה גם תמורת דירות ״המרכז״ 951246.

● ברחובות אדמת מינהל בי אזור בנית סיכויים טובים לי־רווחים גדולים ״המרכז״ — 951246.

● ברחובות 5½ דונם לבנית ״המרכז״ 951246.

● בנבי יהודה סכיון 10 דונם בניה לשני וילות — 86590.

● ברעננה מגרשים 450 מ״ר נטו לווילות או קוטג׳ים — אנגלו סכסון, רעננה, טלפון 021610 ,026270.

● ברמת השרון באזור ה־וילות ½ דונם לוילה, אדמת טינהל — טלפון 921868 ב־שעות משרד.

מחסנים

● מחסן עד 100 מ״ר ב־סביבת גבורי ישראל נחלת יצחק לטלפן 254303.

● בר״ג מחסן לכל מטרה 86 מ״ר ק.ק. 175070.

● דרוש מחסן באזור ת״א 15—10 מ״ר 808110.

● מחסן 9 מ״ר ברמת־יצחק 15000 ל״י טלפון 003182 מ־16.00.

● בשכ״ח 2 מחסנים 50 מ״ר כ״א באיזור תדיה, טלפון: 06־200007.

מבני תעשיה

● מבנה תעשייתי באזור מבוקש, נשיונל נכסים טל׳ 472818.

● להשכרה בראשון לציון אזור התעשיה שליד חולון 100 מ״ר + בות, 884052, מ־יום ראשון.

● למסירה בקרית אריה מב־נה לתעשיה בקומת קרקע 1000, 400, 200 מ״מ״ר + כח וטלפון, 254107 בשעות 10—12.

● להשכרה מבנה תעשיה ב־ראשל״צ אזור התעשיה ה־חדש 1000—600 ממ״ר, טלפון 947488 בשעות 9—18, 17—10.

● ככבה 400 מ״ר באזור עם 40 כ״ס בשכ״ח טלפון — 813008.

● להשכרה באזור תעשיה במקום מרכזי ברמת־גן בקו־מה ב׳ 100 מ״ר עם כות + טלפון חלקי .כניסה מיידית להתקשר בשעות העבודה — 750312.

● אולמות לתעשיה 220 מ״ר ו־100 מ׳ מגרש חצי דונם בנית מיידית לתעשיה — 042068.

חנויות

● למסירה ברמ״ס חנות ב־רחוב בר־יהודה 15 לפנות מר רבין 51459.

● ברמ״ס חנות 85 מ״ר ב־ערך ברחוב הרצל 28 פינת שער הגיא נתניה טלפון — 818 .שלוחה 06־251888.

● במעון אליב מכולת 49 מ״ר בציוד חדש ומלא — 50,000 ל״י, טל׳ 470618, מ־18—21, פרט לשבת.

● רמת־השרון — למכירה חנויות ברח׳ סוקולוב וב־אזור מגורים חדשים. אנגלו סכסון, טל׳ 474214.

● בהזדמנות מיוחדת חנות סוגנו בחולון עם כל הציוד. 30488.

● בשכ״ח חנות עם גלריה במרכז רמת־יצחק טל׳ 797186 בערב 787776.

● להשכרה חנות במרכז ד״א־שון לציון 952318 משה עמ־רני.

● בשכ״ח חנות 32 מ״ר + טלפון במרכז ת״א, מתאים גם למשרדים לטלפן 20—14 — 821148.

● בחולון. קיוסק למכירה ב־הזדמנות בלתי חוזרת, חש־מונאים 40.

● באזור למכירה חנות חר־שת בת 23 מ״ק רופא לכל מט־רה, 720022 ,728480.

● ברחובות חנות ״חשכרה חדשה, באוזר — 856000.

● להשכיר חנות בחולון ב־רחוב ג׳בוטינסקי, טלפון — 862017.

● להשכרה חנות ברחוב ה־מתודה, בפתח תקוה, טלפון 914471.

● למכירה חנות גדולה במר־כז רמת־גן 20—17, 782378.

● להשכרה חנות באזור ת״א לכל מטרה + טלפון 457860.

● 100 מטר מדיזנגוף סנטר חנות 25 מ״ר למכירה — 450148 ,228568.

● בבתים למכירה חנות 82 מ״ר ״גלריה״ ... 190,000.

● להשכרה בחולון חנות למוצרי חשמל, פנוי, בעל מקצוע 847761.

● למכירה ברמת גן ... 011619 בערב.

● למכירה חנויות במרכז מסחרי חנות עם השעות ראשונה — 478099.

● למסירה בחולון מלון חנות עם הציוד ... 858871.

● בשכ״ח חנויות 40 + 24 מטר, 64 מ״ר בכיון לכל מטרה, טלפונים — 56887, 266108.

● במרכז אלנבי ברמ״ס חנות 00 מ״ר + גלריה + טלפון + מנוף חשמל, למכירה ...

● למכירה חנות בתחנה ה־מרכזית החדשה, 10 מ״ר, טל׳ 220032.

● חנות נעליים, גדולה מ־סודרת מלאה ...

מגרשים

● ברעננה — מגרש אחרון בהזדמנות 750 מ״ר, קרקע פרטית, קושאן ...

● ברמת השרון לבנית קוטג׳ בשכונה יפה ללא מתווכים — 479532.

● כפ״ת, מרכז למכירת מג־רש לבניה, מיידית טל׳ ... (חולי פיו ראשון).

● ראשל״צ מגרש אנר דר־גם אחר — 80000, טלפון 08—720022.

● עבר־הירקון, הרצליה, רע־נה רבשאמו אלנבי 128 — 81157.

● דונם בקרית בנימין ...

● מגרש לבנית בית מגורים בעיר ...

אולמות

● למכירה אולם 220 מ״ר בקרית המלאכה בת״א טלפון 821088.

● להשכרה אולם 50 מ״ר + סטודיו ושרותים רח׳ מרוב, ת״א, טלפון 237720, 2—4.

● אולמות, בתי־מלאכה ו־חנויות, בשכ״ח ברמ״ס ולכ־מכירה, ״לעם״ מקוה ישראל 8 תל־אביב 012728.

● באזור התעשיה בהרצ־ליה אולמות תעשיה למכירה ולהשכרה, ״תיור־פיתוח״ — 085903.

● החה דרוש בשכ״ח אולם 400—800 מ״ר לתעשיה קלה באזור מרכזים ומס־חר לת״א 06־058236.

● בשכ״ת ברחובות 2700 מ״ר + מבנה המתאים למס־פרה, בית קפה, אולם לחתו־נות ומטרות אחרות 455407.

● להשכרה אולם באזור תע־שיה בתיים 245 מ״ר 9—14 462868 ,21—15 ,802240.

● בקרית אריה שנקר 13, עם חדר עזר אולמות בקומות עליונות 262864.

משרדים

● דירת משרד וטלפון ב־סביבת דיזנגוף—גורדון ב־שכ״ח 650 לירות 03־628801.

● דרוש משרד 8—10 חדרים בצפון ת״א בשכירות משו־תפת. נא להתקשר לטלפונים 220182 ,230182 ,18—8.

● דירת משרדים 3 חדרים במרכז ראשל״צ + טלפון לי הכורה כניסה מיידית, די־רות חמד, רוטשילד 28, טל׳ 045830.

● דירת בת 3 חדרים, מת־אימה למשרד סביבת הבימה. ק״א, למסירה ברמ״ס. טלפון 281450.

● למסירה משרדים מכל הגדלים במקום המרכזי ביו־תר בחולון (אפשר לתאם ה־גודל לפי הצורך). לפנות: טלפון 847760, בשעות 4.30 עד 6.30 אחה״צ.

● להשכרה משרד 2½ חד־רים + שרותים, ק״פ, ברחוב פינסקר 32, נא לפנות ל־יעקב. טל׳ 50828.

● משרדים להשכרה בצפון תל־אביב, 2½ חדרים קומת קרקע + טלפון — 850 ל״י לחודש, 3½ חדרים 120 מ״ר — 1,200 ל״י לחודש. אנגלו סכסון, טל׳ 03—242341.

● להשכרה הורשית משרד 3 חדרים עם נוחיות צמודות, מתאים לרואי חשבון, רופא או מקצוע חופשי אחר בפ״ת טלפון 013075.

● בתל־אביב, ברזוגנוף ב־שכ״ח 3 + טלפון למשרד 853501.

● בשכ״ח משרד, חדר 25 מ׳ עם טלפון בשלמת הסלך — 22180.

● למכירה באבן גבירול ל־יד העיריה 86 מ״ר ע״ע מתאים לשלושה משרדים + ״ירון״ 230257.

● להשכרה משרד 4 חדרים 140 מ״ר + פטבח, אסטכית ושרותים לטלפן עד 15.00 — 20.00—9, 611902/3, 451748.

● להשכרה בצפון תל־אביב, משרד 2 חדרים, בבנין חדש עם חסקה מרכזית, טל׳ 1,000 ל״י לחודש, אנגלו סכסון, טל׳ 03־242341.

● ברמת־גן למכורת משרד 100 מ״ר עם מטבח שרותים וטלפון מתאים לכל מטרה 18—8 ,89455.

● בר״ג למכירת משרד 150 מ״ר מחולק לשני חלקים חלק מואר טלפון 18—8 ,89455.

● למכירה במרכז הרצליה ב־מ״ס משרד + מחסן גדול, 858228 ,955461.

● להשכרה ליד ככר המדינה משרד 1½, טלפון, מזגן, 650, 244118 ,08—08, — או 5103.

● 3 חדרים וטלפון קומה ב׳ בסביבות מונרנס, טלפון — 475840.

● בצפון בן יהודה 3 חד־רים הכסקה + חנ״ח (מתאים למשרד שקט) 285,000 ל״י. 446180.

● בשכ״ח דירת חדר ק״ק, בול, דיזנגוף, טלפון 740008.

● במרכז חולון 2 + הול מ־תאים למשרד בשכ״ח, עמרי 848066 בערב.

● בשכ״ח חדר בחוות + טלפון ק״ק מתאים לבית סלאי כה ועוד, ארלוזורוב 68 תל־אביב שטראוס ק״ב.

● משרדים בכל הגדלים בתל־אביב רבשאמו אלנבי 013375.

● בשכ״ח משרד וטלפון ב־כבר המושבות, תל־אביב 023026 — 50225.

● 2 חדרי משרד עמודים ברצינה — טלפון, ציוד ...

● בשכ״ח 2 חדרים ונוחיות מרוהטים למשרד ...

בתי מלאכה

● ביחוד מכנים לתעשיית בי מלאכה בכל הגדלים כניסה ...

● מגרשים לבנית בנו ...

● דירה 2 חדרים בערכו קוטלם, פריגיריה ...

● דירה 2 חדרים ... קוטלם ...

דירות להחלפה

● 3 חדרים בחולון, במתאי־מה במרכז בתים, 884668 לא בשבת.

● דירה מפוארת, 3 חדרים מרוהטים, ...

דירות מרוהטות

● להשכיר נוה אביבים די־רה מרוהטת מפוארת חדשה, 4 חדרים טלפון הסקה מרכ־זית, מעליות, מטבחה, ציוד אמריקאי מלא טל׳ 08־410001.

● ברחובות 3 חדרים מאוב־זר לשנה טלפון וכל הנו־חיות 950876 22—19.

● דירה מרוהטת 3 + טל־פון מסודרת במעוז אביב 023747.

● שותפה לדירה 2½ חדרים + טלפון בצפון, טלפון 220211.

● בצפון ת״א, 4, חזית, כו־לל וילונות ושטיחים 451816.

● בסביבות הבימה, דירה גג בת חדר, 283357 ,209982.

● בכפר שמריהו + חשמל ...

חדרים מרוהטים

● חדר עם כל הנוחיות ב־ראשון לציון טלפון ...

● בצפון ת״א חדר לבחור ...

● חדר מרוהט מיוחד בנח ...

● להשכיר חדר מרוהט ל־יחיד בת״א ...

ביקוש דירות

● מבוקשת בחירות דירה 4—5 חדרים בצפון ת״א ...

● בבבלי דרושה דירה ...

דירות בשכר חודשי

● רמת גן, דירת 4, הדשה ריקה, שירותים בבנין, הצ־קה — 750 ל״י, טל׳ ... בשעות 17.00—11.00 ובערב.

● 3 מרווחים, לחיים בין בבניין ... 285056.

● בס״ת 3 וחול + מצפ־ ...

● בשכירות הריבית, דירה 5—4 חדרים מרוהטת + טל־פון, מתאימה גם למשרד ק־מת א׳ בנתנה לבניה ת״ר 9100 ת״א.

מבצע פרסים ענק
דירה
שיכון עובדים
פג׳ו 404
מבחר מוצרי פיליפס
הלוח הכפול
בפרס היומי בסך:
זכה
150 ל״י
מפרסם מודעה זו

● דרושה מטפלת מ־12.30 עד 16.00 בבבלי טלפון 448004. — המודעה נמסרה ע״י משפ׳ אלינכן בבלי 29 ת״א.

● בשכ״ח 2 חדרים + ...

● ברמת־אביב דירה חדשה 4 חדרים 145 מ״ר, ריקה, הסקה מרכזית, מעליות, 151107.

● בצפון תל־אביב 3 חדרים חזית חדשה לנמרי + טלפון 280672.

● דירת 3½ חדרים להשכרה בהרצליה ליד ביח״ס וייצמן אנגלו סכסון טל׳ 030258.

● 3½ בבבלי להשכיר ... דירת לוקסוס מלא הסקה 440600.

● במרכז רחובות דירה 2 חדרים טלפון חימום נוף 20—18 ,452008.

1½-1 חדרים

● דירת חדר בנבעתיים מיי־ידי בר מינוי מיידי 80,000 — 255058.

● דירת חדר וחצי לוקסוס ברמת־גן, הרצל 58 מסכינגר.

● דירת נחמדה של הנוחיות סביבה סוממית ברמת־גן — 740849.

● 1½ ק״א התחנה 6 שכון עירוני ...

● 1½ רחוב קהילת ורשה 89 חדרי־יוסף ערומי משעה 10.00 — 75000.

● דירת חדר 50 מרגוגת 40000 ל״י דירת חדר מרמר 448405 — 50000.

● דירת חדר בנבעתיים + תוספות + כניסה ק״ק 75,000 מתאימה למגורים ולי־סטודיו, טל׳ 01—88402.

● בבנייני דירת חדר וחצי בהזדמנות, טל׳ 785404.

דירות בדמי מפתח

● 4 חדרים במרכז ת״א — מתאים למשרדים, עסקים ...

● ברמ״ס 3 חדרים ע״ע בכל ...

● בהזדמנות בצפון דירת חדר, קוטלם, קומה ...

● דירת חדר מרוהטת לעסק ...

2-2½ חדרים

● 2½ חדר + ס״א + 2 מרפסות בוראליחו 37469 מ־שעה 8.00.

● בבבלי 2, מעלית, חניה 446028 16—19 ,150,000.

● דירת 2½ מסודרת בסבי־בה יפה אהרונסון 40 כספי 746202.

● במרכז חולון 2 יפים ק״ד 856632 ,180,000 בערב ושבת כל היום.

● בגבעתיים 2½ חדרים סו־ררת עם ריחוט + מזגני אויר + מקרר, מינוי לי עוד שנה 258889 בערב.

● בבתים דירה 2½ חדרים רחוב ירושלים ק״ג + חניה צמודה + טאבו 180,000 ל״י מסירה מיידית טל׳ 848825.

● בבבלי למסירה מיידית 2½ חדרים ק״ג מרוהטת קו־מפלט כולל מכשירים חשמ־ליים לרגל נסיעה טלפון — 459755.

● 2 בצפון חיסקס מינוי מיידי פוקס 451098 בערב.

● ביד אליהו 2½ מים חמים וגז מרכזי + חניה 160,000 + 8.000 משכנתא טלפון — 341635 ,85088.

● בצפון 2 ק״ג שקט + מזגן בהזדמנות ״ישראדול״ 205428.

● למכירה ברמת־גן דירה 2½ חדרים בסביבה מוסמ־כות 706001.

● 2 + הול 2 מרפסות סג־רות ברמת־יצחק שד׳ ירו־שלים 39 דירה 12 צלקו־ביץ 10—22.

● ברמת־אביב 2½ חדרים במצב מצוין 418814 מ־9—18.

● בצפון תל־אביב 2 חדרים + פ״א ק״ד מעלית חניה הסקה מרכזית 195,000 כניסה בפברואר טלפון 452004.

● דירה בצפון ת״א (סלון + 1 + 2 חצאים) ק״ב חזית 451808.

● 2½ חדרים, 8 כיווני אויר ברמת יצחק (שד׳ ירושלים) 700187.

● 2 חדרים גדולים + פ״א שדרות הרצלון 88 ת״א — נחלץ.

● 2 + הול + 2 מרפסות ק״ב, בניברג, אלחריזי 8, גלדריניג.

● ליד ככר המדינה דירת פרטר בת 2 חדרים במחיר 180,000 ל״י נא להתקשר בין השעות 6—8 בערב 449029.

● דירת 2 חדרים רח׳ דפנה ת״א ע״י ביח״ס ״איכילוב״ קומה קרקע טל׳ 760508.

● בבתים 2 חדרים גדולים + פינת אוכל + ארונות קיר, חזית, רח׳ דניו 27 דירה 16.

● 2 חדרים ק״ג בצפון תל־אביב ארונות קיר ומרפסות טלפון 237277 בערב.

● באבן גבירול 2 מרווחים, ע״ע ״אישרון״ 230287.

● בהזדמנות דירה 2 חדרים בנבעתיים לא בשבת טלפון 780000.

● בבתים 2 + הול ק״ב 98000 מינוי שנה ״חוור ה־מרכז״ רוטשילד 88.

● במרכז בתים 2½ יפה, ק״ב חדר שינה 880342 מ־17.

● בצפון תל־אביב דירת 2½ חדרים לוקסוס טלפון 450854.

● למכירה דירה 2 חדרים בית משותף בבתים 815418 19.00—16.00 מ־18.00—8.00.

● בהזדמנות כניסה מיידית 2½ ר״ג חבולייים 37/2 — 744052 המיר.

● ר״ג 2 גדולים + הול חנעל 15 פינת סוקולוב טל׳ 790186.

● בימת השרון 2½ חדרים ק״ג מים חמים ארונות קיר 476066.

● ברמת־גן במרכז סביבה שקטה 2 חדרים וחצי סגור 780956.

● דירת 2 חדרים בסביבה אקסקלוסיבית בצפון ת״א 240342.

● למכירה דירה מקסימה 2½ חדרים ק״ג בצפון תל־אביב לטלפן בערב 448861.

● 2 מרווחים בסביבה שקטה בבבעתיים אמיר המעין 8.

● ברמת־גן 2½ חדרים מר־טר נבות, יפה, ברחוב שקט מרכזי, טל׳ 796100.

● ברחובות דירת 2 חדרים ברח׳ אייזנברג 950180.

● בבלי למכירה דירה 2 חדרים ...

● בבתים 2½ דירה 2½ ק״ב 200,000 ...

3 חדרים

● בבתים מיידית יפה 3 חדשה ברחוב בר־יהודה 32 יטיב.

● ברמת השרון במרכז 3 נהדרת + פינת אוכל — 175,000 ,138871.

● 3 חדרים תל־אביב ק״ד + שיפורים 440 ״בריתקר די־רית״ ...

● בר״ג 3 חדרים ה.א. בח־זית בהרצל 100.000 — 210327.

● בר״ג דירת 3 חדרים + מ״א. מיוחדת בסוריעין אייף, מיפה.

● בצפון ת״א דירה חדשה 3 חדרים במקום שקט + כל החובות 100,000 ל״י, בנובמבר פרט לשבת.

● בפתח־תקוה 3 חדרים, ישעיה 16 בנין ״נור״ למחיר הזיתים 004545.

● דירת 3 מקסימה בבבלי בתים, מטבח אמריקאי + ארונות קיר, 150884.

● בהזדמנות 3 חדרים ענקית במרכז ת״א 100,000 ...

● דירה 3½ חדרים לוק־סים, מעלית והסקה מרכזית ליד נוה־אביבים טל׳ 010244.

● בבתים בהזדמנות 3 חזית לבן חדרי ...

● באוניאסקה 4 + ס״א, הסקה, 250,000 — 447802.

● בנוה אביבים 3 חדרים כפוארים, קומה גבוהה, כל השכלולים, 100,000 ל״י — 50860.

● בבתים רמת־יוסף 3 + ס״א, ארונות קיר, מסודרת טל׳ 806511.

● למכירה דירה 3 חדרים + הול מטבח מואר ק״ב לוקסוס, רח׳ לוויק 25 קרית שלום טל׳ 802047 נורה.

● למכירה דירה 3½ חד־רים + חדר עבודה, כל ה־דירה מפטים, 4 ארונות קיר מטבח לוקסוס, עם ריחוט, פינוי עד סוף פברואר, מצב למסקי 02—01107.

● בראשל״צ, דירת 4 חד־רים, לוקסוס ק״ד, חדשה, למ־סירה מיידית, 783118 — 76037.

● במרכז חולון, 3½, מפו־ארה, ק״א, ע״ע, מיידית. — 507748.

● 3 משוכללת, ק״ב + מע־לית, יד אליהו גבבה 26 — רסטנה.

● 3 חדרים בבתים בראשי־לן + חדר שינה ומזגן, — 876546 ,170,000.

● בבתים 3 חדרים 160,000 בגבעתי 27 אבני 877461.

● בראשון לציון דירת 3 חדרים אחרי שיפוצים 4 + הול + פ״א, חירשפלד 1, שלני.

● ברמת־השרון חייבת לחי־סבר חשבוע 3½ ק״ב 200,000 — 470745.

● ברמת־אביב 3 חדרים — ק״ד, מינוי מיידי. טלפון 414764.

● דירה חדשה 3½ חדרים, כולל גג בגבעתיים ... מ״ח + מעלית וחניה צמו־דה, 471926 לא בשבת.

● למכירה בקריאון 3 חד־רים 81 מ״ר ק״א, 170,000 765020.

● בהזדמנות למכירה דירה בפתח־תקוה 4 חדרים, בבנין חדש, שיפורים ק״ב 250,000 794307.

● בצפון דירת גג 7 חד־רים + גג 880,000 מטבח ושירותים כפולים, שתי כני־סות, אפשרות לחלק לב די־רות נפרדות, ״בריקר די־רית״ 8—784158.

● 3 + ½ 190,000 קומה ג׳ בבקתיים 720250.

● למכירת דירה מפוארת לי־ה חדר עם גג, בבית חדש ע״י שד׳ חן, טלפונים — 822080.

● דירה 3½ בצפון ת״א — מסירה מיידית, לטלפן — 621012.

● בצפון ת״א מנדלי דוד ה־מלך: 4 חדרים, שכלולים מ־פוארים, קומה גבוהה, רק — 650,000 ל״י, המחיר המקו־רי בחברה 850,000 ל״י. יש־פו 61950 ,50650.

● בחולון 4 חדרים בבית דו־חופחי חדש 658108.

● במעוז־אביב 3 חדרים אפ־שרי מרוחתת, לכניסה מיי־דית. 449790.

● בראשל״צ דירה 3 חדרים בקיום מרכזי, טל׳ 940770.

● שלושה חדרים, שלושה כבנים ק.ג. + טלפון, — 741000 בערב.

● דירת שלושה חדרים ק.א. ע.נ. חזית, בר אילן 33 בתי־ים. 8אשת.

● בבניברג בשכון צח״ל 4 חדרים למכורת, טלפון — 760030.

● שלושה חדרים אפשרות ל־4 כניסה מיידית. אוריינת־רה החנכה 2 דירה 8.

● ברחובות ברחוב אייזנברג 3 חדרים + פ.א. ק.ב. — 0000.

● בנוה־אביבים מנטואהו טמואר ומיידי 020,000 ל״י, 80650.

● דירת 3 חדרים בקרית־שרת חולון, מינוי תוך שנה, מיידית. 858887.

● ברחובות 3½ חניה, אר־נות, שכלולים ע״י. תמכון — 193000.

● 2 דירות 3 חדרים לוק־סים קומה ב׳ ליד ברחוב הקר 3 בתי־ים, טל׳ 874755 ,888010, ללא מתווכים.

● למשרד נסיעות דרוש מנהל/ת מחלקה כללית ומרכזנית. לפנות ... 10 ת"א, טל. 54541.

● דרוש עובד מסור ואחראי לעבודה קבועה ליד מגהצי שמלות. פרטים טלפונים לת.ד. 24057 ת"א.

● דרושה ספרית מתקדמת למספרה במעוז אביב טלפון 478434, 475030 מ־10—9 מ־17.

● דרושה מטפלת למכונת ארו־איקס משכורת טובה. טל. 80447.

● בבבלי דרושה מטפלת לתינוק + ילד בגן 7.30 — 13.20 + ניהול. 455715.

● דרוש חרט צעיר אחרי צבא. „צור חרטות", טלפון 837059.

● דרושה פקידה למחלקת החשבונות. לטלפן 821115 מ־8—16.

● מורליסט/ית ונזרן/ית לקונפקציה בת"א, טל. 87717 מ־7—15.

● דרושה פקידה לאחר צבא. נא לפנות אישית ל„דחף" — אלנבי 128 לפנה"צ.

● אישה / בחורה לטפול בילדים וניהול בית, ליום שלם. 478728.

● דרוש נהג לעבודה בקונדיטוריה, לפנות לרח' עליה 24.

● דרוש עובד לעבודה קלה בשעות אחה"צ אורג ועוזר אורג, טלפון 822874 0—18.

● דרושה תושבת נבעתיים לילדה תחולכת לגן, 744247 משעה 10.

● דרושה מטפלת לתינוק ברעננה, 8 עד 10 שעות ליום, המלצות רצויות (אפשרי לינה), 288000.

● בנות עוז דרושה מטפלת + עבודות בית לחצי יום — 758881.

● דרושות בנות להפירת במכונות זיגזג ומכונות לולאות. אפול בע"מ, שביל המפעל 1 ק' המלאכה ח"א. 874401.

● דרושה למשרד נסיעות בחורה (אחרי שרות צבאי) לעבודה (משולית) עם ידיעת בחשבון ואנגלית. לפנות לחבוה, 230800.

● דרושה קוסמטיקאית או תלמידת למכון ליופי „מרים", שלמה המלך 37 טלפון 288015.

● דרושה מטפלת לתינוק בן שנה + משק בית, מורה בגבעתיים, 710042.

● מורה מחפשת מטפלת לילדה (1½), מ־14—7.30 — 014980 בערב.

● דרושות פועלות לביח"ר למזון, 5 ימי עבודה, 524602 יפו—ת"א, 14.

● דרושות קופאיות, הדרכה במקום. לפנות לסופרסל בני יהודה, טל. 220121.

● לכל תגילים ותמונים המעונינים להופיע בסרטי קולנוע, ת.ד. 37640, ת"א.

● יהלומים! דרושים פועלים לברנדירן למטה, בתנאי קבלן, פועלים לקצוות למטה, מבליינים, פטנט ולמעלה, פינות פטנט, דרושים חוזרים ותלמודים להיתוך. יהלומי אלמוגים, רח' הרקון 0 רמת גן.

● לחברה ליצוא בראשון לציון דרושה מפעילה למכונת הנהלת חשבונות מסוג אורנר. תנאים טובים למועמדת המתאימה. לפנות טלפון 042233/4, או לרח' עין חורא 30, ראשון לציון.

● דרוש הכתבנית לחצי יום טלפון 59034, לפנה"צ.

● ל„אליט" בע"מ, דרושים סורגים למכונות שטוחות, חוזרות במכונות אוברלוק, קטל וזיגזג, בתנאים טובים. טלפון 841822.

● דרושה פקידה כללית עם ידיעה בסיסית בהנה"ח לעבודה מ־8—10. בצפון ת"א: תנאים טובים, טל. 841822.

● דרושה מטפלת לשני ילדים בגיל 8—5. בשעות 12.30 עד 16.30. ברמת יצחק, טל. 761018.

● לעבודה במחסן יוצאי צבא בעלי נסיונות נהיגה, תגרים במכיבתה צפון ת"א. להתקשר בין 8—18. 441289.

● למכונות ביטוח בחולון דרושה עורכת ומרקוחת פריסות אלמנוריות. טלפון — 848636.

● דרושה נערה לעבודות אורגלים, לולאות, כפתורים, — בלינשטים. לפנות טלפון — 0839635.

● דרוש נהגן לקונפקציה שמלות לפנות טל. 08'50085.

● דרושה ברהיטים הרמטיה מומחית לרהוט גדלים. לפנות גואל מוס, עין גנים 8, תל־אביב טל. 59942 — 50194.

● ספרון/ית בטוח לחנויות בארשבע, ת"א, חיפה, ירושלים (אפשרות להעסקה סטודנטים/ות במשרה חלקית) לפנות לת"ד 8781 ת"א בציון קורות חיים וגיל למספר 115 עד ליום 20.8.74.

● פקידה כללית למשרד מכני — רצוי עם נסיון טלפון 265918.

● עוזר/ת להנהלת חשבונות — רצוי נסיון במקדירות — טלפון 265815.

● דרושות!!! מוכירות — פקידות — כתבנות — פנהלות חשבונות — פקידות נירות — הנהלת מירות!!! — „הכשרת מקצועית — משכנות בכנסות"! קה ופרום" אלנבי 120.

● למשרד רואי חשבון דרושה בהכנת מנוסה לפנות — טלפון 268121.

● למשרד רואי חשבון דרושה בהכנת מאזנים מנוסה לפנות טלפון 268121.

● לחברה מסחרית דרושה קופאית בחנות, לעבודה מ־8—16 פרטים בכתב: ת"ד 1334 ת"א „מס' 0805844".

● לחברת לאספקה טכנית דרוש בלי עבודה דרוש בחנות צעיר רציני לאחר צבא לפנות לטלפון 82720.

● כננת אביבים דרושה עוזרת וחזראית לעצמים בשבוע 418055 בערב.

● אוברלוקיות דרושה לדברי סריגה, עמק יזרעאל 20 (פינת החשמונאים) ק"ב ת"א טלפון 825824 שטעוני.

● מטפלת לילד בן שנה עם משק בית ברמת־אביב טלפון 411006 בשעות הערב.

● למספרה דנה רח' ר"ג רחוב הרואה דרושה מתלמדת — 472790.

● דחוף!!! דרושות בחורות צעירות לעבודה אחראית לפרטים נא לפנות 787082 מ־8—15.

● סוכנים/ות דרושים לחצות בתנאים טובים טלפון — 250706 תל־אביב.

● דרושה מטפלת עם עבודות בית ובישול טל. 08'754080.

● דרוש מסגר ופועלי מתכת, גילון, רח' 48 מס' 8 יפו טל. 828356.

● למוסך סוסיתא קרית אריה דרוש מכונאי בוחן רכב טלפון 014725.

● מכנאי דרוש למתקנת מכשירי רדיו למכוניות נא לפנות מקום ישראל 1 ת"א — ניסים.

● דרושה ספרית א' דחוף בר"ג תנאים טובים 728612.

● דרושה מזכירה בוגרת תיכון לפחות, לעבודה משרדית מעניינת בין השעות 8—18 טל. 625831.

● דרושה עוזרת לחצי יום רצוי ידע בבישול 224620.

● בפ"ת דרושה נער/ה לעזור לאם טלפון 902521 בשעות אחרי הצהריים.

● לעבודה קבועה דרושות: ספרית מעולה ותלמידה מתקדמת סלון רוזי בת־ים — 600408.

● דרוש/ה בחור/ת בתנאי עבודה מעולה אונוכט ספטמבר 800098.

● בראשון לציון דרושה מטפלת מבוגרת לשעור 1—15 047830.

● דרושה מזכירה תשלוטת בעברית ואנגלית כולל הרפה בשעות אלה. לפנות טל. 222070, בין השעות 8.00 עד 13.00.

● דרוש הנדסאי מכונות בעל נסיון לתפקיד תכנון ופיקוח למכוני תערובת, וחוכלה במבוורת לפנות לטלפון 220070 בין השעות 8.00 עד 13.00.

● למשרד פרסום ויחסי ציבור נדרשת נציגת מכירות תכישורים חדרושים: כושר ביטוי ושכנוע תופעה נאה יוזמה ומין, ת"ד 86892 תל־אביב.

● למוסד ציבורי בקרית ת"א דרושה פקידת עזר (מתקבלות גם נערות לפני שרות צבאי) על המעוניינת להתקשר לצבי חיה טלפון 269211 שלוחה 368 או לת"ד 7102 הקריה תל־אביב.

● למשרד אדריכלים דרושה שרטטת (בעלת נסיון) + עבודות מזכירות חלקית טלפון 244824.

● יהלומים!!! מולות לחשכרת דרושים לושטים לבדלי נדיר למטה טלפון 825606.

● דרוש/ת רחוף!! ספר/ית מעולה מתקדמות, תלמידות וקוסמטיקאית 455960.

● תופרת מעולה לסלון כלות 4 ימים בשבוע 455080.

● דרושה מטפלת לילד בן שנה לשעות 15—7 בתל־גנים בגבעתיים טלפון 58418 אחרי שעות העבודה 473857.

● דרוש מכנאי לביח"ר לפלסטיק המשכורת בהתאם לידע, כישרון ורצון לעבוד. לפנות טל. 824348.

● 200 לירות ליום לצעירים/ות כמכירות „לימור" אלנבי 134 תל־אביב 614211.

● דרושה פקידה רצוי ידע שפה גרמנית או אנגלית ידע המצאות בהנהח"ש טלפון: 825805.

● לחברה מסחרית גדולה דרושה מרכזנית בעלת נסיון ודע בסיסי באנגלית נא להתקשר טלפונית לטל' — 262801.

● דרושה מטפלת לתינוקת לחצי יום טלפון 024728 בהשבע.

● דרוש צעיר לעמילות מכס. חדר 628 בנין אל־על תל־אביב בין 8 ל־5.

● דרושים פועלים/ות מוטרים/ות לעבודה בקרטונג'ים תנאים טובים 621803.

● רחוף למספרה „אמיל" — רמת־גן הרצל 64 דרושה ספרית.

● לאופנה „צלמי" תל־אביב לוינסקי 78 דרושות תופרות טובות ונזרות.

● לסלון „אריק" חולון סוקולוב 60 בסמכי דרושות תפורות ומתקדמות.

● לאוור פ"ת דרושות תופרות לזוגה 918500 (גם בשבת).

● בארמ"ב, לישראלים, דרושה מטפלת, מנוסה לשני ילדים + עבודות בית טלפון 02'80006.

● דרושה בחורה לעבודה בית + טיפול בתינוק, טלפון 262849.

● ממעילה נשיונל 20 מנוסה לעבודה רצופה בוקר או ערב 030'1030.

● יהלומים דרוש פועל ברוטדיר למעלה תנאים טובים רמת גן היצירה 25 ר"ג טלפון 790537 נחום.

● יהלומים! חוחר + ברוטדיר למעלה בתנאי מבון, היצירה 12 רמת־גן משעה 18 718404.

● דרוש מנהל חשבונות מנוסה למשרה מלאה, בתנאים טובים עבור חברת בנין להתקשר טלפון 84770 בין 12—8.

● מבוקשת לחולון אישה, 40—50 עם המלצות לניהול משק בית הזוג. חדר פרטי למגורים לחור. 844088, מ־17—19.

● ל„אגד" חבילות בנייריה דרוש נער לעבודה משרדית 791238 8—18.

● מטפלת ליום שלם בבית עם המלצות, 828103, לבקש חייט דכורה.

● דרוש פועל/ת למכונות קירור נייר קטנה, נסיון קודם רצוי. טלפון 251757, בין השעות 8—8.

● למפעל מתכת בחולון: דרושים תרטים ופקידת קבלה. טלפון 864864.

● בית מלאכה לארנקי נשים מחפש פועל/ת מתלמד/ת, „ליאור", דיזנגוף 247, תל־אביב.

● דרושים: מסגר או מסגר, עוזרים/ות להרכבת מכונות — לא מקצועיים. נא לפנות אישית! — „תיקרון בע"מ" — רח' המרכבה 20, אזור התעשיה חולון (אחרי המשבר) או טלפונית 801028.

● דרושה תופרת טובה בתנאים טובים, שד' ויינגייט 88, ת"א, לפנות לינחם.

● למפעל מחכת תעשייתי, דרושים פועלים מקצועיים ולא מקצועיים וחרט — לפנות ארי, רח' אלפסי 82, ת"א.

● דרוש נהג בעל רכב פרטי מת"א והסביבה, לעבודה קבועה לנסיעות בירעורוגיות ועירוניות. אפשרי גם לארם מבוגר. לפנות בציון הפרטים משפחה, שם, כתובת, גיל, מס' טלפון, סוג הרכב ושנת הייצור לת"ד 14288, ת"א.

● כתבנית בעלת נסיון רב דרושה לעבודה מעניינת במשרד מהנדסים. 415141.

● מרכזנית מנוסה — תנאים טובים, נא לטלפן — 245162, ת"א.

● דרוש צעיר יוצא צבא לעבודה כפקיד במחלקת הנהלת חשבונות, נא לטלפן 757211.

● דרוש מכנאי אלקטרוניקה לעבודה מעניינת במעבדה בדיקה סופית של ציוד אלקטרוני מתוחכם. נא לטלפן 757211.

● דרוש הנדסאי או מכנאי אלקטרוניקה בעל נסיון בתיקון וכיול ציוד בדיקה אלקטרוני, לעבודה מעניינת במעבדת תיקונים מודרנית. נא לטלפן 757211.

● מושב באלות מחפש מנהל עדכניה עם נסיון ודרישות מתינה. טל. 063805, ר.נ. עמק שורק.

● מעוניינים במסגרים מכניים (מכלנטים) למסגריה משוכללת בבית הרושת למלט שיק באיזור הרצליה, תנאים מצויינים. 037792, 087701.

● דרושה עקרת בית מנוסה ורצינית (רצוי מחולון והסביבה) לניהול משק בית וטפול בילד. תנאים טובים. טלפון 261115/6, 849046.

● קונדיטור ומכונאי דרוש 18—8, לבית קפה ברזילנה, 252808, גם בשבת.

● סלגרים עוזרים/ות דרושים מילק בר שפראום, דיזנגוף 148, ת"א.

● לסטלון דרושים: הולמות למכונות אוברלוק, שפי פטנט, ועובדות עבורות גמר, לפנות — בית־משלון", בן אביגדור 26 ת"א, טל. 86327.

● ל„נוטקס מורלס" בע"מ דרושה מייד דוגמנית בית (מירה 40). להתקשר בשעות העבודה בטלפון 87725, ת"א.

● למשרד רואי חשבון בתל־אביב דרושה כתבנית מעולה בשפה עברית. שעות עבודה רצופות 8—4. לפנות לטלפון 245821.

● דרושים תופרות וגזורות, „מעיין", רח' ייטל 12, פתח תקוה. 825502.

● דרושות עוזרות, בעבודה ביום, שעה, ... טלפון 825502.

● תעשייה המפעל ביאנקו 802507.

● להחברת אמריקאית בת"א דרושה נערה שלוחה לאורך בתל־אביב בתנאים טובים 825181.

● יבית"ר לסריגה דרושות תופרות לעבודת גמר. לפנות ... ת"א, יתודה 1021.

● דרושים/ות עובדת הורי דעת שפות אידיש אנגלית וספרדית לעבודה קבועה. לפנות ריה הריסטל — אלנבי 81, טל. 510425.

● דרושה מנהלת חשבונות סוג ד' ו־ נסיון של 3 שנים לפחות. טל. 254102, תל־אביב.

● בראשל"צ — דרוש מנהל חשבונות, תנאים ומוכיים מצויינים לאדם המתאים. 941400.

● דרושות טבחות ועובדות למטבח בר"ג בתנאים טובים. 735807.

● למפעל לקונפקציה דרושות: תופרת וגזרנית מעולות, תנאים טובים. לפנות „מריני צפת", שער 10, טל. 60278, ת"א.

● למפעל עובדת לקפל ואורגלון תנאים טובים „מריני צפת", שער 10, טל. 69278, ת"א.

● בנות אביבים, דרושה בחורה לעבודת משק בית 2—3 פעמים בשבוע טלפון 411405.

● דרושים עובדים מקצועיים לברכיות רוזנברג בשבר סביב ת"א, בשד' הר ציון 100, טל. 820008.

● דרושה בתכנות עברית — לפנות „למורה", שרות קבלה בע"מ, שד' רוטשילד 27, ת"א, בין השעות 12—14.

● לחברת ביטוח בת"א, דרושה פקידה לתיקים לאחר שירות צבאי. לקביעת ראיון לפנות 022421 — שיש.

● דרוש פקיד/ה עם ידע בהנהח"ש ליום עבודה מלא טלפון 626718 לפנות לגר.

● יהלומים!!! דרושה קבוצה לאבנים קטנות מקום מרכז בסודר + כלי עבודה לפנות טלפון 012404.

● יהלומים! עובדים לכל החלקים ותלמדים/ות מרחיב 0 שלום.

● דרושות נשים בגיל 60—30 לטיפול בחולים במסגרת הבית, למועמדות המתאימות תינתן הכשרה מקצועית לפנות „לסטב" נורדוי 60 ת"א 12—9.

● דרושה עוזרת + המלצות, פעמיים או שלוש בשבוע 410500.

● למפעל פלסטיק באיזור התעשיה בחולון דרושים פועלים לעבודות במשמרות — טלפונים 846451 840207.

● יהלומים דרושים למטה פטנט ורבלנדיר למטה — טלפון 006830 מ"ח בערב.

● דרושה מטפלת לאשה מבוגרת לחצי יום תנאים מצוינים 040200 בערב.

● דרושים סטודנטים/ות סוכנים/ות להפצת מוצר מבוקש 180 ליום אלקטרוניקה ה' נגב 4 ת"א טלפון 86040.

● למכון עירוני דרושה נערה לחוף להתקשר טלפון 067'5081 — 067'50251.

● דרוש מקיר לעשל למפעל אלקטרוניקה א.א.י.ם. דרושה ידיעה בסיסית בהנהח"ש וידיעה בסיסית חשבונות. או שנים בצבא שהשתחררו אשורות קידום נרחבות לפנות טלפון 787181 עד 92.

● דרושים סוכנים/ות להפצת מוצר יבוא מבוקש בארץ 268752.

● מסגרי אחזקה!!! פועלים כמשמרות!!! נשים לעבודה קלה — דרושים לתעשיה גדולה בחולון. משכורת טובה. מסחרי בשמחון! להתקשר 842660.

● לקונפקציה דרושות פועלות מקצועיות לוגנר אוברלוק, לולאות וכפתורים בתנאים מצוינים. 812644.

● דרושה עוזרת — רק עם המלצות משכורת משולמת להתקשר 261874 16—19.

● לחברת ברינקס (ישראל) בע"מ דרושים עובדים לעבודה בתחנות. הכישורים הדרושים: כושר, נוטני טובה, רשיון נהיגה מעל 4 טון. לתאימים, שעשרר משכורת התחילתית של כ־3000 ל"י. אשורות קידום לעובדים מוצלחים. לפנות: תל־אביב, מגדל שלום, קומה 3. טלפון 53787, ת"א.

● ברחובות דרושה פקידה לא מוכנת במלח לחצי יום ידע בהנהלת חשבונות בתכנות. עזרנות, ידע בביטוח תנאים טובים 03'951100.

● דרושים חובשים ואחיות למוילים ולשמירה פרטית, תנאים טובים למתאימים, נא לפנות לטלפון מכטר 041504 בראשון לציון בין השעות 9 עד 17.

● למירה בהרצליה דרושה מטפלת לחינוכית, לא בשבת 095788.

● דרוש/ה מורליסט/ית מנוסה לקונפקציה נשים — תנאים טובים.

● מנהלת חשבונות עם נסיון (רצוי אצל רואה חשבון) — דרושה להנהלת חשבונות תנאים טובים. טלפון 57821, בין 18—18.

● ברחובות דרושה עוזרת למשפחה עם 3 ילדים. טל. 051678, בערב.

● דרוש/ה גזרן/ית מורליסט/ית לעבודה חלקית או מלאה אופנה יפה, חלוצים 10, 826188.

● דרושה אשה לשני ילדות לכל יום משעה 12 עד 15 ברחוב בלוך ת"א. טלפון — 224485.

● דרושה תלמידה „סלון יורם", דיזנגוף 25, טלפון — 268602.

● בריסון (קיראון) דרושה מטפלת מנוסה 14.30—8.30 753717.

● דרושה מניקוריסטית ידע עם תלמידה לכפרות. טלפון 237957, רותי.

● לקוסמטיקה דרושה צעירה היודעת היטב לעבוד בשעות ליום עבודה שלם. 220745.

● לקוסמטיקה דרושה דחוף עובדת רווקה, מקצועית, מעולה ועצמאית ליום עבודה שלם. למתאימה תנאים טובים. אפשרי גם לאמפליציה. 220745 מ"10.

● מתלמדת דרושה לסלון לתסרוקות לכלות. כלי, יום, שישי, תנאים מצוינים, טל. 286044.

● דרושים מורים רחיים לשרטוט אדריכלי למשרדאות לבבל"ם תיכון רחוב 704004, 220858.

● ל.י.כ.מ. ישראל בע"מ דרושה נסכלת עברית אנגלית לעבודה. של 4 שעות ביום. להתקשר טלפונית 280111, תל־אביב.

● סטודנטים דרושה לחברה פרסום בינלאומית ל־8 שעות ביום. לפנות ... עם ידע בהנהח"ש — ת"ר 2478 תל־אביב.

● לסלון כלות דרושה רחוף ספרית למתאימה תנאים מצוינים אסטרי חצי יום כלי שישי אלנבי 18 טלפון: 57903.

● לחברת בטוח בת"א דרושה פקידות לבתנות מעולות לעבודה רכב של גיל 25 שדרות רוטשילד 27 קומה ב' טלפון 623810.

● דרושה תופרת מקצועית לקונפקציה, יתרונים תנאים טובים 707363.

● באים אחד מטפלת בלה לחינוך ... — בערב.

● פקידות לעבודה בתוכנה דרבוג באזור תל־אביב, הענף הבונה של ... טובה בעברית ... פרטים ... אנגלית.

● להברה לחלקי תולדות החלקו בראשון רכב בתל־אביב דרוש ... המעוניין לעבוד ...

● להברה בתל־אביב דרושה עוזרת להנהלת חשבונות ... שעות העבודה 8—16 לפנות ת"ד 14130 או טל.

● דרושה מוכרת לבגדי סריגה לנשים, לפנות לבי ... ליכנרה ...

● מכנ'יוסטית נאה דרושה, תנאים טובים פרטים טלפון 702461.

● למכירה ליילנר מערבל בטון אפשרות לשותפות אשרי חלק בתשלומים לעבודה בהרצליה בערב 010008 — 843087.

● דרוש הנדסאי בנין משרה קבועה טל. 80144 בין השעות 8—12.

● דרושים שומרים לשמירת מתקנים באזור תל־אביב חולון, חיפה, העבודה במשמרות לפנות בציון קורות חיים וגיל לת"ד 8751 ת"א למספר 118 עד ליום 20.8.74.

● דרוש עובד בגיל 30—55 לבית מלאכה „אוליבלט", לרצועות עור, 5"מ שעות, בגבעתיים מרכז המלאכה, בורוכוב ... 742084.

● למוכר ציבורי דרושה מנהלת השכירות בעיק העבודה עד 3 ... ת"א ... 110.

● למפעל מזון בהרצליה דרושים טבחים עיבודי בצק לאפייה ומתנאי ... לבית ...

● ציבור/ית ומינוטור/ית לאור מכונה משכורת טובה אפשרות ...

● דרושות מטרית ואוברלוקיות ומתפרת "שר" ויטיני נבון 10 ת"א בהצב מלוקין.

● דרושים 1) מנהל עבודה עצמאי למסגריות אלומיניום בתנאים טובים 2) מסגרים ומרכיבים לעבודות אלומיניום 3) מרכיבי תריסים עם רכב ובלים לפנות טל. 190108 בשעות העבודה.

● דרושה מטפלת לתינוק + סדור של במרכז פתח־תקוה 008301.

● אישה לטיפול בשני ילדות בת 5 בגן ובת שנתיים מ־14—7.00 בפתח־תקוה טלפון 018818.

● לאופנת אליסלר דרושים פועלים/ות לקונפקציה לגברים רח' השומר 1 ת"א — 57341.

● דרושה מנהלת חשבונות בקיראון לחצי יום עבודה נסיון קודם הכרחי להתקשר בין 9—14 702401.

● דרושה עוזרת לגננת בגן „יעל" ברמת אביב טלפון 008010.

● לחח ויסוצקי דרוש פועל נסיון לא לפנות למנהל העבודה במפעל רח' החשמונאים 108 ת"א בשעות 8 בבוקר עד הצהריים.

● דרושה פקידה כללית מתחילה שעות העבודה 7.30—15.30 „אנקור" הנגב 7 ת"א.

● דרוש חשמלאי מנוסה בהתקנת שלטי ניאון בעל רשיון מחינה „לבורניאון" עולי ציון 8, יפו 823037.

● 1) דרושה פקידה לחצי יום 2) פקידה / קופאית — טלפון 220788.

● דרושים מסגרים לעבודות מדויקות (זיווד) ונערים מתלמדים ואלקטרוניקאים בע"מ רח' האומן 12 אזור התעשיה חולון טל. 840148 בשבת 244108.

● דרושות פועלות לקטיף ולאורזות בביח"ר בתל־אביב, רח' סלמה 90 ת"א.

● למולק בר שטראוס ת"א דיזנגוף 148 דרושים 1) עובדי דלפק 2) עובדי נקיון 3) סלגרים.

● דרושה עוזרת לגן ילדים מנוסה + המלצות לפנות מ"8 בערב 020410.

● דרושה פקידה מתחילה שעות העבודה 4—8 לפנות 80761.

● דרושה משפחה אומנה מתל־אביב והסביבה לבחור בן 20 דובר עברית וצרפתית ת.ר. 24090 ת"א.

● ביפו: דרושים נערים לעבודת ליצורניאון, עולי ציון 8 (ליד חשעון).

● יהלומים! דרושים פועלי טיפרים לכל חלקים לחומר יפה, היצירה 20, רמת־גן, ק"ב, נעים אחרי הכורסה.

● דרושה מוכרת לבוטיק — 282830 ת"א.

● דרושה מטפלת בתינוקת — ... ובקש ... בשעות הערב.

● בחורה מנומסת לבתי שעות ומחפה ... ויקינו ...

● דרושה מטפלת לתינוקת כלל ... לבערב מחזה 12 בצהריים בוחלי בנים חברת „משמר" בולוכת ח"א.

● בנוני שמירות לחיילים ... עבודה במקום ... בשבת ...

● אשה לטיפול בתינוקת בתי ... ב־8—15.00 עם הפעלות ...

מכוניות למכירה

דארט־וליאנט

האמריקניות של
קרייזלר
הנמכרות ביותר
בארץ

● בהזדמנות! קרייזלר 180 71, 40.000 ק"מ קנוב טסט + רדיו + טייפ, מצב מצויין 26000 ל"י. 011730.

● דודג' דארט ספורט נ"ג.ת., מיוחד — במחסני „ארי". 80010.

● ביואיק 1966, יד ראשונה מצב מצויין, טל. 80144.

● דודג' דארט 68, אוטומטית, מלא, הגה ומעצורי כח, מיזוג אוויר, כו נרדרה. טלפון 472428.

● דודג' 17.000 1971 ק"מ 40.000 ל"י, טל. 03—087060.

● פונטיאק — פיירבירד, מודל 78 20,000 ק"מ כל ה אבזרים והשכללים. טלפון 10—20, 8—18 478867.

● דודג' דארט 71 אוטומטי, מזגן, מצב מצויין, 60,000 ק"מ. להתקשר מראשון 785026.

● שבי־טו־אוטוס 62 מצב מצויין, טייס + רדיו 851611.

● ביואיק אוטומטי 1965 מצב מצויין, מזגן והגה כח 17,000 ל"י. 014600.

● קרייזלר 180 אוטומטית 71 82,000 ק"מ, מצב חדש + רדיו. 474847.

● אולדסמוביל 67 אוטומטי שמורה היטב ובלמים בת הצרום. 704268.

● למכירת שברולט אימפלה 6 69 צילינדרים מעצורי כח והגה כח במצב מצויין, רדיו + טסט 88,000 ק"מ מחיר 88,000 ל"י, טלפון — 011917.

● רמבלר אמריקן קומפקטית מחודשת 1965 + תוספות בהזדמנות 731405.

● דודג' דארט 67 בהזדמנות, מנוע חדש וסוראיה. 884178.

● שברולט קונטיננטל 1971 בהזדמנות — 3276—051.

● אימפלה 63 + טסט, טייפ לעכור אוטו. בהזדמנות — 021078 — פרס לשבת.

● ואליאנט 1967, במצב מצויין, אוברלול, טייפים. 449536.

אופל

● אופל רקורד סטיישן 1700 אוטומטי 1972 87.000 ק"מ. טלפון 850794.

● אופל קארט מסחרית מודל 66, טסט לשנה, טלפון 780321.

● אופל קארט סוף 65, שמור יד ראשונה, 803431.

● אופל קומודור דת לוקס 6 צילינדר 23.000 ק"מ, אוטומטית, רגם 73, טל. 281188.

● אופל רקורד 1700, מסחרי 20—16, 018014, 1964.

● אופל קומודור קופה 68, על הכביש 71, 80,000 ק"מ בחייבה + רדיו וטייפ, חייבת להימכר בשבת, טלפון 258830.

● אופל רקורד 68, אחרי טסט, 727778, אחה"צ.

● אופל קפיטן, 1958, במצב מצויין, טל. 843091, אלון.

● אופל רקורד 1972 47.000 ק"מ, 02'838003 בעבודה, 02'260058 בבית.

● אופל רקורד 1700 12.500 1964 טסט לשנה + רדיו, 282087.

● קדט 1970 מצויינת יד ראשונה, טסט לשנה 24500 החודה 16 לאשקלון, לביזו.

● אופל קדט סטיישן במצב טוב, 1970, טל. 813824.

● למכירה אופל רקורד בי מצב טוב, 1967, טל. 788864, בשעות הערב.

● אופל רקורד 1700 71 יד ראשונה, קופה במצב מצויין, סגר סוכם 3 חודשים, 822872 לצלצל ערב.

● אופל רקורד סטיישן אוטומטי אוגוסט 1972 דגם 78 72,000 דחוף 1 — 950218.

● אופל קומודור 1970 חנה חדרורלי, יד ראשונה טל. 731466.

● אופל 71 סטיישן + טסט לשנה + רדיו, מצויין 761764.

● אופל רקורד 1965 יפה + רדיו, 872305.

● דודג' רקורד 62 סטיישן מנוע 71 שמורה 83 ק"מ.

● אופל רקורד 1961, סטיישן שמורה היטב, טסט שנה.

● אופל רקורד 63 סוכם ... נבעתיים.

אוסטין

● אוסטין 1100 במצב טוב, 1100 שנת 64 מנוע חדש, טל. 250075 אחה"צ וערב.

● אוסטין סטט חודשים, מנוע 74 טלפון 450405.

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 67 במצב מצויין, טלפון 288755, 4.00—7.00.

● ב.מ.וו. 1600, 71, במצב מצויין 30,000 ל"י. 10.00—21.00, 414988.

● ב.מ.וו. 1600 71 במצב ... 97808 בבית.

● ב.מ.וו. 700 1964, מצויין.

● ב.מ.וו. 700 ... מצויינת ... 917091, 305808.

● ב.מ.וו. 700 ... מצויין 872863 — 31892 לכל.

● ב.מ.וו. 2002/73 אוטומט 19000 ק"מ 822572 לצלצל ערב.

● ב.מ.וו. 2002/73 אוטומטי, חדש הכבישות ... 051638.

● ב.מ.וו. 700 ... סטט 10 חודשים, 700055.

דופין

● דופין 60, ... 840005.

● דופין ... 1958 ... 830860.

אלפא רומאו

● אלפא סוד 1974 + רדיו, 14,000 ק"מ לכל ... 652276.

● בהזדמנות אלפא רומאו 1971 שנה ... 911719 03'23036.

● בהזדמנות אלפא רומאו ... מצב טוב ...

● אלפא רומאו 1973 טסט ... 029028.

● אלפא רומאו ג'וליה 73 במצב מצויין 286802.

● אלפא רומאו 7.000 1974 ק"מ, ... 288214.

● למכירה אלפא רומאו סופר 1600, ... 30,000 ק"מ ... 261792 ,88880.

אודי N.S.U.

● אאודי 100, אוטומטית 1072 + מערכת סטריאו 709581.

● פרינץ 1000 1970 ... 12,500.

● אאודי 100 אל.אס. 1972 + רדיו ... 781120.

● פרינץ 4 1968 במצב מצויין, טסט לשנה 440185.

● פרינץ 1969, 8,000, במצב מצויין, 924670.

● פרינץ 1969 סטיישן, 70.000 ק"מ, 6500 ל"י. 787892.

● בהזדמנות פרינץ 4 69 + רדיו, במצב מצויין, 840424.

● פרינץ סוף 69, רדיו, גרנים, 70.000 מצויינת, 874508.

● אודי 100 אל.אס. 70.000 ק"מ, ... 082458.

● פרינץ 4 שנת 1969, מצב מצויין, טלפון 50487.

● נ.ס.או. 1200 מצויינת 1970, 60.000 ק"מ בבוקר, 89011, 284.

● פרינץ 1000 1965 במצב טוב, בהזדמנות, טלפון 021884.

● פרינץ 1000 מודל 70, 00.000 ק"מ, 788765.

● נ.ס.או. 1100 1966, מצויינת, 7750, 051'4970.

● פרינץ 4 68 מצויינת, 8,000, 84,000. 042141.

● בהזדמנות נ.ס.או. שנת 1960, 740170.

● פרינץ 1000 1970 סטיישן יפה + טסט — 872885 ,51802.

● פרינץ 4 63 במצב טוב, 906011, 007460.

● פרינץ 1969, 1200 — יד ראשונה, 861270.

● פרינץ 69 70,000 ק"מ, 783408, 6.000.

● אאודי 100 אל.אס. אוטומטית 72, במצב חדש — 004802.

● נ.ס.או. 1200 מצויינת 1971, 58,000 ק"מ 868871.

הילמן

● הילמן 1965 — 3,000 ל"י ... 822063.

● הילמן מינקס 1966 אוטומטית, סטט ותוספות. טלפון 782780.

● הילמן „סופר־מינקס" 1965 אוטומטית טלפון 700918.

ווקסהול

● ורנל נסיעת למכירה. ווקסהול ויקטור סטיישן 1965, טסט לשנה, טל. 03—012248.

● למכירה ווקסהול ויוה 04 במצב מצויין, טל. 03-0822870.

● בהזדמנות ווקסהול סטיישן 68 אחרי אוברול וגיר. 745198.

● ויקטור 72 יד ראשונה 724807, צבי.

● ווקסהול ויוה 69 4 דלתות, אוטומטית, טלפון — 850058.

ויליס

● ויליס סטיישן 1000, מצב טוב טלפון 010107.

● הקודם זוכה) ויליס סטיישן 2750 1962 הרצל 20.

פעם
VOLVO
תמיד
VOLVO

● וולבו אוטומטי מודל 71 להתקשר בשעות הערב טל' 70530.

● וולבו 69 אוטומטית טסט לשנה 16.000 ק"מ 092528.

● וולבו מודל 1970 במצב טוב, למכירה. 085217 בערב.

● הזדמנות וולבו 164 1970 במצב מצויין 6 צילינדר אוטומטי מיזוג אוויר הגה כח 30.000 ל"י, טל. 03/092128.

● וולבו 144 אוטומטי מודל 1968 במצב מצויין טלפון — 28447.

● וולבו 70 שמורה, גיר ... 82.500 ל"י 02—221078.

● וולבו 78, גיר רגיל, 3600 ק"מ, במצב מצויין 40—25 בשעות 17.00—20.00.

● וולבו 1963 מצב מכני נהדר. 41191 גם בשבת.

● וולבו 68 מצב טוב לרגל נסיעה טל' 98230.

● וולבו 68 מצב טוב לרגל נסיעה טל' 952300.

טריומף

● טריומף 1960 1300 מנוע 1971 מצויינת בהזדמנות — 58.

● למכירה טריומף הרלד מודל 71 במצב טוב מטסט ... 088881.

● טריומף (69 מצויין ארונה) ... 048186.

● לרגל נסיעה טריומף 1300 1973, במצב מצויין 57,000 ק"מ, 18,500 ל"י 729602.

● טריומף הרלד 1968 יפה + טסט, 872805, 61892.

● טריומף 1300, 1970 במצב טוב + רדיו, טלפון — 08—068726.

● טריומף הרלד 1961 מנוע + טסט — 6,500 757388.

● טריומף ספורט 1965 גג נפתח, 8,500 ל"י, 750892.

טנדרים

● טנדר סוסיתא כנור, 70, במצב מצויין, אחה"צ 30081 ובשבת — „אוראל".

● הנומג קבינה כפולה 72 28,000 ק"מ, טלפון 840808.

● טנדר סטודיבייקר 1962 ... 4,000 חודרי 2 רמת־גן.

● הנומג קבינה אחת 73, ... מנוע אחרי שיפוץ, טסט לשנה, ... 750686.

● בהזדמנות! הנומג הכי של מודל 77 אחרי תאונה 22095.

● טנדר סטודיבייקר 62 אחרי אוברול, טסט לשנה טל. 674161.

● למכירה טנדר דו 200, ... טסט 10 חודשים. 914758.

● טנדר דודג' 100 די בטצב מצויין 1973 80.000 ק"מ ... 1016.

לארק

● למכירה לארק 1960 מנוע שברולט 10,800 טל. 872058.

● לארק 1968 + אוברול מנוע וגיר + רדיו + טסט שמורה היטב — 5,500 918101.

● למכירה לארק 68 אחרי אוברול, טלפון 782484.

● לארק 68 מנוע אחרי אוברול, 20,000 ק"מ, 256000.

● לארק 68 מנוע אחרי אוברול, 20,000 ק"מ, 255006.

● לארק 61 במצב טוב מנוע שברולט 73, 910587.

● לארק 1961 מנוע מחודש וגיר טרי ... 916108.

מוריס

● מוריס — 8,000 ל"י ... 440540.

● מוריס 1100, 3,000 בהזדמנות טלפון 012006 כל היום.

● מוריס 8 מודל 1047 במצב מצויין טלפון 005881.

● מוריס אוקספורד 1960, טל' 285032 9—12.

● בהזדמנות מוריס 1100 68 למחיר התלמה טלפון 80191.

● מוריס 1100 1967 במצב נהדר, טסט לשנה 768003.

● מוריס אוקספורד סוף 61 + רדיו + צמיגים שמורה 708908.

● למכירה מוריס מסחרי 1965 אחרי טסט במצב מצויין 250488 746168 למסרי.

מיני־מיינור

● מיני מיינור 65 בהזדמנות במצב טוב — 9,600 טלפון בשעות העבודה 2912084 לאחרי מיום ראשון.

● מיני מיינור, סוף 01, מנוע 71 יד שניה, במצב טוב טל' 705514.

● למכירה מיני מיינור סוף 1960 טל' 761801.

● מיני סטיישן 1968 מצויינת + צבע 0,600 ל"י טל' 265088.

● מיני מיינור סטיישן 1969 77.000 ק"מ, יד ראשונה. 416840.

● מיני מיינור במצב מצויין 12,000 ל"י, טל. 061020.

● מיני מיינור 68 במצב מצויין, אוברול כללי, טסט לשנה, רדיו, טל. 053'00058.

● מיני מיינור 61 מנוע 71 טל. 472504 בערב.

● אמריקאיות

● מיני מיינור 1961 במצב מצויין + טסט לשנה טל. 449877, 447083.

● מיני מיינור 1000 סטיישן 1968 18,500 ל"י טל. 478448.

מסחריות

● משאית שברולט אפאצ' 80, 1965, ארגז מגור, שמורה — טלפון בעבודה 452116 בבית 418568.

● דודג' 800, במצב מצויין סיכות בריאותיות, בתים בראילן 61/8, צבי.

● דח שבו מסחרית, מנוע גדול 1968, טל. 263881—03 בין השעות 8—14.

● למכירה משאית דיזל נ'י.ם.סי. 1964 מנוע פרקינס מיראזי 6 לאחר שיפוץ כללי טסט לשנה, טלפון 954760 בערב.

● בהזדמנות בדפורד מסחרית 1968 מנוע חדש. 740355 ,857218.

● רנו מסחרי נוסעת בהזדמנות 710 ל"י, טלפון — 708266.

● למכירה משאית קליזטר 1965 מחור תקלאי בערב — 267838.

● משאית וולבו נ. 88 דבל אקס 1972, 780715.

● קומר מסחרי 2500 1960, במצב מצויין, טלפון! 744807.

● אוסטין מוננו נייר, אפשרי ציוד ומתקן נייר, טסט לשנה 416200.

● ליילנד כיבר 1964 + חייבר במצב עבודה טלפון! 724187.

● קומר מסחרית קטנה 1965 + טסט מצויינת בעבודה — 210084 אלמון.

● משאית ליילנד 62 עם מקום עבודה, טל. 904825.

● משאית „פיאט 682" מודל 1970 עם ארגז תייבר בהזדמנות ! לפני מבר טל. 264187.

● סוסיתא טויק 800 ת.אס במצב טוב 125.000 ל"י טל. 057'70501.

● פיאט 500 מסחרית 61 מצב מכני טוב. 705917.

● משאית חייבר 61 מס 1057 ... 906877.

● משאית ליילנד קליבר, 1969 ארגז ארוך, טלפון — 028010 ,927767.

סימקה

סימקה
מכונית טובה
מבית טוב
בית קרייזלר
והסשיר אנשמה

● בהזדמנות חלקים סימקה 1000, מנוע 1970, גיר, כו"כ ... ארית.

● סימקה 1000 1968 טסט לשנה אחרי אוברול. 870248.

● סימקה 1964 במצב טוב, + רדיו טל. 925858.

● סימקה 1000 1964 רדיו, בנגו שימושים, 882078 רחובות.

● סימקה 1800 1966 לסתות בבות 052860, בעבודה 940275.

● סימקה סטיישן 1970, 1501 במצב טוב. 980120.

● סימקה 1000 1962 מצויין, טסט טל' 858740.

● סימקה 1100 מסחרית 1970, 84,000 ל"י, 840001.

● בהזדמנות סימקה 1000, מודל 70 מצב מצויין טל' ... 892180.

סוסיתא

● סוסיתא ראווד רובים קמיע ג' 1970 מצב טוב.

● סיפה 1000 1961 דגם אמריקאי במצב מצויין, טלפון 58814.

● למכירה סימקה 1070 — 14.600 ל"י, טלפון 208465.

● 8.800 ל"י סימקה 1000/ 65 במצב מצויין, 03'708451.

סאאב
SAAB
294897

● סאאב 64, מנוע מחודש + טסט בעבודה 479040, לשמאל בשבת 846345.

● סאאב מסחרי 1966, טסט חצי שנה, טל. 832456.

● סאאב מסחרי 1965 מישור, מכונות, טלפונים — 068087 034200.

● חינם מקלט רדיו! כיסויים למושבים! ושטיחים! לכל חצי חינם! לכל הרוכש סוסיתא משומשת מתמוכנות המרכזיות, רכב ישראלי, דרך בן צבי 88, יפו. 826008.

● למכירה סוסיתא סטיישן 1967, מנוע חדש — לפנות 01801—007. מרכז המשק — עין־גב.

● חינם מקלט רדיו! כסויים למושבים! שטיחים! תי כל חצי חינם! לכל רוכש סוסיתא משומשת! עם אחריות המפעל! (ללא חיקויים. פנה ל„רכב ישראלי", הסוכנות המרכזית, בן צבי 88, יפו, 826008.

● סוסיתא מסחרית 63, טסט רדיו במצב טוב. 126437.

● סוסיתא 1960, מסחרית, מנוע פורד, מצויינת, טלפון 724808.

● סוסיתא משומשת — קנה רק בבוקר. רק אצלנו תקבל סוסיתא כמו חדשה כי אצלנו הניפוי והתורות זה העיקר. אנו לשרותך בכל עת. מ.ט.ם. רח' בן־שמן 10, ת"א (מסגרת נשר חלת יצחה). טלפון: 083200, מוסך סוסיתא קרית אריה, אזור התעשיה פתח תקוה, רח' אריה שנקר 8, טל. 014725.

● למכירה כרמל נלבוע 4 דלתות שנת 70 + טסט מצב נהדר — 18.000 לירות. לראות ביום, בית רנטה 18, קומה ב', לבקש את אשר.

● סוסיתא סטיישן מנוע פורד, מצב טוב מאוד. טלפון 281440.

● למכירה בהזדמנות כרמל רוכס 68, טל. 651507.

● סטיישן 60, משומצת מוסך קרית אריה, טלפון 914725.

● גלבוע 1970, משומשת — מוסך קרית אריה, טלפון — 914725.

● סוסיתא מסחרית 1966 מנוע פורד + גגון, טסט לשנה, במצב מצויין, טלפון 258006 בערב.

● סוסיתא סטיישן 70 אחרי אוברול כללי בהזדמנות טל. 049410.

● כרמל 1969 טסט לשנה גלגלים, בצעלצ'ן 40 גבעתיים טלפון 201131 גם בשבת.

● סוסיתא מסחרית 1970 יד ראשונה, מצויינת, טלפון — 847877.

● למכירה טנדר סוסיתא שנת ייצור 1971 טסט לכל הי שנה, לפנות בית אריזות „כופר" תה"ה, רח' פונקסר עיר הרכבת, טלפון 917701/2.

● סוסיתא סטיישן 1962 חיי בית, להמכר, טלפון 987800.

● כרמל דוכס 1970 במצב מצויין, 12,000 טלפון — 730762.

● סוסיתא מסחרית מודל 1968 במצב מצויין טלפון 799020 בבית.

● 2 טנדרים סוסיתא מנוע מודל 1968 טלפון — 844166.

● סוסיתא מסחרית 62 טסט 6 חודשים, 88380 בשבת.

● בהזדמנות! טנדר פופור תא 1960 יחיאל דהרי, שכון ח' 23, ראש־העין.

● סוסיתא טנדר 1967 בי' מצב טוב, אחרי אוברול — 908910.

● למכירה טנדר סוסיתא משומשת 1978 או 1971, טלפון 012197 ,625844.

● סוסיתא סטיישן 60 במצב טוב, מאור טל' 801846.

● טנדר סוסיתא 1970 במצב טוב של 50424 ,51020.

● כרמל ויזום 1960 לא חיבת צבאות טלפון 201097.

● סוסיתא מסחרית 1968 מנוע פורד להתקשר מ־16.00.

● טנדר סוסיתא 1971 במצב מצויין 15.00—19.00 ...

● גלבוע 4 דלתות 1966 — 12,000 שימור/עמיר רחוב נגגו 105 — 5 בתים 1.

● למכירת טנדר סוסיתא 69 מצויינת עם טסט 019812.

● סוסיתא 70 במצב טוב 10,700 ל"י, טלפון 280558 829276.

● כרמל דוכס 69 לאחר של מצויין. 051'7687.

● סוסיתא מסחרית 69 במצב טוב, טל' 05—0449.

● סוסיתא 70 מסחרית, במצב טוב 10700 ל"י, טלפון 280558 820276.

● טנדר סוסיתא 71 שנה ... סטיישן. ראשייה ... 10.00.

סובארו

● סובארו 1300, 1972, 65,000 ק"מ, טלפון 440404.

● סובארו 1300, צהוב, בי מצב מצויין, שמירה להוראת נהיגה. 1108—03.

● בהזדמנות סובארו 1400 ג'י.אס.אר. קופה 1972, טל. 018509.

● סובארו 1300, צבע, טסט, רדיו ומאוורר. טל. 230145.

● סובארו ארגז מיני 1972, כמו חדשה. 27,000 ק"מ. רדיו וטסט. 87577.

● סובארו 1072 במצב מצויין טסט על חודשים רפוד וצבע חדשים. טלפון 108822.

● בהזדמנות סובארו ג.ס.ר. 1078 במצב חדש 26,700. 748538.

● סובארו 1000 מודל 1079 מצב טוב 40,000 ק"מ, טל. 888015.

● לרגל נסיעה — סובארו ג' אל. 1400 סטיישן, 1078 במצב מצויין 30,000 ק"מ, בי שבת — 100021, בעבודה — 888850.

● סובארו ג'י.ס.ר. 1078 בי מצב מצויין טלפון 028120.

● סובארו 1972 1300 יד ראשונה, 42,000 שמורה היטב, טלפון 03/041100, בערב.

● מיני סובארו מודל 1073 14,000 ק"מ, במצב מצויין טלפון 041/08720.

● למכירה סובארו ג'י.ס.ר. 1073 בהזדמנות עם כל האבזרים טלפון 412557.

● סובארו 1073 יד שניה אחרי 40,000 ק"מ 507037.

● בהזדמנות סובארו 1300 1078 בבית: 03—7ס051 בעבודה 03/201111/414.

● סובארו 74 לאחר תאונה 6.000 ק"מ הסמנר 20.

סיטרואן
CITROËN

● דה שבו 66, במצב מצויין טסט לשנה, החרמים, קרית שרת, חילון, ארז טל. 446868.

● למכירה ציטרואן מנהרי קופה 64, טסט שנה, אוברול כללי אריק או והר בין השעות 12 עד 8, בצהריים.

● לרגל נסיעה: דה שבו מודל 1064, במצב מצויין טל. 700097.

● למכירה דהשבו במצב טוב מודל 68, 5,800 944527.

● ציטרואן 1076, אנטיקה, יפה ומוגבה, טלפון 964006.

● דה שבו 64, מצב מצויין שנה טסט, טלפון 230384.

● דה־שבו 1065, מנוע גדול טסט ינואר, טל. 62624.

● ציטרואן אי. די. 1061 טסט 3 חודשים 7,000, טל. 415441.

● למכירה ציטרואן ג'י אס. 1974 טלפון 501008.

● דה־שבו 1060, מצויינת צבע + אוברול, עם כבלים, 741590.

● דה־שבו 60, מצב מכני מצויין טסט ברצפה.

● דה־שבו ציטרואן 1970 ורחמופה 0 רפתייצחק.

פז'ו

● פז'ו 404, 1961, + אור ברגל + רדיו, גגון. טייסה 03—.

● פז'ו מודל 404, שנה טסט במצב חדש, טל. 027137.

● פז'ו 404, 71, אוטומטית 60,000 ק"מ + רדיו, ראשונה, 31,000 ל"י, טלפון 046104.

● פז'ו 204, 1966, אחרי אוברול + טסט לשנה, במצב מצויין. 850069.

● פז'ו 304 1972, 21,000 ק"מ במצב מצויין לפנות טל. 212481.

● בהזדמנות פז'ו 401, שנת 1062, טל. 446220, בבית.

● פז'ו סטיישן 404 אוטומטי 29,000 ק"מ, 1973, טלפון 12—16.

● פז'ו 404 מודל 70 אוטומטית עם גגון, מצב מצויין 416050.

● פז'ו 404, 1960, במצב טוב, 10000.

● פז'ו 1071 401 במצב טוב + רדיו טלפון 720429.

● פז'ו 504 אוטומטי 1970 יד ראשונה. 418300.

פולקסוואגן

● וואו של חיפושית 1960 18,000, 1500 ... 907205.

● פולקסוואגן חיפושית 1966 רדיו וטסט במצב טוב 98204.

● פולקסוואגן 411, 1970 95,000 ק"מ טעלתח ומסוגרת + רדיו טל' 380806.

● פולקסוואגן 1961 מנוע חדש 1968, 17 חולון, ארם. שבת אחה"צ.

● פולקסוואגן 411, אוטומטית, 1969, במצב טוב טסט לשנה 25,000 ל"י, לפנות בין 0—5 בערב, טל' 840750.

● פולקסוואגן ווריאנט 1969 בהזדמנות 051'61502.

● פולקסוואגן 1972, דגל, יד ראשונה, 55,000 ק"מ, ... 472184 ,479821.

● חיפושית 1500, 1969, בי מצב מצויין מ"ח — 45710.

● פולקסוואגן פרינגום 1969 בהזדמנות 17.000 ... בשבת.

● פולקסוואגן דגל קבינה 66 08/07,000 ק"מ 81,000 בערב 051/7274 061/2501.

● למכירה חיפושית פולקסוואגן 1900 במצב טוב מחיר 17,500 ל"י, טל. 234447.

● פולקסוואגן מסחרי גבוה 1973 רדיו גגון טל. 081098.

● בהזדמנות פולקסוואגן אוברול טסט רדיו, טלפון 040847.

● חיפושית 1000 רדיו טסט מצב מצויין 854863 בערב.

● פולקסוואגן 1961 במצב טוב 7,500 ל"י טל. 78227.

● חיפושית סוף 71 אל־סגרה רדיו + טסט + ביטוח — 441802.

● פולקסוואגן קבינה כפולה 72 בהזדמנות טלפון 980745 בערב.

● פולקסוואגן חיפושית 1900 1972 ק"מ 20,000 טלפון 787676.

● פולקסוואגן מסחרית 70 טסט לשנה מצב מצויין — 001312.

● למכירה חיפושית מודל 68 במצב מצויין טל. בשבת 3065.

● חיפושית 1900 — 1902 + פנוע יוסטל בבתים, אברהם.

● פולקסוואגן 1860 שנת 68 07,000 ק"מ טלפון 1860.

● בהזדמנות, חיפושית נהדרת, 1969, 1966, רדיו וצבע אורגינל 416417.

● חיפושית עם צבע ריפוד צבעונית 1967 בשבת 408/01.

● חיפושית 1968/אס. 1071 21,500 — 40,000 במצב מצויין 703747.

● פולקסוואגן מסחרי גבוה 71 + רדיו ותיכונות טלפון 417040.

● פולקסוואגן מסחרית, סגורה, גגוחת + טסט לשנה, טלפון 470197.

● פולקסוואגן מסחרית נסגרה 1073 מצב חדש טל. 084493.

● חיפושית 1962, שנה טסט מצב טוב, מעטר וצמיגים חדשים — 9,000 450216, עד 15.00, 260922.

● חיפושית 1500 1969 בי הזדמנות, פולקסוואגן 411 70 בהזדמנות, טלפון 586219.

● חיפושית פולקסוואגן 1971 במצב טוב עם תיכונות כולל רדיו וטסט לשנה, 019780.

● פולקסוואגן 412 סטיישן (גיר רגיל) 1073, 755927.

● פולקסוואגן קבינה כפולה 1978 במצב חדש, בהזדמנות. 034608.

● פולקסוואגן ואריאנט סטיישן גגון מודל 70' 19,000 ל"י, 454248 ,824108.

● פולקסוואגן 1600 קופה 70' במצב מצויין 417159/06.

● בהזדמנות פולקסוואגן דגל קבינה 1960 במצב טוב, טל. 501150.

● פולקסוואגן מיני בוס 1968, 94,000 ק"מ במצב טוב, טל. 647460.

● חיפושית 1300 1973 מצב מצויין רדיו צמיגים ורדיאליים 714207.

פורד

● קורטינה 1600, סופר 68, במצב טוב, טלפון 040149.

● פורד טרנזיט בהזדמנות אוטומטית 1971, רכב קבינה, 550111.

● אסקורט 70, במצב מצויין 857811, חולון, מיום א'.

● בהזדמנות קורטינה 64 — מנוע 67, במצב טוב + טסט טלפון 550252.

● טרנזיט 60, מנוע חדש — 8,000 ק"מ עבר נסיעה לחו"ל. 005761.

● קיסט במצב מצויין 1964, טלפון 701125, 10,700.

● טרנזיט 1969, מצב טוב טסט לשנה. לצלצל מ־6—8. 053450.

● פורד אנגליה מודל 65 במצב מצויין, טל. 858335.

● קורטינה 70 אוטומטית יד ראשונה כלי טסט 23,000 ק"מ, טלפון 90,000 475030 ,471168.

● אסקורט 1970 יד שניה, 18,750 ק"מ, 250619.

● אסקורט חדש תוצרת חוץ מכירה מיידית. קורטינה 70 אוטומטי, לארק 64, לנדרובר 60, דודג' די 100 64 בהזדמנות. טלפון 827348.

● למכירה פורד קוסטוני 1974 במצב מצויין חצי שנה טסט טלפון 941764.

● אסקורט 1972, טלפון 947196.

● אסקורט 72 4 דלתות רדיו, טסט, טלפון 631504.

● פורד רנצ'ר מסחרית 74 12,000 ק"מ בשבת 08'470541 משעה 10—12.00, בימי חול — 16—18.

● פורד טרנזיט 69, דלק בגזין, טסט, מסודרת. — 838145.

● למכירה אנגליה 68 במצב טוב מאוד, טלפון 190421.

● פורד קורטינה 70 אוטומטי טסט שנה טסט. 900540.

● קורטינה אסטייט 72 כמו נב טוב טסט + רדיו — 490194.

● בהזדמנות פורד זפיר 1964 אחרי אוברול + רדיו + טיים סטראופוני ... 1212.

● טאונוס 12 1964, טסט לשנה 7,500 ל"י 446614.

● פורד אנגליה סופר 61 11,000, 336104 בשעות הערב.

● פולקסוואגן מצב מצויין 1965, 27,000 ל"י, טל. 981'057.

● פורד „רק מציאות" חלדרש החבות! „טרנזיט" סקודות פורד החדש אינוסט של חינם! ביטוחים לטושבים ושטיחים לכל הקונה דגם אקסורט קורטינה. מינו, פורד טנדרים, פורד אסקורט מאות. קורטינות 1974, 2000 במחיר בשלו זנות קורטינה. טל. 111 .721552.

● קורטינה דגל פורד קורטינה 1967, 767840.

● אם 17 סטיישן 1067 טסט לשנה, רדיו, גגון טלפון 0030 — בעבודה.

● טרנזיט דגל קבינה 1071 גיר אינטימי יד ראשונה טסט חצי שנה ואחריות, ק"מ במצב מצויין, טלפון 89390.

● פורד אנגליה 1961 במצב טוב, שבתה פינה 4 אחה"צ.

● טאונוס 12 61 התחררות בו חולון, דירה 6.

● פורד טאונוס 17 אם טסט ובטוח רעמבר 5207.

● קומר ט70 מצב טוב, רדיו, טסט 60,000 232108.

● למכירה פורד טרנזיט מסחרי 1970 רשיון לצל נרי, סיים במצב טוב. טלפון — 08414—063.

● טאונוס מסחרית לבי ישראל אורים ע"י נתנית — 27233—068.

● פורד טאונוס 1600 אקס אל קופה אוטומטית + 1973 רדיו 18,000 ק"מ — 48,000 ל"י, טלפון 460240 או 412087.

● אנגליה 62 אחרי אוברול + טסט ורדיו, וצבע — 748404, 0200.

● אנגליה מסחרית 1967 מנוע 67 במצב טוב. 214220.

● קורטינה 64 + טסט במצב מצויין אחרי אוברול טלפון 709025.

● קפרייס טאונוס 17 1071 חשכרת לשעבר. 224077 — 812135.

● קורטינה 1964 אחרי אוברול + טסט לשנה, טלפון 416401.

● הזדמנות נדירה פורד טרנזיטים מסחריות אוטומטות מודל 1074 חדשה לגמרי 3000 ק"מ בלבד! טלפון 700250.

● קפרי 2000 לקונו אוטומט, רדיו, טסט, 84,000 טלפון 506831.

● טנדר פורד 1970 יד ראשונה במצב מצויין טלפון 453901.

● קורטנצגן טאונן אוטומטית במצב מצויין, ישראלית במעורר. ירפוי: 11 דירה 5 חולון ע"י קולנוע „גיל".

● קורטינה 1961 מנוע 72 (42,000), מצויינת — טלפון 253'7171.

● אסקורט 72 והרצי בלי טסט, 21,500, טל. 0387158.

● למחיר החלטה! פורד אסקורט 1973 תוצרת חוץ בי מצב כמו חדש, ת"ו, טל. 478241.

● קורטינה 61 במצב טוב, — שיש 02, 7654, שבת 765210.

● פורד אסקורט 1072 יד ראשונה, טסט + רדיו, כמו חדשה. 738949.

● טאונוס 12, 1965 מצויינת ל"י, טלפון 11,000 753958.

● טנדר פורד מודל 68/65, במצב מצויין, 676856.

פיאט

● פיאט 127 סטיישן 1073 23,500 8,000 ק"מ, טלפון 970—2.

● פיאט קבינה כפולה מודל 1972, טסט שנה + רדיו, טלפון 09066—063.

● פיאט 124 72, 57,000 ק"מ כחדשה. 28,000 ל"י, טל. 945509.

● פיאט 1100, 1060, מצב טוב, צבע 7,30619 בשבת 10.00—12.00.

● פיאט 850 1068 מחיר בהזדמנות טלפון 12.600 471470.

● פיאט 124 1971 50,000 ק"מ, מרפא מסודרת כתרשה טל. 253614/03.

● פיאט 127 + טסט 73 יד ראשונה בערב 281/08.

● פיאט 124 1067 כזה מצב מצויין טל. 471711.

● פיאט 124, 1060, טסט שנה בעבודה 470500 אורי.

● פיאט 1004 סוף 69 מנוע שעות היטב 052136.

● „פיאט" 124 מודל 1009 במצב טוב, טלפון 570201.

● פיאט 128 קופה 1800 מודל 1973 כל. 80235.

● בהזדמנות פיאט 850 67' במצב טוב טל. 772455.

● פיאט 124 1070 57,000 במצב מצויין 447415.

● פיאט 600 1961 מנוע 73 טלפון 355581.

● פיאט 124 1968 + רדיו + טסט במצב טוב, טלפון 735027.

● פיאט 500 1964 טסט לשנה 3,400 טל. 288395.

● פיאט 600 מודל 1966 לאחר שיפוץ כללי, 818484.

● למכירה פיאט 850 במצב טוב + טסט, טלפון 788099.

● למכירה פיאט 600 1067 במצב מצויין טל' 746600.

● פיאט 1100 אחרי מהחות ה צבע 1963 לבקש תודה ... חיי.

● פיאט 124 קופה 71 במצב מצויין בבוקר ... 261765.

קונטסה

● קונטסה 1000/4 1969 + רדיו במצב טוב, מיום ראשון 336833.

● למכירה קונטסה 1800 שנת 1069, טסט שנה + רדיו. טל. 86150.

● קונטסה מיוחדת 1000/4 60 רדיו טסט טלפון 641916.

● קונטסה 1965 בהזדמנות, טסט 9 חודשים. — 84949, 34204.

● קונטסה 900 סוף 1964 במצב טוב, טלפון 251'84.

● קונטסה 60 900 אחרי אוברול, צבע טסט, שמורה בלבד. 82514.

● קונטסה 1900/4 97 מצב 67 סטיישן 1969, 1. ... בשבת מרחוק.

● קונטסה 60 ב־1969 במצב טוב. 14,000 ... לחתום שר 251'23250.

● קונטסה 1100 1969 ל"י, טלפון 74321.

● קונטסה 60 שנת 60 במצב טוב, טל. 701956.

● בהזדמנות קונטסה לגול נסיעה, קונטסה 64 שנת 10 במצב טוב. הראשונה.

● קונטסה 64 1000/4 טסט 1968, פותחים מראש 11, טל. 64.

● קונטסה 65 10 חדשים טסט + רדיו ושיש טלפון 590705.

● קונטסה 66 1000/4 במצב טוב יד ראשונה 921542 בשבת.

● קונטסה 68 נהדרת 6000 1, מורשה לחדרכה (לפרטי) 789508.

● קונטסה 1000, 4 דלתות 67 טלפון 36062, גם בשבת.

רנו
בחסכון
ראשון!

● חינם! מקלט רדיו! כיסויים למושבים! שטיחים! הכל חצי חינם! לכל רוכש רנו והרשת! פנה לאולם תצוגה המרכזי, בן צבי 88, יפו, (נעימת אבו כביר), טל. 821470, „רכב ישראלי", סוכנות רנו.

● רנו 12 לבנה מודל 73, ל' טלפון 824003, מיום א'.

● רנו 4, 1063, במצב טוב 8.500, טל' 07170.

● רנו 4 מסחרית 69 60.000 ק"מ 11.000 ל"י, טלפון — 476881.

● כשריכבו בהזדמנות מצויינת + אוברול + טסט — 3.500, 210820.

● רנו 16 71 + רדיו במצב מצויין טל. 469/16087.

● רנו 4 1971 מנוע אחרי אוברול צבע חדש מצב טוב, נהור, 001570.

שונות

● למכירה ב"ים 105א מנוע חדש במצב נהדר 270864.

● ירוד למכוניות כל יום ג' משעה 12.00 ב.עיר חסבוגיות".

● בעלי מסחריות ומנירדים יום ה' אחה"צ מיועד עבורם ב.עיר חסבוניות".

● בהזדמנות זמר שבי 1950 טסט חצי שנה 601328.

● תיקון, שרות ומלאי חלקים אורגינליים למנגני אויר ברכב, איוקור בק"מ, רחוב שבת 1 ת"א, טל' 97167.

● מכר שבי במצב טוב — 1658, טלפון 008250.

● מנועים וחלקי מת משיישים ומשצאים לכל סוגי הרכב. פרוכסנט, ת"א, יצחק שדה 14 טל. 83368.

● לבנים — ריסור באורמבית 62 במצב מצויין טסט לשנה טל. 750012.

● לכל סוגי הרכב! ! ! לכירה חלקי חילוף מכניים, יפה, טמוטים, תרכבת 64, תל־אביב.

● למכירה מכונית כפורדאס. ג'י. 1962 טסט לשנה, 16—11 446332.

● לאי ימי תיוון!!! נגנה אותך למוכר המכונית בה אתה רוצה „אינטרקסט" טפיה ישראל 2, 616052.

● ב"ים 1950 מנוע יפה טסט צמיגים קלע" וכו' מנוע חלפה 1700— ל"י 445548 בוכיר 241 בהדים.

שרותי רכב

נוסע לאילת?
סע בטוח עם
כיבור

● כיסויים למושבים, נגולים באוררים וכל אבזורי רכב בפתחיים מוזלים. ... 9. רמ"ת.

● מחירים וולום בבור שפול, ... רכב קרייסלר 39 — 232076.

● מבחר אבזורי רכב בפתחיים מוזלים, רדיו וטיים למכוניות, כיסוי מושבים ... הנב מבואר, מגור לאבזורי רכב ... — מכשבה בא.

ביקוש רכב

● לא תשלום! טלפון לקנייה איך קונים תרגום ... אינטרקסט" טלפון.

השכרת רכב

● ב„אלגונים" 70 ל"י ליום ק"מ חינם, פרקל 30 אלפי 100, 286756.

● סבוד השכרת רכב — פיאט, חבנבה בק"מ — חנון, מגרל ת"א — טל. 83781.

● סטודנט מטורינט לעבודה כמלווה מטפל לנכה ע.ה.ל. — תנאים נוחים לליסורים. — רישיון נהיגה הכרחי. טלפון [illegible] לפנה"צ.

● דרושה מטפלת אצל מי־רת ליד בית הנוער.

● דרושה אשה רצינית עם המלצות לטיפול + משק בית. טלפון 60443.

● דרושה עוזרת למשק בית 4 שעות ביום. טל. 534146.

● דרושה מטפלת לתינוק ב־תנאים טובים. טל. 535187.

● עוזרת למשק בית 3 פע־מים בשבוע. טלפון: 39938.

● עוזרת עצמאית למשק בית 3 פעמים בשבוע, המלצות רצויות. [illegible] בערב.

● מטפלת לתינוקת 4½ ימים בשבוע ברובע היהודי, אפשר גם בבית המטפלת [illegible]

● למפעל בגדי ילדים דרו־שות תופרות. טל. 60034.

● דרושה עוזרת לנקיון בל־בד 4 שעות ביום, 6 או 8 פעמים בשבוע. 59090, בערב.

● דרוש מחלק כבסים בית ל־בוקר 539012 אחה"צ.

● דרושה מטפלת לילדה בת שנה מ־8—2.30 טל. 81201.

● דרושה מטפלת מנוסה 5 שעות ביום בבית הכרם. 537169

● סטודנטית בחור רציני לעבודה מעניינת. רחוב [illegible] 221141/6 יוסי.

● דרושה סגרית טובה אפ־שרות לתעי ים. להתקשר [illegible]

● עוזרת משק בית ומט־פלת אחראית, 6 שעות כל יום [illegible]

● דרושה אשה לעבודות משק בית, 4—5 שעות כ־יום, וקבלת ילדים בצהרים עם המלצות. טל. 416100.

● דרושה מטפלת בגרכו 220755 [illegible] 520101/348 אחה"צ.

● דרושה אשה מנוסה לטי־פול בתינוקת + עבודות בית קלות. 536105.

● דרושה מטפלת לתינוקת בת שלושה חודשים + הס־לצות. 534204.

● לשומר עיר — מהנדסת מנוסה לעבודה מלאה/חלקית בבוקר. 222593.

● בקטמון דרושה כתורה לעזרה במשק בית 6 שעות ביום. 81982.

● דרושה עוזרת בית ל־8—4 פעמים בשבוע בבית־הכרם. טלפון 416[illegible].

● דרושה מטפלת מנוסה ל־ילדה + עבודות בית קלות. 65528.

אולמות

● אולם לשמחות עד 1000 איש בשלב בניה להשכרה או למכירה. פרטים ת.ד. 1206 — ירושלים.

● אולמות תעשיה בתלפיות גם בשטחים קטנים טלפון 222581.

● למכירה/השכרה אולם תע־שיה ברוממה (500 מ"ר). טל. 238836.

מחסנים

● בשכ"מ מחסן 50 מ"ר ב־גבעת שאול קומת קרקע טל. 531058.

● מחסן 230 מ"ר להשכרה במחיר תורמנותי! גישה נו־חה לרכב 231301 מרדכי.

עסקים

● דרוש סוכן בלעדי לחנות "ארוס" בירושלים המשקעה לא גדולה. טל. 203498 ת"א. מ־9—10.

● ברמ"א, 4 חנויות + חצר בשטח 160 מ"ר ליד התחנה המרכזית. בשכ"מ מכונת תע־שייתי 70 מ"ר עם כוח, ליד שמראום. בשכ"מ, מכונת תע־שייתי 300 מ"ר באזור תע־שית תלפיות. בערב: טלפון 522830.

● מכבסה מבוססת ברמ"א אפשרי גם למחסנים. עבודה.

הצעות עבודה

● דרושה מטפלת + עבודות בית, לילד בן שנה, בתלפיות 201070.

● דרושים/ות: פקידת/ה קבלה, חשבונות, קניות, עובדות לגיטיון... [illegible] פרטים ב"פרסום אור".

● דרושות פקידות עם נסיון בספירות רצוי המלצות... טובים, לפנות למוסר [illegible] 61040.

● להברת להשקעות דרוש מנהל חשבונות... פרטים ת.ד. 1208 ירושלים.

● דרושות בנות למשרד לפנות M.A.H. 13.00—9.00.

● אשה לטיפול בילד... 521250 1.00—8.00.

● עוזר אחרי צבא. נסיון בחשמל, רשיון לקטנוע — 227077.

● מטפלת לתינוקת ועבודות בית, 8 שעות. טל. 2241.

● לפקת "עמרם" דרושה מז־כרת לשעות הבוקר. לפנות בטבעם.

● דרוש נהג לחלוקת מוצרים בענף הסכולת... 220788.

● דרושות בחברות עברית אנגלית לעבודה בקבלנות — 80253/6.

● עוזרת אחראית 9—16 ל־עבודות בית ולקחת ילד מ־גן 529608.

● דרושה עוזרת + תמלצות לבקר בראשון... 84970.

● דרושה תלמידה לעבודת... 60816.

● מטפלת מנוסה לתינוקת 6 שעות קרית שמואל טלפון 60541.

● שומרים לעבודה במכונית... לפנות לר' רבי עקיבא 8.

● נערות צעירות ותיכוניות...

● פקידה בכירה... 81010.

● רבנית מוכירה... 09—234087.

● דרושה תגיכת תלמידה... 234326.

● לבית מלון דרושים: 1) עוזר למנהל חשבונות... 63532.

● דרושה פקידה בעלת תע־ודת... 236755 [illegible]

מכוניות

● אג'י נוס, 1968. טלפון 250[illegible].

● אופל קדט בסיריו 1964 מצב מצוין. 267[illegible].

● פולקסוגן מהרייד ספיישל 1965 אחרי שיפוץ מנוע — 530639, 51111/450.

● חייבת להמכר לאחר הת־מכת מרסידס טכנית 1970 — 416554.

● ג.ס.א.ו. פרינץ 4, 1965, טסט ל־10 חודשים, 55,000. 228198.

● פולקסוגן ליגוזין 1960, 564104, טלפון לעבודה 1963.

● וולבו טספיישל 1963. טל־פון 261687.

● פרינץ 1969, 1004, 67,500. רדיו + טסט בשבת — 204720.

● סאוטנם 20. אוטומטי, 1961, טסט לשנה. טלפון 521086.

● פיאט 850 1963 75.000 ק"מ טלפון 417202.

● לאדה 1968 אחרי אוברול. במצב טוב. טל. 54367, פרט לשבת.

● לארק מודל 1968 + רדיו, במצב טוב 621566, בערב.

● פרינץ 4, 68, מנוע חדש, 962206 ק"מ.

● היפרוית 64, טסט + אבזורים, 104,000 ק"מ. 416858.

● בהזדמנות סוזוקי 70. במצב מצוין. להתקשר — 621632.

● פרינץ 1967 במצב טוב. כבר 999. טלפון 649098.

● פולקה וגנר 1978 ל־15.6.76, 416374, טל. 17.6.76.

● קומפה 900 לאחר אוברול בהזדמנות. טל. 23865.

● פיאט 1978 197 ק"מ 94,000 [illegible]

● ב.ס.וו. 1200 1960 — ת"ל 228811 [illegible] 19.00—18.00.

דירות מרוהטות

● 3 חדרים, הול + הכסף מלפון, בסביבת התיאט־רון [illegible]

● דירת 3 חדרים מרוהטת בשכ"מ, [illegible] ירושלים, 4704[illegible]—2.

● וילה בגבעת המבתר, 4 + טלפון [illegible] 03—30342.

● בבקעה, דירת 3 חדרים מרוהטת, לפנות בין 17.00—[illegible] דירה 28, [illegible]

● בגבעת מרדכי 3 חדרים + הכסף [illegible] בביטה, ל־וחיים. 551740.

● דירת 3 חדרים נחמדה בגוטיסר, [illegible] 074417.

● בקטמון גונה [illegible] דירת 4½ חדרים. 226500.

● דירת מרוהטת, כניסה מי־דית, [illegible]

● דירת 3 חדרים מרוהטים, טלפון [illegible]

● דירה 3 מרוהטת בסקור־ברה, [illegible]

● דירת 2 חדרים מרוהטת, מיידי, בקרית־יובל. טלפון [illegible]

● דירת 4 חדרים מרוהטת, הכסף, טלפון בגנת־שאנן [illegible]

● דירה 3 מרוהטת, טלפון, הכסף בגוף הרצוג. 86678.

● וילה מרוהטת + טלפון, ק.ב. ברוממה, בערב 287141.

● בבבית הכרם מכר דירת 4 מרוהטת... 222074.

● דירת 3 חדרים מרוהטת, טלפון, כרם. 59[illegible]

● דירת 3, מרוהטת + טל־פון והכסף, בקרית־שמח מיידית.

● דירה מרוהטת, 2 חדרים + הסקה, כניסה מיידית. טלפון 65674.

● 4½ חדרים, מרוהטת הל־קית + טלפון והסקה, בתל־פיות. 214140.

● דירת 4 חדרים + טלפון + מעלית ברמת דניה לשנה. 750 ל"י. 226450.

● דירת 3 בתלפיות מזרח. כיווניים טובים —600. טל. 226683.

● במעלה עלית דירת 6 חד־רים בבית דו משפחתי. 1600 ל"י. 222787.

● דירת 4 חדרים, כלי הס־ לה אברהם שטרן... 230763.

● דירות 3, 2 חדרים מרו־הטת/ריקה ברמת אשכול. 282678.

● דירת 3 מרוהטת רחושי' 24/17 בקרית מנחם. טלפון 416540.

חדרים מרוהטים

● בקרית משה, חדר + שי־רותים במטבח 14—526482 מ"ר לשבת.

● חדר מרוהט מ־100 כניסה נפרדת, 250 ל"י. "פרסום אור" בן־יהודה 8.

● חדרים מרוהטים בדירה סטודנטים/ות בבית־הכרם מ־ספטמבר. טלפון 526977.

● 1—2 חדרים מרוהטים + טלפון והסקה, לרחביה מ־קרית משה. 524500.

● חדר מרוהט בדירה סמו־רכה — 200 + טלפון ותנ־פר. 414204.

מגרשים

● כחיפה בזאות הכרמל ב־מרכזי הזיתות מ־6.950 ל"י ר' בסיפרית "הגובלים" בטלפון "רויאוריה" 10.000 ל"י. אדמות מכשחים" רח' חמורג 2 בניין "גי" 02/281998.

● מגרש בהזדמנות ברוממה, 48.000 השקעה כמותה, עתיר מזהיר. 02/884278.

משרדים

● משרד כפים מרכזי ב־יר העיר, קומה ראשונה. שני חדרים + הסקה + טלפון. 203071.

חנויות

● ברמ"א חנות 35 מ"ר ב־מרכז העיר [illegible] 226881.

● בהזדמנות בקטמון 7 חנות 50 מ"ר [illegible]

● חנות ברמ"א לכל מטרה בסביבה העיר + טלפון.

● בשכ"מ חנות 55 מ"ר, לכל מטרה, בקרית יובל, 750 ל"י, טלפון 416860.

דירות 1-1½ חדרים

● בהזדמנות 1½, 1½ מ"ר ק"ק בסן־טרטין — 78.000. 87059 פרט לשבת.

דירות בשכר חודשי

● 2 מ'טו 3 מ'טו ותלתם נוחות ב"פרסום אור" בן־יהו־דה 8.

● דירת חדר בגבעת־מרדכי, הסקה, אפשרי מרוהטת. טל. 287280.

● אם למכור לקנות ולשכור רצית? "ציונות" סניף הלל ג'ורג' 28.

● 3 בגרכו תעיר טלפון מת־אים למשרד 900 ל"י בר עבודה 226251.

● 3½ מרוהטת, דרום תל־פיות, טלפון 88030 (פרט ל־שבת).

● 3 + פינת אוכל בארנונה תגעים טלפון 35015.

● דירת 4 חדרים + טלפון והסקה ברח' בן־זכאי 64/13 02—0[illegible]

● 3 חדרים ברמת־אשכול ל־10 חודשים, טלפון + ארונות קיר. 08—747680.

● להשכרה דירות מרוהטות בכל הגדלים והאיזורים — 228550 שמחוביץ.

● בשכ"מ, דירת 3, ריקה + טלפון והסקה, בקרית־משה. 16.00 522620.

● דירת חדר וחצי בוילה, כניסה נפרדת, בגבעת הסו־חר. 287188.

● 3½ חדרים (חדשה) + הסקה ק"ר בועקב [illegible] 20.

● בהזדמנות 3 חדרים ל־עיר גנים, לעבודה 223696 410000.

● בשכ"מ 3 חדרים + הס־קה, בבורה תלפיות —550. 228257.

● בשכ"מ 3 חדרים גדולים בסרכו העיר, לסטודנטים/לסטודנטיות 223684.

● 3 חדרים בבית חברה, מרוהט, הסקה, טלפון — 526184.

● 4 חדרים והסקה ברחוב ביה"ר בתלפיות מאוכלסת 201151.

● בנוגמטלה — 3½ חדרים + טלפון + הסקה מרכזית + ארונות קיר, סיירי. טל. 412821.

דירות בדמי מפתח

● ברמ"א, דירת 2 ברחוב הנביאים, ק"ב, מפור בריח. 585350.

● ברמ"א דירת או 2, 3 חדרים + פרוזדור במחנה־יהודה. 63472.

● דירת 1½—2 מ־20.000. מ־85.000 והזדמנויות ב"פרסום אור" בן־יהודה 8.

● 3 + נינה מסביבה עם 80000 "אלי" 224634.

● בהזדמנות ברמ"א דירת 3 חדרים ברחוב שלמה אלקבץ 46, נבעת שאול, לוי.

● ברמ"א, ברחביה, 4 חדרים + סוסר, כניסה נפרדת — 85063.

● ברמ"א חדר + מטבח ב־נחלאות, 231157, אחה"צ. טל. 524745.

● סיירת ברמ"א דירת חדר ק"ב, החירלף 4. 231505.

ביקוש דירות

● אנו רוכשים דירות עמי־ מות בנות 3—2—1 חדרים, פרטים א. באשר [illegible] 10, מל. 324548.

● קרית־יובל 2 חדרים, 61. 60320 + [illegible]

● דחוף דרוש חדר א' שנים בשכר סתם עם ביבוגים ו־טבנה על עבודה. טלפון — 67260 בכל חוגם.

● דרושות דירות לקניה ב־ריד"א, לטוגון, רציניים, "ציונות", 226858, 9.00— 19.00—16.00, 12.00.

● דרושות דירות כבל אזו־רים בקרית, רמ"א והשכרה. 226880 שמחוביץ.

● קעור לקונות רציניות ב־ועד מגדל והשכרה דירות בכל הבלי העיר ובכל המחי־רים לקוראי רחוב שמאי 12. 221967 289776.

2-2½ חדרים

● 2½ חדרים ק"ב לינקולן 8 טל. 227068 (פרט לשבת).

● ע"י עלמ"ה דירת 2 חד־רים מיוחדת ומהמש מואר — 28630 פרט לשבת.

● קריית־יובל 2 חדרים טל. 60280 + תעודות, ריפוי.

● 2½ בבית־הכרם + הסקה, טלפון 50002 בבית. 537477 בעבודה.

● בגרכו דירת 2½ חדשה לי־ כסא עבורה 412636 בית 224000.

● 2 חדרים מרווחים + חול גדול בקומה 202 — 581490.

● קרית משה 2½ חדרים + הסקה בבית, בתיון [illegible] 361878.

● דירת 2—2½ חדרים שמו־ הל, ברחוב רבי מאיר 5. 85.000.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● ברמת אשכול 3½ חדרים + סוסה, ק"ר, 285759, 06— 02—269694.

● 4 חדרים בבית ערבי סו־רכזי + מרפסת סגורה, חו־סה, בבקעה. 82695, 20.00.

● ברמת־אשכול 4 חדרים גדולה 121 מ"ר, שימושים, תנור ארונות, הסקה, מעלית, סגורה כיוורים. "רחבה". 288761 בשעות הערב.

● למכירה בניינים בגדלים שונים... מתאימים למשרד. 2.100.000 ל"י...

● בית־הכרם 4 חדרים, 1.4 —255.000 [illegible]

● נינה [illegible] 27/173 ...

וילות ובתים

● להשכרה לתקופה ארוכה וילה חדישה קטנה ומיוחדת ספירוח ליוו. 530040—08.

● וילה גדולה למכירה, ב־רמות אשכול, למנה"ת. טל. 957137, אחה"צ. טל. 226081.

קבלנים

● האחים ישראל מציעים — בקרית שאה דירות בנות 4 חדרים, כרחביה דירות בנות 5 חדרים, בנזן סומון דירות וזים וחנויות, לפנות רחוב בן יהודה 2, בניין סוסיר טלפון 221634, 248338.

● חברת האחים זיוה מציעה: דירות פאר בצפון תל־פיות 4—3½ חדרים, לפנות טל. 222758.

● טסו לאומי קבלנים: בקרית דירות בנות 3 ו־4 חדרים, ספוארות עם כיסה השכלולים, ברחל אמ־נו 10, במעלות — סוויות חמ"ה תמאשר"ת, פרטים: 52459. 231069 — המשרד.

● חברת פתתיהו לשפץ בע"מ, מציעה למכירה לבניה מיידית: 3) 3 ו־4 חדרים, קרית מנשה, רחוב הבוכן חדיש 14.

בתי כנסת

● זמני תחילה בבית הכנסת המרכזי "ישרון" ירושלים. ביום ו' ערב כ"ד באב ש.ת. שב"ק פ' הרקיה (16.8.74): הנרו: 6.45, תפלת מנחה: 7.05, קבלת שבת: "ראה" 7.20, תפלת שחרית: 8.00, מנחה גדולה: 1.15, כ"ט באב משנה ברורה: 6.00, הרצאה: 7.00, סנחה: 6.40, תשל"ר תפלת ערבית: 8.00.

● בהיכרו יוניון קולג', רח' דוד המלך 13, תפילות שחרית בשבת ב־10.00.

דירות

● לשומרי מסורת בקרית־יובל ירושלים [illegible] ארן עוד כמה דירות בבני־ רב קומות מעמ"ר הכניסה ל־ דירות בחודש דצמבר 1974. לפנות ללאוביטישי רח' בן־ סירא 2, טלפון 221774.

תורנות רופאים לפי המחוזות

● עי"ן — עזרה ראשונה נג־ישה, טלפון [illegible]

● הזמנת רופאים במקרים דחופים מש בערב עד יום ראשון 7 בבוקר טלפון [illegible]

תורנויות בתי חולים

● היום: בקור חולים (ילדים), שערי צדק (פנימית, תרסה (נשים — כירורגית — עיניים).

● שבת: שערי צדק (ילדים), בקור חולים (נשים), הדסה (פנימית — כירורגית — עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● היום שבת: טבע, זה"ל 88, טל. 20608. פרמי: שבע, ברקים 8, טל. 224725; אלי־ קורס אלכבדה, רח' הירדן אל רשיד, טל. [illegible]

● שבת: ריהוסה. ילין 31, טל. 222768.

● מוצ"ש: זכרון משה, ישעיה 10, טל. [illegible]

ספרים

● ספרים עבריים ולועזיים בכל התחומים קונה "פולק" תל־אביב, הטלך ג'ורג' 80 טלפון 248016, מחירים גבו־היים.

חיות בית

● כלבי רועה גרמני, תערוכה ראשונה 2 גורים [illegible]

● גורת שנאוצר גנסי שחור כסף עם תעודות מצוינות. 472102—03.

● גורים — רועה גרמני — האב אומקר סבוגוגרשלום חי אם — קסנדרי פרוונתאוז — 542002.

● למכירה גורי רועה גר־ מני משובחים יבוא מגר־ מנית טלפון: 04—628130.

● קבלנו מבחר כלבים גז־ עיים עם תעודות, בחנות הר־ ראשונה לרבים, צפורי נוי, אקוריום ולחניות בית נא לפנות ל"גנויבול" — רוטשילד 26, בת־ים.

● גורי קולי גנסי כן (על־ טי), יפיפיים במחיר הוזמנו ת. 242836.

● ביבר החיות אבו־גבירול 81. מוכר וקונה כל סוגי בעלי־החיים כל סוגי הכלבים החתולים צפורים ובסרטים. 251006.

● כלבת קולי טריקולור בת 2½ יפהפיה וטובה טלפון 453056.

● בהזדמנות גורלים מקסי־ מים, כמת חורשים ואחרים 286022 226064.

● חתולה סיאמית יפהפיה חצי שנה 8.00—1.00 260925.

● גורי קוקר ספניאל חום 7 שבועות + תעודות — 08—282902.

● למכירה בהזדמנות כוקס־רים ובעלי גנסי כל חקורם זוכה 261003.

שידוכים

● לחורים תמורונים חכ־ מיות ללדרכם ללא יריעתם! "רעים" 04'607348, 03—282032.

● מקרוסואלי, רווקה, 35 מכיכולוגנית נאה ועשירה. 448681, ים.

● עצמאי 31/180 + רכב מעונין בסתאימה ת.ד. 7279 רמת־גן.

● מסרוטואל — גרושה, 50 נאה, עשירה ומשכילה — 284884, ים.

● תיירת מאמריקה אינטלי־ גנטית, 44, מעונינת להכיר למטרת נישואים. ת.ד. 1024 באר־שבע.

אופנועים וקטנועים

● בהזדמנות וספה אס.אס. במצב מכני ותיצובי מצוין. 807[illegible]

● למברטה 88, במצב מצו־ יין מגן רוח ותכרות. טל. [illegible]

● הונדה 50, 78, חדשה — [illegible]

● למברטה 50 מנמכיסית + סירה אוברול כללי, טלפון [illegible]

● הונדה 50, מצב מצוין 6,000 ק"מ חיים 930840.

● באטאבוס בהזדמנות ב־ מצב מצוין, 1971. 268407.

● טריומף 3 במצב מצוין 1000 822070 מיום א'.

● טילון 50 במצב מצוין רח' סנה 7 תל־אביב.

● בהזדמנות למברטה עם סי־רה טלפון 727500.

● הונדה 50, 1078, 14.000 ק"מ במצב חדש. 003650, ל־ בקש חכם יעקב.

● טילון 1070, במצב מצוין קיסלים והספון ב/10 טל. 903100.

● תלת קטנוע וספה 1068 במצב טוב למשא ונוסעים 084044 בערב.

● הונדה 500 1078 16000 ק"מ — לרציניים בלבד — 058—006[illegible]

● וספה ספרינט 08 במצב טוב טלפון 763069 אחה"צ.

● יווידירד 50 1074 חדש אבזורים ואחריות. 88576.

● למברטה 68 + סירה ב־ רגלים גדולה, במצב טוב מאוד השיקמה 20 בחיים (ע"י העיריה), שמיר.

● הונדה 50 במצב חדש + טסט שנה לפנות 708072.

● למכירה למברטה + סי־ רה 70 במצב חדש לטלפון — 470100.

● ראלי 60 במצב מצוין + סבל טלפון 760[illegible] לדוד.

● וספה 67 + סנפירית 72 החשמונאים 86 בחיים קונס־ טנטיני.

● תלת אופנוע רליאנט 1970 35.000 ק"מ במצב מצוין טל. 476667.

● וספה 1007 יד ראשונה מצב מצוין 766117.

● אופנוע ב.ו.ו. + סירה 1062, טסט 8 חודשים — 875[illegible]

● טילון חדש ללא מספר למכירה, 848031, אבו־אחרי. יוספטל 90 בחיים.

● טילון 60 מצב מצוין, ב־ הזדמנות! טלפון 84018 — אחה"צ.

● בהזדמנות רביט 67 + מתלבים, טל. 80020 פרט ל־ שבת.

● בהזדמנות טילון 71 במצב מצוין, טל. 88230.

● וספה + סירה 84 ג'י.סי. קק"ל 8 בחיים לאלחנן.

טרקטורים

● למכירה טרקטור פיאט הנו עם סרינט תנעה קדמית עם 2.5 עמר, תוצרת יפנית אפרים משה, מושב אמץ. קרמי ועגלה מהספת 20,000.

● פורד 5000 עם, מעמיס ל"י, ארליך, 755482.

● למכירה 844, פורד 65 מצב מצוין, 981050 986160.

● מעוניינים לקנות טרקטור פורד 5000, לפנות פריאור בע"מ אבן גבירול 80 ת"א. טלפון 251201.

● מעונין בטרקטור פר 8/40 די, במצב מצוין + סקרי־ פור + רוטר טלפון — 04—942307.

● למכירה מכפר ג'ונדיר מו־ דל 70 3.000 שעות מצב מצו־ יין טלפון 058—60140 בע־ רב.

● למכירה "שומל" 981 במצב מצוין. טלפון 041764.

מציעים למכירה

● למכירה מכונת כרסום עם שולחן 2 מ' על 70 ס"מ ו־ מכונת כרסום עם הנעה או־ טומטית. לטלפון 886802—03 אחה"צ.

● מערכת סטראו משוכללת מיוגר חדשה ומסרטה בהזדמ־ נות, טל' 418884.

● למכירה בהזדמנות חד עם מית 38 מאות מדבשים 20 [illegible]

● למכירה מגהץ גדמנ־ [illegible] 17.00 בטלפון 259467.

● בהזדמנות רכבת חשמלית מרקלין במצב מצוין. טל. 08—2[illegible]

● עגלת נכים במצב מצוין שולחן מיוחדים. להתקשר — 748224, בשעות 8.

● למכירה מקרנה 16 מ"מ עם קול — טל. 84720, 6—8, 17.00—20.00.

מקררים

● טכנאים וקבלנים לבית נעמן ותיקון לטבעונות "פ־ קור" ויבוטינסקי 79 ...

● אמקור פאר במצב מצוין טלפון 80010.

● קונה!!! מקררים כלים, טובה, קונה, סתלים ומחזן, הזדמנות אמקור 10 ב־300 ל"י. "קרור לוינסקי" שדרות הר־ צרון 17 ת"א ליד התחנה המרכזית. 3 לוינסקי טל. 620554.

● למכירה אמקור 10 במצב מצוין, 500 ל"י, לטלפון 724051.

● פריג'ידר אמקור "פאר" במצב טוב, כהן, טלפון 851022.

● קונה!!! מקררים משומ־ שים במחיר גבוה ובמזומן מיד! טלפון 826997.

● קונה!!! מקררים משומ־ שים במחיר גבוה!!! טל' 880141 ביום ובערב 827061.

● קונה!!! מקררים במחיר גבוה ביותר ובמזומן. טל' 824336.

● למכירה, מקרר אמקור פאר במצב מצוין. טלפון 012075.

● מקררים חשמליים לאיש־ פרח 80 ל"י לחודש, קניה נג'רל אלקטריק חדשים. "שכטר" דיזנגוף 123 טל' 224627.

● למכירה מקרר למכולת ומקרר אמקור. טל' 418321 מיום ראשון.

● קונה!!! מקררים במחיר 207051.

● מקרר אמקור 11 קוב במ־ צב טוב טלפון 248402.

● בהזדמנות מקרר מסחרי פתוח 2 קומות עלות 1 ת"א טלפון 19—10.

● למכירה פריג'ידר אמקור 0 במצב נהדר, טלפון 785108.

● למכירה פיר וסטינגהאוז אוטומטי 18 קוב, טלפון — 201968.

● פריג'ידר אמקור 11 ל־ מכירה במצב מצוין. לפנות 800788.

טלוויזיה

● הזדמנויות מ־800 + אח־ ריות! קנית החלפה והשכרה. רבוטינסקי 52 ר"ג. 475385.

● לרגל נסיעה דחוף טלוויזיה מסמכות נורמנדיה + אנ־ טנה, חדשה, 2800 ל"י, טל' 709002.

● קונה!!! טלוויזיות מכל ה־ סוגים משלם מחיר גבוה. 827051.

● בהזדמנות שאובלורנץ ב־ ארון במצב מצוין. 260407.

● מ.ב.ט. תיקון וביקורת ביום התודעה בזול ובאחריות. 428045.

מכונות גילוח

● אליאס מכירה ותיקונים באחריות מלאה עלית 19 — 821870.

התעמלות ומסגים

● למכון למסג'ים דרושה מס־ ג'יסטית תנאים טובים — 241061 בערב.

רהיטים

רוצים לקנות

● רוצים לקנות בזמנו: [illegible] כולם במקום 874606.

טפטים

● מבצע עבודות טפטים 20 ל"י ט"ר, להתקשר 787102.

מכונות כתיבה

● מכירה, השאלה ותיקונים דיין, שדרות רוטשילד 10, טלפון 50046.

מכונות כביסה

● רוכוס אמקור מצוינת ל־ רגל נסיעה טלפון 669080 — דחוף!

● בהזדמנות מכונת כביסה נבוה מאוד ביום ובעב — אוטומטית אלקטרום במצב טוב. 082808 בין 17—21.

● שרות למכונות כביסה קנדי ש.ה.ס., סמילת ישרים. 820744, 820750.

● מכונת כביסה ווסטי־ האוז, במצב מצוין, 700 ל"י טלפון 780059.

● למכירה מכונת כביסה חו־ בר אוטומטית, טלפון 007608 פתחתקוה.

נופש

● "גושאוחו" נני שולמית באילת, הנופש של חשנה! פרטים: 03-50680.

דודי שמש וחשמל

● "שרותי בר" — "אמקור" לשרותך בעיר ובכפר. 280088 המלך ג'ורג' 68 תל־אביב.

שרותים

● "בינוי אביב" שיפוצים ברירות וחנויות, בניה, רי־ צוף, טיח, צבע וסיוד טלפון 03-840758.

ריקודים

הלוואות

הלבשה

צילומים

חוגים

● בודד מפוזין להכיר ידי־ דת חובב קולנוע ותיאטרון. ת.ד. 1480 ירושלים.

בכלי נגינה

● אקורדיון "סקנדלי" 80 ו"אקורדיון" ב"לידי" במצב חדיש 288043.

סידות

בתי ספר ושיעורים

שונות

טיולים

תריסים

תנורי חמום

שטיחים

ביטוח

בולים ומטבעות

מי מצא?

חקלאות

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדון 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקצועות

חיפה
● רופא תורן במד"א, טל. 101

תורנויות בתי חולים

● חיים: רמב"ם (כירורגיה, תאונות, פנימית, ילדים, נוירוכירורגיה); רוטשילד (נשים).
● שבת: רמב"ם.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: בלפור, מסדה 1, טל. 002230.
● שבת: הנשיא, הנשיא 38, טל. 87812.

הודעות

● יריד תכשיטים אומנויות ומתנות, "משכן", בלפור 3 (בקומה).

דירות

● בעכו, ברח' הרצל, דירות רווחה 4 ו־4½ חדרים "רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טלפון 664101.
● דירה או מחסן 10 מ"ר מסדה 27, 84668.
● למכירה מיידית דירה בקרית חיים, דגניה 7/ב משפחת בחן, 724890 בערב.

וילות ובתים

● בנות א' מוטנ'יים דו־משפחתיים בבניה סטנדרט גבוה פרטים 50851.
● למכירה דירת 1½ נפלאה בבית דו משפחתי, אפשרות בניה לקומה, 04-750068.
● בכרמיאל בית במקום מצוין למכירה מיידית, טל. 04/011178.
● פנטהאוז למכירה, בפרטים לפנות "מנסיר", גורדון 27, 004860.
● וילה מפוארת חדשה בדניה חיפה, נוף מרהיב משקיף לים למעלה מ־10 חדרים חימום מרכזי 2 אמבטיות 4 שרותים, מטבח רגבה תקרות עץ שיש בכל חבית בניה מאבן 2 מוסכים, כניסה מיידית, טלפון 04/254088 לאחר השעה 17.

קבלנים

● 1. פנטהאוז, 2. דירות פאר 4 חדרים בסביבה דתית רח' מיכאל, כל זאת ברמה גבוהה כל השכלולים + מעלית שבת. ש. גרובמן ושות' בע"מ, הנביאים 28, 600745, 604316.
● שלח"ר בע"מ מציע דירות 4½ חדר + מחסן וחניה, ב־רח' חטיבת כרמלי 18 וגם כניסה דיר נוה שאנן, נוף יפה, במחיר 165.000 ל"י — לפנות במקום ובטלפון — 667800 ומשרד רח' הנביאים 28 כל יום 7—5 אחה"צ.
● ח.ה.ב. בע"מ בונה דירות למכירה בקרית חיים נחרית, עפולה וחדרה, מבחר גדול, סטנדרט מעולה, הרצל 20 — חיפה, 04-642508.
● ללא הצמדה! נותרו מספר דירות פאר 5—4 חדרים ברמת חדר, "מנסיר", גורדון 27, 661870.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בכרמיאל 3½ חדרים מעלה הכרמים 18/8 לפנות ל־חסן אילנה בין השעות 10—21, 18.
● דירת 3 חדרים בק' חיים אפשרות בניה 730406 721768.
● בנצרת עלית במרכז דירת 3 חדרים 90 מ"ר.
● דירת 3½ חדרים + 3 מרפסות סגורות בחתיכלים, טל' 801036.
● מרווחת 3½ + פ"א + ארונות שדרות רוטשילד, כניסה מיידית, 508140.
● ברחוב ז'ורס 3 חדרים מיידי טל' 621102.
● במוצקין 3 חדרים ופינת אוכל 140000 לטלפן בעבודה 710024.
● 3 חדרים + פינת אוכל בבית לחם, טלפון 520036 בערב.
● למכירה מיידית בהזדמנות דירה נפלאה 3 חדרים גדולים 2 מרפסות גדולות בשד' הנשיא 40 230.000 ל"י, 84184.
● 3½ חדרים במרכז הכרמל למכירה, טל. 251851.
● 3 חדרים מרפסת + ארונות, טלפון 728815 — מ־5.00.
● בעבאס דירות בנות 8—4 חדרים, 251173 אחה"צ.
● ברמת שאול 3 מסודרת — 140.000, קומה א' מרכזית, 621008.
● ביזרעאליה 3 + פ"א + מרפסת, ק"ג, נוף, טלפון — 234560.
● דירה מסודרת 3½ חדרים + 2 ארונות קיר, רחוב ה' בסטוליה טל. 820231.
● בקרית אליעזר 3 חדרים מסודרת + ט.א. ושיפורים, טלפון 881726.
● באלנבי 3 חדרים + ט.א. טלפון 628930.
● נותר קוטג' מפואר 203 מ"ר כשר' קיש 480,000 "שמאי", 86232.
● בכרמל 4 חדרים חדשה ומפוארת 110 מ"ר + 2 מרפסות + הסקה מרכזית + מוסך. טלפון 04/083490.
● מיידית בכרמל צרפתי דירת 3 חדרים 70 מ"ר, 125.000 ל"י. 538439
● דירת בת 3 חדרים, סטרומה 26/6 525182, "שמרינצק".
● בכרמיאל 3½ חדרים קומה א' מסודרת מעלה הכרמים 15/2, לוי כרמיאל.
● דירת 3 חדרים עם תוספות רבות, טל. 083693.
● בנהריה דירות 4 חדרים בבנייה בבניין דירות פאר החל מ־155.000 ל"י, 100 מ"ר ח.ה.ב. הרצל 21 חיפה, טל. 04/612298.
● קרית חיים מזרחית דירת פאר 4½ חדרים קומה ג' בבניין הנבנה בשלבי סיום 125 מ"ר ח.ה.ב.
● קרית חיים מזרחית דירת 4 חדרים 140 מ"ר קומה ג' בבניין הנבנה ח.ה.ב. הרצל 20 חיפה.
● בקרית ביאליק — סביבה, דירות רווחה 3½ ו־4 חדרים עם פינת אוכל, בבית רב קומות (8—12 קומות), בביצוע מעולה. "רסקו", חיפה, רח' הרצל 1, טלפון 608101, או "דירות עם" קרית מוצקין, שד' השופטים 2, טלפון 716181.
● ברמת חדר חיפה, דירות רווחה מפוארות 4 ו־5 חדרים, בתיכנון ובביצוע מעולים עם מיטב השיכלולים. "רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טלפון 608101.
● למכירה דירה פינתית בת 3 חדרים, סביבה 717205.
● בתל־מאנה 4 חדשה ק"ב + הסקה + חניה נוף מרהיב 700080—03 (חוץ משבת).
● רחוב ביותר! 3 חדרים ברוממה החדשה ק"ד נוף, שיפורים טלפון 712532.
● בקרית ים — ברח' אלי כהן, דירות רווחה 3 חדרים בבנין מעולה וליד הים, דירות בבית רב־קומות, באיכות מרקט דירות 4 חדרים ותנאי יות, בבית בן 8 קומות. "רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל. 608101, או "דירות עם" קרית מוצקין, שד' השופטים 2, טל. 710181.
● בחיפה, שד' הנשיא — 3 דירות רווחה מיוחדות בבנין, בבית אבן בן 3 קומות כולל הסקה מרכזית. בכל קומה דירה אחת בת 5 חדרים. "רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל. 608101.
● ברמת חדר, רב קומות, 3½ חדרים חייבת למכירה, ח' שבוע 80521 בין השעות 8—6 בערב.
● בסביניון דירת 3 חדרים + ארונות קיר ק"ב אוצר.
● למכירה דירה פינתית בת 3 חדרים, סביבה 717205.
● רחוב ביותר! 3 חדרים ברוממה החדשה ק"ד נוף, שיפורים טלפון 712532.
● 3 חדרים מרוהטים קומ־פלט למכירה בקרית שפרינצק 837008.
● ביזרעאליה בהזדמנות 3 חדרים + פ"א ותוספות טל. 716834.
● 3½ לא מרוהטת בכרמל שקט ופרטי מספטמבר 32502.
● באלנבי דירת 3 חדרים פינתית מסודרת ק"ג 332004.
● למכירה דירה בת 3 חדרים 133.000, טל. 241100.
● יזרעאליה ברב קומות 3 חדרים מיידית + מטבחנא 223011.
● דירת 3 חדרים + פ"א ק"ג 728217 711548 בבקר.
● בקרית ביאליק 3 חדרים + ארונות פורמיקה, במצב מצוין 716596.
● במרכז אחוזה 3 חדרים ומשופצת בסטנדרט מעולה ק"ב אמבטיה, פרטים ותצ' עות גוכסות במשרד שערי ברג הנשיא 120, 83200.
● למכירה דירה חדשה נחרית 4 חדרים רוממה חדשה 251087, 256208.
● בלפור חדישה נוף 3 פ"א בעבודה 064400 חיים.
● בסביניה 3, 80 מ"ר ק' מסירה בעוד שנה וחצי — 711112.
● דירה 3 חדרים בקרית חיים מערבית טלפון 730302.
● דירה 3 חדרים + פינת אוכל בקרית חיים המערבית טל. 728502.
● למכירת דירת 3 חדרים עם רחיטים בדרך נוה שאנן 83 232403—04.

דירות מרוהטות

● בכרמל הצרפתי 3 חדרים מרוהטים קומפלט טלפון 479482—03.
● בשכ"ח דירת 3 חדרים מרוהטים, 824101/03 13—10.
● ביזרעאליה 3 חד' חד"ש מנויה. טלפון 242415 פרט לי שבת.
● בשכ"ח דירה 3½ בכרמל ריהוט פאר פ"א — 850017.
● 3 חדרים מרוהטים בשלמות, ק"ח 7 בתנלים 600 ל"י, ריבוא 8—5 בערב.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט עם כניסה ו נוחיות נפרדים מתאים גם למשרד, טל' 521413, 82080.
● חדר מרוהט בדרך הים בכרמל. טלפון 82060.
● נהדר, חדר וחצי לזוג מבוגר או למשרד, 535081 לא בשבת.
● בשכ"ח במרכז הדר חדר עם שותפה בחדר נפרד.
● חדר מרוהט + מרפסת לבחורה אצל אלמנה בנוה־שאנן 225288 10—8.

דירות ברמי מפתח

● דירת שני חדרים בהדר, התיכון 16, מיעלים, אחה"צ.
● 2 חדרים + הול + חצר הירדן 7 א' נחמן 610277.

דירות בשכר חודשי

● בסביניה דירת שלושה חדרים + טלפון טל. 531807, 50081.
● בשכ"ח בקרית ביאליק 3½ חדרים ריקה 10—10 שישי ושבת.
● 3 חדרים גדולים להשכרה מיידית ברחוב חלל — 688702.
● בנוה שאנן דירת 3 חדרים מרוהטת או לא — 238802.
● להשכרה לחצי שנה דירת 3 חדרים רוממה החדשה טל. נו, פרטים 241241 בין 18.00 — 20.00.
● וילה מרוהטת ב"דניה" כלי ריהוט 3 ו־4 חדרים בשדרות או"ם ובשדרות הנציב, 8־4 חדרים ברחוב הם להחכרה ארוכה, המשתתפות הורוביץ 263874 (מלר"ז) אחה"צ.
● 2½ חדרים בשדרות דגניה קרית חיים טל' 56700.
● להשכרה בקרית שמריהו דירה בת 2½ חדרים 512630 אחה"צ.
● דירה להשכרה 3 חדרים בקריתיים א' טל. 782974.
● דירה בבנין חדש, 4 חדרים בקרית מוצקין, טלפון 711400.
● דירת חדר מרוחקת עם כל הנוחיות בווינגיים, טל. 828770.
● בקרית ים מורחית 4½ חדרים + שפורים, פנויה מ' אוקטובר, טלפון 283075.
● בכרמל 4 חדרים + טלפון להתקשר 824878 אחה"צ.
● 4 חדרים + שרותים כפולים, הסקה מרכזית, מים חמים 24 שעות, נוף מרהיב + טלפון. 826717.
● ברוממה הישנה, דירה חדשה, 4 חדרים, טלפון — 828060.
● להשכרה 4 חדרים לא מרוהטים במרכז קרית אתא, 723814.
● בקרית חיים 3 חדרים, כניסה מיידית + פרינג'ידר ומיטות 690321.
● בנצרת עילית, בשכונה הדרומית 4 חדרים, לכניסה מיידית. 04/37518.
● 3 חדרים, ריקה, מפוארת + טלפון, אחוזה, 819547.
● להשכרה באחוזה 3 חדרים מרוהטת לפנות לטלפון — 04—314856.
● בקיראליה דירת 3 חדרים מרוהטת 450 ל"י לחודש.
● מיידי דירת 2 חדרים + הול + 2 מרפסות טלפון 031928.
● דירת חדשה 4 חדרים נוף (קרית ים) 04—230040.
● ברמות רמז, בשכ"ח, דירה 3 חדרים + טלפון, אפשרי פרינג'ידר טל. 418888/8.
● בית בגדר בכרמל 2 מרפסות, רצוי דתיים, 8874.
● בקרית חיים מזרחית, 4½ חדרים + שיפורים פנויה באוקטובר טלפון 283075.
● בשכ"ח בכל הגדלים בכל מקום עם או בלי ריהוט ע"י תיווך שטרנברג הנשיא 120, 84200, 88808.
● 3 חדרים מיוחדת ברחוב שקט, ליד יד־לבנים בכניסה נפרדת, גן + טלפון וריהוט 750 ל"י בערב טלפון 04—08025.
● חיפה ביזרעאליה 2—3 חדרים טלפון 228700.
● בכרמל המרכזי 3 + פ"א טלפון ארונות — 700. טלפון 17.00 פ־מ 85108.
● 3 דירה, רב קומות נוף, אוה"צ ובשבת 04—624403.

מבני תעשיה

● נחמן בע"מ בונה במפרץ חיפה מבני תעשיה למכירה 520.

מחסנים

● ברמ"ש מחסן 3 חדרים וטלפון, הנמל, שד' הכרמל, טלפונים 711103, 621001 ב־ערב.

משרדים

● דירת 3 חדרים על יד קולנוע עצמון בשכ"ח המשפחות הורוביץ 116050.
● להשכרה בשכ"ח 4½ חדרים בהנביאים למשרד ולעסק, 16180.
● בשכ"ח יחידת משרדים שלפה או חלקית במרכז מסחרי חדש, שרח 1 + מעלית מרוהטת. 0104114.

חנויות

● חנות חיפה ביתוח חלפיות למכירה טל' 521642.
● לבעל יוזמה מחירה חנות 70 מ"ר, מרכז שביט קרית אתא, 716571.
● להשכיר חנות במרכז הדר חדש מסחרי רכוז בסביבת 117 שאורים.
● חנות ברמי מפתח החלוץ 11, אולאז, 7—8.
● למכירת חנות ברס"מ, טלפון 711400 בערב קריותיים.

מגרשים

● למכירה 2 מגרשים לתעשיה, 17 דונם ו־4 דונם במקום מרכזי במפרץ לטלפן 26725 — 800100.
● אל תגמור ללא התייעצות אתנו חנית — מכירה חילופין — הורוביץ 045058 (מלר"ז).

הודעות

● בהזדמנות! מגרש לבניה בשפרעם, דונם נויש 10254 חלקה 015, בהעצות טלפון 04788500 בערב.
● בקיסריה למכירה מגרשים קרוב לים לבניית וילות צמוד לאלון, טלפון סמוך דבר ברפטים אגלו מכבון היפה. שד' הנשיא 120 א' טל. 81208.
● למכירה מגרש בקרית מוצקין באזור מגורים, טלפון 251076.
● למכירה 8 דונם אדמה בעתלית. לפנות לזיל חניה, טל' 049220.
● מגרשים בנאות הכרמל ב־מרכזי האחוזה, 0.700 ל"י ו־בקיסריה, הנובלים כמלון "דויקטוריה" 10.000 ל"י, — אדמות מבטחים, ארלוזורוב 15, טל' 040043.
● מגרשים מובחרים בקי־סריה קרוב לאיזור וילות החל מ־10,000 "קרקעות חצ־פון", הרצל 88.
● באזור נפלא בכרמל! מגרשים מובחרים באיזור מתפחה + כביש נישה, נוף מרהיב משקיף לים במחירים זולים ובתנאים! "קרקעות הצפון", הרצל 80.
● לחברת בנות דרושים מגרשים לתעשיה ובניה בקריות ובעמק ת"ד 4705 חיפה.

עסקים

● למכירה עסק לחלפי מכוניות במרכז חיפה דרך העצמאות לפנות לצר בזר, אלנבי 40 בנמלים.
● להשכרה במקום מרכזי, חנות מתאים במיוחד למיני מרקט, 82 מ"ר, טלפון 687307.
● למכירה נגריה + 60 מכונות קוים, פירה 50 משה, בין 8—4 טל' 58.
● חנות 88 מ"ר בחנות אגד החורשה, למכירה או להשכרה. 041647 בימי חול.
● למכירה מטבח מכולת — שרות, עצמאי במקום מרכזי בכרמל, לקוחות קבועים, אפשרות גם מכירה לחכירה, לפנות ביחות ערב טלפון 034180.
● בשכ"ח 2 חדרים לעסק מול שוק תלפיות, טלפון — 81808.
● למכירה חנות מכולת שרות עצמית, בקריות מוכבות הכנסה לשתי משפחות 714018.
● דירת בהדר, כ־מ"ט, אישורת עסק, 049420.
● מסיבה מכולת במרכז הדר לכל, תשובה רטובה בשרים דמ"ש או סביבה מחיר "שתי משפחות", עד 10.00 בערב 87010.
● דרושים מפסים לעבודות בנפאות או בעבודות מוסדות, חברת "השמש", הזיעות, אוגר ישמלק כבעל סיגון, טל' 420400 אביב.
● נו רחובות בכל חלק של העיר, 5.871/6.

הצעות עבודה

● דרושה ספרית מעולה בי־מבוגרים טלפון 85002.
● למשרד פרסומים וולעיים דרושים בחנות עברית לבעל ניסיון במשרד ירשה בעל ביוקים טלפון 601100.
● דרושים בחיפה, מתקים, שוהים אל מנוגים, לחלוות בוקר לבחירה, בשעות העבודה.
● לענת חיפה דרושה פקידת הנהלת חשבונות מנוסה, שעות עבודה 16—8, תנאים טובים.
● דרוש מודד לחברת קבלנית לעבודות עפר ושרותי ביצוע, לעובדים מנוסים.

ביקוש עבודה

● מוסמכת מבוגרת לעזרה לבית, בנוה שאנן טלפון 04/82701.
● מעוניין בעבודה עם רכב. 018302.
● דרושה בחורה לאחר צבא לעבודה בכבישה אורקלית, 100 טלפון.

מכוניות

● כמויות ב־145, נבזר בולל הרכבה חוקרה 2/ל בטחון, מגע 2 לכמותו, ביעטי 88 טלפון 830109 או רח' יפו 82.
● אני מעוניינים בתמורות למכונה פורצל לכמויות תמורות גולמיות, טל. 880109.
● מכונה הטענה לרצו' 1970 למכירה 728101.

המשך לוח ירושלים

חיות בית

● גורי סטר אירי חמומים גזעים למסירה טלפון — 02—67606.

רהיטים

● מיטת נוער כפולה + מגירה במצב מצוין, טלפ־ 202500.
● מעוניינים להחליף את דירתם, תכל חוצרת חוץ — 280577.
● בהזדמנות רהיטי חדר שינה חדש טלפון 271403 מ־20.00—18.00.

הלוואות

● בעיות כספיות — נעזור לך לפתור בהלוואות אישיות, עסקיות משכנתאות, רח' פינס 8 כיכר ציון, 224050.
● הלוואה לכל מטרה, עד 3,000 — פרטים טלפון 284474.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה אוטומטית 1003, במצב טוב 650 ל"י 202593.

קוסמטיקה

● הרחקת שערות לצמיתות בשיטה חשמלית ע"י מומחית אמריקאית אחראית בלי סימנים 88801.

שידוכים

● גרוש, 54, מעוניין להכיר בעזרה מכון, רצינית, לפנות ת"ד 2801 לנשפר 8104 ירושלים.

תריסים

● מבצע ללא תקדים ממשיכים לקבל הזמנות עבודה במחירים חישנים לתריסים ותלונות במסגרות אלומיניום, תוצרי תשלשה ירושלים בע"מ, תלפיות. 201209.
● סגירת מרפסות במסגרות אלומיניום וזכוכית, תריסים, אלסטיק מתקפלים תריסי חרות ובכל סוגי תריסים פלסטיק בע"מ שמאי 8 טלפון 220900.
● דרוש מרכיב תריסים עם נסיון, לעבודה בקבלנות. טלפון 225081.

כלי נגינה

● פסנתר מצוין ויפה למכירה בהזדמנות פרטים 225938 בערב.
● מפסנתרים אדישים וחדשים, ניות ותשלומים ב"הצליל" פריוויהוש 10 288650.

נופש

● דירת 3 חדרים בוילה נפלאה בנתניה, טל. 288188, 21.8.74—21.8.74.

מציעים למכירה

● בהזדמנות כלי עבודה: צ'קים, בוקסות, ועוד, חדשים — 580452.
● אינצ'לופדיה חדשה 450 ל"י — 19408, אחה"צ.
● בהזדמנות תנור חשמלי לבישול 3 פלטות + אפיה + ארון 02—892294.
● ספה, כורסאות, שולחן — 1.500, ותנור בישול ואפיה חשמלי, 528181.
● מכירת מאות כ־80 ל"י ב־מאות אלכנם שטראוס 18.
● בהזדמנות מיטת תינוק ועגלת תינוק לשביבה ומיול. 227790.
● תנור אפיה, גז, מכונה כביסה, במצב מצוין, 68480.
● טיים גרונדיג + פליים, אוטומטי, גדול, חדיש, בהזדמנות. 85043.

שרותים

● הסקות! אחזקה שנתית ו־תיקונים של מערכות הסקה — ת.ד.ל. בע"מ 225650.
● זיפות גגות "בירושלים" מכור הורעתך לטלפון "ה־אוטומטי" — 84744.

שטיחים

● לזוגות, שמיכות פרסיים קאשאן. חדש, 02—223044, 03—870818.

מפסים

● בראקוריפלס מבצע חודש 10% הנחה! ממטים, ריצוף פלסטי, שטיחים מקיר לקיר, תקרות, ביצוע מעולה, ייעוץ חינם, הלל 28, 220078.

טלויזיה

● בטכנוקל בע"מ — מבצע החלפת המקלטם הישן בחדשו, מכירת מקלטים ישנים עם אחריות לשנה. 588010.
● טלביזיות, תחלפ ישן ב־חדש, קונה ישנות ומשומשות. 582402.

מקררים

● אמקור 10 במצב טוב מאד בהזדמנות. לפנות 80478.
● מקרר אמקור 10, במצב מצוין, 700 ל"י, 884405.
● בהזדמנות מקרר ווסטינג־האוז 10 בלוח מצוין 410014.
● אמקור 18 טוב במצב מצוין, טל. 621680 בערב.

● הילמן 1004, 9 כ"ס, חס־בונית ביאלה, אחרי שיפוץ. 417100
● סובארו 1400 1978, 4,300 ק"מ, מצב מצוין, 288184.
● בהזדמנות, דה שבו 1966 ישנה מסט, טלפון 81188 ב־ערב.
● לרגל נסיעה, טריומף 1500, 1960 75.000 + מסט + רדיו. לפנות 02-00081.
● פיאט 125 מודל 1060 במצב מצוין, אחרי אוברול. 836803
● למכירה פולקסוואגן 1004 שמורה + רדיו, טל. 202016.
● אופליקורס דלוקס, 1964, מנוע 1000, גיר משומש — 520768.
● לארק 1961, מסט + רדיו, בהזדמנות, 61080, לא בשבת.
● טריומף 1960 10000 ל"י, הצעות רציניות, טל. 285010.
● טנדר פיג'ו, טסט לשנה, ב־מצב מצוין, טלפון 411401.
● לרגל נסיעה מחיר מיוחד פולקסוואגן לימוזין 66 — 524521.
● מיני 1004 404 ,14.000 בבית: 596018 בעבודה: 233000.
● בהזדמנות ב.מ.וו. 1800 1600, מצב מצוין, טל. 88377.
● רנו 16, טי.אס 1970 רדיו + מסט. 224107 288284.
● פולקסווגן דגל קבינה צרגן, מצוינת — 521866 525609 (שבת).
● קרייזלר סימקה 180 1973. אוטומטית + רדיו, יד ראשונה, 82,000 ק"מ. טלפון — 282088.
● ב.מ.וו. 1602, 1972, 25,500 ק"מ + מסט + רדיו. 07623.
● מיני 804, 1974, 5,000 ק"מ + מסט. 281502 אחרי הצהריים.

אופנועים וקטנועים

● וספה עם סירה מפיברגלס מודל 68/4 מצב טוב, טלפון 284417.
● וספה 80 מודל 72—78, ב־מצב מצוין, להתקשר 85088.
● מידית, טריומף 1970 ב־ס"ם, מצב מצוין, 284847.
● הונדה 850 1970, בהזדמ־נות 8,800 — בעבודה 222450 ערב.
● בהזדמנות וספה 50, 1971 שמורה, טלפון 222078 — אליד.
● למכירה טילון מודל 1972 מצב מצוין, טל. 220581.

שרותי רכב

● מבחר אביזרי רכב בטחו־ני פרסום, זולים, רדיו וטיים למכוניות, כיסוי מושבים ו־הנה. בבואך סגור לאביזרי רכב, ירושלים, שלומציון המלכה 14, למנוי סגור הנחה נוספת. — הרשמה במקום.

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

מכונות כביסה

● סטנליות חשמליות ביתיות 1.10 מטר, 2.500 720798.

שונות

● בפעולתו שיום תוף הכרטל ניתן עדיין להשיג סירות מרגם "גליה", במחיר חישה. כל חרושב סירה עד סוף ת.ו. ויהנה מפני פרום שיום חינם, או 20% הנחה ברמי אחסנה לשנה. המועדון פתוח כל יום עד השעה 18.00 ובערב טל. 221776.

חוגים

● לטר לשיר ולנגן במכון ל־הכשרת זמרים(ות) וניגורים־סים, הכנה לבחינות כניסה ל־להקות צבאיות, ארגון חופ־עות ומסטיבלים לקירום זמ־רים מתחילים. לתיפאים ו־עמוניים הלימודים מתקיימים בחיפה "מכון הזמרים" בתי־חלת צבי כספי תלאביב רח' הירקון 51 טל. 58184.
● חיפאי 85 מעוניין בשעית קטנות לירידות כנה, 2358.
● למד לשיר ולנגן. הכנה לבחינות כניסה להקות צב־איות בחיפה, 08/58184 — אחה"צ.

בתי־ספר ושיעורים

● שעורים פרטיים באנגלית וכל שפה לועזית כולל עבי־רה לשונית במכון הישראלי לשפות גורדון 80 טלפון — 607040.

הודעות

● מודעות ללוח הכפול ב־ידיעות אחרונות רח' החלוץ 80 ק"ב טלפון 78670.

וילות ובתים

● למכירה בהזדמנות בעומר קוטג' מפואר, 6 חדרים טל' 795—057.

דירות למכירה

● 3 ביטיכון ח' לדרונגא, באר־שבע 03—58428 בערב ובשבת כל היום.
● דירות פאר ברב קומות ברחוב רמב"ן לפנות: "מגור־רי צעורת הנגב" החסתדרות 80 מפני הור טלפון — 057—78102.
● למסירה מידית 3 חדרים ופ"א בשכון סולל בונה טל' 71690.
● במרכז אורחי 3½ אורי נות קיר 057—71431 אחרי 4.00.
● 4 חדרים ופ"א בדרדיהני־שיאים טל בין 18.00—20.00 057—78082.

ביקוש דירות

● דרושות דירות באשקלון, אחרידר 3 חדרים בשכ"ח ל־שנה או יותר עבור אנשי צבא קבע לפנות 04—081010.

חנויות

● לבלאש אגד דקר דרוש ב־שכורות טבנת עד 100 מ"ר לחכטת תחנת שירות, טלפון 88368 ,86811 ת"א.
● למכירה חנות במרכז העיר טלפון 288002—03.

הצעות עבודה

● דרושה אישה לטיפול ב־ילד בשעות הצהריים פרטים: טלפון 78812.

● מכוניות בהזדמנות טל' 16.00.

מקררים

● בהזדמנות הבחירה המיוחדת אטהר אמקור 10, טלפון — 711475.
● המבחר הגדול ביותר ל־מקררים בחיפה. הכל מחיר נבות עבור המקרר המשומש מכונות כביסה, מקררי הק־פאה, מרוחי כלים ושאר מכ־שירי חשמל לבית. "ברנגר" החלוץ 18.
● למכירה אמקור 10, ב־מצב טוב טלפון.

רהיטים

● במחירים טובים! קו־נים פריג'ידרים, רהיטים עתיקים, ירושות ומכונות תפירה, 824912.
● לילדים שאנו אוהבים רהיטי "כליניל" חיפה ה.נ. קלונ'ני רח' החלוץ 25.
● למכירה שולחן 4 כסאות ומזנון במצב טוב 88287.
● מיטת זוגית ומזאלט — 1000 תנור אפיה ונריל 400 .80161 ,84702
● גם בשבת! קונים במחירים מצויינים! רהיטי משומשים, עתיקים, מקררים ותי־סולים.
● קונים רהיטים משומשים, עתיקים וחיסולי בית.

שידוכים

● פרשי, צברית יפת מסורית, רוקח 108/32 מעוניינת בהתאים גיל עד 58, ת.ד. 50 ק. אתא.

הלוח הכפול באר־שבע

● דרוש סטנ'ר/ית למשרד עורך דין בבאר שבע. להת־קשר בשעות העבודה טלפון 057/71636 או ת.ד. 80 באר־שבע.
● דרוש אדמיניסטרטור עבור לתחנת השירות בבאר־שבע. לכתוב בלאמ אגד דקר, רח' מרכבי 60 ת"א.

מכוניות

● כאאב 1000, מנוע חדש בהזדמנות 10.600, טלפון — 057/78374.
● בהזדמנות היצויית 1800 מודל 1072 (80.000 ק"מ, לפי־נות ר"ר מאור, טלפון — 057/74110 ,057/71280.
● למכירה בהזדמנות טנדר פולקסוואגן דגל קבינת מנוע 1078 במצב מצויין פרסום בי־מוסך עמק חפר לפנות לאב־נר טל. 03326857 בשעות 10.00—8.00.
● אקספרס סוכנות מיני'ז כל הדגמים ממחריות וסדור מי־נון לגביה, מוכר שירות. 78292.
● למכירה אסקורט 1800 74 17.000 ק"מ חורביץ ערד, טל. 057/07412.

שרותי רכב

● מבחר אביזרי רכב בטחו־ני פרסום זולים, דיו וטיים למכוניות, כיסוי מושבים ו־הנה. בבואך סגור לאביזרי רכב, באר־שבע, דרך חברון 7 למנויי סגור הנחה נוספת. הרשמה במקום.

בתי־ספר ושיעורים

● "המדרשה לטיפולי כיופי" עם על המשך ההרשמה לקור־סים: מטבירות רפואיות ומזכירות מינהלה, הכנת לבחי־נות בגרות חיצוניות, תגבלת השלמות טוניס: 1, 2, 3, ומזכירות כללית בשיתוף ה־חטיבת משרד העבודות פר־טים והרשמה: במשרד המד־רשה, השלום 18, באר־שבע. טל. 79708.

הלוח הכפול נתניה

חנויות

● מכולת שרות עצמי, סביבה מצויינת, 92167—053 בעבו־דה, 02—26432 בערב.

דירות בשכר חודשי

● להשכרה בהדרה דירת 3 חדרים גדולים במרכז — 003—2310.
● דירה חדשה 3½ חדרים והסקה, טלפונים 91847—053, 70050—03.
● להשכרה פנטהאוז חדש, 3 חדרים ופ"א, טלפון — 25025—053.

מגרשים

● 2 מגרשים לבניית וילות בצפון, מגרש ברמים, טלפון 020407—04 מיום א', בערב.

שרותי רכב

● מבחר אביזרי רכב בטחו־ני פרסום זולים, רדיו וטיים למכוניות, כיסוי מושבים והנה. בבואך סגור לאביזרי רכב, נתניה, רח' הרצל 40 למנויי סגור הנחה נוספת, הרשמה במקום.

דירות

● מנטהאוז ברחוב רזיאל, 3 + ארונות בהרדינר לחוב שמואליהנציב 5.

קבלנים מציעים

● לזוגות צעירים נותרו מספר דירות ברחוב רזיאל, של קבוצת חבה, תנאים נוחים בהרדינר לחוב שמואלי הנציב 5.

דירות למכירה

● 4 חדרים + פ"א + מט־בח + חימום גז, 8 כיווני אוויר, אותר בוזאכי 03—802048.
● למכירה 8 חדרים מודרני, אזור טוב, 165.000 טלפון 8.38348—053.
● דירה 3 חדרים בבנין מפוארת ברחוב הרב קוק, שרותים כפולים וכל השכללים ברחוב שמואל הנציב 5.
● בהזדמנות 2½ וחול, שכו־נת ויז'נס, טל. 26071—053, 01205—053.
● להשכרה דירת לוקסוס חדשה, במקום חימום, הקלה, 22426—053.

דירות מרוהטות

● בית נהדר 3 חורים מרוהטים קרוב לנתניה, סלחים טלפון + חימום, ספטמבר, לבחור נאות אור שנה עדונים, מיוחרים, טלפון 00471—053.

אשדוד

דירות בשכר חודשי

● 4 חדרים רובע ד' לפנות נער מבורסה נ'/נ.

שרותי רכב

ביקוש רכב

● מכונית מסחרית אמרי־קאית 70—69 דו־ג' שברו־לט וכו', טל. 04/528767.

אופנועים וקטנועים

● מחפש אופנוע מוזין רצוי ב.מ.וו. כל היום 093467.

בתי"ס לנהיגה

● באוטומטית של עוזו תל־פר לנהוג בתצי חזמן חנה הידראולי, בלם כוח וטוונ אוויר להקלת חלימוד, מנג־נון מיוחד לבל נכות, נסיון רב באוטומטית ובמוזולת עם נכים, כמו כן משאיות, פרטיות, פרטיות רגילות וקטנוע עם סירה, 50 מטר מתחנת אגד תחרשה.

מציעים למכירה

● בהזדמנות מערכת סטריאו אוניות משוכללות 20×2 טל' 012840.
● בהזדמנות! מיונר אסטלי מיור מים דגם 1400 "בי"אנד או" 80058.
● מכונת ארוזה בעטמות טוליאטלי (אלייסילר) מתאים גם למגחות ארוזה, מרשה לנפרי הזדמנות 781283.
● למכירה סלון קומפלט חדש טלפון 512461 בערב.
● ציוד למרפאת שיניים ב־מצב תקין למכירה, טלפון 526010.
● מיים דק "סנסואי" מקצו־עי חדש, ומערכת סטריאו — 712112.
● תנור אפיה חשמלי במצב חדש וכיריים — פרטים 834544.
● 1000 בכאות "עץ הרשות" למכירה בזול ובהזדמנות מת־איסות למוזיקונים למוסדות ולבתי קפה. לפנות לרחמי מלער חיפה, טלפון 068089.

טלוויזיה

● מטרוו — כל תקון טלווי־ויה תמורת 75 ל"י (עביר חלקים, עבודה וחובלה) בחת־לם לטלפן 641100 ,644288 רח' החלוץ 23 640808.
● עד 1000 לירות תקבל תמו־רת הטלוויזיה שלך בקנותך חדישה, בטיבגון, הרצליה 15 512740.

כלי נגינה

● שוק הקלידים במחירים מוזלים, אקורדיונים, אבואלה, הנביאים 6, 688895.
● מחפש אקורדיון (80) אם מבחר משומש, טל. 603895.
● למכירה פסנתר פירסטר מחודש טל. 715222.
● כינור ערבתי "ברנדלר" קשת טובה 8,800 אבר־לאה, הנביאים 6, 688590.
● 2 פסנתרים משומשים ב־אחריות, 2,500 ל"י, 5,500 ל"י, אבואלה, שמריהו לוין 044883 .8.
● מכנתר כנה "פליטמנר" מצב מצויין, בהזדמנות, אבר־לאה, הכנתרים (1960) זכרי, שמריהו לוין 8. טל. 044893.

תנורי חמום

● תנורי אריכה בכל הגד־לים + אינטליקציה שולחן + הכנית, בתשלומים אזל, אותם, אלנבי 38, 521493.

● חיפשיות 1001 מנוע 78 + פסט במצב מצוין, 048507.
● אופל סטיישן 1072 לטלפן בעבודה 000852 מ־7.00—16.00.
● וולבו 73 גיר רגיל 88000 ק"מ במצב מצוין לטלפן — 10.00—04 בשעות 04-284013 17.00—20.00 ו־08.00.
● רנו 4 מסחרי מודל 68 — 720577 טלפון 0000.
● סוסיתא מסחרית 1965 שמורה במצב טוב טלפון — 04—952252.
● ווקסהול ויקטור 101 סטיישן 1965 מנוע 1970 במצב מצויין 242214.
● 2 רונדינים + טסט במצב טוב מודל 68. 284115.
● סאאב 1067 עם טיים, מצב מצוין טלפון 968285.
● בכרמל דוכס 1968 מצוינת 10 חודשים טסט. 242095.
● טריומף מודל 70' למכי־רה. לפנות טל. 252097.
● נ.ס.או. 1200, 1969, רדיו, ק"מ 244472 משעת 63.000 10.00.
● ב.מ.וו. 1602 1972 68.000 ק"מ יד ראשונה — 88.000. 82841.
● למכירה וולבו חדש 1978 80.000 ק"מ עם מזגן אוויר, טלפון בערב 609910 בשעות עבודה 529777, 521189.
● סוסיתא מסחרית 1065 מצב מכני טוב טל. 727572.
● אסקורט 1970 תוספות שמורה, 84.000 — 18.700 פרט לשבת. 525050.
● פולקסוונג ואריאנט נמו־כה 1000 טל. 530614.

שרותי רכב

● מבחר אביזרי רכב ב־מחירי פרסום זולים, רדיו, ו־טיים למכוניות, כיסוי מוש־בים והנה, בבואך מגור ל־אביזרי רכב, חיפה, כיכר החנ־לה 6, למנויי מגור הנחה נוס־פת, הרשמה במקום.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
במחלקה להכשרת מורים דרושים
עוזרי הוראה ומחקר
בחינוך ופסיכולוגיה, ובטכנולוגיה (חשמל ומכונות)
הרקע הנדרש מאסיסטנט בחינוך ופסיכולוגיה:
תואר ראשון לפחות בחינוך או בפסיכולוגיה כמקצוע ראשי, סטטיסטיקה וסוציולוגיה כמקצועות משניים. לבעלי תוארים גבוהים תינתן עדיפות. רצוי ביותר נסיון בהוראה ובעבודה חינוכית.
הרקע הנדרש מאסיסטנט בטכנולוגיה
תואר ראשון מפקולטה הנדסית ותעודת הוראה (או מועמד העומד לסיים לימודיו לקראת תעודת הוראה) ובעל נסיון מלא או חלקי של לפחות שנתיים בהוראה.
במקביל ניתנת האפשרות להשתלם לתואר מגיסטר.
על המעוניינים לפנות בכתב ולציין כתובת ומספר טלפון, אל ראש המחלקה להכשרת מורים. נא לצרף תולדות חיים. המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 15 בספטמבר 1974.

דרושות
תופרות
מתלמדות לאוברלוק
למפעל קונפקציה גדול בהרצליה
*
לפנות טל. 983822, 986836

למפעל מזון גדול, באזור תל־אביב
דרושים
פקיד מכירות
* בעל השכלה תיכונית ושליטה מלאה בעברית
* ידע ונסיון ברישום הזמנות. הכנת חשבונות ומגע עם לקוחות
* שעות העבודה: 07.00—16.00.
מכונאי אחזקה
* בעל נסיון קודם באחזקת מכונות ומערכות חשמל למכונות אריזה אוטומטיות.
העונים על הכישורים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף פרוט נסיון קודם לת.ד. 147 ת"א

לחברת קפריש
הפצת מכוניות בע"מ בחיפה
דרוש
פקיד מכירות
בעל נסיון בענף הרכב
לפנות טל. 526553 או אישית לאולם התצוגה בדרך העצמאות 98 חיפה

עיריית חיפה
הודעה עירונית מס' 77/74
מכריזה בזה על משרה פנויה של:
מנהל אגף כח אדם
(פקידים ופועלים)
הכשירויות הדרושות:
1. השכלה אקדמאית בנושאים מינהל ו/או ראיית חשבון וכלכלה ו/או משפטים.
2. ניסיון של 5 שנים לפחות בניהול כח־אדם בהיקף גדול.
3. שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית — ידיעת שפות אחרות רצויה.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לאגף כח אדם, היכל העיריה חדר 305, עד ה־1 בספטמבר 1974.
מודיות מוגבלות
י. צויזל
סגן ראש העיריה

לשירותי כימאויה
שדה תעופה הרצליה
דרושים:
– מכונאי מטוסים
– יוצאי חיל האויר
לעבודה מעניינת
להתקשר טלפונית: 6—985095

שרותי רכב בע"מ
גיבורי ישראל 82 ת"א
טלפון 38995
CHRYSLER SIMCA
למוסכנו המרכזי
דרושים:
מכונאי רכב
מכל הסוגים

לחברת בניין ארצית
דרושים: למחלקת הנהלת חשבונות בתל־אביב
מנהלי חשבונות
מכל הסוגים
— תנאים טובים למועמדים המתאימים —
נא לפנות בכתב לת.ד. 2770 ת"א או טלפונית 58144
— סודיות מובטחת —

לטלמטיקה בע"מ
דרושה למשרה מלאה
פקידה/כתבנית עברית
בעלת ידע ונסיון בעבודות משרד כלליות
תנאים טובים
למועמדות המתאימות
המעוניינות מתבקשות לפנות לטלפון 765071 — לעליזה, בין השעות 8.00—16.00
— סודיות מובטחת —

דרושים:
אדריכל/ית
למשרד אדריכלים
טכנאי/ת
שרטט/ת
טלפון 451677
בין 8.00—14.00

דרושה
פקידת משכורות
מנוסה
עם ידע בהנהלת חשבונות, וידיעת עברית על בוריה וידע באנגלית
שעות העבודה: 16—8
לפנות:
"גבי־מודל" בע"מ
מפעלי סריגה
לבנדה 32, תל־אביב
טלפון 37666

דרושים למפעל
כרסם, חרט,
מסגר־רתך
לפנות
טל. 721661—04

לבית דפוס
מסחרי גדול
דרושים:
* דפס בלט
מעולה ל־נ נליון היידלברג
* עובדים/ות לכריכיה
(אפשרי סטודנטים)
לפנות בכתב לת.ד. 23031 תל־אביב, בציון המשרה המבוקשת של המעטפה.

לביח"ר ניב
לרוכסנים
דרושים
1) צבעי
2) פקידה כללית
לטלפן 824380 ת"א.

למשרד
רואי חשבון
דרוש
בוחן מרכז
לפנות טל. 54183
תל־אביב

דרושה
נערה
לעבודה במרכזית
טלפונים 8×9
שעות עבודה רצופות
לפנות טל. 53803
תל־אביב

דרושים
מסגרים
חרטים
מסגרים
מכניים
לפנות טלפונית
948352 או לת.ד.
3006 ראשון־לציון

NCR

למחלקת חשבונות

דרושה פקידה

עם ידע בכתבנות עברית

תנאים טובים * עבודה יציבה

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ל־י. א. מיטווך ובניו בע״מ ת.ד. 1089 ת״א, 61000 עבור מס. 42—10

— סודיות מובטחת —

MAQUETTE — מקט

ביח״ר למעילי עור, עכו

לרגל הרחבה דרושים:

* מזכירה עברית—אנגלית לניהול משרד
* מנהל אדמיניסטרטיבי

רק מועמדים בעלי נסיון יפנו לטלפון: 04—913618 או 04—911532

לחברת שטראוס שוק ירושלים בע״מ

דרושים

מחלקי תוצרת חלב

בעלי רכב סגור

בנפח משא של 1500 ק״ג

רצוי ניסיון קודם בחלוקה ומכירה

מובטחים תנאי עבודה טובים

נא לפנות טלפון: 02—526370

חברה ישראלית לאוטומובילים בע״מ

מפיצי Ford בישראל

למשרדנו בתל־אביב

דרושה:

* **מפעילה למכונת הנהלת חשבונות**

רצוי נסיון בהפעלת מכונה מסוג אדו־א

שעות העבודה: מ־12.00 עד 18.00 בימים א — עד — ה׳

המעוניינות מתבקשות לפנות למשרדנו בתל־אביב רח׳ המסגר 43 בין השעות 8.00 עד 16.30

הדייקן מפעלי מתכת בע״מ כפר־סבא 923-217

דרושים

חרטים
כרסמים
מבקרי איכות
עובדי יצור

תושב כפר־סבא, רעננה, הרצליה והסביבה

למה לך לבזבז שעות נסיעת יקרות! באזור מגורך תמצא:

1. מפעל מודרני.
2. עבודה בשכר עידוד.
3. תנאי קידום נאותים.
4. השתלמות מקצועית.

לפנות בכתב „הדייקן" כפר־סבא או טלפונית 923217 למהנדס כהן.

דרושה

מזכירה בכירה

להנהלה של חברה מסחרית גדולה

בעלת הכישורים כדלקמן:

* נסיון של 5 שנים כמזכירה
* שליטה בשפות עברית ואנגלית וכן הדפסה בשתי השפות.

תנאים טובים

מועמדות העונות לכישורים הנ״ל מתבקשות לפנות בכתב אל ת.ד. 729 תל־אביב עבור מס׳ 84.

— סודיות מובטחת —

להתאחדות התעשיינים בישראל

דרושה

מזכירה בכירה

בעלת ידע ונסיון בעבודות מזכירות

קורות חיים נא לשלוח לת.ד. 29116 ת״א מחלקת מינהל או טלפון: 55261.

דרושים

הנדסאים/טכנאים

לתכנון ושרטוט מערכות מכניות וצנרת

תנאים טובים לאנשים המתאימים.

לפנות אטלסוביץ, טלפון 254278 חיפה, או ת.ד. 7083.

לחברה תעשייתית בענף הבניה

דרוש

מהנדס אזרחי

או

טכנאי בנין

לעבודה קבועה

הצעות, בצרוף קורות חיים, נא להפנות בכתב לת.ד. 20100 ת״א עבור „מהנדס"

לפזכים בע״מ

דרוש

כלכלן

לתפקיד מסחרי

עד גיל 30

רצוי נסיון במכירות

תנאים טובים למועמד המתאים

לפנות בכתב אל: פזכים בע״מ, ת.ד. 1977 תל־אביב

— סודיות מובטחת —

לתכנון המים לישראל בע״מ

דרוש/ה שרטט/ת צעיר/ה

לשרטוט צנורות חשמל במיבנים ציבוריים

הכישורים:

בוגר/ת בי״ס מקצועי או קורס מוכר לשרטוט.

נסיון של שנה. לפחות, בשרטוט חשמל.

על המעונינים לפנות לטל. 262275/6, תל־אביב.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

באגף ארגון ותכנון

מהנדס תעשיה וניהול

הכשירויות הדרושות: בעל נסיון של 3—5 שנים.

מס׳ המשרה: את.ד/195.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס׳ המשרה עד יום ה׳ 30.8.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32,000.

לחברת ייבוא גדולה

דרושים

* **עוזר למנהל חשבונות**
* פנ״ג
* עם נסיון של שנתיים לפחות
* **כתבנית נשיונל**

לפנות: טלפון 35235 תל־אביב, מר נקש

דרוש מורה

לשרטוט בנין (קונסטרוקציה) בשעות הערב

לפנות ביום א׳ אחה״צ טכניקום, בן יהודה 28 תל־אביב

למשרד עורכי דין

דרושה:

1. **כתבנית עברית** מעולה — (עדיפות לבעלות נסיון בטאבו)
2. **נערת שליחויות**

טלפון בשעות הבוקר 04—667793

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרוש(ה)

מבין(ה) - בודק(ת)

לפוליסות ביטוח רכב

הכישורים הדרושים:

1. נסיון מעשי בעבודה של שנה לפחות
2. עצמאיות בעבודה

תנאים טובים למועמד(ת) המתאים(ה)

לפנות בכתב יד לת.ד. 29494 תל־אביב עבור מס׳ 100

מפעלים גרפיים בין לאומיים בע״מ

אזור התעשיה יבנה

למפעלנו דרוש:

נהג

עם רכב

להובלת 12—14 נוסעים ולהובלת סחורות

מקום מגורים אזור תל־אביב

להתקשר עד שעה 16.00 ל־055/95566.

NCR

למשרדנו בתל אביב

דרושה

פקידה - כתבנית

הכישורים הדרושים:

— נסיון בכתבנות עברית
— רצוי נסיון בכתבנות אנגלית
— ידע בפקידות

תנאים טובים — עבודה יציבה

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ל־י. א. מיטווך ובניו בע״מ, ת״ד 1089 תל־אביב 61000.

נא לציין משרת מס׳ 42-11.

— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה למלונאות ובניו

דרושה

מזכירה למנהל כללי

הכישורים הדרושים:

נסיון בניהול משרד עצמאי

ידיעת הדפסה בעברית ואנגלית

מקום העבודה בנתניה

תנאים מצויינים למועמדת המתאימה

נא לפנות בכתב לת.ד. 178 נתניה ולציין „עבור מזכירה" או להתקשר טלפונית 053—27652

דרושות

דיילות קרקע

לעבודה עונתית (עד 9 חודשים) במשמרות בנמל התעופה בן־גוריון

הנתונים הדרושים:

* לאחר שרות צבאי, עד גיל 25
* השכלה תיכונית
* ידיעת עברית ואנגלית על בוריה, שפות נוספות רצויות
* הופעה נאה

המועמדות המתאימות תעבורנה קורס בחברה לפני היכנסן לעבודה

*

על המעונינות לפנות אישית למדור העסוקה מח׳ סגל קרקע אל על נמל התעופה בן גוריון בין השעות 8.30—12.00 ולהביא 3 תצלומים לצורך הרשמה ותעודת זהות.

אגף כח אדם

אל על נתיבי אויר לישראל

יפאורה בע״מ יצרני מוצרי פרי הדר „שוופס" ו„מיץ פז"

למפעלנו המתפתח דרושים

א. מכונאי אחזקה

(לציוד תעשייתי)

כישורים: בוגרי בית ספר מקצועי, נסיון 3 שנים לפחות, מקום מגורים בסביבת רחובות.

ב. מסיק דוודים

בעל נסיון

לפנות בכתב ליפאורה בע״מ ת.ד. 540 רחובות או בטל. 957151—03 לאמנון דייגי.

דרושים

* **מרכיבים עצמאיים** ובעלי נסיון למזגני אוויר למכוניות
* **חשמלאים לשרות** בעלי רשיון לקטנוע

לפרטים נוספים להתקשר למחלקת מזוג־אויר טל. 891541—03

חרוש

עבודה קבועה וטובה בפנימיה חנוכית

דרושים

אם בית מרכזית־וטבח(ית)

בכתי ספר חקלאיים. תנאים טובים, מגורים במקום מובטחים.

מועמדות(ים) יפנו אל האגף לחנוך התישבותי, הקריה תל־אביב ת. ד. 7036 טלפון: 255421.

לפניקס הישראלי, חברה לבטוח בע״מ ירושלים דרושים:

1) פקיד/ה כללי/ת
2) כתבנית עברית (אנגלית רצויה)

מועמדים אחרי שרות בצה״ל מתבקשים לפנות לטלפון 227131—02

למפעל לליטוש אבני חן רמת־גן

דרושה

מזכירה מנוסה

הכישורים:

1. נסיון מינימום של 5 שנים בניהול משרד
2. ידיעה מושלמת עברית ואנגלית
3. עדיפות לבעלות נסיון יצור־יבוא

למתאימה תנאי שכר ועבודה טובים

לפנות: טל. 720825

עץ לבוד בע״מ ETZ-LAVUD

דרושים

טכנאי ייצור

המעונינים ומתאימים יטלפנו 914931 או יכתבו לת.ד. 38 פ״ת, למחלקת כח אדם.

למפעל מזון גדול באזור תל־אביב

דרושים

אחראי ייצור

משמרת ערב

* בעל ניסיון בפקוח על צוות עובדים המעוניין בעבודה אחראית ונוחה
* שעות העבודה 15.00—23.00.

קופאי למחלקת הנהלת חשבונות

* שעות העבודה 07.30—16.30
* יתקבלו גם מועמדים מעל גיל 45 ועד גיל 60

העונים על הכישורים יפנו בכתב יד בציון ניסיון קודם לת.ד. 147, ת״א

לעבודה בתל־אביב

דרוש/ה

קופאי/ת

בעל/ת נסיון בעבודה בגזברות

נא לפנות בצרוף פרטים אישיים ובתנאי שכר לת.ד. 18078 ת״א

„פקר פלדה" בע״מ

למפעלנו בכפר־סבא

דרושים:

* **מכונאים ומסגרים** לאחזקה
* **מלגזן** בעל נסיון
* **חרט** מעולה

על המעוניינים לפנות טלפונית: 925621, או בכתב למנהל כח־אדם: „פקר פלדה" — כפר־סבא, אזור התעשיה החדש

„אריאל" חברה להנדסת חשמל בע״מ

דרושים

טכנאים

למערכות פיקוד ומיתוג

רצוי בעלי ידע באלקטרוניקה

לאיזורי תל־אביב וירושלים

לפרטים נא לפנות טלפונית: 822228/9/0 — שמעון

מגדל־בנין חברה לביטוח בע״מ

דרושות לעבודה בת־א

1. מרכזנית / פקידה כללית
2. בוגרות תיכון היודעות לתכנות
3. כתבניות עברית

— תנאים טובים —

יש לפנות למח׳ כח אדם קרליבך 25 ת״א, טלפון 283221.

דרושים

א. מנהל ייצור

ב. מרכז קבלת פרי

בבית אריזה לפרי הדר בפתח־תקוה

לפנות הדרי פז בע״מ, טלפון 911921

למוסד ציבורי בתל־אביב

דרושה פקידה

עם ידע בהנהלת חשבונות

המעונינים מתבקשים לכתוב לת.ד. 124 תל־אביב

דרוש:

יוצק פליז מנוסה

לניהול מפעל חדש, במרכז הארץ

— תנאים מצוינים, אפשרות שתוף ברווחים והשתלמות בחו״ל —

נא לפנות טלפונית: 612352

— סודיות מוחלטת מובטחת —

דרוש

מנהל לבית הספר החקלאי

ע״ש - „כדורי"

ליד הר־תבור

מועמדים בעלי השכלה ונסיון מתאימים יפנו אל הנהלת האגף לחינוך התישבותי, הקריה ת״א, ת.ד. 7036, רח׳ ד׳ מס׳ 8, טלפון: 255421—03.

יבמ IBM

דרושים/דרושות

פקיד יבוא

הכישורים הדרושים: נסיון של 5—8 שנים בנושאי יבוא, שחרורים ממכס, תובלה אוירית, ימית ויבשתית. שליטה בשפות עברית ואנגלית, ידע בביטוח ימי, רצוי ידע בביטוח אלמנטרי.

(למשרה מס׳ ל—824)

נא פנה/פני בכתב למחלקת כח אדם, ת״ד 20210 תל־אביב, 200

יבמ IBM

אלביט מחשבים בע״מ CONTROL DATA

דרושה

מזכירה אנגלית - עברית

למחלקת שיווק

יודעת אנגלית ועברית כולל הדפסה בשתי השפות הכרחית.

לפנות בצירוף קורות חיים, תעודות, ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית

דרושה

פקידה מעולה

בעלת נסיון קודם

השולטת בהדפסה בעברית

לפרטים נא לפנות בכתב אל: תספורת המבוניות, יצחק שדה 34 (ק״א) או טלפונית 30523, 252185, 260512

למשרדנו בחיפה דרושה

פקידה ומפעילה למכונת הנה״ח „אוליבטי" (משרה מלאה)

בדבר פרטים נא לפנות טלפון 641251

למלון גדול בירושלים

דרושים

1. **פקיד משכורות**
2. **פקיד חשבונות כללי**

לשתי המשרות המוצעות דרוש נסיון־קודם

(אפשרי לפנסיונרים)

המעוניינים להציג מועמדותם למשרות הללו מתבקשים לפנות בכתב עם פירוט נסיונם הקודם לת.ד. 2091, ירושלים עבור 1000.

דרוש שליח אחראי

עם קטנוע או טילון

נא לפנות לת.ד. 18078 ת״א בצירוף פרטים אישיים

המועצה המקומית רעננה המחלקה הטכנית

מכרז 16/74

המועצה המקומית רעננה מבקשת בזה הצעות מקבלנים לבנית שני מקלטים ממטום ל/09/ר ומקלט ממסום מ״ס — 190/ר כה״כ שלושה מקלטים

טפסי הצעות, מפרטים טכניים ותכניות אפשר לקבל במשרד המחלקה הטכנית במועצה המקומית רעננה, תמורת תשלום של 150 ל״י אשר לא יוחזרו. מכל תשלום חלקי מאושר ע״י המהנדס, תשלם המועצה לקבלן 90% במזומן תוך 30 ימים מיום אישור המהנדס.

10% מערך ההצעה יוקפאו עד גמר תקופת האחריות לבצוע העבודה. תתקבל גם ערבות בנקאית בהתאם. לקיום תנאי ההצעה, יש לצרף ערבות בנקאית (תוכר ערבות בנקאית בלבד) בסך 5% מערך ההצעה כולה.

קבלנים להם חייבת המועצה כספים, רשאים להעביר הוראה בלתי חוזרת על קיזוז הביצוע במקום ערבות בנקאית, במכתב יש לציין את סכום הקיזוז. את ההצעות יש למסור במעטפה סגורה עם ציון מכרז 16/74 למזכיר המועצה עד יום שישי 6.9.74 שעה 12.00.

על הקבלנים להוכיח בקיאות ונסיון בבצוע העבודה. המועצה רשאית למסור את העבודה כולה או לחלקה בין הקבלנים.

אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

על המציע לצרף אשור רשם הקבלנים על זכותו לבצע עבודות בסדר גודל של ההצעה.

סיור קבלנים יערך ביום רביעי 21.8.74 בשעה 08.00 בבוקר.

היציאה מהמחלקה הטכנית במועצה המקומית רעננה.

ב. וולפוביץ, ראש המועצה

לחברת אמריק - איר

דרוש

טכנאי קרור

למזגני אויר חלוניים

רשיון נהיגה הכרחי

נא להתקשר כל יום בין 14—16 לטל. 253127

למשרד י. כמון ושות׳, הנדסה אזרחית

דרושים

טכנאי/ת שרטט/ת

לעבודות כבישים, דרכים ונקוז

התנאים בהתאם למשורי המועמד

נא להתקשר בשעות העבודה לטלפון 30323 תל־אביב

דרוש

מורה לנהיגה

בי״ס „הדר"

משרד — 720323

בית — 745612

בני, בעלי, ואבינו היקר

סמל **הרשקוביץ מרדכי** (מוטי)

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים

יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול
ביום חמישי, ד' אלול תשל"ד (22.8.1974)
בשעה 18.00.

התבורה מביתנו ברחוב סלנט 20 פתח־תקוה
בשעה 17.00.

המשפחה

בננו ואחינו היקר

סמ"ר **שמואל בן שלמה לוי** הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים

שמך וזכרך אתנו לעד

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ל' מנחם־אב תשל"ד (18.8.74), בשעה 10.00, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
אוטובוס ייצא מבית ההורים, שכון ג', 33, ראש העין בשעה 9.15

המשפחה

יקירנו

סמל **אלברט** (ברטו) **ברוך**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום שלישי, ב' אלול תשל"ד (20.8.74) בשעה 10.30 לפנה"צ.
אוטובוס יצא מביתו, ברחוב מהרות 20 יפו בשעה 9.30

המשפחה

יקירנו

סמל **דבוש ראובן** הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בציר חג'ידי בסיני בתאריך 18.10.73

יובא למנוחות ביום שלישי, 20.8.74 בשעה 10.30 בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול.
הסעה מבית הוריו בשעה 9.00

המשפחה

ליקירנו

יונה, יצחק, לאה ועדי טרכטמן ושלומית אנוך

בתחושה עמוקה של צער וכאב אנו מלווים יחד איתכם
למנוחת עולמים את יקירכם־יקירנו

יהודה טרכטמן הי"ד

אשר נפל ברמת־הגולן במלחמת יום הכיפורים
זכרו לא ימוש מליבנו לעד

הסבא: טנקוס אהרון
יעקב ואהובה טרכטמן
אריה ועכסה טרכטמן
דב ושושנה טרכטמן
יצחק וזיוה טרכטמן
שמואל ויפה טנקוס ובניו
עקיבא וחופשיה טוך
רבקה לוביטש ובניה
חיים ועפרה צפתי
יהונתן ואסתר גרשטיין
איתן ושלומית מאירוביץ

יקירנו

סא"ל **דוד ישראלי**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים, בקרבות הבלימה ברמת הגולן
י"א תשרי תשל"ד (7.10.73)

יובא למנוחת עולמים
בחלקה הצבאית בהר הרצל, ביום רביעי, ג' באלול תשל"ד (21.8.74) בשעה 15.00.
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 14.45
בתחנה המרכזית בת"א יעמוד אוטובוס לרשות המלווים ברציף ירושלים בשעה 13.00.

המשפחה

יקירנו

אלי חסן (חסון) בן מאיר

שנפל במלחמת יום הכפורים 15.10.73

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום רביעי ג' אלול, תשל"ד (21.8.74) בשעה 11.30 לפנה"צ.
התבורה תצא בשעה 10.30 מבית הוריו, בגני תקוה, שכון חדש 12/12
האזכרה תתקיים ביום שלישי, ב' אלול תשל"ד (20.8.74) בשעה 17.30 אחה"צ, בבית הוריו.

יקירנו

סמל **רוני** (אהרון) **מזרחי**
בן מרדכי ושושנה (רווה)
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ב־21.10.73

יועבר לקבורת עולמים
ביום רביעי, ג' אלול תשל"ד (21.8.74) בשעה 18.00 בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
אוטובוס יצא מבית הוריו, בפרדס כץ, רחוב ז'בוטינסקי 104 (משפ' שירין) בשעה 17.00.

הוריו
האחיות
הדודים הדודות
והמשפחה

למשפחת דבוש

אתכם אנו באבלכם עם הבאתו למנוחת עולמים של יקירכם־יקירנו

סמל **דבוש ראובן** הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בציר הג'ידי בסיני,
לבית הקברות בקרית־שאול, בשעה 10.30 בתאריך 20.8.74.
הסעה מבית הוריו בשעה 9.00.

ועד המושב והחברים

לאפרים אבוקסיס

משתתפים בצערך
על פטירת

אמך - יקירתך

הנהלת עמיגור
ועובדי סניף מגדל־העמק

יקירנו

מרצל מרדכי (מוטי) **שנפיק** ז"ל

(יליד בקאו, רומניה)

בעבר מורה למלאכה בכפר־סבא, תל־מונד, רעננה, אבן יהודה, יהוד, סביון וחולון.

במלאות שלושים לפטירתו תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, על קברו בבית הקברות החדש בכפר־סבא ביום ראשון, ל' באב תשל"ד 18.8.74 בשעה 4 אחה"צ. יוצאים מביתנו רח' העמק 20.

המשפחה

למתתיהו משה

משתתפים באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

ההנהלה והעובדים
בנק לאומי לישראל בע"מ
סניף דקר — פתיים

בננו ואחינו היקר

אליהו חג'ג' הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בסיני

יובא למנוחת עולמים
בבית העלמין הצבאי, בהר הזיתים ירושלים ביום ג', ב' אלול תשל"ד (20.8.1974), בשעה 10.30.
הסעה מבית הוריו, במושב יציץ, בשעה 8.30.

המשפחה

יקירנו
סמ"ר

יצחק בראשי

הי"ד

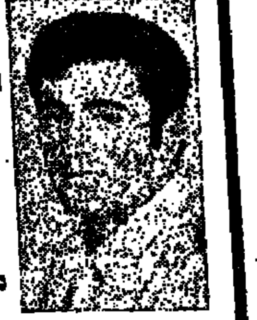

שנפל במלחמת יום הכיפורים בקרבות הבלימה ברמת הגולן ביום י"ד בתשרי תשל"ד (10.10.1973)

יובא למנוחת עולמים
בבית העלמין הצבאי בהר־הרצל, בירושלים, ביום ד' באלול תשל"ד (22.8.74) בשעה 10.30.
מתאספים ליד שער בית העלמין בשעה 10 לפנה"צ.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירת בתנו אחותנו ונכדתי היקרה

מינה צינמן ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון ל' אב תשל"ד, 18.8.74 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 4.15 מבית ההורים, רח' קהילת לבוב 26, הדר יוסף, ת"א

המשפחה

אבינו ובעלי היקר

בן־עזרא חיים

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים ב־17.10.1973

יובא לקבורות ביום ששי ה' אלול תשל"ד (23.8.1974) בחלקה הצבאית, בבית הקברות בקרית שאול, בשעה 9.00.
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים ברח' סלמה 83, תל־אביב, בשעה 8.15.

אשתו והילדים

בננו ואחינו היקר

סמל **יהודה טרבולסקי**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים י"א תשרי תשל"ד 6.10.73 בתל־פרס, רמת־הגולן

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ל' באב תשל"ד 18.8.1974 בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול, בשעה 9.00 בבוקר.
הסעה מיוחדת תצא מבית הוריו בחולון, רח' מנדלי 1 בשעה 8 בבקר.

המשפחה המתאבלת

עם הבאתו לקבורת קבע
של עובדנו

אילן כרם ז"ל

אנו מרכינים ראש לזכרו
ומשתתפים בצער המשפחה

כרמל־קור
ההנהלה וחבר העובדים

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

הסטי יצחק ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה

ביום שלישי, ב' באלול תשל"ד (20.8.1974) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין שבקרית שאול. נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

יקירנו

כץ יצחק
כץ ליאו־אריה

יובאו למנוחת עולמים
ביום ב' 19.8.74 בשעה 9.00 בבית הקברות הצבאי, בהר הרצל.
אוטובוס יצא מבית משפ' דלת, רח' חשוון 14 פרדס כץ.

המשפחה

חלפה שנה מאז נלקח מאתנו בננו יקירנו

משה ז"ל

נעלה לקברו בקרית שאול, ביום ראשון ל' מנחם־אב (18.8.74) בשעה 5 אחה"צ.
יציאה מביתנו, רח' לויד ג'ורג' 3 ת"א. בשעה 4.30

פרום, יוסף, שטיין
ובני ביתו

יקירנו

סמל **אורי אליהו** הי"ד

בן גריב ושמחה
שנפל במלחמת יום הכפורים
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בחדרה ביום שלישי, ב' באלול 20.8.74, בשעה 15.00.
אוטובוס יצא מבית הוריו, רח' ה' באייר 17/3, גבעת אולגה א'.

המשפחה

במלאות 5 שנים לפטירת בעלי ואבינו היקר

דוד סטוביצקי

ז"ל

תערך אזכרה
ביום ראשון, 18.8.1974, ל' באב תשל"ד בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

משפחת סטוביצקי

בננו ואחיינו היקר והבלתי נשכח

עמרם דהאן הי"ד

שנפל בכיבוש החרמון

יובא למנוחות עולמים

ביום שלישי, ב' באלול, 20.8.74, בחלקה הצבאית בבית העלמין הישן בחדרה בשעה 18.00.

המתאבלים מרה:
הוריו: אברהם וזוהר דהאן
דודו ודודתו: אלי ונינה דהאן

יקירנו

סמ"ר **עמיקם גזית** הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ברמת־הגולן

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים
ביום שני, א' אלול תשל"ד 19.8.1974, בשעה 3.00 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית המנוח, ברחוב עמרי 17, תל־ברוך
בשעה 12.30 בצהרים, להר הרצל.

המשפחה האבלה

יקירנו

גדעון גורקוביץ

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בחזית סיני, ביום 19.10.73

יובא למנוחת עולמים

בבית העלמין הצבאי בפתח־תקוה, ביום חמישי, ד' באלול תשל"ד, 22.8.74, ההלויה משער בית העלמין בשעה 10.30 בבוקר.
הסעה: בפ"ת — מרח' ברקוביץ 7 בשעה 9.30 בבוקר.

המשפחה

בנינו יקירינו
אשר נפלו במלחמת יום הכפורים

דוד מגל
(גולדנברג) ז"ל

ישעיהו כהן ז"ל
יחיאל פלדר ז"ל
יצחק מן ז"ל

יובאו למנוחת עולמים

בבית העלמין בקבוץ גבת, ביום ג', ב' באלול תשל"ד, 20.8.74, בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוסים יצאו מרחבת היכל התרבות בתל־אביב, בשעה 1.00 אחה"צ.

המשפחות
ובית גבת

יקירנו
רב"ט

חמוס גבידון

שנפל בקרבות בסיני ב־17.10.73
יובא למנוחת עולמים
ביום שני, 19.8.74, בשעה 1.30, בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
הסעה תצא מבית הוריו ביהוד, רח' קצנלסון 28, בשעה 12.30 ומבית האלמנה ברמת־גן, רח' נוה יהושע 48, בשעה 12.30.

המשפחה

במלאות שלושים לנפילתו של יקירנו

כל־טוב דוד (דודי) הי"ד

נפל במלחמת יום הכפורים

נעלה לקברו לאזכרה וגלוי מצבה
בבית העלמין הצבאי בחוף הכרמל בחיפה, ביום שלישי, ב' אלול תשל"ד (20.8.74) בשעה 5.30 אחה"צ.
התבורה מבית הוריו ברח' קרית ספר 17, אחוזה, בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

למשפחת ליזרוביץ שלמה ושרה
ולורה ליבוביץ

משתתפים באבלכם עם הבאתו למנוחות של

סרן **רפי ליבוביץ**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

משפחת סטוביצקי אסתר ויהודה
משפחת גבי ושמואל פיינשטיין

יקירנו

סמל **ישראל וייס** הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא לקבורה

בבית הקברות הצבאי בהר הרצל. — ביום שלישי, ב' אלול תשל"ד 20.8.74 בשעה 1.30 אחה"צ. מתאספים ליד שער בית הקברות הצבאי.

המשפחה

יקירנו

סמל **חיים אלתר טייכמן**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ביום ט"ו בתשרי תשל"ד, 11.10.73
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות בקרית שאול, ביום שני, א' באלול תשל"ד 19.8.74 בשעה 4.30 אחה"צ. אוטובוסים ייצאו מבית הוריו רח' הרב הרצוג 40 בני ברק בשעה 3.30 אחה"צ.
אשתו: שושנה הוריו: אידל וזלמן
בתו: לאה והמשפחה בארץ ובחו"ל

יקירנו

סמל

דוד פרץ

הי"ד

שנפל על שחרור החרמון במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחות עולמים

בחלקה הצבאית בבית העלמין הישן בראשון־לציון
ביום ה', ד' אלול, תשל"ד, בשעה 1.30 (22.8.74) אחה"צ.
אוטובוסים יצאו מבית הוריו, רחוב נורדוי 100 ראשון לציון בשעה 12.30
ההלויה תצא משער בית הקברות בשעה 1.30

המשפחה

בני יקר,
למלאת עשרה חודשים לנופלך, נלוה לדרכך האחרונה בלב כואב המסרב להאמין שאמנם כן ואת נפלא ואהוב הלך מאיתנו.

יקירנו

בני מנצור

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בסיני בערב חג' בתשרי תשל"ד (22.10.73)

יובא למנוחת עולמים

בבית הקברות הצבאי "הר־הרצל" בירושלים, ההלויה תצא משער בית הקברות "הר־הרצל" ביום שני א' אלול תשל"ד (19.8.1974) בשעה 12.00 בצהרים.
יוצאים: מביתנו רחוב שש הימים 30 קרית־שרת, חולון, בשעה 9.30 בבוקר.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלוים.

ההורים
האחים והאחיות
משפחת מנצור

בעלי ואבינו

סמ"ר **עמיקם גזית** ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן

יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בהר הרצל, ירושלים, ביום שני, א' אלול תשל"ה, 19.8.1974, בשעת 3.00 אחה"צ.
אוטובוס יצא מבית המנוח ברח' עמרי 17, תל־ברוך, בשעה 12.30 בצהריים.

בתיה (לבית שמשי)
גבע וצור

בננו ויקירנו

סמ"ר **דוד אדרי**

הי"ד

שנפל בי"א תשרי תשל"ה,
יום השני למלחמת יום הכפורים
כמפקד טנק ברמת הגולן, בשנת כ' לחייו.

יובא למנוחת עולמים
בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, ירושלים, ביום רביעי 21.8.74, בשעה 9.00 בבוקר.
אוטובוסים ומוניות לבית העלמין וחזרה. יצאו מבית הוריו ביפו, רח' האי גאון מס' 6 (ליד קצין העיר הישן) בשעה 7.00 בבוקר.
במלאת שנה לנפילתו תערך אזכרה לזכרו ערב לפני כן ביום שלישי 20.8.74 בשעה 19.30, בבית הוריו ברח' האי גאון 6 — יפו.
כל מוקירי זכרו מוזמנים בזה להשתתף באזכרה לזכרו וללוותו לדרכו האחרונה.

הוריו, אחיו, אחיותיו וקרוביו

יקירנו ואהובנו לעד

סמל **שמואל** (שמוליק) **גבאי**

הי"ד

נפל בקרב ברמת הגולן
במלחמת יום הכפורים
ביום ט"ז תשרי תשל"ד 12.10.1974

שמוליק יובא למנוחת עולמים
ביום שלישי, ב' אלול תשל"ד 20.8.1974, בשעה 10.30, בבית העלמין הצבאי, הר הרצל ירושלים.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים, בבית הוריו, ברחוב גדעון 19, בקעה, ירושלים, בשעה 10.00.
חבריו, ידידיו ומוקירי זכרו, מוזמנים ללוות לו כבוד אחרון.
תודה לכל מנחמינו.

הורים: אסתר וששון גבאי
אחותו וגיסו: מרים (מיקי) ורן אפרים
אחותו: דליה אוריון
אחיו: יונה ורמי גבאי

יקירנו
סרן

ירמיהו (ידי) **נטל**

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים
בקרב על החרמון.

יובא למנוחת עולמים

ביום שלישי, ב' באלול תשל"ד — 20.8.74, בחלקה הצבאית של בית־העלמין בחיפה (חוף הכרמל).
ההלויה תצא בשעה 10.30 לפנה"צ, מפתח בית־הקברות הצבאי בחיפה.

המשפחה

יקירנו
סגן

ישראל זיגלשטיין

הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות בהר הרצל, ביום שלישי, ב' באלול תשל"ד (20.8.74) בשעה 3.00 אחרי הצהרים.
אוטובוסים יוצאים מבית הוריו בירושלים שמואל הנביא, בלוק 5, בשעה 2.00 אחה"צ, ומרמת־גן — רח' החשמונאים 13 בשעה 12.00 בצהרים.

אשתו, ילדיו, הוריו,
אחותו ומשפחת גלטשטיין

יקירנו

אלי בסון הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים 11.10.73
בחזית הדרום

יובא למנוחת עולמים בבית־הקברות הצבאי בקרית־שאול ביום שני 19.8.74 א' אלול תשל"ד בשעה 12.00.
הסעה יוצאת מבית הוריו, רח' התקוה 10, רמת־גן ומביתו, רח' דנין 4, בחיים בשעה 10.30.

אשה: רונית
ילדים: שי וגל
הורים: שלמה ונזימה
וכל המשפחה

אנו מודים לקרובינו, ידידינו ולכל תושבי קרית טבעון ומסביבתה
על השתתפותם הכנה באבלנו הכבד, בחלקם כבוד אחרון לבננו היקר

סרן **רוני ויצנר** הי"ד

אשר נפל במלחמת יום הכפורים

שושנה, משה
ואבי ויצנר

ידיעות אחרונות

יום ו׳ כ״ח אב תשל״ד 16.8.1974

המלים הגנוזות

עם מותה הטראגי של המשוררת והסופרת רוסאריו קאסטיאנוס, שגרירת מכסיקו בישראל

מאת עודד סברדליק

„יש לנסות את המוות. מאחר שאנו בני־תמותה", וזהי שורה מתוך אחד משיריה. לפתע, נזכרתי בשורה הזו, בשיר הזה. נזכרתי, בהגיעתני הידיעה המרה, כי רוסאריו קאסטיאנוס איננה. החיוך המלבב, הנצחי, נקטע באיבחת הזרם החדה; נסוגו המלים שצמחו מן התבונה ומן הלב; נקרעה לחיצה־היד. ניסיון המוות מוצה עד תום.

רוסאריו קאסטיאנוס, שגרירת מכסיקו בישראל, סופרת ומשוררת כחסד עליון, שהמיית נפשה כבתה ואיננה.

לוא הסתפקתי ברשימה עיתונאית יבשה, הייתי מביא את מאזנה האינטלקטואלי העשיר, וכבר היה בו משום התוודעות אל דמות נדירה. אולם, רוסאריו קאסטיאנוס היתה אדם, ששורות רבות לא יביעו את אשר היתה היא.

„הפרדוקס שלי"

בעלת ידע ותואר בפילוסופיה; בוגרת לימודי אסתטיקה באוניברסיטת מאדריד; מנהלת תיאטרון „גיניול"; עורכת טקסטים ספרדיים במכון הלאומי לחקר ילידים; מנהלת כללית של העיתונות באוניברסיטת מכסיקו; מרצה לספרות לטינו־אמריקנית באוניברסיטה זו; מרצה לאותו חוג באוניברסיטאות האמריקניות של ויסקונסין, אינדיאנה וקולוראדו; מרצה בפקולטה לפילוסופיה במכסיקו.

הרומאנים שלה: „בלון קנן" (תשעת השומרים); „תפילה במחשכים"; קובצי הסיפורים „עיר המלך"; „הקרואים של אוגוסט"; „אלבום המשפחה".

יצירתה השירית החשובה, אשר יצאה־לאור מחדש בימים אלה, מקובצת בשלושה כרכים; מסורותיה הספרותיות והפילוסופיות העמוקות, אשר קיבצה ב„מאזן כוללי", הן עולמה האמיתי של רוסאריו קסטיאנוס; עולמו של הסופר, „אשר מכרסם את קצה העיפרון, מושך בשערותיו, מסתובב בחדרו כחיה כלואה".

ולעולם פנימי זה, בו המלה המדוייקת, המתומצתת, היא משאת־הנפש, גשור העולם הדיפלומאטי, בו אבני־היסוד הן המלים היפות, החיצוניות, שלא אחת גורלן היא השיכחה; עם הצווארון הדיפלומאטי המצוחצח; עם הקוקטיילים הנוצצים.

פעם, בשיחה פרטית, אמרה רוסאריו באירוניה: „הקוקטיילים הם הפרדוקס שלי".

ועם זאת — מעולם לא היתה מכסיקו נוכחת בארץ ככו בימי כהונתה.

נקודת הזינוק

אלא, שרגעי־האמת שלה היו לנוכח הנייר הלבן, עם ספקותיה והתלבטויותיה, בהתמודדות נגד האתגר של המלה המדוייקת, אותה חיפשה ולקראתה חתרה. בנטייה לחזור עולם נדיר, בעוצמת יצירתה, נחשבת רוסאריו קאסטיאנוס לאחת הדמויות האינטלקטואליות הבולטות בארצה וביבשתה.

בהיות נקודת־הזינוק של יצירותיה הדו־שיח בין האינטלקט לבין הרגש, בנתה את עולמה מלבנים ספרותיות לבנוניות — ומפתיעות. מארג של צבעים ומצבים יצרה עולם שהוא פרטי ולאומי בעת ובעונה אחת.

כמפורה, עברה רוסאריו קאסטיאנוס מוסכמות והצליחה ליצור הארמוניה חדשה, במישקל מדויק במלים המצויות. הרומאנים והסיפורים שלה אינם מסתפקים בשירטוט ציורי של מכסיקו, אלא בהם הדרה לכל הרבדים ורבדי־הרבדים של ארצה ובני־עמה. היא העלתה על־פני השטח את המתיחות האנושית הקיימת במכסיקו, את היחסים המורכבים בין האדם הלבן לבין האינדיאני, אשר הביאו בסופו־של־דבר לנישול, לניצול ולהרס.

רוסאריו קאסטיאנוס

כך עולים הדברים ברומאן העדין והאכזרי גם יחד „בלון קנן" (תורגם לעברית על־ידי יוסף דיין) וכן ב„תפילה במחשכים".

רובד אחר, המועלה בספריה, הוא מישחק המעמדות — ובעיקר ניתוח מעמיק של המעמד הגבוה, הקובע (בעיקר בקובץ הסיפורים „אלבום המשפחה"). יש לציין, כי לא מדובר פה ב„ספרות סוליטית" גרידא, אלא בגילוי אוביקטיבי של כל היסודות הבונים ומרכיבים חברה מסויימת.

נגד הגדרות שרירותיות

רוסאריו קסטיאנוס העניקה רוח־חיים מכל עצבם לגיבורי סיפוריה, ותיארה אותם לא בריאליות מדעית. אל דמויותיה לא הגיעה דרך הבדיקה המיקרוסקופית והניסויים במבחנות, אלא הזרימה לעורקיהם הספרותיים את פלאזמת הסופר, העיונן מן החיים עצמם.

אספקט נוסף ובולט ביצירתה של רוסאריו קסטיאנוס הוא — האשה, תנאית ומצבה בתוך החברה. כאן מתקוממת הסופרת, יחד עם סימון דה־בובואר הצרפתיה, נגד „החברה הגברית", השוללת מהאשה את סיכוייה האינטלקטואליים, ומעניקה לה תפקידים מוגדרים — ומתסכלים.

רוסאריו קאסטיאנוס מתנגדת, ללא פשרות, ל„הגבלות החברתיות של האשה". ובספרותה, חסרת הפשרות, שאיננה מה שנהוג לכנות „ספרות נשית", היא לוחמת נגד הגדרות שרירותיות. אולם, אין זו מרדנות טיפוסית ואופנתית של תנועות פמיניסטיות, אלא בחירה טבעית, אשר נקודת־מוצאה היא עצם היותה אשה. אך מאספקט שאינו עבור מעובדה זו. כדי להעריך את הדבר, יש להביא בחשבון את המציאות בה חיה האשה בחברה הלטינו־אמריקנית (או, אולי, בחברה כולה ?).

*

מבלי משים, שירטטתי קווים מוגדרים לאישיותה, אשר פרצה מעל ומעבר לתחומים מוגדרים. אולי משום גדרי המקום, שלא יספיקו לתיאור דמותו הרבגונית; אולי מתוך הלם הידיעה המרה, שגנזו את המלים, קרעה את החיוך, קטעה את לחיצת־היד.

עודד פיינגרש — רישום ציבעוני (בגאלריה הקטנה, ירושלים)

יהודי האפיפיור

על ספרו של סאם ואגנאר, העוסק במערכת היחסים המורכבת שבין העתיקה בקהילות אירופה לבין הוותיקאן

מאת ד״ר ישראל מרגליות

The Pope's Jews by Sam Waagenaar.
A Library Press Book, Open Court
La Salle Illinois 487 pp., 1974.

ספרות היסטורית פופולארית ממשיכה לתפוס מקום נכבד בסדרות האמריקנית ובתוכה משתלב יפה גם נושא היהודי. העובדה, שקורותיה של קהילה יהודית עשויים לשמש חומר רב־עניין, פיקאנטי, מסקרן, זכתה באחרונה בספר על יהודי רומי מאת עיתונאי צלם יהודי, סאם ואגנאר. המחבר, יליד הולנד, אזרח ארצות־הברית, שהשתקע בבירת איטליה, פירסם את ספרו לפני כשנתיים בשם „הגיטו שעל גדות הטיבר". הנוסח האנגלי המעודכן, וכפי הנראה המקורי, ראה אור לא מכבר בארצות־הברית בשם חדש „יהודי האפיפיור", שם המתאים יותר מבחינת תוכן הספר ונושאו המרכזי.

המחבר מטפל בראש ובראשונה במערכת היחסים המורכבת והאמביוואלנטית שבין העתיקה בקהילות היהודים באירופה לבין הכס הקדוש. המשתמע בבירור מסקירתו ההיסטורית היא ההנחה, שאין בה חידוש כשלעצמו, כי הוואתיקן לא יכול היה להתייחס אף פעם לקהילת רומי בשיוויון־נפש ללא נטייה מודעת לדכאה ולהשפילה, על־אף החסות וההגנה שהעניק לה ברוב הזמנים. יהודי רומי זכו, איפוא, ליחס הוגן וליבראלי יותר ברומי האליליה. אפילו כשזו לא שבעה נחת מיהודה המרדנית ויוצאת־הדופן.

צלם והיסטוריון

מבחינה כרונולוגית מתחיל ואגנאר את סיפורו בשיגור מישלחת מטעם יהודה המכבי לסינאט הרומי, וממשיך את קורות יהודי רומי עד זמננו. היסטוריה זו מצטיינת לא רק באריכות־ימים של אלפיים שנות מאבק פיזי ורוחני כאחד ומלחמת קיום בלתי־פוסקת בנסיבות המשתנות, אלא היא גם עשירת מאוד באירועים מעניינים, באישים ססגוניים, בחומר אנקדוטי ובסיפורים יוצאי־דופן. המחבר יודע להשתמש בסממנים ובתבלינים, העשויים להפוך את ספרו לרב־מכר, גם בצירוף דת ומין, אמצעי בדוק מימים קדומים להצלחה.

הספר אינו מייגע את הקורא, שאינו מצוי בסוגיית ההיסטורית הנדונה, כי 42 פרקיו הם קצרים בדרך־כלל, אם כי לפעמים חסרים קישוריב ביניהם, בדרך התיאור אנו עוברים מתקופה לתקופה כבתוך קאליידוסקופ. לפעמים מעלה המחבר מונטאז׳ או משתמש בפלשבק. הצלם המיקצועי שבו מתגלה במיומנותו על חשבון ההיסטוריון.

המחבר מודה ומתוודה, שהכנת החומר תבעה ממנו שש שנות מחקר, אולם אין בחומר ההיסטורי המוגש על תולדות יהודי רומי, לפחות עד שנות השלושים, משום חידוש. ולא זו בלבד, אלא שהוא לעיתים מקוטע, וחסר תיאור מאוזן של חיי היום־יום בקהילה היהודית על גדות הטיבר, על הקבוע והמשתנה. המחבר פסח אפילו על כמה פרטים ססגוניים, כמו, למשל, קיומה של „קוסמטיקאית" יהודית (אולי הראשונה הידועה לנו) אננה מרומי, ששיגרה עצות מיקצועיות לקטרינה לבית ספורצה ביחס למשחות פנים ולנוזלים, או על הכנר הנודע יעקב מסאן סקונדו, שניגן בחתונתה של לוקרציה בורג׳יה, בתו של האפיפיור אלכסדר השישי. המחבר לא דייק גם במיספר פרטים היסטוריים, אך אין מקום לעמוד עליהם במיסגרת רשימה זו.

הגירת מומחים

החלק החשוב והיסודי בספרו של ואגנאר מעוגן בדיונו על התקופה החדשה, בדבר הרדיפות הנזעירות של המישטר הפאשיסטי בעת התקרבותו לגרמניה הנאצית; תקופת השואה; יחסו של פיוס ה־12 ושתיקותיו.

המחבר מפריך כמה מהסבריו של הוואתיקאן ופירסומיו האחרונים ביחס להתנהגותו של פיוס ה־12 בשנות השואה, ומבטל את הטיעונים ביחס לעזרה שניתנה מצד הוואתיקאן ליהודי רומי בזמן הכיבוש הנאצי. הוא מביא פרטים מעניינים על פעולות העזרה של הכומר הקפוצ׳יני מריו בנדיטו, שזכה להוקרת „יד ושם" כאחד מחסידי אומות־העולם. בכל פניותיו הזרות לוואתיקאן למען פעולות הצלה של יהודי צרפת, שהיו תחת הכיבוש האיטלקי, לא נענה הכומר בצל המצפון האנושי ובכך צומצמו האפשרויות המועטות.

סוגייה אחרת מבהיר ואגנאר, והיא קשורה בתרומה שהועברה לוואתיקאן על־ידי המגבית היהודית המאוחדת בשיקאגו בסך 125.000 דולאר באמצעות הבישוף של שיקאגו ברנארד שיל. בסכום זה השתמשו, משום מה, רק למען מימון הגירת מומרים לברזיל.

פרקיו האחרונים של הספר מוקדשים לפרשה הכאובה של התנצרותו המפתיעה של הרב הראשי ליהודי איטליה, ישראל זוללי, בשנת 1945. בפרשה זו, שהסעירה בזמנה את העולם היהודי, מצרף המחבר פרטים חדשים. הוא ראיין את בתו של זוללי, וכן אנשים שהיו במחיצתו בזמן שהסתתר מהנאצים. הוא דוחה את הסיפור, שהתפרסם מיד אחרי מעשה־השמד של זוללי, כאילו קיבל מיקלט בוואתיקאן. תוך ניתוח ובדיקה יסודית מסיק המחבר, שאף לא יהודי אחד מצא מיקלט בין החומות של קריית הוואתיקאן.

כישרון בלשי

לפרשת זוללי, משרטט ואגנאר דיון של דמות מורכבת של בן משפחה חרדית מברודי שבגאליציה, שהגיע לכהונה הרמה של רב ראשי. תוך עיון בכתבים המאוחרים ועדויות אנשים מהימנים, מגיע ואגנאר למסקנה, שצעדו של זוללי לא נבע כלל וכלל מ„הארה" והתגלות דתית שבאו עליו בעת המלחמה. זוללי, כידוע, הוחזר לתפקידו כרב ראשי עם שיחרור רומי, על־אף התנגדותם של חלק נכבד מבני קהילתו, שרחשו אי־אימון אליו על שזנח את צאן מרעיתו בזמן שהיו זקוקים לו ביותר. המחבר מנסה להסביר את המרת הדת כמעשה נקמה כלפי קהילתו, שנתנה לו להבין אחרי ארבעים שנות כהונה שהוא אינו רצוי בה.

ספרו של ואגנאר ראוי להערכה, על־אף הנקודות החלשות שעמדנו עליהם; וזאת — בשל טיפולו בתקופה האחרונה שבתולדות יהודי רומי. הוא גילה כישרון היסטורי בלשי לא מבוטל בפיענוח פרשיות קשות ושנויות במחלוקת.

ספרו כתוב בכנות ומתוך גישה ביקורתית מאוזנת, הראוייה לשבח, בהתחשב בנושא העדין והמורכב במירקם היחסים בין האפיפיורים ויהודי רומי. סיגנונו החי, השנון והציבעוני עשוי לקרב לפרשה היסטורית זו יותר קוראים, מספרות היסטורית רצינית ויסודית יותר.

מיכל סנונית

באהבה לעטוף

בכמה אהבה שרק היה לעטף.
לחשב שהוא היה, לחשב שהיא היתה,
בעטיפת מגע בלתי נרגע.
לא שערו שאין בכח עצום שכזה לעצר,
אפלו בחם. אפלו בכריתה כדי לחת,
או שנה בסמוך או בכל כונות.
אפשר גם לחשב שדוקא השתדלויות
מלים של סערות אהבה לעטף
היו גדולים מהכיל ולכן הסוף.

שמש צהובה

משאלות כואבות לפרח
אך משהו סוגר אותן
בתוך צינוק מיבבות את נשמתן
עולות בסורגים
אולי באצבעות תתפסנה שמש צהבה
וכויתה תמתק.
משאלות כואבות צחוקן מריר
ופתע קולני מאד כבערה
שלא יודעת כמה קול יש לפזר
עת אנשים צופים בבגרותה כפעם ראשונה.
רק באבדן הגוף, ככלות בשרה,
תרקדנה בחלל רקוד חפשי
כילד הצועד לראשונה
לכרו לבדו
זקוף.

דלית בת־אדם

* * *

רחף. רחף. קרע את שתיקות הלילה
בקול צלצליך המתעלעלים
קרא
קרא בקול נעימותיך
המשמטות
בהבזקי עינים.
קרע ילד חורקין.
הקשת קרושה
למרבד סיני מתגנן
כנור על גג חג לבני הבית
מסבין בנרות געגועי.
לילבן הלילה
מסתתר לצאת
כאב.

בריאת עולם

ילדה של אתמול
על גשר גרוטסקי
מוצאת
בריאת עולם.
רק
הקמים
הרקים מכים
ראש בגלים
הנערים לבלע
את שארית הדרך
שרציתי בילדי.
כשנה לטרף עשבי רחמי
העולים. כבה, כבה.
לשרף בשנה המציאות
נרצעת בהגיונה הקר
יום יום מחדש,
על השמים.

יקירנו

סגן **זאב ששון** הי״ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בחזית סיני
א׳ סוכות, ט״ו בתשרי תשל״ד — 11.10.73

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין בחולון
ביום חמישי, ד׳ באלול תשל״ד 22.8.74, בשעה 10.30
מוקיריו זכרו מוזמנים לחלוק לו כבוד אחרון.
הסעה מבית ההורים, רח׳ הרצל 33, בת־ים, בשעה 09.45

אשתו: דיאנה
ילדיו: מירב ואיתי
הוריו: בלה ואברהם
אחיו: משה
ומשפחת פרייק

בוגו שלנו

רב־סרן ואגרונום

יצחק טובולסקי

הי״ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בסיני

יובא למנוחות ביום רביעי, ג׳ באלול תשל״ד 21.8.74, בשעה 3
אחה״צ בבית העלמין בנחלת יצחק.
הסעה בשעה 2 מביתו רח׳ קצנלסון 5 ת״א.
ומבית האם, רח׳ צייטלין 8, תל־אביב.

המשפחה

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכיפורים לקבורת קבע

ביום ראשון, ל׳ מנחם־אב, תשל״ד (18.8.74)
בבית הקברות הצבאי — נתניה
רב״ט כחלון רפאל ז״ל בשעה 16.00

ביום שני, א׳ אלול תשל״ד (19.8.74)
בבית הקברות הצבאי — קרית־שאול
רב״ט עזרא יורם ז״ל בשעה 07.30

יקירנו

ניסים (צ׳יפרוט) עמיחי

הי״ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ב־15.10.73

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין בקבוץ בית־העמק ב־א׳ אלול, תשל״ד, 19.8.74.

יוצאים מבית ההורים, בת־ים, חתחית 10, בשעה 12.30 בצהרים.

המשפחה האבלה

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום שני א׳ באלול תשל״ד (19.8.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות — בית העמק
סמל גולקר יהונתן ז״ל בשעה 16.00
סמל עמיתי (ציפרוט), נסים (וודרי) ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — בית לחם הגלילית
סרן בקמן יוסף ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — גבעת עוז
סמל דרורי גיורא ז״ל בשעה 16.00
סגן קליין גד ז״ל בשעה 16.00
רב״ט שפירו יאיר ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — גבריעם
רס״ל זינגר יורם שרגא ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — הר הרצל
סמל אברהמי יוסף ז״ל בשעה 10.30
סרן אהרון נתנאל ז״ל בשעה 13.30
רב״ט אלוס משה ז״ל בשעה 12.00
רס״ל אנגלקוביץ ברוך (בורקו) ז״ל בשעה 15.00
סמל בנזגלו אברהם ז״ל בשעה 13.30
סמ״ר גזית עמיקם ז״ל בשעה 15.00
רב״ט טייב ציון ז״ל בשעה 18.00
סמל טסלר אלעזר ז״ל בשעה 16.30
רב״ט כהן מיכאל ז״ל בשעה 16.30
סמ״ר כץ ליאון ז״ל בשעה 09.00
רב״ט כץ יצחק ז״ל בשעה 09.00
רב״ט מנצור בנימין ז״ל בשעה 12.00
סמל סעיד אריה ז״ל בשעה 10.30

בבית הקברות — יזרעאל
רב״ט טילבוביץ דוד יונתן ז״ל בשעה 16.00
רב״ט פריד ניל ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — כברי
סמ״ר מירברג גדעון ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — כפר המכבי
רב״ט אבישי רפאל־צבי ז״ל בשעה 16.00
סגן פונק חגי ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — כפר הרא״ה
רב״ט פלג יגאל ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — כפר סולד
רס״ל וסרמן יצחק ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — נאות מרדכי
סמ״ר אבני אילן ז״ל בשעה 17.30
סמל בנבנישתי שמשון נסים ז״ל בשעה 17.30
סמ״ר טרגנו חיים ז״ל בשעה 17.30

בבית הקברות — נוה איתן
רס״ן בסטר בר ישראל ז״ל בשעה 16.00

בבית הקברות — עין יהב
סמל טנא באנבאנסטה ברוך ז״ל בשעה 18.00

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול
סרן בונה גד ז״ל בשעה 10.30
רב״ט בלבן שלמה ז״ל בשעה 10.30
רב״ט בן דיין איזק ז״ל בשעה 09.00
רס״ר בסון אליהו ז״ל בשעה 12.00
רב״ט גביזון חמוט ז״ל בשעה 13.30
סגן גדרון אילן ז״ל בשעה 18.00
סמ״ר גולן (אוגולניק) מיכאל ז״ל בשעה 12.00
סמ״ר גירון יעקב ז״ל בשעה 13.30
סמל זיונץ זאב ז״ל בשעה 09.00
רב״ט חגאי גיורא ז״ל בשעה 16.30
סמל טייכמן חיים אלתר ז״ל בשעה 16.30
סג״מ מאירון עודד ז״ל בשעה 18.00
סגן קפלן יהונתן ז״ל בשעה 15.00
רס״ל רוזנבוים מאיר ז״ל בשעה 15.00

בבית הקברות — שובל
סמ״ר אלון (אלטשון) חיים ז״ל בשעה 16.00

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני העדים

ביום חמישי 22.8.1974 בשעה 4 אחה״צ
נביא לקבורה בקבוץ מרום גולן את חברנו

יעקב־מנצ׳י רעי

ז״ל

שנפל בחזית הגולן במלחמת יום הכיפורים

המשפחה
וקבוץ מרום גולן

הסעה:
ב־10.00 מתל רעים. ב־12.00 מהיכל התרבות בתל־אביב. ב־1.00 מתחנת הרכבת בחיפה.

בננו יקירנו

סמל **מנחם** ב״ר יצחק **טובי** הי״ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזית חרמון

יובא למנוחת עולמים
בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום חמישי, ד׳ אלול תשל״ד (22.8.74), בשעה 4 אחר הצהרים.
הסעה למשתתפים מבית הוריו רח׳ [illegible] 20
שיכון ג׳סי כהן, חולון, בשעה 3 אחה״צ.
טקס האזכרה במלאת 11 חודש לנפילתו יתקיים לאחר הקבורה בביתנו.

המשפחה

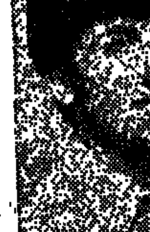

יקירנו

סמל **רמי נפשי**

הי״ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחות ביום שלישי, 20.8.74 בשעה 09.00 בבית העלמין הצבאי בחדרה.

אוטובוס ייצא מאחי־טוב בשעה 08.00 מבית שמשון

בננו, ואחינו היקר
רוב חייך אהבת את כולנו
היית בן טוב, נאמן ומסור לכולם
חיוכך המקסים תמיד לנגד עינינו,
בלכתך; השארתנו המומים והדואבים
סיום חייך לקח את ליבנו
לנצח.

נזכור אותך תמיד יהיה זכרך ברוך.

המשפחה האבלה

הנהלת בנק דיסקונט לישראל בע״מ
ארגון עובדי בנק דיסקונט לישראל
הוועד הארצי

מבכים את חבריהם חללי מלחמת יום הכיפורים

סגן **יצחק פלאומן** (וומר) ז״ל
בן חיים ושרה

רס״ר **יעקב חן** ז״ל
בן יוסף ומרים

סמ״ר **יחזקאל יהודה רימונד** ז״ל
בן דוד ולילי

סמל **מקס** (מרדכי) **ממן** ז״ל
בן אהרן והרה

אנו עם המשפחות השכולות בצערן.

סופרים מספרים על ביאליק

עם הופעת הספר „ביאליק וסופרי דורו", מאת מאיר אונגרפלד

מאת ד"ר אביב עקרוני

„ביאליק וסופרי דורו", מאת מאיר אונגרפלד, הוצאת עם הספר, תשל"ד

ספר גדול זוכה לעיתים קרובות לקהל תלמידים ומגשימי־דרך. רבים מהם מגיעים אף הם לגדולה עוד בחייו ואחרים מגיעים לכך לאחר מותו. אחרים נשמטים ויוצאים ממעגלו של אותו סופר, ומישנתו הופכת לבביהם לעניין טפל ומישני ביחס לשאר עיסוקיהם.

יוצא מכלל זה הוא הסופר והעיתונאי משה אונגרפלד, שנקשר לדמותו המקרינה והמופלאה של חיים נחמן ביאליק ותוסיף לשמור לה אמונים גם לאחר מותו של המשורר. אונגרפלד ניהל את בית ביאליק והפכו למרכז תרבותי־חינוכי מדרגה ראשונה, ובמקביל השכיל לרכז ולכנס את כל החומר הביבליוגרפי העצום, שנכתב על ביאליק, וביחס לביאליק. מתוך אלפי הספרים, העיתונים, החוברות והאיגרות דלה אונגרפלד במשך שנים את מיטב העניינים, המצביעים על קשריו של ביאליק עם בני־דורו. עתה יצא לאור הספר השלם, הכולל עשרות אישים בכל תחומי היצירה הספרותית — שירה, פרוזה, ביקורת, הגות כללית וכן בתחומי הציונות והיהדות.

קטעי זיכרונות

בראש הספר מובאת הרצאתו של חיים הזז — „והאיש ביאליק" — שהובאה כפתיחה לשנת המאה של המשורר. אונגרפלד מציין בדברי הקדמתו הקצרים, כי רבים היו מעריצי ביאליק שלא ידעו את כתביו כלל, ורק ביאליק שבעל־פה שבה את ליבם: ביאליק זה, שגדל ועלה לפעמים על ביאליק שבכתב... לאסונה של הספרות העברית לא נמצא מי שהיה מלקט את פניני־הרות, שפיזר ביאליק בעל־פה ביד רחבה ונדיבה בכל ימי חייו. כי גם ביאליק שבעל־פה תורה היא ותזון. ימים יבואו ועל יד תורת ביאליק שבכתב תקום תורת ביאליק שבעל־פה".

לאחר מותו של ביאליק כתבו מאות אנשים את קטעי זיכרונותיהם על המיפגש שהיה להם עם המשורר. הדברים פורסמו בכתבי־עת ובספרים שונים. אולם, בטבע הדברים, קשה מאוד לקבוע את מידת האותנטיות שבזיכרונות אלה; שהרי שונים הם דברי הזיכרונות בהתאם לאופיו ולעיסוקו של הכותב. יש הבדל ניכר בין זיכרונות סופר או משורר, לזיכרונות עיתונאי או הוגה־דעות.

פרקי הזיכרונות שכלל אונגרפלד בספרו מביאים לפני הקורא את המיכלול העצום של זכרי הדברים, העוסקים ביחסים עם ביאליק; והקו העולה מתוכם הוא בעיקרו שילוב של הערצה ושל הערכה מפוכחת.

ירושלים — תחריט מאת יורג שמייסר, בגלריה „נורה" בירושלים

יחסים מורכבים

ראשון שבהם, לפי סדר הא"ב הוא אחד־העם. ידועה יראת־הכבוד, שבה התייחס ביאליק אל אחד־העם. הוא קיבל כעיקרה את הפישתו הציונית של אחד־העם, הקדיש לו את השיר „לאחד העם" והביע את גישתו זו גם בשירים אחרים. מבחינות אלה ראה את עצמו כתלמיד העומד לפני רבו. אחד־העם מעריץ אף הוא את ביאליק וכותב עליו במפורש — „עתה תנך בן חמישים ועל ראשך זה כבר נזר המשורר הלאומי, משורר אשר כמוהו לא קם בישראל מימי יהודה הלוי ואולי מימי הנביאים".

ועם זאת, פחות ידועה העובדה, שאחד־העם, כעורך ספרותי, לא קיבל עשרת משירי ביאליק ואף הציע תיקונים רבים ושונים בשירים אחרים, ששלח אליו ביאליק. אולם, המשורר לא נרתע מגישה זו. עשרת השירים שהוחזרו, וביניהם שירים ידועים כ„ישני עפר" ו„ביום סתיו", נשלחו על־ידי ביאליק לכתבי־עת אחרים והודפסו שם, ואילו לגבי הצעות התיקונים של אחד־העם הגיב ביאליק בלאו כמעט מוחלט. נראה, איפוא, שמערכת היחסים בין ביאליק ואחד־העם היתה מורכבת ביותר ובלתי מוכרת בכללותה. מאחר שארבעה־עשר ממיכתבי אחד־העם לביאליק לא פורסמו כלל בספר איגרות אחד־העם, והם מובאים לראשונה בספר שלפנינו.

הערכת גורקי

הספר מקיף אישים בתחומי הספרות והשירה כברדיצ'בסקי, ברקוביץ, ברנר, גנסין, טשרניחובסקי, הזז, לנסקי, עגנון, פאירברג, פרישמן, פרץ, שלום עליכם, שלונסקי, שמעוני, שניאור ורבים אחרים, ובמקביל להם עשרות אישים נוספים מטובי אנשי המחשבה והמעש היהודיים בדור האחרון.

מעניין עוד לציין את ההערכה שרחש לביאליק מספר לא יהודי — מקסים גורקי. הוא הכיר את שירת ביאליק בתרגומה הרוסי, שנעשה על־ידי זאב ז'בוטינסקי, ובמאמר שכתב בשנת 1916 כתב במפורש — „ביאליק — משורר גדול הוא בעיני, הוא — התגלמות שלימה ובלתי מצויה של רוח עמו. כמוהו כישעיהו הנביא, האהוב עלי ביותר, וכמוהו כאיוב, הנפתל עם אליהו.. עדיין לא קם לו לעם ישראל — מכל מקום במאה ה־19 — משורר מחונן בעוצמה כזו ובהתפארת כזאת... את צערו ואת זעמו הוא מביע בדברי תוכחה של נביא. אך לא זרח לו גם המלה הפשוטה, הרחומה האנושית. בשעת רצון הריחו ליריקן נהדר... עם ישראל איתן הרוח, הוסיף ונתן לעולם עוד משורר דגול אחד".

אכן, לא נותר אלא לברך על מיפעלו של אונגרפלד, שהוסיף נדבך חשוב ביותר לבניין העד של מפעל חיי משוררנו הלאומי.

אסיפת־ייסוד של התאחדות הסופרים בישראל

ועדת הכנת להקמת „התאחדות הסופרים במדינת־ישראל", שנבחרה באסיפת־סופרים מיוחדת, עסקה זמן ממושך בבירור היסודות של התאחדות זו. הוועדה, המורכבת מנציגי סופרים עברים וערביים, סופרי יידיש ורוסית, עיבדה תקנון, שסעיפיו מגדירים את מגמתה, תפקידיה וענפי פעולתה של ההתאחדות. בישיבתה האחרונה הוחלט לכנס בשבועות הקרובים אסיפת־ייסוד. ההתאחדות תהיה מוסד־גג, ותאגד בתוכה את כל אגודות הסופרים ללשונותיהן בישראל, וכן סופרים בודדים, שעדיין לא הקימו אגודה לשונית משלהם.

אשליית השיוויון

על הספר „שווים ושווים יותר" מאת סמי מיכאל

מאת אלכס זהבי

„שווים ושווים יותר", מאת סמי מיכאל, הוצ' בוסתן, תשל"ד

לאחר קריאת העמודים הראשונים של סמי מיכאל „שווים ושווים יותר" גנזתיו בכעס בארוני. תיאור האיבה העדתית, שמבנין הגיבור על רקע המתיחות של ערב מלחמת־ששת־הימים, היה דוחה ומנוסח בגסות, ולא נראה היה סיכוי להידברות עם מחברו. בהמשך ספרו. גם כשסופר לי שסמי מיכאל חיבר בינתיים ספר ילדים רגיש על ילדות בעיראק, לא האמנתי שניתן לקרוא את ספרו.

רק הופעתו בתוכנית „טנדו", בה אמר ברגישות דברים רווי צער על הקונפליקט שנוצר בין העלייה מארצות המזרח לבין היישוב הוותיק, האשכנזי ברובו, גרמה אותי לשוב אל ספרו. ציפייתי בעיקבות השידור לתיאור עז של כל מרכיבי הקונפליקט לא התמלאה. ההזדקקות לטכניקת הסיפור בגוף ראשון הפילה את הסופר בפח שטמן לעצמו. כשהתבונה בינו לבין גיבורו מיטשטשת לעיתים קרובות, והדברים המושמים בפי אחי הגיבור, אשתו (האשכנזייה), או בפי נעימת הרגישה אך הסרת ההשכלה, אינם מאזנים את הרושם שיוצרת תגובתו החריפה. הסרת המעצורים, המקמדת את כל בעיותיו האישיות ואת בעיות זולתו בהנחה המשטבית של שנאת הלבן לשחור ולבנו לה.

צבעים חריפים

הספר מורכב משני רבדי עלילה: הראשון — קורות הגיבור־המספר, גבר בשנות ה־30 היוצא עם צוות זחל"ם לדרום הארץ ערב המלחמה, כשבין חיילי הצוות שורר ניכור מוחלט על רקע של מנטאליות שונה והשתייכות לשכבות חברה שונות. היסגרותם מבגז, פציעתם והיקלעותם למצב שבו חיי האחד תלויים בחיי זולתו. ובו הגיבור מוצא עצמו נדחף ע"י כוח לא ברור לך להציל את זולתו תוך הסתכנות וייסורים, כאילו ממיסה מחיצות שנחצבו משך 17 שנים. מאורעות רובד זה מתחילים במקום שמסתיימים מאורעות רובד העלילה השני, העיקרי, המעלה את הקמעים הדרמאטיים בחיי משפחה שעלתה מעירק. התמוטטה מזיות ומוראליות, כשרק שניים מבניה: הגיבור ואחיו נאבקים מאבק אכזר על יציאה ממדמנת המעברה ועל התקבלות בזכות עצמם לחברה התקנית.

המציאות בת מתרחשים המאורעות מתוארת בצבעים חריפים ומתוך מעורבות רגשית עזה, ששיני הזמן לא הקהו, סיפור הגיבורים בני העלית של הקהילה הוותיקה והמכובדת של בגדד המושלכים אל זוהמת המעברה, אל מצוקת העוני ואל חברת זרה הפוגעת בכבודם מתוך זילזול וחוסר כבוד האופייניים לאלה שרק המול שילשום היו קורבנות פגיעה וזילזול. — הוא סיפור מחוימן, המציג ע"י התבוננות מקרוב גזרה חולה מתוך המערכת הכוללת של לידת החברה הישראלית החדשה בשנים הראשונות של המדינה. גזרה שמעטים מעיזים עדיין לשוב להתבונן בה ולכנות את תופעותיה בשמן.

פשטנות ורגשנות

תיאור הרעב, הלכלוך, המאבק על יום עבודה, שילטון הבריונות בחסות המפלגות, גילויי הבוז והחשפלה מצד האשכנזים אי־אפשר שלא יזעזעו את הקורא שלא התנסה בהם, ויסבירו לו את מקורות המצוקה והרגישות של ישראלים רבים. החן הדמויות, גם אם הן מתוארות בצבעי שחור־לבן הוא מהימן, מאבקו של שאול, האח הבכור; על השכלה, על השתתפות פעילה לפי כוחו ונתוניו בחברה, והתנהגותה העדינה של נעימת הבות לבעלה התנפח המאבד זהותו ומערכת יחסיה עם שאול — מודעים אותנו אל פוטנציאל רגשי ואינטלקטואלי שהיה גנוז בקהילה עמוקת שורשים. שהיה בכוחו להזין את הגיבורים ולאפשר להם לשמור על זהותם גם במציאות מעוותת. עולמו של הגיבור־המספר, שראייתו את הוריו כמשפלתם, התדרדרות ידידתו לזנות והמאבק על קיומו הבסיסי באים בתקופת לבטי התבגרותו — לא שוקם אף פעם. פצעיו נפתחים בכל עת של עימות עם קשיים. התופעה המוכרת לנו, של המבוגר חסר כוח־הלחימה. לאחר שמישב אזנו מוצה בתקופת ילדותו ונעוריו, מתגלית כאן במלוא חריפותה.

אילו התרכז סמי מיכאל בתיאור החוויית הפגישה הראשונה עם הארץ והמאבק על זכות הקיום, והעמיק עוד יותר לבחון את עולמם של גיבוריו, אין לי ספק שהיה מוכה אותנו ביצירת־אמת כואבת ומרשימה. טעותו היא; שהלך אחר גיבורו ותיארו אף בבגרותו בצאתו מן המעברה כשהוא נשוי לצעירה אשכנזייה, נאבק על פרנסת ומעמד וסובל מחמות רעה. הפרטים הטריוויאליים, המועלים בפרקים אלה, החסתפקות במצגה סלקטיבית של העובדות וחוסר היכולת להתמודד עם עולמם המורכב של הגיבורים — מדלדלת את העלילה, ומציגת את המציאות בצורה פשטנית, חד־צדדית. לעיתים אנקדוטית ולעיתים רגשנית עד כדי היסטריה. דומה, שהסופר איבד את השליטה על גיבורו ונסחף עימו, כשכל ניסיונותיו להאיר את התנהגותו ואת תגובותיו הארת מעמיקה יותר באמצעות הגיבורים האחרים — נכשלים.

אין ספק, שהנחות־היסוד של סמי מיכאל, בבחנו את החברה, הן נכונות ברובן, חרף אי־הנוחות לכנותן בחריפות כמותו. אין ספק, שעד שלא תנוקז מרירות קורבנות העלבון, הזילזול והזרות לא ייתכנו יחסים תקינים בין ותיקים לחדשים, בין ילידי אירופה לבין בני המזרח. אך חסר עדיין הסופר השוב, שרמתו כרמת אלבר ממי, שיישא את המשא.

היוצר כ„איש דתי"

על הספר „תחומים וחותם" מאת אברהם בלאט

מאת פנינה מייזליש

„תחומים וחותם", מאת אברהם בלאט, הוצ' סיגלית ת"א, תשל"ד

בספרו החדש, „תחומים וחותם", כינס המבקר אברהם בלאט מיבחר של ביקורות ופרקי הגות בענייני ספרות, שכתב בשנים האחרונות.

את הספר חילק אברהם בלאט לשלושה מדורים: „מבפנים", „קרוב ורחוק" ו„מן הדפתר".

בחלקו הראשון של הספר, „מבפנים", כלל אברהם בלאט עשרים ואחד דברי עיון ביצירותיהם של סופרים ומשוררים ישראליים שונים, שנושאי כתיבתם ודרכי ביטויים משתרעים על־פני קשת רחבה של תכנים והשקפות־עולם מגוונים.

אברהם בלאט כותב על שלונסקי, אלתרמן, עמוס עוז, א.ב. יהושע — שנקודת המוצא לכתיבתם נובעת מתוך השקפת־עולם כללית; ובצידם — רשימות על סופרים כגון נחום אריאלי, יחיאל גרנטשטיין ושאול רז, שהעיצוב האמנותי של עולמם הספרותי מושפע ביודעין מתוך היותם שומרי־מיצוות.

במדור זה הקדיש אברהם בלאט פרק מיוחד להערכת מיפעלו הספרותי של פרופ' ברוך קורצווייל ז"ל, החוקר והמספר. מחבר הספר מתייחס כאן בעיקר להערכת תרומתו של קורצווייל לחקר עגנון. וכאן ראויה לציון הערתו המרומזת על שקורצווייל „בנה את השקפתו הביקורתית לאור תורות ששאב... מתחום המחקר האוניברסאלי בספרות העולם". אברהם בלאט סבור, כי המחקר המדעי של עגנון יכול היה להתעשר אילו נמצא לו גם חוקר בעל שיעור קומה כשל קורצווייל, שהיה מעמיק, עם זאת, גם בחישוף הרבדים הפנימיים של עולמו היהודי של סופר זה, במלים ספורות מזכיר בלאט את הניסיונות שעשה בכיוון זה החוקר המלומד א.מ. ליפשיץ (הנמנה עם החוג הגליצאי של תלמידי החכמים כגון צבי קארל, מיכל רבינוביץ ויבדל לחיים ארוכים א.י. ברויר), והדברים טעונים הרחבה והבהרה!

ללא סתירה

את חלקו השני של הספר — „קרוב ורחוק" — מייחד אברהם בלאט לעיונים ביצירותיהם של סופרים יהודים ולא־יהודים שונים, שתרגומים מיצירותיהם ראו אור בעברית בשנים האחרונות. ביניהם: יצחק בשביס־זינגר, פיליפ רות, סול בלו, נסאלי סארוט, נג'יב מחפוז ואחרים.

בחלקו השלישי של הספר — „מן הדפתר" — כלל אברהם בלאט שישה מאמרים, שבהם נעשו ניסיונות להקיף בעיות כלליות יותר בספרות העברית של ימינו.

מבין מאמרים אלו אתעכב רק על המאמר „משבר הזהות", שבו מנסה אברהם בלאט לעמוד על הסיבות שגרמו לכך, שהציבור הדתי בארץ תרם עד כה תרומה שולית בלבד להתפתחותה של הספרות העברית החדשה. אברהם בלאט סבור ש„קיים ציבור מוגדר בעל זהות מחשבתית יוצרת, אבל ספרות — אין. יש, וכפעם בפעם צצים ספיחים, אלא שאינם מגיעים לכלל צמיחה של ממש... השירה שבהם — מסורבלת, מליצה מיושנת, כאילו עמד הזמן מלכת, והם עדיין ישנים שנת חוני המעגל. אף הספרות הדלה שזורה פובליציסטיקה, שרב בה השמא על הוודאי" (עמ' 285).

אין ספק, שתיאור זה אכן תואם למציאות. ומי שנתן את דעתו לנ מצא שארצנו משופעת באנשי מדע שומרי מיצוות, ובהם לא מעט שהגיעו להישגים נכבדים ביותר שבהם הם עוסקים; אך תופעה זו זה מכבר מלעורר תשומת־לב, ושבים רצון עצמית. משום שזה שנים מקובלת על הכל ההנחה שאין בין העיסוק בעולם המדע לבין חיים של אמונה וקיום מיצוות זאת, העמיד הציבור של שומרי בארץ רק מיספר זעום של סופרים יוצרים, שיצירתם היא בעלת ערך חורגים מעבר לחוג הפנימי־הבר של כותביהם.

„מיהו דתי"

בחוגים הדתיים ישנם הרואים בעייה כאובה, ואף רווחת הסכמה סופר דתי בעל שיעור־קומה לזקוף את קומתו של אותו ציבור המכיר בספרות היפה, ורואה בה לגיטימי.

לדעתי, שייכת בעיית זאת לתחום סוציולוגית לא פחות מאשר לחקר רות. דומה, שהשאלה „מיהו דתי" זכתה אצלנו מעולם לליבון מדעי זיקות פוליטיות. ואם ניתן בכלל את „הציבור הדתי" בארץ ובחטיבה הומוגנית?

ובכלל — התביעה אל ציבור (יהא זה הציבור הדתי או כל ציבור בעל צביון מוגדר) שיעמיד מתוכו ומשוררים, נראית לי כתביעה אנכרו שריח ז'דאנוביזם נודף הימנה.

שהרי, דומה שאין לנו מעשה בידואליסטי יותר ממעשה היצירה הספרותית. סופר של אמת אינו יכול ל מראש להיכן יוליך את גיבוריו, ומה תהיה להם. ואף סופר מאמין שומר מצוות, שהוא במיקרה גם ברוך כשר ספרותיים, אינו יכול להחוות (ואף לא בפני עצמו) איך ייראו רוחו. האם יחבשו אלה כיפה, מעישון בשבת, או ייאבקו בבעיות רות לגמרי...

וכאשר ייצר סופר שכזה אחרי סונו האמנותי, ויהיה משוחרר ל מפני ה„מה יאמרו" של חבריו, אז ייקרא, בכל מיקרה, „סופר דתי"? מישקל נגד — האם מוכן מי לראות כ„סופר דתי" אדם שאינו מיצוות, המתאר בהגינות המכבד ובאיכות ספרותית ראוייה לשמה מס של אנשי טירת־צבי או של שכונת מיסודו של הפועל המזרחי מפרוורי הערים?

ובעולמה של הלירקה — הא „משורר דתי" ייקרא מי שמכביר במגע עם „אנשי שלומנו", או מי ש את חוויותיו הדתיות, ואת האלוהים, ומקום מגוריו דרך משל חילוני?

בשם מי?

במאמרו זה סבור אברהם בלאט הסיבות להיעדרם של סופרים דתיים שיעור־קומה בגוף היינו נובעות היהדות הדתית עדיין לא הכירה ב כבוחנה רוחנית ושהיהודי הדתי הרחק מעולם האמנות (עמ' 286).

בשם מי מדבר אברהם בלאט קביעות אלה? בשם „נטורי קרתא" חסידי בלז, ש מ מ י ל א אינם

(סוף בעמוד 8)

קולמוסו של עסק

עם הופעת ספרו של עקיבא גו

מאת ג. קרסל

„בעקבי המשימות, מאת עקיבא גוברין, הוצ' עם עובד — תרבות וחינוך, תשל"ד.

היו ימים, שמנהיגי הציונות היו רובם ככולם סופרים גדולים ומובהקים. הדוגמאות ידועות: ליליינבלום ואחד־העם; הרצל ונורדוי. אולם, משחלחה הציונות להתגשם, כן פחתו הסופרים בתחום המנהיגות.

אם נפקוד, למשל, את תנועת העבודה הארצישראלית בראשיתה, נמצא שאת דמותה עיצבו אישים, שהיו בתוך־תוכם סופרים, אם גם לא תמיד הגיעו לידי ספרות ממש. העסקנות של ימינו כמעט ו„נקיה" היא מסופרים, אף שבעסקני הם מגלים את זיקתם הפנימית לספרות.

הירהורים אלה ודומיהם עלו בי למיקרא ספרו של עקיבא גוברין, לפנינו אסופת נאומים ומאמרים, שנאמרו ונכתבו במשך עשרות שנות פעילותו בהסתדרות בכלל ובהסתדרות הפקידים בפרט, ומאז קום המדינה במרכז הנהגת המדינה, בכנסת, בממשלה ועוד. על נקלה ניתן להבחין בין שתי החטיבות בספר: נאומים בענייני־דיומא מזה, ומעבר מזה: דברים שפירסם בעניינים החורגים מתחומי העסקנות ומוקדשים לשדה ספר וסופר ולזכרונות נעורים. החטיבה ה„עסקנית" מוכרת לנו היטב היטב: היא עוסקת בעניינים בוערים. מהם אתה למד על חבלי היישוב והמדינה, ולא אחת תוודות בעיות אלה בלבנו בימינו אנו.

לא כן פני הדברים בחטיבה ה כאן, בדברים־שבכתב, אחת גוברין איש־הספר, שספרותנו הדורות שגורה על פיו, ונינו עוסק בה אפילו ונהנה סיף; לשם הכתיבה, עונג מסוקים, שהם משובצים לא ספרות רב־גונית, החל מדב לש"י עגנון. אגיר, למשל, קולמוסו עם גדולים, ומובים הרות (עמ' 32, 187): שעם כל כלפיהם, שהיא לפניכן כנה אומר דברי טעם ומתמודד נאה והגיונית ביותר. ואין שהוא מכבד את עגנון ומדבר על שלמה צמח כאיש ואפילו פולמוסו עם קרוב שלפנינו „בסף־הכלי" עסקן בדרך־כלל, בעוונותינו הרבים, אצל עניינים כגון אלה.

באסופה זו טמונה פנינה הלא הוא פרק הזכרונות על הדברים אמורים בעירו של לאחר המגורים, בימי מלחמה ברוסיה, עת היה גוברין פגש באקראי בפולימורק התהעודדות הארצית ולאחר דעות והפגישות ניתנה כאן מרתק ומרגש ביותר.

קולמוסו של העסקן בספר הופך לא אחת לקולמוסו משלים יפה את גוברין העסקן

ירושלים זרמה בעורקיו

עם פטירתו של הצייר לודוויג בלום

לודוויג בלום, יקיר ירושלים, שהיה מעין אגדה חיה לירושלים מסויימת, ואדם אציל נפש, הלך לעולמו לפני זמן קצר, והוא בן 83.

הצייר נולד בצ'כוסלובקיה בשנת 1891; כשרונו לרישום ולציור התגלה בנעוריו. הוא בוגר האקדמיה בפראג, והשתלם גם בהולנד, בצרפת ובספרד.

ניתן להגדיר את סיגנונו בחלק מציוריו כנאטורליזם וירטואוזי, מהול באימפרסיוניזם. הוא תיאר את הכותל, את סימטאות העיר העתיקה, את הרי מואב, את הר הזיתים. ידועה היטב הפאנורמה הגדולה על נושא ירושלים.

תערוכת יובל מקיפה נערכה בשנת 1973 בבית האמנים. היא כללה קרוב לתישעים עבודות — ציורי־שמן, צבעי־מים, סקיצות ורישומים. צייורי־השמן הנציחו את תולדות ירושלים משנות העשרים עד סוף שנות השישים.

בעת מלחמת השיחרור צייר ורשם לודוויג בלום לוחמים צעירים, וגם את אחרי הקרבות בעצם ימי המלחמה — לא רק בירושלים אלא גם בבאר־שבע, בנגבה ובמקומות אחרים. בשנות החמישים הירבה לצייר ולרשום בכל חלקי הארץ. הרישומים והציורים הספונטאניים ערים וקרובים יותר לאימפרסיוניזם מאשר לנאטורליזם קלאסי.

לודוויג בלום היה בעל עקרונות מוצקים — בחיים כמו בציור. הוא לא היה מוכן לקבל את האסכולות המודרניסטיות השונות, אך לא היתה בו צרות־עין.

הוא אהב אהבת נפש את הארץ, ואת מלאכת הציור כפי שהוא הבין אותה; לא חסרו לו מעריצים בארץ ומחוצה לה. גם אלה שלא העריצוהו כצייר, העריצוהו כאדם, והעריכו את רמתו הטכנית המעולה.

מרים טל

לודוויג בלום ז"ל

בתערוכות

להיתלות באילן גדול

בעקבות תערוכתו של דן פרטוש בגאלריה „הקיבוץ"

מאת שרה ברייטברג

אולי התופעה טיבעית בארץ קטנה. אך שאיננה מעודדת. משת קופפרמן הוא אמן אחד ויחיד שאין לטעות בו, ומלמה, יש רשימה ארוכה של ציירים א־לה־קופפרמן. שגם בהם קשה לטעות.

היא האחרונה לטעון כנגד קופפרמן, צייר מצויין, שאת עבודותיו אני אוהבת מאד. גם ה„קופפרמניזם" איננה תופעה הנזלת אסרויורי. הבעיה, כרגיל, היא הצייר? איך מושפע צייר מאמן שהוא מעריץ, מעתיק אותו; משלב סממנים חיצוניים שאופייניים ליצירת קופפרמן בעבודתו שלו?

בתקופה ששטרייכמן וסטימצקי לימדו בעכון אבני סיימו את בית הספר מחזורים שלמים של מה שנקרא בניחוך „שטרייכמצקים" — אנשים צעירים, שידעו להקות היטב את דרך הנחת שכבות הצבע של המורים. המאנייריה ה„שטרייכמצקית" פשטה בגאלריות, ואם כי היא מועדפת על אוחית שמביאים מעריצי שמואל בק, לגלנטאי היטב בבדי התלמידים־מעריציב חוסר העצמיות וחוסר השורשים.

פסח קופפרמן איננו מורה, ולכן אי־אפשר לומר שכתת עצמו על ציירי א־לה־קופפרמן. כפי שנטען בזמנו כלפי שטרייכמן וסטימצקי. התופעה, כפי שציינתי, היא מבוכה. כשמגלים אמן בעל שיעור קומה כמו של בינוניות, נוטים רבים לאמץ לעצמם חלקים מדמותו או מתפישתו.

בארץ קטנה מעטות הדמויות הבולטות בעלות יכולת־ההשראה. ההתחככות זו בזה היא רבה מהרצוי. והתוצאות מצחיקות.

תערוכתו של דן פרטוש יצרה עילה לדון בתופעה ולהתריע עליה, וייסלח לי על כן אם אתייחס לתערוכה אך ורק בהקשר זה של מאניירה מרגיזה.

דן פרטוש משתמש בצבע ורוד־סגול, מזכיר את קופפרמן. הרבה יותר מתקתק, מועשר ושמנוני — אבל מזכיר. הוא בונה את תמונותיו סביב לרשת קווי שתי וערב או מיקצב חוזר. מי שמכיר את עבודותיו של קופפרמן (מי שאינו מכיר כדאי שיעשה זאת), יודע, שהרשת התומכת ונתמכת היא סימן־היכר של יצירתו בשנים האחרונות. אולם, איזה עיוות. וולגאריזציה ושינוי תפישה עברו סממני־היכר אלה עד שהתאימו עצמם להתייפיפות העשירה של דן פרטוש!

אופיה של יצירתו של קופפרמן הוא מינימאליסטי, מופנם ונזהר מאוד מיופי חיצוני. שאין לו הגיון פנימי תומך בקו הכללי של היצירה. דן פרטוש הוא היפוכו הגמור. ציורו מאכיל אותנו במנות גדושות ומתוקות עד חנק. הסממנים החיצוניים שנטל מקופפרמן הם אכן מינימאליסטים בהקשרם המקורי. אך אין להם כל קשר לסך־הכל התחרחשות הבומבאסטית על בדיו של פרטוש. הסממנים הכאילו־ליריים שהודבקו להם, מציגים אותם באור מגוחך.

מי שמתלהב מעבודתו של קופפרמן יבין את מהות יצירתו, את צורת החשיבה שמולידה ציור כזה; ואם היא מתאימה לנטיותיו ימצא את המטאפורות העצמאיות שלו בבניית התמונה והצבע.

לצייר רשת של קווים אין פירושו להגיע לשיעור־קומתו של קופפרמן. להיפך, זהו ניפנוף בראש חוצות בדגל, עליו חרוטה דלות הדמיון והרוח היוצרת.

דן פרטוש — „אקריליק"

מה לראות?

ירושלים

● מוזיאון ישראל — פנחס כהן־גן; „פעילויות"; ז'אן טינגלי: רישומיכתבים: כרות + אובייקט + יצירת אמנות (1900 עד 1974); לאופולד קראקואר: רישומים, תערוכה מעולה.

● בית האמנים: תערוכת סמינרבים, המחלקה לאמנות של בצלאל, אקדמיה לאמנות ולעיצוב; אווה שטראוס: ציורי שמן של עולה מארה"ב; מיכאל גיטלין: יצירות חדשות; רחל הלר; ליתוגראפיות ורישומים.

● גלריה נורה (שדרות בן־מימון 9): דני רפאל: פסלי עץ (ראה ביקורת); יורג שמייסר: תחריטים (ראה ביקורת).

● „ע + ע" (הגלריה הקטנה, שלמון 27): תערוכה מעניינת של שני אמנים אוואנגארדיים — עמי שביט: הדפסים; עודד סיינגרש: רישומים.

● יעקב פנט (גלריה דגו"ש, עין רוגל 11): צילומים אמנותיים.

תל־אביב והסביבה

● מוזיאון תל־אביב — ביתן הלנה רובינשטיין: תערוכת ציורים חדשה של חיים קיווה. הבניין החדש: אנת טיכו: תערוכת רישומים שנושאה נוטי ירושלים.

● שלושה אמני זכוכית (מוזיאון הארץ, רמת־אביב): בנימין קייזר, נילת בריטל ואריאל בריטל מציגים כ־120 עבודות.

● יוסף שלמון (גלריה יפו העתיקה, מזל אריה): פיסול, תבליטים וגראפיקה.

● פיקאסו (גלריה דלסון־ריכטר, יפו העתיקה): ליתוגראפיות מהסידרה „דיוקנאות דמיוניים".

● אסיה (בית מגיה ביאליק, ביאליק 22): ציורי שמן וגואש.

חיפה

תערוכות אוסף נערכות בגלריות:

● גראפיקה 3, דרך־הים 8.

● נחמני, שדרות הנשיא.

● גולדמן, שדרות הנשיא.

● בית שאגאל, שדרות אוים.

● המוזיאון לאמנות יפאנית (שדרות הנשיא 89): „טעם התה" באמנות יפאן: תצוגה של חפצי פולקלור, ציורים ורישומים.

● בית וילפריד (קיבוץ הזורע): ציורים סיניים מקוריים מהמאות 16—19 לספה"נ.

● אמני נצרת (אולם המתנ"ס, נצרת עילית): תערוכת אמני נצרת עילית.

קיסריה

● נחום גלבוע (גלריה לאמנות חדשה, מצודת הנמל, קיסריה): ציורי אקריליק בסיגנון הריאליזם.

מכבש הדפוס

עיון ומחקר

● כנען וישראל, מחקרים היסטוריים מאת בנימין מזר. הוצאת מוסד ביאליק והחברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה, 320 עמ'.

● זכרונות מהמכון יהודי, מאת הרש פנדל, תרגם מיידיש: מ. חלמיש, הוצאת מ. ניומן, 308 עמ'.

● חרות מוחלטת, מאת שנקרה, פילוסוף הודי גדול, שתורתו האירה את הדרך אל החרות המוחלטת. באת ביצירה זו על ביטויה המושלם. תרגום ודברי פתיחה: שלמה קאלו, הוצאת „דע עצמך תמיד", 111 עמ'.

● Who's Who in Jewish History, after the period of the old Testament, by Joan Comay, published by Weidenfeld and Nicolson, 448 p.

בכתבי העת

● ידיעות גנזים, 85, תמוז תשל"ד, כרך י' שנה 11, יוצא לאור על־ידי אגודת הסופרים העברים בישראל, מכון ביבליוגראפי על־שם אשר ברש, והחוברת מוקדשת למרדכי זאב פייארברג, עם מלאת 75 שנים לפטירתו.

● מבפנים, הקיבוץ המאוחד, 3, קיץ תשל"ד כרך ל"ו, הוצאת הקיבוץ המאוחד; העורך: ורבבל גלעדי. בין המשתתפים: ישראל גליל, דני רוטליו, יהודה וולמן, יהודה הראל, יצחק רבין, מוריס כהן, עוזי שביט, מנחם דורמן, יעקב גורן ועוד.

● בעיות בינלאומיות, כרך י"ג מס' 4 (26) ספטמבר 1974. העורך: פ. מושקס. עורך המדור האנגלי: מ. גורוק, הוצאת המכון הישראלי ללימוד עניינים בינלאומיים. בין המשתתפים: א. יודפת, מ. ליבה, י. ריש, מ. מושקס, י.א. צור, א. קאופמן, מ. דרורי, י.מ. לנראה, מ. ליבה ועוד.

איזון עדין — ו„טבעי"

עם תערוכת הפיסול של דני רפאלי, ותערוכת תחריטים של יורג שמייסר — בגאלריה „נורה" בירושלים

מאת מרים טל

דני רפאלי מציג 17 פסלים; רק אחד מהם בברונזה; והשאר פסלי עץ שונים, מעץ אלון, מתגוני, ועוד.

סיגנונו של דני רפאלי מגובש למדי, ואישי. אחת מתכונותיו הבולטות של זה היא רגישות רבה לחומר. תכונה — חוש מפותח לאחדות פלאסטית. מהווה יחידה סגורה, וגם כשהפסל חלול, אין הוא מאבד את אחדותו הסולידית. הצורות שלובות, מסוארות אך מאורקות, לעיתים ערוכות בדו־שיח או גם ברב־שיח.

ב„יד לטיטוס" יש הדים של כנפיים, של התרוממות, וגם של הרכבת ראש, של אבל, במסכות — שתי מסכות בולטות — מופיעות צורות חדות; אך רוב הצורות — מעוגלות, שופעות, הארמוניות. הן מתלכדות, לעיתים בדרך מקבילה משני צדדים, מסביב לגרעין מוחשי מאוד. רושם רב עושה גם האיזון ה„טבעי", כביכול, הקיים בכל פסל.

התחריטים של יורג שמייסר מצטיינים ביכולת מיקצועית בלתי רגילה. שאין עימה יובש. האורח הגרמני הצעיר (בן 32) מלמד גראפיקה באקדמיה לאמנויות של האמבורג, שם גם למד, בזמנו. יורג שמייסר הציג ביפאן, בגרמניה, בארה"ב ובאוסטרליה — וגם בירושלים, באותה אכסניה.

כמו בתערוכתו הקודמת, אפשר לראות מראות ירושלים מדוייקים, לעיתים ב„קומות" אופקיות. מראות מקסימים מושפעים ממפות עתיקות ומממימצאי חפירות, כהם הוא מגלה עניין רב, יהכולת הטכנית עוברת על כל המשקר, אך שמייסר רחוק מנאטורליזם.

הוא אמן התיאור וגם אמן הדימיון, הסקיצות המושלמות של יצורים שונים, מאובנים, צדפים, וגם חלקים של גוף האדם ושלדים, מדגישות את האהבה להגדרת פרטים. בדפים אחרים מורגשת אווירת יפאנית, ובולטת ההתאפקות של המיזרח־הרחוק. אולם אצל שמייסר היא מהולה לעיתים בהדים מושניים ומקושטים של אותו „יוגנדשטיל", חקם לתחיה בשנים האחרונות. פרחי המיזרח־הרחוק ונערות „פרחוניות", קצת „מתוקות" הם דף חדש ביצירתו הנאה של יורג שמייסר.

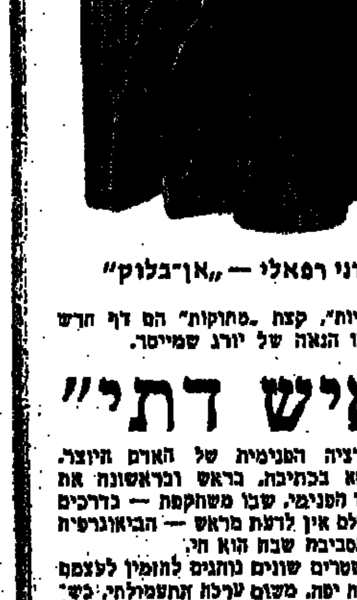

דני רפאלי — „און־בלוק"

„אם וילד בטבעת ברונזה" — זוהי יצירתו של הפסל חיים גרוס, המתגורר בניו־יורק, אותה העניק באחרונה במתנה לישראל, באמצעות ליגת הנשים למען ישראל. הפסל, שגובהו כ־1.80 מטר, עשוי ברונזה. היצירה תוצב במרכז החדש לשיקום ולהכשרה מיקצועית של הליגה בנתניה.

היוצר כ„איש דתי"

(סוף מעמוד 2)

לא את מאמריה, ואף לא את דבריה של כותבת השורות הללו; או בשם מאות אלפי חניכי מערכות החינוך הדתי המודרני בישראל ובגולה, החיים עימנו כאן, ושעוד לפני חמישים שנה ויותר קראו ספרות יפה, וראו באמנות ערך לגיטימי?

כדוגמה ממחישה, אנקוב כאן רק בשמו של אמן דגול אחד, שהיה „גם" שומר־מיצוות, הלא הוא הרמן שטרוק, ממייסדי „בצלאל", ואחד ממנהיגיה של תנועת „המזרחי" בראשית המאה הנוכחית. ואין הוא בגדר תופעה חד־פעמית! ספרות אמיתית צומחת מעצמה, מתוך האינרציה הפנימית של האדם היוצר, המבטא בכתיבה, בראש ובראשונה את עולמו הפנימי, שבו משתקפת — בדרכים שמעולם אין לדעת מראש — הביאוגרפיה של הסביבה שבה הוא חי.

מישטרים שונים נוהגים להזמין לעצמם ספרות יפה, משום ערכה התעמולתי. כשכתם נקבעים מראש התכנים הרצויים. ואף דרכי הביטוי באמנות.

לעיתים קרובות נופלים קורבן להזמנות כאלה — גם יוצרים מוכשרים. שהרותם האמנותית מתקפחת אל מול הדרישות האידיאולוגיות של סביבתם.

אקווה, שלא לספרות מעין זאת נושא אברהם בלאט את עיניו.

אלף לילה ולילה

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב-אין ת"א טלפון 477177

בשעות 8.00—13.00 יפנה"צ טל' 446172

הקולנוע ללא בעיות בייבי־סיטר • חניה • מרטיות

הצגת בכורה ארצית ● ממוצ"ש 17.8

2 הצגות כל ערב בשעות: 10.30 — 8

* ג'יימס גרנר
* ורה מיילס

בסרטו של וולט דיסני

האינדיאני הקטן

"ONE LITTLE INDIAN"

מורום בצבעים

מוצאי־שבת 17.8 — הצגת חצות ב־12.30

* רוק הדסון

"איזה מין ג'ימנסיה"

סרטו של רוז'ה ואדים

סינמטק ת"א

טל' 267888 222759

אולם א' — רח' בן־יהודה 77 ת"א

הערב ב־10.00 — ג'יימס קובורן, דיאן קנון, דין מרטין

מי רצח את שילה

הלילה ב־12.00 — החיפושיות — שיחיה LET IT BE

אולם ב' — רח' אבן גבירול 62

הלילה בשעות 10 ו־12 ג'ין מורנה דונלד סטרלנד סיטל גול (ג'יו)

הפרחחים העליזים

בית הצנחן

רמת גן

רקודים והרבה בידור

אומנים, בדרנים וזמרים מוצ"ש זו וכל מוצ"ש

מוצאי־שבת 17.8.1974

חקיין ובדרן

מוטי גלעדי

מוסיקה לריקודים

תחל משעה 20.30 לצלילי

הכוכבים הכחולים

כרטיסים בערב ההופעה בקופת בית הצנחן

אוטובוסים: 20, 22, 42, 23, 67, 40

באולם מזוג אויר מלא

הערב 16.8

בשעות 12—10

יוצג הסרט

עדות גורלית

עם

* לינו ונטורה
* מרלן ז'ובר

בבניין „נאות אביב"

ת"א, אבן־גבירול 30 ע"י אולמי „צוותא" „בת־דור"

טל. 260773, 255209

פול ניומן

רוברט רדפורד

כוכבי „העוקץ"

קיד וקסידי

שבוע 3

קולנוע תל־אביב

9.30 — 7.30 — 4.30

סיפור מגשם

להיטי ברט בכרך

כרמלה קורן

ולהקת רקדנים

תל־אביב „אלהמברה" יום ו' 16.8 ב־9.00 בערב

ת"א „בית החייל" מוצ"ש 17.8 ב־8.30 וב־10.30

צ.ה.ל. יום ב' 19.8 ב־9.00 בערב

תל־אביב „בית החייל" יום ג' 20.8 ב־9.00 בערב

כרטיסים בת"א „עתיד" וביתר המשרדים מוסדות ומפעלים להתקשר „עתיד" 11688

מועדון התיאטרון

תל־אביב • רח' מנדלי 7 • טל' 230039

הרביעיה חוזרת

יעקב בן־סירא, שמעון בר, גדעון זינגר, ראובן שפר

ליד הפסנתר: רפי קדישזון

הערב יום ו' שתי הצגות ב־9.30 ובחצות

מחר מוצאי־שבת — ב־11.00 בלילה

יום ב' 19.8 **ויום ג'** 20.8 — ב־9.30

התיאטרון החי מציג:

„בחופשה ממוסד סגור" — מחר ב־9.00

כרטיסים ביוקי (לאן) במשרדים ובמועדון

עושה אנשים יפים Lee

צ'רלי צ'פלין

בתפקידו הגדול ביותר

הדיקטטור הגדול

„ליטור" תל־אביב

„ארנון" ירושלים

שבוע שלישי

קולנוע **שרון** נתניה טל. 22600

שבוע 3 ואחרון!

* סטיב מקווין
* דסטין הופמן

בסרט המרשים

„פרפר"

7.00—9.30

תפוח זהב

משה ארנון

הצגת בכורה

הערב 16.8 בשעה 9.45

בית ארלוזורוב (אוהל) תל־אביב

חצות!

הלילה ב־10—12

הירקון 106, מול כלון „דן"

* גרגורי פק

בסרט הורטוסי

„מות הזמיר"

תופעה יוצאת דופן בנוף הקולנועי. סרט טוב.

„הארץ"

סרט חם, משחק מצויין.

„מעריב"

שבוע 6

קולנוע „בן־יהודה" תל־אביב

חופשה עד חצות

"CINDERELLA LIBERTY"

★ בקולנוע „**אורלי**" תל־אביב ★

ממשיכים שבוע שלישי

פסטיבל סרטי ילדים בצבעים

כל יום סרט אחר, בשעה **11** לפני־הצהרים, מחיר אחיד 3 ל"י

ביום ראשון **החתול במגפיים**	ביום רביעי **נסיך העניים**
ביום שני **חיידי בת החרים**	ביום חמישי **בן המלך והעני**
ביום שלישי **אי המטמון**	ביום ששי **סינדרלה**

גזור ושמור

הערב בבתי הקולנוע

תל־אביב־יפו

9.30—7.30

אופיר: „ברגשים קשותים"

אורלי: „שלום לחסידה" (שבוע 2)

אלנבי: „העוקץ" (שבוע 12) 9.40, 7.10

אסתר: „פפר" (שבוע 16)

אורדן: „ספור אהבה" (שבוע 2)

בן־יהודה: „חופשה עד חצות"

בת: „ארנטי" 6.45, 9

גורדון: „ללא רגיעה" (שבוע 8)

דקל: „מה ?" (שבוע 3)

דרייב אין: „האינדיאני הקטן" 8, 10.30

„איזה מין גמנסיה" 12.30

הוד: „ספור יעקב ויוסף" (שבוע 2)

זהר: „היכן בני ?" (שבוע 3)

זמיר: „נאהבים מורורים"

חן: „ירח של נייר" (שבוע 3)

לימור: „הדיקטטור הגדול"

מוגרבי: „המשאלה שבלב"

מקסים: „הארטיסטים בסופרמרקט" (שבוע 8)

מתמיד: „מכת הנקם"

מרכז: „ברברה" (שבוע 2)

סטודיו: „עינים גדולות" (שבוע 6)

סינרמה: „קוראים לי אף אחד" 7.15, 9.30 (שבוע 13)

עבה: „מסמכי המאפיה"

פאר: „שנה טובה לאוהבים" (שבוע 5)

פריז: „אור מן ההפקר" (שבוע 2)

צפון: „שני גברים בעיר"

רמת־אביב: „סני היל בשווריה"

תכלת: „בית מטבחיים 5"

תל־אביב: „קיד וקסידי" (שבוע 3)

תמר: „המסתה"

חיפה

9.15—7

אורדן: „ספורי אהבה"

אורלי: „הרולד מוד"

אוריון: „הפנטומטים במערב"

ארמון: „העוקץ"

אורה: „אהבה היא רק מילה"

אמפי: „הארטיסטים בסופרמרקט"

בית רוטשילד: „המתבגרים" 6.45, 9

חן: „שירת הדרום"

כרמל גנים: „המזל"

מוריה: „אבו אל בנת"

מירון: „מעמוני המות"

עצמון: „יומו של הדולפין"

סאר: „אנקת גבהים"

רון: „הלך עם הרוח"

שביט: „דקמרון מס' 2"

ירושלים

9—7

אדיסון: „משחק הגורל" 9

אוריון: „שלושת המוסקיטרים" (שבוע 2)

אורנע: „ההזדמנות האחרונה"

אורגיל: „ספור יעקב ויוסף" 7.30, 9.30 (שבוע 2)

ארנון: „הדיקטטור הגדול" (שבוע 3)

הבירה: „נשים בכלובים" 7.30, 9.30

חן: „שדות דקמרון" 7.30, 9.30

ירושלים: „רבי יעקב" 7.30, 9.30

מיטשל: „שני גברים בעיר" 7.30, 9.30 (שבוע 5)

סמדר: „פיט ושילי"

עדן: „העוקץ" (שבוע 2) 7.30, 10

רון: „שחק אותה סאם" (שבוע 2) 7.30, 9.30

ר"ג־גבעתיים

9.30—7.30

אורדע: „קוראים לי אף אחד"

אורלי: „קברט" (שבוע 2) 7.15, 9.30

אואזיס: „תום סוייר" (שבוע 3)

ארמון: „דון זואן 73"

גל־אור: „אבו אל בנת"

הדר: „פרפר" 7, 9.30

לילי: „סופיקו" (שבוע 3) 7.15, 9.30

רמה: „ללילה אלף עינים" (שבוע 2)

רמת־גן: „אהבת החיים" (שבוע 7)

שביט: „גורלה של אשה יפה"

אור יהודה

גולן: „סידיי וגונס" 7.30, 9.30

אופקים

בית העם: „סקורפיו" 8, 10

אשדוד

9.30—7.30

אסתר: „הגשר על נהר קוואי"

אולימפיה: „נישואה ומתפרפרת"

אשדוד: „זאפר הגדולה"

דנון: „גבר עם כבוד"

אשקלון

10—8

רחל: „רבי יעקב" (שבוע 3)

באר־שבע

קרן: „השיטה הספרדית" 7.15, 9.15

בת־ים

9.30—7.30

אורנים: „בוונקה בגימנסיה"

בת־ים: „אבו אל בנת" (שבוע 3)

סביון: „ליל הכלולות של ד"ר דניאלי" (שבוע 2)

עצמאות: „אין עשן ללא אש"

רמת יוסף: „הרי הכייס"

הרצליה

9.30—7.30

דוד: „חכם גמיאל" (שבוע 2) 7.15, 9.30

דגניה: „הבלונדיני המסתורי"

היכל: „יום הדמים"

תפארת: „שלום לכסיל"

חדרה

גן זהר (פתוח): „ללא מעצורים" 8, 10

גן זהר (סגור): „הרי המזוהם" 9.30—7.30

חוף: „צ'ארלי ואריק" 7.30, 9.30

חולון

9.30—7.30

ארמון: „פארק האהבה"

מגדל: „בדרך מערבה"

סבוי: „אהבת החיים"

רון: „הכינמטיסט"

רינה: „סרפיקו" 7.15, 9.30

כפר־סבא

הדר: „גרטה בעלת 4 הממדים" 9

חן: „חשמלית ושמה ברטה" 7.30, 9.30

לוד

תרבות: „חייה וחן למות" 7.30, 9.30

נס־ציונה

גורה: „עזית של הצנחנים" 7.15, 9.15

נתיבות

שביט: „אבו אל בנת" 8.30, 10.15

נתניה

יגיל: „רבי יעקב" 7.15, 9.15

סטודיו (פתוח): „כך היינו" 7.45, 9.45

סטודיו (סגור): „הגנב שבא לסעוד" 7.15, 9.15

שרון: „פרפר" (שבוע 2)

פתח־תקוה

אורדן: „קוראים לי אף אחד" 9

הדר: „בודניק עם רשיון" (שבוע 2) 9

היכל: „אהבת החיים" (שבוע 2) 9

שלום: „פארק האהבה" (שבוע 2) 8.15, 10.15

פרדס־חנה

דקל: „אני אוהב את גרושתי" 7.30, 9.15

ק. אונו

אור־און: הערב ב־9: „האגרופים האמיצים" ב־11:30: „מאש"

מוצ"ש: „הארטיסטים בהופעה" 7.15

קרית־שמונה

חרמון: „הלב הנאמר" 6.15

שניר: „הרב גמליאל" 8.15

קרית מלאכי

בידור: „קריזי דוג" 7.30

הוד: „24 שעות של מתח" 7.30

ראשל"צ

נעמן: „המספחה הוא פחד" 7.15

ראשון: „המקצוענים" 7.15, 9

תפארת: „עיר ושמה גיהנום" 7.15

חרצה: „חכם גמליאל" (שבוע 3)

רחובות

9.45—7.30

בית הפועלים: „אבו אל בנת"

הדר: „כך היינו"

חן: „דקמרון האסור"

רמלה

המגדל: „נוח המסחר" 7.30

רמת השרון

גיל: „הדוברמנים הנועזים" 7.30

אלף לילה ולילה

התיאטרון הלאומי הבימה

הו, הו יוליה

תל־אביב: האולם הגדול

מחר מוצ"ש 17.8 ב־9.00

יום א' 18.8 • יום ב' 19.8

הבימרתף:

מי הוא מה ?

הערב יום ו' 16.8 ב־9.30

מחר מוצ"ש 17.8 ב־9.00

התיאטרון הקאמרי תל אביב

הצגה אחרונה לפני חופשת הקיץ

בקור הגברת הזקנה

מוצ"ש 17.8 תל־אביב

חידוש ההצגות במוצ"ש 14.9.74

התיאטרון העירוני חיפה

נמר חברבורות

הצגה אחרונה לפני הפגרה

מחר מוצ"ש 17.8 חיפה

בקרוב:

משפחת טוט

מאת אישטוואן אורקני

בימוי: גזה פרטוש

התפאורה והתלבושות: רות דר

פרסום בבקו

זה הכל בנעורים (בנעורים זה הכל)

יהונתן גפן

דני ליטני

17.8 שבת ת"א „צוותא" ב־8.30 בערב וב־10.30 בערב

כרטיסים להשיג ב„הדרך", „כנף" ויתר המשרדים ובערב ההצגה בקופת „צוותא".

18.8 יום א' ירושלים „החאן" ב־9.00 בערב

כרטיסים להשיג בהדרך כהנא ובערב ההצגה בקופת החאן.

19.8 יום ב' „צוותא" ב־9.00 בערב

היפה מועדון התיאטרון

בימת הבידור הקל

בהנהלת אלי צבאלי

רח' יוסף 47 טלפון 612519, 600000

תכנית חודש אוגוסט

ערב ערב (פרט לימי א')

* **ג'ורג' שליק** — ונטרילוג — מופע בובות משעשע ומיוחד במינו מגרמניה.
* **LYNE BAREL** — ווריטה מוזיקלי מפריס.
* **TAKY DE PEKIN** — סטריפטיז מלהיב מה„סקסי" בפריז
* **לאס פאמפאס** — ריקודים בקצב דרום אמריקאי
* **פרדי דורה** — מנחה ומבדר

לתושבי עמק יזרעאל

סבן טלית־דני פלק מציגים:

פסטיבל ים תיכוני

אריס סאן ולהקתו

נתנאלה

יזהר כהן

העמרנים

אורח הפסטיבל הנער **נועם קניאל**

מעין חרוד אמפי „מיקהלי"

יום ג' 20.8 ב־9.15

כרטיסים: מועצה אזורית גלבוע — קישון — הגליל התחתון — בקעת בית־שאן. במגדל העמק: מועצת הפועלים. בעפולה: יחיאל וריקל בנצרת: מועצת פועלי נצרת. בבית־שאן: מ. פועלי בית־שאן. בטבריה: אלחדיף, לחיילים אצל קצין העיר בעפולה ובטבריה • חכינו כרטיסים מראש

סבן־טלית מציגים

אריס סאן

בתוכניתו: ישן וגם חדש

ת"א־יפו „אלהמברה" הופעה נוספת יום א' 25.8 בשעה 9.15

כרטיסים: „רוקוקו" ויתר המשרדים

חיפה: „ארמון" הופעה נוספת יום ה' 5.9 בשעה 9.15

כרטיסים: קופת חיפה

ירושלים: „בנייני האומה" מוצ"ש 17.8 בשעה 9.00

כרטיסים: „כהנא"

בערים: ת"א, חיפה, ירושלים ונתניה

אמן אורח: הנער נועם קניאל

ערב עם אריס סאן ותזמורתו

הערב			
20.8	יום ג'	מעיין חרוד „מקהלי"	ב־9.15
21.8	יום ד'	רחובות „בית העם"	ב־9.30
22.8	יום ה'	אשקלון „אסתר"	ב־9.30
23.8	יום ו'	ק. חיים „בית העם"	ב־9.30
24.8	מוצ"ש	נתניה „אולמי רון"	ב־9.30
26.8	יום ב'	ק. גת „היכל העשור"	ב־9.15

כ. סבא „עמל" ב־9.30

מועדון ברמינן

הסטודנטים של האוניברסיטה

בהנהלת דליק

הערב ליל שבת 16.8

מארח את:

טוביה צפיר

* **אלי גורנשטיין** במערכונים וסאטירה
* **שרה בדישי** זמרת אורחת
* ריקודים לצלילי תזמורת
* **עונות השנה**

באודיטוריום בר־שירת בשעות 24—22

יוקרן סרט מעולה

מחר, מוצ"ש 17.8

ריקודים

באולם ממוזג אויר לצלילי תקליטיה עשירה

באודיטוריום בר־שירת ממוזג האויר משעה 21.00

מני פאר

מארח

ח"כ מאיר פעיל

דן כנר

סודות מהמוסך הקטן

חנן יובל

ישראל נשרי — קסילופון

שעשועונים ופרסים

המועדון פתוח בימים ה' ו' ושבת

הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד!

להקת מחול בת־שבע

במסגרת הפסטיבל הישראלי 1974

במלאות 100 שנה להולדת ארנולד שנברג

בתכנית:

1. בכורה עולמית **„נסיך האפלה"**
   כוראוגרפיה: ג'ון באטלר
   מוסיקה: א. שנברג, תפאורה: דני קרוון, תלבושות: לידיה פינקוסיצ'ני, תאורה: ג'ון ב. ריד
2. **„הגולים"**
   כוראוגרפיה: חוזה לימון, מוסיקה: א. שנברג
3. **„אודה לנפוליאון"**
   מאת: א. שנברג
   לקריין, פסנתר ורביעיית כלי־קשת בבצוע קונצרטי

ירושלים — תיאטרון ירושלים

מוצ"ש 17.8 ב־9.15 ● יום ב' 19.8 ב־8.30

כרטיסים: במשרד כהנא ובערב ההופעה בקופה.

תל־אביב — אולם תיאטרון הקאמרי

יום א' 18.8 ב־8.30

כרטיסים: „כנף", במשרדים ובקופת הקאמרי בכל יום

אילת השחר יום ג' 20.8 ב־9.00

גן שמואל יום ה' 22.8 ב־9.00

אסור להחמיץ!! את

עדנה פלידל ואת אברהם מור

בקומדיה הנפלאה

„שיר ערש" לילד בן 37

תיאטרון **סדן**

הקומדיה שכבשה את כל הקהל

נשבן לי עם ילד קטן

גבעתיים „כביש"	הערב יום ו' 16.8	ב־9.15	
תל אביב „נחמני"	מחר מוצ"ש 17.8	ב־9.30	
יפו „אלהמברה"	יום ב' 19.8	ב־9.00	
נהריה „הוד"	יום ג' 20.8	ב־9.15	
פרדס חנה „דקל" 21.8 ב־9 • נתניה „אסתר" 22.8		ב־9.15	

כרטיסים: קחיר אשאן ויתר משרדי הכרטיסים

בי"ס למחול — צלילה גולדשטיין

רחוב המלך ג'ורג' 103 תל־אביב (ליד כיכר מסריק)

פתיחת שנת הלימודים

ביום א' ה־1 בספטמבר

כתות בוקר — אחה"צ וערב למתחילים ולמתקדמים

כתות לילדים מגיל 5 ומעלה. מחול מודרני ובלט קלסי.

ג'ז — בהדרכת **יחיאל דוד**

ההרשמה

בסטודיו בימים א—ה בין השעות 5.00—7.00 אחה"צ

החל מה־18 לאוגוסט.

הערב!

בשעה 11.00 בלילה

בבית ציוני אמריקה תל־אביב

תוכנית בדור עם:

אבי טולדנו

דודו דותן

בלווית תזמורת

כרטיסים בקופה

מזוג אויר באולם

אני פשוש

הצגה לילדים מאת: **ע. הלל**

בהשתתפות:

רפי גרנות שלומית אהרן

עזרא דגן פנינה וילציר

הצגה לכל המשפחה

היום, יום ששי 16.8 כפר וירבורג והסביבה „בית ספקה"

יום שבת 17.8 ● אזורית אשביל והסביבה בשעה 8.30 בערב

יום ראשון 18.8 ת"א בית אריאלווזוב

2 הצגות 11 בבוקר 6 בערב

יום שני 19.8 ת"א בית החייל 2 הצגות 11 בבוקר 5 אחה"צ

יום שלישי 20.8 ירושלים תיאטרון ירושלים

2 הצגות 11 בבוקר 5.30 אחה"צ

יום רביעי 21.8 אשקלון זולנוע „רחל" בשעה 4.30 אחה"צ

כרטיסים להשיג ב„ירקי", „לסטלי", „הדרך" ובקופות האירוע

תיאטרון ירושלים

רח' מרכוס 20, טל. 67167

היום ובכל יום ו' בחודש אוגוסט בשעה 4 אחה"צ

פנטלוני תיאטרון בובות וליצנים

בכל יום א', במשך החודש, בשעה 5 אחה"צ

שלום צ'וצ'ו הצגה לילדים מכל הגילים

יום ג' 20.8 בשעה 5.30 אחה"צ

יום ד' 21.8 בשעה 5 אחה"צ

אני פשוש הצגה לילדים מאת ע. הלל

מוצ"ש 17.8 בשעה 21.30

יום ב' 19.8 בשעה 20.00

להקת מחול בת שבע

דני פלק מציג: **שירי אהבה שלום וספורי דחוב**

ערב שירי דהורה חבקין

ת"א „בת־דור" מחר מוצ"ש 17.8 ב־8.45

חיפה „בית אבא חושי" הערב יום ו' 16.8 ב־9.30

כרטיסים „הדרך" ויתר המשרדים טל. קופת בת־דור 263178

המשרד: רח' דוד המלך 12 ת"א טל. 266340, 265092

מוצ"ש 17.8

בשעה 9 בערב

מועדון התיאטרון

(רח' מנדלי 7)

„בחופשה ממוסד סגור"

הגשש החיוור		
גבעתיים „חדר"	הערב 16.8	ב־9.45
צפת „צלול"	מחר 17.8	ב־9.30
נתניה „שרון"	יום ה' 22.8	ב־9.30
כפר סבא „עמל"	יום ו' 23.8	ב־9.45
חיפה „שביט"	מוצ"ש 24.8	ב־9.45

אף אחד לא קם

תקליט חדש של **הגשש החיוור**

כבר בחנויות

פוגי בפיתה

תקליט שני של להקת **„כוורת"**

כמעט בחנויות

שוב חוזר אליכם בסערת צחוק **יעקב בודו**

בקומדיה המשגעת **מוישה ונטילטור**

בימוי: חיים גנאי

הצגות בכורה החל מ־1.9.74

עדנה פלידל - אברהם מור

בקומדיה הנפלאה

שיר ערש

בהשתתפות חנה לסלו

באר־שבע „קרן"	הערב 16.8	ב־9.45
תל־אביב „אהל"	מחר 17.8	ב־9.30
נהריה „הוד"	יום ו' 23.8	ב־9.45

להקת „כוורת" סיפורי פוגי

חולון „רינה"	הערב 16.8	ב־9.45
יפו „אלהמברה"	מחר 17.8	ב־9.30
נס־ציונה „אמפי"	יום ב' 19.8	ב־9.15
ק. גת „היכל העשור"	יום ג' 20.8	ב־9.00
ק. אונו „אור־און"	יום ד' 21.8	ב־9.00

שגרירי להיטי אנגליה
ג'ו דולן ולהקתו
JOE DOLAN
להיטיו
• GOOD LOOKING WOMAN
• MAKE ME AN ISLAND
• TERESA

תל־אביב „אלחמברה"	יום ה'	22.8	ב־9.30	נס ציונה „אמפי"	יום ב'	26.8	ב־9.30
תל־אביב „אלחמברה"	יום ו'	23.8	ב־9.30	רמת־גן „רמה"	יום ד'	28.8	ב־9.30
ירושלים התיאטרון העירוני	מוצ"ש	24.8	ב־9.30	נהריה „חוד"	יום ה'	29.8	ב־9.30

כרטיסים: ת"א „רוקוקו" ויתר המשרדים; ירושלים כהנא; רמת־גן רכניץ; נהריה „שרותי דוד".

הסינמטק הישראלי
עירית ת"א יפו · אוניברסיטת ת"א · הארכיון הישראלי לסרטים (חיפה)

שבוע של קולנוע ספרדי ומקסיקני

17.8 ב־19.30: וירידיאנה — לואיס בונואל
ב־21.30: שלום מיסטר מרשל — לואי ג' ברלאנגה
19.8 ב־17.00: וירידיאנה — לואיס בונואל
ב־19.00: מותו של רוכב אופניים — ח' א' בארדם
ב־21.00: ס·מיטריו — אמיליו ג' מוריאל
21.8 ב־17.00: שלום מיסטר מרשל — לואי ג' ברלאנגה
ב־19.00: הרחוב הראשי — ח' א' בארדם
ב־21.00: מאקריו — רוברטו גאבלדין
22.8 ב־19.00: העקורים — ג'ילברטו גסקין
ב־21.00: מותו של רוכב אופניים — ח' א' בארדם
23.8 ב־14.30: טריסטאנה — לואיס בונואל

לנוער: 22.8 ב־16.30: הרפתקאות צ'רלי צ'פלין

נא ת"ל לשעות ההקרנה במוצ"ש.

בית עובד העיריה רח' פומבדיתא 4 תל אביב טל. 241231

בימת צוותא מציגה
הערב, ליל שבת 16.8 בשעה 9.00
מחכים לגודו
מאת ס. בקט
„גודו" בביצוע הטוב ביותר של המאה...
בועז עברון „ידיעות אחרונות"

הצועני השורק [illegible] דן אלמגור
טוב לאהוב

הערב	16.8	רמת־גן	„אורדע"	ב־9.30
יום שבת	17.8	תל־אביב	בר־אילן	ב־9.30
יום ב'	19.8	תל־אביב	בית החייל	
יום ג'	20.8	ליחידות צה"ל		

האגודה למען החייל תל־אביב
מקיימת
„ערב־בינגו"
במוצ"ש, 17.8.74 בבית החייל, רח' ויצמן 60 תל־אביב, בשעה 9.00 בערב.
בואו לשחק „בינגו", המשחק המלהיב והמרותק לכל המשפחה!
השתתפות במשחקי „בינגו" מאפשרת זכיה בפרסים יקרי־ערך.
דמי כניסה:
—.10 ל"י ל־10 משחקים ראשונים
כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו.
„בינגו מיוחד" יתקיים ב־31.8.74 בגני התערוכה — רמת אביב

בני הדוקטור
הערב 16.8	באר־שבע	גולת	ב־9.15
מוצ"ש 17.8	ירושלים	ימק"א	ב־9.00
יום ב' 19.8	טירת הכרמל	עטרת	ב־9.00

הפקה „יוקי" (לאו) 222445

הערב ב־10.00
סרט המתח
„רוצח לעונת הקיץ"
רח' דיזנגוף 101 (פסז') טלפון 226236

הצגה לילדים
„שלום צ'וצ'ו"
בימוי פוליס דיסקין
צוותא
ירושלים המלך ג'ורג' 38
בכל יום שני ב־4.00

תיאטרון יובל מציג:

חוה אלברשטיין והפלטינה

הצגות אחרונות
ת"א „בת־דור", הערב, יום ו' 16.8 9.30 וחצות
ירושלים „בית העם" יום ג' 20.8 9.00
כרטיסים: יוקי (לאו) ובמשרדים טל' „בת־דור" 263178

אילי גורליצקי, נחמי ספיבק, דידי לוקוב
תשארי לארוחת־בוקר?

הקומדיה הפיקנטית של העונה!
חיפה „שביט" הערב יום ו' 16.8 9.30
ת"א „בת־דור" יום ו' 23.8 9.30 וחצות
תל־אביב בת־דור שבת 24.8 9.30
הרצליה דור יום ו' 30.8 9.30
כרטיסים: „יוקי" („לאו") ובמשרדים טל' „בת־דור" 263178

תיאטרון יובל מציג
הזמיר של מלך סין
בהצגה החדשה בהשתתפות „בובות העץ" של אריק

יפעת	יום א'	18.8	10.30
נתניה אסתר	יום א'	18.8	4.00
איילת־השחר	יום ב'	19.8	10.30
מבריה אביב	יום ב'	19.8	4.30
נצרת נורית	יום ג'	20.8	10.30
עפולה קול־רון	יום ג'	20.8	4.30
ק. חיים בית העם	יום ד'	21.8	10.30
חיפה אורה	יום ד'	21.8	4.30

כרטיסים: „יוקי" („לאו") ובמשרדים
כל ילד חייב בכרטיס!
המשרד: רח' הנביאים 4 ת"א טל. 284671

התיאטרון מארץ עוץ
לילדים בחופש הגדול
הילדי בת־ההרים

כפר סבא „עמל" היום יום ו' 16.8 ב־4.00
תל־אביב „בית החייל" יום א' 18.8 ב־4.30
חולון „ארמון" יום ב' 19.8 ב־4.30
פתח־תקוה „שלום" יום ג' 20.8 ב־4.30
שמלת השבת של חנהלה

יפו „אלחמברה" יום א' 18.8 ב־4.30
חיפה „שביט" יום ב' 19.8 ב־4.30
תל־אביב „בית החייל" יום ג' 20.8 ב־11.00 לפנה"צ
ירושלים „בית העם" יום ד' 21.8 ב־4.00
כרטיסים: „עתיד" 31688 ובכל ס־ירדי הכרטיסים בארץ
פרסום בלקין

מתקבלות הזמנות!!!
מסיבות אירועים שמחות בגינת
הנוצץ

בגינת הנוצץ תוכל לחגוג ולשמוח
בברית, בר־מיצוה, חתונה או כל אירוע משמח אחר
על מבחר התפריט המצוין ומטעמי גריל
ושרותו המיוחד של צוות הנוצץ
כשר למהדרין
בהשגחת הרבנות הראשית יפו—תל־אביב
מחירים עממיים
רחוב המסגר 49, טלפון: 31179 תל־אביב

המועדון הנבחר 1974
דיסקוטק כריש רמלה
פתוח ערב ערב פרט ליום א'
הערב יום ו' 16.8
יופיעו
* בועז שרעבי
* לויטרוס
* להקת הצמרת „החדים"

מוצ"ש 17.8
יופיעו
* אילנית
* טריפונס
* להקת הצמרת „החדים"

יום ב' 19.8
ערב מיוחד לתיכוניסטים

יום ג' 20.8
ערב מיוחד לחובבי מוסיקה יוונית
עם הזמרים:
* טריפונס
* ציונידיס

יום ד' 21.8
הופעה בין־לאומית
ערב מיוחד להופעות מחו"ל

יום ה' 22.8
ערב פתיחה
וג'ז מודרני
עם הזמר
ג'ימי לויד
ותזמורת ג'ז
הכניסה רק למוזמנים

צוותא לתרבות מתקדמת
ליל שבת 16.8 ב־9.00 „מחכים לגודו".
מוצ"ש 17.8 בחצות: „החנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברטולד ברכט בשירים ופזמונים. משתתפים: מירי אלוני, יוסי פולק, בני אמדורסקי. נוסח עברי: דן אלמגור, אהוד מנור. בימוי: צדוק צרפתי. ניהול מוסיקלי: אלכס כגן.
ב־8.30 וב־10.30: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני בליווי פסנתר וגיטרות.
יום א' 18.8 ב־9.00: הרב שלמה קרליבך בשירים חסידיים
יום ב' 19.8 ב־9.00: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל).
יום ג' 20.8 ב־9.00 „החנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברכט בשירים ופזמונים.

אבישלום דורי
מהפנט
חוגים ל:
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות!!
פרטים: תל־אביב. טלפון 266349

מועדון לילה
חצות פלוס
הרצל 15, נתניה
תוכנית חדשה
החל מיום ששי 16.8.74
* הבדרן מאיר רמז
* החשפנית קדילק
* החקין רולינג
* חלן והנחשים
* הזמר מוטי ארבל
* טומי דיאבולו ולהקתו כלבים מאולפים!
הלינות לנופשים
אל תחמיצו ערב כזה

תיאטרון לילה
הבמה הקטנה

השבוע בפסטיבל הישראלי
תכנית: 17 באוגוסט 23 באוגוסט

להקת מחול בת־שבע
כוריאוגרפיה: ג'ון באטלר
התכנית: יצירות חדשות
17, 19 באוגוסט — ירושלים, תיאטרון ירושלים
18 באוגוסט — תל־אביב, התיאטרון הקאמרי ב־20.30
20 באוגוסט — אילת השחר, בשעה 21.00
22 באוגוסט — גן שמואל, בשעה 21.00

תזמורת סימפונית ירושלים — רשות השדור
מנצח: לוקס פוס
סולנית: ג'ובאנה גולדנטל, סופרנו
קריינים: אורנה פורת, מישה אשרוב, דן כנר, גדעון שמר.
המקהלה הלאומית „רינה"
מנצח: סטנלי ספרבר
התכנית: מיו — „אני מאמין" ליברית: אלי ויזל
* בטהובן, הסימפוניה ה־5
18.8 — ירושלים, בנייני האומה בשעה 20.30
19.8 — תל־אביב, היכל התרבות בשעה 20.30

רביעיית הפסנתר הישראלית
פנינה זלצמן, פסנתר — משה מורביץ, כינור — אברהם בורנשטיין, ויולה — אלחנן ברגמן, צ'לו — מאטוס זלמנוביץ, כינור.
תכנית: מוצארט—באך * ג. פורת * ר. שומן
20.8 — ירושלים, החאן הירושלמי בשעה 20.30
בחסותו של שגריר הרפובליקה הפדרלית של גרמניה, מר יסקו פון פוטקאמר

האופרה הממלכתית, המבורג והתזמורת הפילהרמונית הממלכתית של המבורג
מנצח: גארי ברתיני
תכנית: האופרה „משה ואהרן" מאת ארנולד שנברג בבימוי מלא, עם להקת בלט ומקהלות
20, 22, 25, 26 באוגוסט — בגן הלאומי קיסריה, תיאטרון רומי בשעה 20.30

האופרה הממלכתית, המבורג
כוריאוגרפיה: ג'ון נוימייר
תכנית: הצגת בלט: דמדומים — סקריאבין * מצגות ילדים — שומן * טראומה * רונדו *
21.8 — ירושלים, בנייני האומה בשעה 20.30

סימפוזיון המוקדש לארנולד שנברג ויצירתו
22.8 — ירושלים, החאן הירושלמי בשעה 20.00 — קונצרט והרצאה
23.8 — ירושלים, החאן הירושלמי בין השעות: 10.00 בבוקר עד 16.00 אחה"צ — הרצאות וויכוחים

האופרה הממלכתית, המבורג והתזמורת הפילהרמונית הממלכתית של המבורג
כוריאוגרפיה: ג'ון נוימייר
מנצח: קלאוספטר זייבל
בתכנית: הצגת בלט: „רומיאו ויוליה" — פרוקופייף
23.8 — תל־אביב, היכל התרבות בשעה 15.00
24.8 — תל־אביב, היכל התרבות בשעה 20.30
27.8 — גן לאומי קיסריה, התיאטרון הרומי ב־20.30
24.8 — עין הוד (מאורגן ע"י כפר האמנים) ב־21.00

כרטיסים להשיג בכל המשרדים ובערבי המופעים בקופות המכירה בקיסריה בכל יום בין השעות: 9.30—15.00.
התחבורה לקיסריה מובטחת ע"י „אגד תיור".
מת"א יוצאים האוטובוסים מרח' הירקון 198 בשעות 18.15—18.45. מנתניה יוצאים האוטובוסים ממשרד אגד תיור בככר העצמאות, בשעות 18.45—19.15. מחיפה יוצאים האוטובוסים מריכוז אגד, רח' כורי ע"י סולל בונה, בשעות 18.15—19.00.

טכס בחירת
נערת עיר הנוער
ייערך
באמפיתיאטרון שבגני התערוכה בת"א ביום שבת 17.8.1974
בתכנית האמנותית:
דותי גבון * מנחה טוביה צפיר
איפור המועמדות ופרסים:
חברת מקס־פקטור
חברה לאיפור וקוסמטיקה
עיצוב הכתר והרביד:
מפעל תכשיטי גל־תון
הטכס מאורגן ע"י תיאטרון מופע, בשיתוף עם מועצת עיר הנוער, כמופע הסיום של עיר הנוער תשל"ד. נערת עיר הנוער ושתי סגניותיה ישתתפו בתחרות ארצית לבחירת „נערת הנוער של ישראל".

דיסקוטק
קליפסו
רמלה טל. 961990
המועדון היחידי מסוגו המשלב בתוכו — אולם ריקודים, מסעדה ואולם להקרנת סרטים
הפתעה נוספת למבקרי „קליפסו" — לרשותכם אולם באולינג משוכלל
אמן אורח נסים סרוסי
בתוכנית הערב
אושיק לוי
פופיק ארנון
להקת הקולות הגבוהים
דורסי ודוי יאנג
מוצאי־שבת
להקת הקולות הגבוהים
דורסי ודוי יאנג
יום שלישי ורביעי
דיסקוטק + אמנים אורחים

מועדון 2.2 בטכניון
* שני סרטי קולנוע
„חדר המדרגות" — עם ריצ'רד ברטון
„בין שתי ערים" — עם דירק בוגרד
* ריקודים לצלילי תקליטיה
בחצות בצ'רצ'יל יהונתן גפן ודני ליטני בתוכניתם „זה הכל בינתיים" (בינתיים זה הכל).
ביום ראשון 18.8 ב־20.00 ערב בלון בבית הסטודנט בימי שלישי ומוצ"ש המועדון פועל כרגיל.
הכניסה לסטודנטים ולמנות בלבד

אמפיתיאטרון עין הוד
הערב 16.8.74, משעה 10
בידור ושירה
בהשתתפות:
שייקה אופיר
שלישית מנטה מסטיק
תיקי דיין
לרשותכם:
ביקור בגלרית הכפר
במסעדת הצמרת
לילות עין הוד
כרטיסים בכל קופות הכרטיסים בחיפה ובערב המופע בעין הוד.
לחיילים עם תעודות הנחה.

חברותא
לצעירים דתיים
בעז"ה במוצ"ש כ"ח אב 17.8, מחשעה 8.45
בבית בני ברית
רחוב קפלן 10, תל־אביב
בתוכנית:
הזמר:
שולי גד
ותזמורתו
הקוסם „הרוטי" איגור ידלין
ריקודים לצלילי תזמורת ההורוסקופ

סרטי חצות
רח' יונה הנביא 2
ע"י האופרה, שפת הים
הלילה ב־10.00
בוני וקלייד
הלילה בחצות
ד"ר סופול
ויאן קול בלסונדו

בריכת הנשיאים
במלון
פאן אמריקן
בבת־ים
מזמינים אתכם ביום ששי, 16.8.74
לערב ריקודים
בבריכה האינטימית של המלון לצלילי
תזמורת האלמוגים
עם הזמרים
* משה נוי
* אודי שפילמן
בתכנית האמנותית לאחר סיבוב הופעות בארה"ב
התקין, הבדרן והזמר
מוטי גלעד
הקפטריה פתוחה לרשות הקהל
לחיילים במדים — הנחה

קומזיץ אחרת

קולות וכלים סף שלמה גרוניך
ססנתר שם טוב לוי
חליליב שלמה יידוב
גיטרות
קרית־חיים „בית נגלר"
הערב יום ו' 16.8 ב־9.00
הזמנת הצגות „תיאטרון בסכות" טל. 221132 תל־אביב

תיאטרון ירושלים

קנה מנוי לתיאטרון
* 7 הצגות לפי בחירת המנוי
* הנחות למרבית המופעים והקונצרטים
* עלון הינם לפני כל הצגה יישלח הביתה
מספר המקומות מוגבל
פנה עוד היום
הקופה פתוחה כל יום בין השעות 16.00 - 20.00

כל העיר מדברת על הפתיחה המפתיעה והחגיגית של
„גרי" „נועה"
פינסקר 4 תל־אביב
פתוח כל מוצ"ש
לתיכוניסטים ותיכוניסטיות
אווירה נעימה וסולידית
—
התקליטיה החדישה ביותר בארץ

מועדון לילה
הליבירה בת־ים
ביום ו' 16.8
מופע ענק
עם אהובי הקהל
* טריפונס
* ניסים סרוסי
* ג'קי בר און
* נעדת סטריפטיז
בריקוד סקסי
מנחה בדרן:
חופני
סולימן הקטן

במוצ"ש 17.8
ערב אמנותי גדול
עם הזמרים
* איזקים
* שושי אביב
* צידלי ג'ונס
* סילבן ולהקתו
* ריקודים סלוניים

הזמנת מקומות מראש בטלפון 22 85 11

בית הארחה
קבוץ לביא
גליל התחתון
הננו שמחים להודיע על פתיחת
הבנין המרכזי החדש
* חדר אוכל מרווח
* כנסים, ימי עיון, ושמחות
* בית קפה ובר
* 24 חדרים מהודרים נוספים
* מזוג אויר בכל הבנין
* כשר למהדרין
* חנות מזכרות אקסקלוסיבית
* בריכת שחיה
(לשחיה מעורבת ונפרדת)
נשמח לארח אתכם!
בחודש ספטמבר מחירים מוזלים (לא בחגים)
הזמנות: טלפון 21477—067 או בכתב

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
קונצרטים פתוחים בסדרת „מוסיקה לעם" בעריכת דליה אטלס
קונצרט פתוח מס. 6
בביצוע
נגני קורס הקיץ למוסיקה קאמרית
בהדרכת: רמי שבלוב
בתכנית —
שלישיות ורביעיות
מאת מוצארט, בטהובן, שוברט וברטוק
הכניסה חופשית — הקהל מוזמן
קרית הטכניון, אולם צ'רצ'יל, יום ג', 20.8.74, שעה 20.30

סטודיו למחול
מודרני וג'ז
גליה גת, רות לרמן
שנת הלימודים החדשה נפתחת ביום א', 1.9.1974
ההרשמה בימים: ב' — ה' 19.8 — 22.8
בין השעות 5.00 — 7.00 אחה"צ
בסטודיו, רחוב הירקון 260, תל־אביב, (מול מלון שרתון)

האזינו

מחר, יום שבת 17.8.74
בקול-ישראל, גל א',
אחרי חדשות 12.00

מה היה לח"י?

לרגל הוצאת ספרו של
נתן ילין מור

"לוחמי חרות ישראל"

מחיר הספר —.34 ל"י

יצא לאור ע"י "שקמונה" הוצאה לאור בע"מ

הוצאת הספרים **ש. זק ושות'**
רח' המלך ג'ורג' 2, טלפון 227815 ירושלים

חדש!

ספרוני אליהו

סדרת ספרונים מאויירים לגיל הרך:

אליהו ומשהו
אליהו נוסע לירושלים
אליהו ואביתר
הפיג'מה של אליהו

כתבה וציירה: גירה ורד

הספרונים מלווים טקסט קל ומהנה, וציורים המפתחים יכולת ההבחנה והחווי של הילד.
למכירה בכל בתי מסחר לספרים בארץ

הוצאת ספרים יוסף שרברק בע"מ
ספרים חדשים לילדים ולנוער

דבורה עומר

על הגובה

סיפורה של נערה עולה מרובד הקסמים המשתלבת בחיי התעופה בארץ.

דורית אורגד

עמליה וג'ו

סיפור על ילדה אמיצה בתקופת שלטון הבריטים בארץ.

יופיע בקרוב

חנניה רייכמן
עברית עליזה

צימודים וצימוקים

הספר לחובב, ללומד ולמלמד עברית.

נזר דוד

האזינו במוצש"ק פ' ראה,
בקול ישראל גל א',
לתכנית „מלוה מלכה",
בשעה 9.10

מוקדשת לזכרו של מרן
הרב הנזיר

דוד כהן זצ"ל

במלאות שנתיים לפטירתו

אוניברסיטת בר-אילן
רמת-גן

קרן המילגות ע"ש
שמעון כספי ז"ל

במלאת 5 שנים לפטירתו בכ"ח במנחם-אב.

הנהלת הקרן שהוקמה ע"י משפחת שמעון כספי ז"ל לזכרו, מודיעה על קיום מילגה שנתית לסטודנט מעוט יכולת המתחיל את לימודיו באוניברסיטה בשנת תשל"ה לקראת התואר הראשון.

המילגה תאושר לסטודנט הזכאי ע"י ועדת המילגות של האוניברסיטה והנהלת הקרן ע"ש שמעון כספי ז"ל.

משרד העבודה / משרד החינוך
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית

באר-שבע
מודיעה על

המשך ההרשמה
לשנה"ל תשל"ה

בִּמגמות

הנדסאות יום/ערב
מכונות — כימיה
חומרים — בנין
מחשבים — אלקטרוניקה
חשמל — ביו-הנדסה (אלקט' רפואית)

טכנאות יום/ערב
מכונות — חשמל
כימיה — מכשור ובקרה
אלקטרוניקה — תעשיה ומנהל

קדם הנדסאות — יום וערב
מדריכים מוסמכים — יום וערב
מורים טכניים — ערב בלבד
מורים הנדסאים — ערב בלבד

* תנאי קבלה

הנדסאים וטכנאים
א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) בעלי תעודת גמר ממשלתית.
ב. למגמות מכונות וחומרים, מתקבלים בוגרי/ות בתי-ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית). בוגרי תיכון יקבלו הכשרה מעשית תוך כדי הלימודים.

הכנה להנדסאות וטכנאות
מתקבלים בוגרי/ות י"א כתות, או תלת-שנתי מקצועי בעלי תעודת גמר ממשלתית.

מדריכים מוסמכים
בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי ותק של 3 שנים בתעשייה.
בוגרי/ות 4 שנתי מקצועי בעלי ותק של שנתיים בתעשיה.

מורים טכניים
מדריכים מוסמכים בוגרי 12 שנות לימוד או טכנאים מוסמכים.

מורים הנדסאיים
הנדסאים בלבד.

* משך הלמודים

הנדסאות 5—4 סמסטרים בלימודי יום, 9—8 סמסטרים לימודי ערב.
טכנאות 4—3 סמסטרים לימודי יום, 6—5 סמסטרים לימודי ערב.
הכנה להנדסאות — קורס חד שנתי — 3 סמסטרים
מדריכים מוסמכים — למודי יום — שנה אחת, למודי ערב — שנתיים.
מורים טכניים — למודי ערב — שנה אחת.
מורים הנדסאים — למודי ערב — שנה אחת.

* פרסי לימוד והלוואות

א. במכללה קיימת קרן לפרסי לימוד ע"ש הנדכן יוסף רבינוביץ ז"ל.
ב. כלימודי יום ינתנו הלוואות בתנאים טובים כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

* חיילים משוחררים

חיילים משוחררים ששרתו מעל 75 יום מאוקטובר 73 עד ספטמבר 74 פטורים מתשלום דמי הרשמה ושכ"ל יסוד לשנה אחת.

* פרטים והרשמה

המכללה הטכנולוגית, רח' בזל 71, באר-שבע, טלפון 79132, ת.ד. 45 בימים א'—ה' בין השעות 08.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00, ביום ו', אין קבלת קהל.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר-שבע

למכירה

- גורר תומך מק 67-B סינגל מודל 1960 מנוע גדול חדש.
- גורר תומך לילנד סופר ביבר סינגל מודל 1967 במצב טוב.
- עגלה (טריילר) 9.60 מטר דבל אקס.
- עגלה (טריילר) 6.50 מטר סינגל אקס.

בדבר פרטים נא לפנות בשעות הערב טלפונים 04—732495 01—720611

למכירה
קלרק
1 טון
במצב עבודה טוב
טל. 624831, 876354

בהזדמנות
בדמ"פ
מלון
בחוף ת"א
מרכז תיירות
57465

קבוצת בנין
פנויה לעבודה
מיד
טלפון 874357

למכירת
לילנד
דבל בקאקס
שנת ייצור 63,
מנוע אחרי שיפוץ כללי.
לפנות טל. 051—2297.

צבעים מומחים
לצביעת ברזל, נעקות, חלונות, גדרות וכו'
מקבלים עבודות
טלפון 753677
בשעות 20—16.

בהזדמנות
כמות מוגבלת של
חולצות רקומות
מקסימות מהודו
רחוב סירקין 21, תל-אביב
בין 15.00—9.00.

רעפים
דגם מרסל איטלקי
צבע כתום בהיר
אספקה מידית
טלפון: 058-24984
085-91935

DIRON•DIROT

סנסציה בכפר-סבא!!!

חברת „דירון-דירות" מציעה לך דירות 3½ חדרים ברחוב שקט וירוק במרכז העיר
10.000 ל"י בהרשמה
80.000 ל"י בחוזה
50.000 ל"י בתשלומים 24 חודש
40.000 ל"י הלוואה ומשכנתא (לא צמודות)
180.000 ל"י

מבחר דירות 5—3 חדרים בתנאי תשלום נוחים

כפר-סבא, רח' ויצמן 66, טל. 327541
רעננה, רח' אחוזה 100, טל 921963
נתניה, רח' הרצל 30, טל. 053-25195

דירון•דירות

הופיעה מהדורה שניה

מוטה גור
הר הבית בידינו

סיפורם המרגש של אנשי חטיבת הצנחנים - משחררי ירושלים

פורמט גדול, מפות בשני צבעים, 32 עמודי תמונות על נייר כרומו.

400 עמודים —.30 ל"י

עם עובד

משרד התקשורת
מודיע

למנויי הטלפון
באזור חיוג ירושלים
(02)

בימים אלה הוחל בחלוקת כרך ב' של מדריך הטלפון תשל"ד — 1974, המכיל את אזור חיוג תל-אביב (03) בלבד.

המנויים מתבקשים להמשיך ולהחזיק את מדריך הטלפון תשל"ג — 1973, שהוא כרך א' המכיל את כל אזורי החיוג בארץ מלבד אזור חיוג תל-אביב.

רק - 15.000 איש חזו
בהצגת השנה
„טיפות הגשם"
עד אתמול.
האם אתה ביניהם??

נהנינו, נהנינו...
נהנינו...
דעת הקהל.

חזיון מרהיב...
ערב שכולו הנאה...
דעת המבקרים.

חידוש באזעקות למכוניות

היחידים בשוק הבאים למקום החניה שלך בשעה הנוחה לך, ומציעים לך כל 4 הסוגים בשוק של מערכות לאבטחת מכוניתך, עם אחריות — במחירים:

לירות 250—130

אין לנו מתחרים בשרות. טלפן היום 87 22 26 אחרי שעה 17.00
נא לשמור על מודעה זו

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141,
המחיר: יום חול 2.90 ל"י לתלה / יום ו': 3.75 ל"י לשלה

לפיד
תעשיה קרמית בע"מ
דרוש:
מנהל חשבונות
עצמאי
להתקשר טל' 56135—03

למשרד נסיעות בתל-אביב
דרוש
פקיד הזמנות מורשה
בעל נסיון.
לכתוב למס. 659 ת. ד. 4353 חיפה.

למשרדה בתל-אביב
של חברה תעשיתית
דרושים

1. **כלכלן -**
עד גיל 35, בעל B.A. בכלכלה, רצוי נסיון תעשיתי.

2. **רכז כספים -**
עד גיל 35, בעל B.A. בחשבונאות או כלכלה, רצוי בעל נסיון כנקאי או חשבונאי.

3. **מנתח מערכות מנוסה -**
נסיון קודם בתכנון ותכנות של 8 שנים לפחות. הכרחי.

נא לפנות בציון תולדות חיים ונסיון מקצועי, לת.ד. 16284 תל-אביב, בציון התפקיד המבוקש.

דרוש
טכנאי
או מהנדס
לתפקידי תאום ופקוח
בענף הבניה
באזור המרכז
נא לפנות ת. ד. 7546, ירושלים

דרוש
מהנדס בנין
בעל נסיון בקונסטרוקציות פלדה
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות: תעשית מבנים קידר בע"מ
אזור התעשיה רעננה. טלפון 921329.

למפעל סנפרוסט באשדוד
דרושה
מפעילת
נשיונל
עדיפות תינתן לתושבות אשדוד.
המעונינות מתבקשות לפנות בכתב בציון נסיונן המקצועי לסנפרוסט יחידת כח אדם ת.ד. 2223 אשדוד או לטלפון 22141—055.

איזה מקצוע תלמד
איזה משכורת תקבל
איך תקדם מעמדך
כשתבוא
לעבוד
במכרה
התת-קרקעי
בתמנע

מקצוע לאחר קורס: מקצועי, תרכוש את מקצוע הכריה המודרני, המקיף קשת רחבה של נושאים, מקידוח ועד להפעלת כלים מכניים משוכללים.
משכורת: משכורת התחלתית של 2398 ל"י, ברוטו (גם בתקופת לימודיך) תוכל תוך שנים ספורות להגיע למשכורת כפולה.
קידום לפניך — מסלול קידום מקצועי פתוח. החל מכורה עצמאי, ועד למנהל משמרת.
דיור — לרווקים ולבעלי משפחות מובטח דיור.

לפרטים: המועמדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח' ט' מס' 2 (מול קול ישראל) טל. 255451 בכל יום ד' בין השעות 11—9 בבוקר, 18.00—16.00 אחה"צ או למח' כח-אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ.
יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

יבנה
תעשית בנינים
בע"מ
דרושים
קבלני
קבוצות הרכבה
למיבנים טרומיים
ומתועשים
מקום העבודה: בסביבות תל-אביב
על המעונינים להתקשר אל „יבנה" תעשית בנינים בע"מ טל. 733638/9, 721343
בימים א' ב' ה' 18.00—08.00
בימים ג' ד' ו' 13.00—08.00
עם ציון
1) מספר אנשי הקבוצה
2) נסיון קודם
3) תאריך אפשרי לתחילת העבודה

כור מתכת בע"מ
למפעלנו בקרית שמונה
דרוש
עובד אחזקה
הכישורים: מכונאי מכונות, בעל ידע ונסיון בביצוע עבודות אחזקה של ציוד פנאומטי, גליוטינות ומישורים
המעונינים יפנו בכתב לגיכנר רמים.
ת.ד. 68 קרית שמונה
או טל. 41355—067

למשרד אדריכלים
דרוש
אדריכל
טל. 441059

לחברה קבלנית
דרוש
מנהל
חשבונות
טלפון 281105 ת"א

בבית ספר מקצועי בירושלים
דרוש בוגר
בי"ס מקצועי
במגמת המתכת
לעבודה במחסנאות
ובאחזקת מכונות
לעיבוד שבבי,
נא לפנות בכתב לת.ד. 1252 ירושלים או טלפון 534291—02.

למשרד אופטומטריסטי בחיפה — דרושה
פקידה—
אסיסטנטית
המעונינת בעבודה קבועה עם סכויי קידום טובים.
תועדף בעלת נימוסים וגישה חיובית לאנשים, תפיסה טכנית ונטיה לדייקנות.
שעות עבודה מפוצלות. יום ג'—ו' חצי יום
נא להתקשר ל„כהן אורי" אופטומטריסט בע"מ טלפון 660073 חיפה.

דרוש מנהל
למועדון סגור של עובדי
מפעל תעשייתי בדרום הארץ
המועדון נמצא בבנין הדיש יכלול חדרי פעילות רבים: אולם אירועים, מזנון, דיסקוטק, חדרי קריאה ועוד. במועדון כ-650 חברים ובני משפחתם.
הכישורים הנדרשים:
- כושר אירגון וניהול
- נסיון בטיפוח חיי חברה של מבוגרים
- יכולת יצירת קשרים עם עובדים בכל הדרגים
- יכולת ליצירת פעילות חברתית ותרבותית סביב המועדון.

הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.
המנהל ידרש להתיישב בדרום הארץ, ותנתן לו עזרה בדיור.
מועמדים בעלי נסיון קודם וכישורים כנ"ל, מתבקשים לכתוב לת.ד. 7050 תל-אביב ולציין על המעטפה „עבור מנהל מועדון".

דרוש
למשרד אדריכלים בירושלים
אדריכל מנוסה
להתקשר לטלפון 228321—02 בין השעות 08.00 — 16.00

דרושים
נהגי דיזל
מנוסים
למשאיות ליילנד, מק וטנקרי מים
לפנות: „החופר", תל-אביב
דרך פתח-תקוה 44

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
שד' הרצל 82, ירושלים — טל. 525948, 534272

דרוש
מנהל מרכז קהילתי
בבי"ס תיכון בקרית טבעון

דרישות התפקיד:
— השכלה אקדמאית רחבה (בי.אי. לפחות) במדעי החברה/הרוח.
— נסיון רב בניהול וריכוז מוסדות לחינוך בלתי פורמלי / בתי נוער, מרכז ספורט או מוסד חינוכי.
— כושר ונסיון בניהול וארגון, בפיקוח תקציבי ובהדרכת צוות עובדים.
— כושר לקיים מגע עם גורמי חוץ ופנים.

תנאי תעסוקה:
— ייקבעו לפי כישורי המועמד.
— מגורים בקרית טבעון תנאי הכרחי.

המעונינים יפנו בכתב עד ליום 31.8.74 אל החברה למרכזי תרבות וספורט, שד' הרצל 82, בית הכרם ירושלים, ויוזמנו למבדק וראיון.

למפעל תעשיתי גדול בתל-אביב
דרושה
מזכירה
בוגרת תיכון ולאחר שרות צבאי
שעות העבודה: מ-8.00 עד 16.00
תנאים טובים למועמדת המתאימה
לפנות בכתב לת.ד. 505, תל-אביב

לאמקור בע"מ
דרושים
* פקידה כתבנית
בשפות עברית ואנגלית לתפקיד אחראי במזכירות הכללית
* פקיד/ה מעולה
לחישוב משכורות עובדים — עם נסיון בהכנת שכר-עבודה במחשב.
* פקיד/ה לחישוב משכורות
על המעוניינים לפנות לאמקור בע"מ, רחוב גבורי ישראל 98, תל-אביב בשעות העבודה או להתקשר טלפונית למספר 31411.
סודיות מובטחת

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD
דרושים
מסגרים - מכונאים לעבודות אחזקה
תנאים טובים למתאימים
המעוניינים יטלפנו 914931, או יכתבו לת.ד. 38 פתח-תקוה, לגבי כח-אדם

מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ
מודיעה על המשרה הפנויה הבאה: בגזברות המוסד
כתבנית עברית
הכישורים הדרושים: הדפסה טובה בעברית ונסיון בעבודות משרד שונות.
מועמדות מתאימות נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פרוט ההשכלה והנסיון המעשי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון — חיפה 32000, עד יום ו' 23.8.74 בציון מס' המכרז 107/74.

לחברת ביטוח גדולה בירושלים
דרושה
כתבנית מעולה
לפנות: ת.ד. 2391 ירושלים (עבור חברת ביטוח)

לחברת בטוח גדולה
דרושה
מזכירה
למחלקת ההנדסה
הכישורים: הדפסה באנגלית ובעברית, ידע בסיסי בהנהלת חשבונות, נסיון בעבודת מזכירות
עבודה קבועה ומעניינת
תנאים טובים למועמדת המתאימה
סודיות מובטחת
על המעוניינות לפנות בכתב בציון פרטים לת.ד. 1469 תל-אביב, עבור מס' 168

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושה
כתבנית אנגלית
רצוי שפת אם אנגלית
הדפסה בעברית יתרון
אפשרות לעבודה חלקית
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות לת.ד. 10036 מפרץ חיפה או טלפון 726952—04
סודיות מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הטבע — המכון למדעי החיים מודיע על משרות פנויות של:
אסיסטנטים ועוזרי הוראה
במחלקה לזואולוגיה
מכרז מס' 324/74
על המועמדים למשרות אסיסטנטים להיות בעלי תואר "מוסמך" או תואר מקביל בביולוגיה, בציון כולל "טוב" וציון כללי "טוב מאוד", בעבודת הגמר, ולהתקבל תוך שנה כתלמיד מחקר לתואר דוקטור.
על המועמדים למשרות עוזרי הוראה להיות בעלי תואר "בוגר" או תואר מקביל אחר בביולוגיה בציון כולל "טוב" לפחות. המתקבלים יועסקו כאמור, כעוזרי הוראה ויצטרכו להתקבל כתלמידים לתואר "מוסמך" בפקולטה למדעי הטבע, בתחילת שנת הלימודים תשל"ה.
המתקבלים למשרות האסיסטנטים ועוזרי ההוראה יועסקו בהדרכה בתחומים הבאים: אנטומיה, מורפולוגיה ואמבריולוגיה של בעלי חיים, פאונה של א"י, אנדוקרינולוגיה ופיסיולוגיה של בעלי חיים, אנטומולוגיה.
● על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים — תוך פירוט הציונים, רשימת פרסומים ושמות ממליצים עד תאריך 27.8.74, ט' באלול תשל"ד, אל: מזכירות המכון למדעי החיים, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס' 324/74".

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בפקולטה לפיסיקה
טכנאי מכונות
הכשירויות הדרושות: טכנאי או הנדסאי; בעל נסיון של 5 שנים בעבודות מכניקה עדינה ויצור מכשירי מחקר.
מס' המשרה: פ.ך/175.
בפקולטה לארכיטקטורה
טכנאי אלקטרוניקה
הכשירויות הדרושות: טכנאי או הנדסאי; בעל ידע במכונאות; נסיון בעבודה של 3 שנים במכשירים אקוסטיים ואלקטרוניים למיניהם; בעל נסיון בביצוע מדידות אקוסטיקה ארכיטקטונית; נסיון בעבודה עם סטודנטים.
מס' המשרה: ארכ.ד/149.
בפקולטה לכימיה
עובד טכני
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי; בעל ידע בסיסי בכימיה; פיסיקה ואנגלית; גישה לעבודות עדינות.
מס' המשרה: כ.ד/97.
בספריה המרכזית
פקידה
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה; רצוי נסיון קודם של שנה לפחות בעבודות משרד; כושר לקיים מגע עם קהל.
מס' המשרה: ספ.ד/196.
באגף פתוח ותחזוקה
מהנדס בנין
הגדרת התפקיד: פקוח על עבודות בניה בטכניון הרבתי.
הכשירויות הדרושות: מהנדס בנין; נסיון קודם בעבודות פקוח על הבניה לפחות 3 שנים; נסיון בבדיקת כמויות וניהול יומני העבודה — לפחות 3 שנים; ידיעה כללית בעבודות אינסטלציה; שליטה מלאה בשפה העברית בכתב ובעל פה.
הערה: הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמדים; המשרה הינה זמנית ע"פ חוזה מיוחד.
מס' המשרה: אפו"ת.ד/131.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 30.8.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32.000.

רפא"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה
דרושים
מנתחי מערכות — משרות 117—112
לעבודה בסימולציה היברידית בנושאי מערכות מתוחכמות של זמן אמיתי ותקשורת, במחשבים זעירים (MINI-COMPUTERS)
הכשורים הדרושים: מהנדס אלקטרוניקה או מדעי המחשב. בעל ידע בתכנות, רצוי נסיון קודם במחשבים זעירים.

עוזר ראשי לתכנון ומעקב — משרה 118
הכשורים הדרושים: מהנדס אלקטרוניקה / ייצור, בעל נסיון של מס' שנים, או טכנאי אלקטרוניקה / ייצור בכיר בעל נסיון בהרצת תכניות מחשב ועיבוד נתונים; נמרץ, ביצועיסט ובעל יוזמה.

כלכלן בכיר — משרה 119
לריכוז ובקרה של תקציבים בהיקף גדול, בקרה תמחירית — מעקב הוצאות וביצוע בהתאם לתכניות העבודה, נהול משא ומתן, קשרי חוץ ופנים בדרגים בכירים.
כשורים דרושים: בעלי תואר ראשון (רצוי שני) בכלכלה (רצוי גם בסטטיסטיקה), נסיון קודם של שנתיים לפחות בנושאי עבודה דומים.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה משרות 125—120
לעבודות פתוח במערכות מדידה פיסיקליות (כולל בקרה דיגיטלית של מכשור מדידה וספקים).
כשורים דרושים: הנדסאי או טכנאי מוסמך בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודות פתוח, ידע במעגלים אנאלוגיים ודיגיטליים.

מזכיר/ה אקדמאי/ת — משרה 126
תאור התפקיד:
— נהול ושליטה על מערכות דווח מסועפת בין רפא"ל לבין מוסדות מחקר וגופים ממשלתיים אחרים.
— סיוע מטה.
— ניתוב דווחים מקצועיים וקורספונדנציה טכנית.
— רישום פרוטוקולים וסכומי דיון ומעקב אחר ביצוע הסכומים.
כשורים דרושים: בוגר(ת) או מוסמך(ת) באחד ממדעי הטבע. יועדפו בעלי נסיון בנושאים דומים.

עוזר מלטשה — משרה 127
בעל ידע בסיסי בחרטות, המעונין להתמחות בעבודה עדינה של ליטוש זכוכית וגבישים. רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
מקום העבודה: אזור חיפה.
● המעוניינים יפנו בציון שם המשרה המתאימה לת. ד. 9787 חיפה 31000, יצרפו קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי קודם ויציינו מס' טלפון להתקשרות.
— סודיות מובטחת —

למשרד גדול באזור השומרון
דרוש/ה
עוזר/ת למח' המשכורות
נא לפנות בכתב לת.ד. 20181 תל-אביב לידי מנהל חשבונות ראשי

מפעל מזון גדול
מחפש
סוכן עצמאי
בגוש דן
דרושה השקעה כספית
נא לפנות לת.ד. 193 פ"ת

דרוש
טכנאי / הנדסאי בנין
בעל נסיון מעשי, לפיקוח על עבודות הקמה בפרויקט פיתוח תעשייתי
לפנות לת.ד. 1708 חיפה 31000.

למפעל תעשיתי בתל-אביב
דרוש/ה
פקיד/ה לגזברות
בעל נסיון בעבודה דומה
נא לפנות בצרוף פרטים אישיים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 18078 תל-אביב

לחברה גדולה בתל-אביב, דרוש:
מנהל חשבונות עצמאי
למחלקת החשבונות
נא לפנות בכתב לת. ד. 2926, ת"א, עבור מס' 4604 בציון קורות חיים, נסיון בעבודה ומשכורת מבוקשת.
— סודיות מובטחת —

דרוש
טכנאי טלויזיה
לשרות חוץ ומעבדה
עדיפות לבעלי רכב
אפשרות לעבודה חלקית בשעות הערב
משכורת מצויינת ● תנאים והטבות מיוחדים
לפנות ל"סיגנל", החשמל 4, ת"א טלפון: 615362; 622798

למוסד ממלכתי
דרושים בחורים
המוכנים להשקיע כשרם ומרצם בעבודה מעניינת ובלתי שיגרתית (בארץ ובחו"ל)
נתונים נדרשים:
* בוגרי תיכון
* אחרי שירות צבאי מלא בתפקידי פיקוד
* כשר בריאות תקין
* עד גיל 30
* מעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17021 תל-אביב מיקוד 61170 בצירוף פרטים אישיים

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
1. מהנדסי מכונות
נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית) נסיון בתכנון צנרת בציוד ובבעיות כח וחום.
העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מיכשור וחשמל.
ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית
2. מהנדס מיכשור ובקרה
בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתעשיה הכימית. נסיון בעבודות תאום עם מתכנני הנדסת תהליך, הנדסת מכונות וחשמל.
ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית
3. מהנדס קדום פרוייקט
העבודה כוללת עזרה בהכנת לוחות זמנים בשלוב עם תכנון כח אדם להקמה, מעקב אחרי הזמנת ציוד, מעקב תקציב וכד' בצוות המנהל פרוייקט הנדסי תעשייתי גדול.
ידיעת השפה האנגלית — הכרחית
4. מנהלי חשבונות מדופלמים
בעלי נסיון של 5 שנים במפעל תעשייתי
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 767 חיפה, מיקוד 31000.
תנאים טובים למועמדים המתאימים

ל"אגרקסקו" חברה לייצוא חקלאי בע"מ
דרושה מזכירה
הכישורים: בוגרת בית ספר ברמה תיכונית; ידיעת השפה העברית; רצויה ידיעה בסיסית באנגלית, וכמו כן ידיעת כתבנות.
נא לפנות לטלפון 264264, למחלקת המינהל, או בכתב לת.ד. 7163 תל-אביב

בינאר — מחשבים, מכון וציוד משרדי חיפה דרושים
* טכנאי בכיר
לטיפול במכונות חישוב אלקטרוניות ו/או למכונות לצילום מסמכים
* טכנאי למכונות צילום
מסמכים אלקטרוסטטיות
תנאים טובים — סודיות מובטחת
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית: 524109—04, 539287—04

למשרד אדריכלים
דרוש
אדריכל צעיר ושרטט(ת)
בעלי נסיון לתכנון מבנה צבורי.
טל. 417482

למשרד רואה חשבון
דרושות
* מזכירה כתבנית
* פקידה כללית
המעוניינות תפנינה בכתב-יד אל ת.ד. 4631, תל-אביב טלפון 621444

למודול בטון ישראל בע"מ
דרוש
מנופאי
למנוף "לימה"
לעבודה במבנים טרומיים
נא לפנות למשרדנו, רח' שרה 1, חיפה טל. 528211

לבנק בחיפה
דרושים
• פקיד
למחלקת מטבע זר ואשראים דוקומנטריים
• פקידים כלליים
• חניכים/ות
עבודה בשעות מפוצלות
נא לפנות לת.ד. 4685, חיפה עבור "בנק"

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללימודי חוץ
מודיע על משרה פנויה של
מרכז השתלמויות
במשרדי המדור בתל-אביב
תפקידיו העיקריים: ייזום וארגון קורסים והשתלמויות אשר יענו על צרכי התעשיה.
הכישורים הנדרשים: השכלה אקדמאית בהנדסה או במדעי החברה. יועדפו מועמדים בעלי רקע תעשייתי.
נא לפנות בכתב: המדור ללימודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל-אביב.

דרושה מזכירה כתבנית
4 פעמים בשבוע ליום עבודה מפוצל
פעמיים בשבוע מ-8.00 עד 1.00 לפנה"צ בלבד.
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות.
תנאים טובים למועמדות המתאימות
לפנות בכתב יד עם ציון פרטים אישיים. —סודיות מובטחת —
"גן" חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

מפעל פרטי בענף לוחות חשמל
מחפש
א. חשמלאים
לחווט לוחות חשמל
בעלי נסיון של שנתיים לפחות.
ב. חניכים
שעבדו בענף לוחות חשמל
ג. מסגרים
ללוחות חשמל
בעלי נסיון של שנה עד שנתיים לפחות.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 10159, מפרץ חיפה.
למתאימים מובטחים תנאים טובים.
— סודיות מובטחת —

המועצה לייצור ולשווק פרחים
דרוש עובד בכיר
בוגר הפקולטה לחקלאות במגמת הפרחים בעל נסיון של לפחות 3 שנים בהדרכה או ברכוז חנייה.
ידיעה מלאה בשפה האנגלית ו/או הגרמנית הכרחית.
בעל רשיון נהיגה.
לפנות בכתב אל המועצה לייצור ולשווק פרחים, ת.ד. 7158 ת"א.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי באשקלון
דרושים
* **מכונאי למלגזות**
עם נסיון של 5 שנים לפחות
* **עוזר/ת למנהל חשבונות**
עם נסיון בתעשיה
נא להתקשר לטלפון מס. 3373(051) או בכתב לת. ד. 4 אשקלון "מפעל תעשייתי".

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער — המח' לחימ"ש
דרושים
מדריכי נוער וקהילה
לעבודה במושבים בצפון הארץ
במשרות מלאות וחלקיות
העבודה תעשה בשיתוף פעולה עם התנועה המושבית.
הכישורים הדרושים: נסיון בעבודה עם נוער ו/או עבודה סוציאלית, בוגרי י"ב כתות (או השכלה מקבילה).
אופי העבודה: טפול והפעלה של נוער ומבוגרים במושב.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בהקדם, לפי הכתובת: משרד החינוך והתרבות, אגף הנוער, בנין הממשלה, נצרת עלית.

NCR
למרכז חברתנו בתל-אביב
דרושים
צעירים/ות לתכנות מיני-מחשבים
בעלי כישורים:
— השכלה אקדמאית מלאה או חלקית באחד מן השטחים: כלכלה, מנהל עסקים, ראית חשבון, מדעי מחשב
— ידיעה טובה בשפה האנגלית
— רצויה ידיעה בעיבוד נתונים
— גיל עד 30
אנו נכשיר אותך בתכנות למיני-מחשבים.
אם רצונך לעבוד בחברה דינמית פנה עוד היום בכתב יד תוך ציון קורות חיים אל: נ.סי.ר. — י. א. מיטווך ובניו בע"מ, ת"ד 1089 תל-אביב 61000 עבור משרה מס' 21—3.
— סודיות מובטחת —

לבי"ס ליאו באק חיפה
דרושה לבורנטית
להתחלת שנת הלימודים
במשרה מלאה.
נא להתקשר טלפונית 535211 או בכתב ת.ד. 6283 לקביעת ראיון